Spune-mi cum ți-e casa, ca să-ți spun cine ești

PP

PSIHOLOGIE PRACTICĂ

BÉNÉDICTE RÉGIMONT

TREI

Psihologie practică

Coordonarea colecției:
Vasile Dem. Zamfirescu

Bénédicte Régimont

Spune-mi cum ţi-e casa, ca să-ţi spun cine eşti

Traducere din franceză de

Doru Mareş

3
TREI

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta colecției:
FABER STUDIO (S. Olteanu, D. Dumbrăvician)

Redactor:
GABRIELA RIEGLER

Director Producție:
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Dtp:
EUGENIA URSU

Corectură:
ROXANA SAMOILESCU
EUGENIA URSU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RÉGIMONT, BÉNÉDICTE
Spune-mi cum ți-e casa, ca să-ți spun cine ești! / Bénédicte Régimont ; trad.: Doru Mareș. - București : Editura Trei, 2010
ISBN 978-973-707-416-4

I. Mareș, Doru (trad.)

64

Titlul original: Dites-moi comment est votre maison, je vous dirai qui vous êtes

Autor: Bénédicte Régimont

Copyright © Flammarion, Paris, 2007

Copyright © Editura Trei, 2010, pentru prezenta ediție

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-416-4

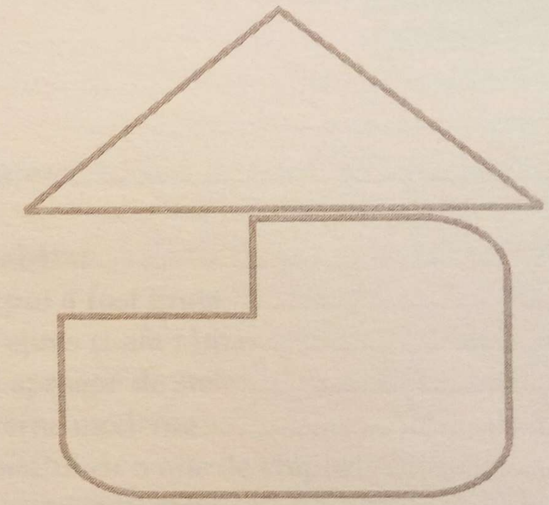

CUPRINS

Cuvânt înainte 15

Despre habitat 19
La început a fost grota 19
Am ajuns și-am rămas 20
Mai aproape de stele 21
Caverne moderne 22
Habitatul cu o mie de chipuri 23
Locuiesc, deci exist! 24
Funcții fundamentale 24
Starea locului în care vi se află locuința 25
Test: Ce reprezintă pentru dumneavoastră locuința? 27
Rezultate 32
Puterea evocatoare a locurilor 36
Semănați cu locuința dumneavoastră sau ea vi se aseamănă? 38
Casa antropomorfică 38
Desenează-mi o casă 40
Personificarea casei 43

Numele caselor 44
E teritoriul „meu" 47
Ce rol acordați habitatului? 50
Protecția — întâiul habitat: pântecul mamei 52
Cu ce seamănă un habitat protector? 54
Habitatul oglindă — reflectare a reușitei sociale 54
Perpetuare familială și istorică 57
Identificare și structură familială 59
„Ah, niciodată nu mi-aș fi închipuit că așa ți-ai aranjat casa!" 60
Nu dumneavoastră vă alegeți casa… ea vă alege pe dumneavoastră! 62
Cum vă alegeți locuința? 63
Vocabularul visului 64
Sufletul caselor 65
A alege înseamnă a renunța 68
Rațiune versus emoție 71
Criteriile obiective 74
Prețul 75
Mediul și calitatea vieții 76
Să alungăm neplăcerile 79
Numele străzii 80
Criteriile subiective 80
Parazitarea alegerii 82
Părinții și bunicii 84
Niciodată fără bancherul meu sau cum ne-a afectat alegerea criza imobiliară 86
Nu vă închideți într-o singură opțiune 87
Locuința ideală 89
Testul planului 89
Locatar sau proprietar? 90
A construi și a te reconstrui 92

Nou sau vechi? 93
Cumpărare în fază de proiect 94
Mica noastră porție de vis 95
Constituirea visului: poveștile din copilărie 95
Casa păpușilor 96
Arhitecții și decoratorii, noii actanți psi 98
De ce ne-am încredința interiorul cuiva din exterior? 99
Reprezentarea simbolică a habitatului 100
Habitat individual versus habitat colectiv 101
Imobilele colective 103
Garsoniera 105
Garsoniera schizofrenă 106
Camera de servitoare 108
Colocația 109
Spațiul comercial sau industrial transformat în locuință 111
Casele de raport 113
Reședința secundară 114
Habitatul atipic 115
Hotelurile 115
Casele mobile: caravana, șlepul… 117
Casa — a doua piele 119

Încăperile casei 121
Ierarhizarea încăperilor: încăperi intime și sociale 122
Intimitatea 124
Evoluția încăperilor 127
Cum trădează dispunerea camerelor legăturile familiale 129
Locul copiilor 130
Spațiul și crizele familiale 132
Antreul 136

Biroul 137
Baia 138
Camera părinților 140
Camera copiilor 141
Camera pentru prieteni 143
Încăperile ascunse 143
Pivnița 144
Podul 145
Toaleta 146
Care mai este rolul grădinii? 148

Decorarea 151
A crea armonie 152
Pentru dumneavoastră ce înseamnă armonia? 154
Culorile vieții dumneavoastră 157
Ce e culoarea? 158
Limbajul culorilor 161
Cum să alegem culorile potrivite? 163
Experiența culorilor 164
Culorile de-a lungul vremii 165
Mobilierul care vorbește despre dumneavoastră 166
De unde aveți mobilierul? 168
Kitul de mobilier 170
Limbajul mobilierului 171
Canapeaua 172
Oglinda 173
Biblioteca 174
Masa 176
Mobilierul din dormitor 177
Paturile separate 178
Obiectele 181
Obiectele vechi 182
Cadouri otrăvite 183

Obiectele magice 185
Simbolistica obiectelor 187
Colecțiile invadatoare 193

Organizarea și aranjarea casei 197
Test: Cât de ordonat sunteți? 199
Rezultate 203
Sarcinile gospodărești 207
De ce sunt tinerii refractari la sarcinile gospodărești? 208
Chiar trebuie să fie mereu curat de „să-ți ia ochii"? 209
E grav, doctore? 211
Când aranjarea casei ridică probleme 214
Obsesia aranjării 214
Dezordinea organizată 217
Ordine și dezordine familială 219
Copiii care au crescut 221
Să lăsăm împreună totul pe mâine 222
Mâine m-apuc de treabă 224
Măturatul! 226
Talciocul 226
Cum să punem la punct curățenia de primăvară 227
Cum v-ați aranjat șifonierele? 229
Subtilitățile ordinii zilnice 231
Dezordinea copiilor 235
Copilul aranjează în primul rând pentru el 238
Subtilități ale aranjării cu și pentru copii 240
„Întâi îți arăt cum se face, apoi te las să faci tu!" 240

Noi forme de familie, noi forme de habitat 244
Viața de familie 245

Părinți și copii: cum își găsește fiecare
locul lui în casă? 246
Puterea în cuplu 249
Familiile monoparentale 251
Fiecare în camera și la locul lui 252
Familiile reconstituite 253
Copii în „part-time“ 255
Familiile transgenerațională 256
Viața de celibatar 257
Viața în doi: marele salt 259
La care din doi ne mutăm? 260
Cum să fie reunite două universuri diferite
și să se nască un altul, nou? 263
Colocatarii 268
Sosirea bebelușului 269
Cum ne pregătim și cum trăim
sosirea unui nou copil? 270
Camera copiilor 272
Copiii ăștia care nu mai pleacă odată de-acasă! 274
A fi gata de plecare 274
A cui e vina? 275
Sindromul cuibului gol 276
Coabitarea 278
Intruși în casă 279
Schimburile de locuință 280
Habitatul reinventat 281

Schimbările și încercările casei 282
Doliul 283
Moștenirea 284
Mutarea 286
Și copiii? 286
Când mutarea merge rău 288

Lucrări și decorațiuni 291
Cine efectuează lucrările și
cine decorațiunile? 293
Pereții 295
Tâlhăria 296
Incendiu, inundații, catastrofe naturale:
drama unei vieți 299
Pierderea locuinței 300

Casa mea, eu sunt! 302

Cuvânt înainte

Spune-mi cum ți-e casa, ca să-ți spun cine ești. Frumoasă promisiune, întrucât cu toții avem nevoie să știm cine suntem, fiindcă tuturor ne place să se vorbească despre noi, iar mie cea dintâi. Nu se spune oare că aflăm mai multe despre o persoană vizitându-i casa decât ascultând ce ne spune?

Întreaga mea experiență profesională și personală, toate întâlnirile pe care le-am avut m-au adus, încet dar sigur, către această convingere. Nu numai studiile pe care le-am făcut, dar și cursurile de ergonomie cognitivă m-au învățat în ce măsură locul și mediul în care lucrăm ne afectează performanțele profesionale. De ce s-ar întâmpla altfel cu habitatul?

Am început să caut răspunsuri la întrebări care mă urmăreau încă din copilărie, din acea perioadă neliniștită când nu trecea o zi măcar fără a schimba locul mobilierului, fără a aranja altfel etajerele, fără a pune cărțile aici, păpușile dincolo, într-un fel de necontenită căutare ale cărei chei nu le descoperisem. Pe cât îmi pot aminti, mereu am efectuat transformări savante ale locurilor în

care am trăit, ale camerei mele de copil, ale micului dormitor de la internat în care se adunau fetele, căci era camera cea mai drăguț împodobită (cu mijloacele aflate la îndemână, adică cu imagini decupate de prin reviste) și, mai apoi, ale tuturor apartamentelor pe care le-am avut. Și nu au fost puține!

Drept pentru care meseria de decorator mi s-a impus de la sine. Sigur că dorința de a o practica vine din copilărie, dar mi-au trebuit mulți ani și tot soiul de experiențe profesionale înainte de a îndrăzni să ies în arenă.

Decorarea interioarelor mi-a permis să intru în casele multor oameni și să verific mai mult sau mai puțin empiric ceea ce gândeam ori îmi închipuiam. Nu se punea problema să îi judec pe cei pe care îi vizitam, ci să îi înțeleg, observându-i trăind în universul lor. Îți trebuie o doză serioasă de cunoaștere a psihologiei și de tact pentru a intra în casele unor oameni cu care nu te-ai mai întâlnit, pe care îi neliniștește ceea ce urmează să le propui.

Cea mai frumoasă și mai plină de învățăminte întâlnire a avut loc acum șapte ani, din întâmplare și cu o anume detașare. Dar chiar întâmplare să fi fost? Drumul vieții mi s-a intersectat cu acela al Alexandrei Viragh și al lui Bruno Colet, fondatorii feng shui-ului occidental. Feng shui este știința veche de milenii a habitatului, care ne învață să punem la punct spațiul în armonie cu aspirațiile noastre cele mai profunde. În explicațiile limpezi ale Alexandrei și ale lui Bruno nu e nicio urmă din superstițiile chinezești, cum am găsit în multe alte cărți. Doar lămuriri clare și precise. Grație feng shui-ului am reluat toate proiectele locuințelor în care am trăit, putându-le corela cu ceea ce s-a petrecut în acestea. Am priceput, astfel,

cine era copilul care am fost, tulburările adolescenței și de ce ultima mea poveste de dragoste s-a sfârșit, cu toate că nimic nu ar fi lăsat loc unei asemenea presupuneri. Magie să fie? Nici vorbă! Autosugestie? Nici atât! Numai explicația legăturii subtile dintre noi și mediul nostru, dintre noi și habitatul nostru. Nu le voi putea mulțumi niciodată îndeajuns Alexandrei și lui Bruno pentru cheile pe care mi le-au oferit și pentru ușile pe care le-au întredeschis pentru mine.

E rândul meu să vă urez să aflați aici cele dintâi căi care să vă permită să înaintați în descoperirea interiorului dumneavoastră, la propriu și la figurat.

Despre habitat

La început a fost grota

Cel dintâi habitat al omului a fost natural: gropi săpate în piatră, adăposturi genuine. De ce ar fi fost altfel, din moment ce totul era la îndemână? Omul dădea deja dovadă de intuiție și își demonstra gustul pentru comoditate. Sigur, încă nu era un „inginer", încă nu visa la apartamentul de trei camere și bucătărie, voia doar să doarmă într-un loc uscat.

Primele urme de construcție descoperite nu erau locuințe propriu-zise, ci spații de slăvire a divinităților păgâne. Nici nu erau edificii în sensul pe care îl înțelegem astăzi, ci movile din piatră, nelocuibile. Omului nu îi dădea prin gând să își alcătuiască un habitat, pietrele pe care le îngrămădea unele peste altele având scopul de a-l apropia de o dimensiune superioară, imaterială și neliniștitoare: Dumnezeu (oricum l-ar fi numit și în ce formă și l-ar fi închipuit), căruia dorea să îi atragă bunăvoința.

Am ajuns și-am rămas

În zorii umanității, nu se punea nici problema teritoriului redus, nici a nevoii de spațiu, ca în ziua de azi, căci îi erau dăruite ample întinderi verzi. Căutarea hranei l-a împins să descopere și alte dealuri, între care să fie adăpostit vreun lac, pe unde pădurile să dea pe-afară de vânat, iar lumina soarelui să fie îndeajuns pentru a putea culege fructele și rădăcinile ce-i permiteau să supraviețuiască. Omul era nomad și se deplasa în funcție de propriile nevoi și de anotimpuri.

Care să fi fost mecanismul care a declanșat nevoia de a-și ridica un adăpost? Trebuie spus că, în plină câmpie, nici vorbă de grotă primitoare. Clădirile sumare, ridicate din materiale aflate la fața locului, corespundeau necesităților vitale imediate. Iată de ce avem atât de puține, ca să nu zic că nu avem niciun fel de semne ale primelor locuințe.

În paleolitic, omul se folosea de adăposturile naturale. S-au descoperit totuși urme ale unor corturi făcute din piei de animale. Cam cu așa ceva semănau primele case omenești.

Locuința, cât de efemeră ar fi fost, era alcătuită conform naturii activității grupului: hrănire (de la începutul folosirii focului) și odihnă. Însă se introduceau, de acum, noțiunile de organizare socială și ritualurile de grup. Fiecare regiune prilejuia crearea de adăposturi diferite, ținându-se cont de climă și de materialele de construcție care se găseau acolo.

Grota nu era un habitat sistematic. Multă vreme s-a considerat că peșterile pictate (precum acelea de la Lascaux) erau locuite. În realitate, erau spații de cult șamanic.

Mai aproape de stele

În toate epocile și civilizațiile, omul a construit pentru idolii lui, în scopul mărturisit de a fi mai aproape de acestea și de cer. Piramidele egiptene, mayașe, aztece ori chinezești (din regiunea Xian), situl de la Stonehenge, menhirele, ziguratele, dintre care cel mai cunoscut este turnul Babel („Haideți! Să ridicăm un oraș și un turn al cărui vârf să ajungă până în ceruri…", *Geneza*), totemurile erau tot atâtea „super-antene" destinate să comunice cu divinitatea și să amintească încă o dată că omul era mic, mic de tot în ordinea cerească. Toate aceste construcții recreau pe pământ, prin mâna oamenilor și, mai ales, a inițiaților, ordinea divină a cosmosului. Erau fondate pe calcule savante, adesea conform configurației stelelor (Gizeh, în Egipt, sau Xian, în China), orientate de la est la vest, marcând ciclul vieții după drumul soarelui care se naște la răsărit spre a muri la apus, acolo unde începe regatul nopții și al morților.

Construcțiile dedicate divinităților erau făcute spre a sfida timpul și a arăta în ce măsură cultul era garantul supraviețuirii societății. Riturile și ofrandele garantau liniștea zeilor și ploaia, care aducea recolte bogate și îndepărta foamea. Totul trebuia făcut spre a liniști mânia zeilor.

În alte vremuri, catedralele, bisericile erau edificiile cele mai înalte și mai impunătoare. Ridicate din piatră spre a supraviețui trecerii anilor, pe când casele erau făcute din chirpici, acele monumente obligau la respect și trebuiau să fie văzute de departe. Gândiți-vă la catedrala de la Chartres, vizibilă de la mai multe zeci de kilometri, care ni se impune pe măsură ce ne apropiem.

Acum, bisericile sunt depășite de construcțiile mult mai impresionante, ca la New York, unde adesea sunt strivite între doi zgârie-nori. Omul a depășit divinul și a creat numeroase reprezentări spre a se impune. Să ne amintim de Turnurile Gemene, ținta teroriștilor, în care aceștia au văzut simbolul american al puterii economice.

Caverne moderne

În ziua de azi, locuim în grote moderne și ridicăm temple întru propria noastră slavă. Dar, chiar n-o meritau semizeii care suntem? Ne dorim să câștigăm totul, să deținem totul, să investim, să ne simțim acasă. „Fiindcă merităm."

Omul a devenit sedentar. Gata cu migrațiile către spații mai verzi, către un altundeva care încă rămâne de descoperit. Toate parcelele globului ne-au fost aduse la cunoștință prin cele mai moderne mijloace cu putință și nimic nu e acum mai important decât noțiunea de teritoriu.

Spre deosebire de alte animale care sunt constructori înnăscuți (furnicile, termitele, albinele…), omul nu are acest simț de la natură sau l-a pierdut de foarte multă vreme. E de ajuns să urmărim *reality-show*-uri precum *Survivor* (CBS) ori *Koh Lanta* (TF1), având ca obiectiv supraviețuirea, pentru a ne da seama că unor persoane ca mine sau ca dumneavoastră, lăsate în mijlocul naturii, fără unelte, le vine greu să își construiască o locuință funcțională, care să reziste la ploile tropicale. Instinctul acesta a dispărut încă de când agențiile imobiliare ne propun să găsim grote moderne, dotate cu tot confortul la care putem visa.

Și dacă ne-am acorda ceva timp spre a ne privi o clipă în ochi? Rumoarea necontenită și asurzitoare a vieții actuale ne îndepărtează puțin câte puțin de ceea ce suntem cu adevărat: rezultatul a milioane de ani de evoluție. În genele noastre păstrăm încă urmele îndepărtaților strămoși, nomazii plecați să descopere noi pământuri și noi regiuni.

Habitatul cu o mie de chipuri

Ca să vorbești despre „la mine-acasă" ai o mie de cuvinte: locuință, casă, apartament, domiciliu, imobil, ANL, habitat, adăpost, cuib, colibă, bordei, cabană, cocioabă, magherniță, conac, refugiu, popas, cămin, sălaș, bârlog, reședință…

Există tot atâtea cuvinte câte soiuri de locuire, iar simpla lor evocare trezește imaginarul interlocutorului, bazat pe diverse proiecții ori evenimente din propria viață.

Dacă v-ați referi la „umila dumneavoastră locuință", cel căruia vă adresați vă va vedea pe loc trăind într-un imobil burghez. Dacă ați face trimitere la HLM[1] prin arondismentul XVI al Parisului, prima imagine care celuilalt îi va veni în minte va fi o clădire lungă, tristă și lipsită de personalitate, față de care un apartament cu chirie modică de acolo ar putea fi considerat un etalon al eleganței. Chiar și așa, s-ar putea paria că nici măcar într-un asemenea apartament nu veți declara că locuiți ci, pur și simplu, în arondismentul XVI. Ei bine, aici am pus degetul pe rană! Una dintre principalele funcții ale casei este habitatul ca oglindă, ca vector al reușitei sociale.

---

[1] Locuințele pentru persoane cu venituri minime. (*N.t.*)

Locuiesc, deci exist!

A avea o adresă și a o putea demonstra este dovada că existăm. Absența unui adăpost, a adresei și, prin urmare, a existenței în societatea complet informatizată în care suntem automat legați de o stradă și de un număr este lucrul cel mai greu de suportat pentru cei fără domiciliu fix. Vă închipuiți cum v-ați deschide un cont într-o bancă fără a vă comunica adresa? Ați îndrăzni, tot așa, să încercați să vă găsiți un nou serviciu? Nici vorbă. Haina (de pereți) face pe om. De altfel, exact despre acest lucru vorbesc cel mai adesea cei rămași pe drumuri: au senzația că toți ceilalți se uită prin ei, de parcă ar fi transparenți. De cum o asociație oarecare le pune la dispoziție o locuință, își recapătă demnitatea. Sunt din nou existenți, căci nu doar își pot spune numele, dar și adresa.

Când întâlnim pentru prima dată o persoană oarecare, întrebarea „unde stați?" intervine sistematic în conversație. Regiunea, județul, orașul, arondismentul ori cartierul oferă fără să vrem anumite indicații, adevărate sau false, interlocutorului. Nu e totuși prea simplist, nu te reduce la prea puțin? Ba sigur că da!

Funcții fundamentale

Dacă locuința noastră reprezintă un fel de supraanvelopă carnală, nu înseamnă că nu are și funcții esențiale, vitale chiar.

Putem distinge patru funcții principale ale habitatului: casa trebuie să ne protejeze, să stabilească o continuitate familială și istorică, este oglinda reușitei noastre

sociale și, în egală măsură, a personalității noastre. Nu există aici o ordine prestabilită, lucrurile ținând de povestea și cele trăite de fiecare familie, de fiecare persoană în parte. Importanța acordată locuinței poate ieși la suprafață, de exemplu, în urma unei moșteniri, când unul dintre cei îndrituiți dorește să vândă, pe când celălalt se opune dur, fiindcă întreaga istorie a familiei stă scrisă între zidurile ei.

Relațiile dintre noi și casa noastră sunt departe de a fi simple. Complexitatea lor este cel puțin egală cu acelea pe care le întreținem cu propria ființă. Așadar, a reflecta asupra locuinței noastre înseamnă a reflecta la noi înșine, la istoria personală, nu doar a noastră, dar și a întregii familii. O introspecție stranie și totuși atât de relevantă… Lucrurile nu sunt chiar așa de simple, iar cartea de față nu își propune să vă fixeze într-un compartiment prestabilit. Întrucât există tot atâtea rafturi câte ființe, și chiar dumneavoastră, pe măsura trecerii timpului și a parcurgerii diferitelor experiențe, trăiți nenumărate povești în interiorul habitatului și al propriei persoane.

Rezumând: Spuneți-mi cum vă arată casa și voi încerca să vă așez pe calea dreaptă către dumneavoastră înșivă.

Starea locului în care vi se află locuința

Unde locuiți? De ce ați ales orașul, cartierul, casa ori apartamentul? Care este, prin urmare, povestea extraordinară pe care interiorul căminului v-o poate spune?

Fiindcă acesta vă vorbește și vă relevă o mulțime de lucruri pe care sunteți mai mult sau mai puțin dispuși să le înțelegeți și să le ascultați, ca să nu mai zic să le transmiteți și altora. Deoarece trebuie să fiți atenți la ceea ce vă comunică, după cum puteți asculta ori ignora mica dumneavoastră voce interioară. Schimbul de informație între dumneavoastră și interiorul locuinței este un dat permanent, puteți dialoga, el vă răspunde și, câteodată, este nevoie de o privire neutră, exterioară, pentru a conștientiza, a admite sau a fi satisfăcut de această reciprocă recunoaștere.

Habitatul este un membru cu drepturi depline al familiei. Fiecare întreține cu el legături privilegiate de iubire, de ură, de refuz ori de indiferență. Este acel membru al familiei care poate uni sau despărți. Raporturile între cei din casă se nasc în camerele comune, iar izolarea aparține încăperilor cu statut de intimitate. Oare o ușă închisă nu marchează ruperea unei legături care unește persoanele care rămân de o parte și de cealaltă a ei?

Nu suntem întotdeauna gata să ascultăm ceea ce casa ne povestește. Adesea vine o clipă în care ne trezim în plin dubiu, însă dacă dialogul se instalează și suntem gata să ascultăm și să împărtășim povestea, câtă voluptate! Ce pasionantă descoperire de sine și a propriei istorii!

Într-o zi, în toiul unei conversații oarecare, un prieten m-a întrebat: „De ce te tot interesează legătura dintre întâmplări și cum e amenajată casa?" Făcusem referire la relația agitată a unui cuplu tânăr de prieteni. Soțul studiase în străinătate. Întors la Paris, cei doi fuseseră găzduiți de părinții lui, ceea ce crease anumite tensiuni. Inconștient și

spontan, făcusem legătura dintre respectivele dispute și spațiul în care dormeau: un pat improvizat în salon, unicul loc în care puteau beneficia de un simulacru de intimitate, după ce se culca toată lumea. Ca să nu mai zic și de bebelușul lor, care își făcea somnul în apropiere. Probabil că și-or fi imaginat ceva mai bun cu ocazia revederii.

Remarca prietenului meu mi-a rănit amorul propriu, însă îmi reflecta starea de spirit. Într-adevăr, pentru a-i descoperi pe ceilalți, îmi place să îmi povestească despre casa lor și așa, pe ocolite, aflu cu mult mai multe decât se dorește să mi se dezvăluie. Departe de mine ideea de a-i fi redus doar la acea situație improvizată. Numai că era atât de evidentă legătura între respectiva stare de provizorat și tensiunile la care se ajunsese, încât eram surprinsă că nu au înțeles pe loc realitatea.

Este de netăgăduit că locuința vorbește despre dumneavoastră, dar dumneavoastră cum vorbiți despre ea și ce e ea în ochii dumneavoastră? Testul care urmează vă va oferi elementele pentru a răspunde.

Test:
Ce reprezintă pentru dumneavoastră locuința?

1. **Dacă ar fi să vi se îndeplinească o dorință, unde v-ați duce să trăiți:**
   a) În centrul Manhattanului;
   b) Într-o insulă grecească, având ca unic orizont Mediterana;
   c) La Barcelona, unde să faceți noapte din zi și zi din noapte;

d) Nu contează, vă plac toate orașele prin care ați trecut;
e) În orașul în care ați copilărit.

2. După o zi de muncă, începeți astfel:
a) Puneți pe masă mâncarea comandată la restaurantul brazilian de la parter;
b) Dați drumul la apă în cadă și aprindeți doar luminile discrete;
c) Deschideți televizorul, radioul și computerul;
d) Faceți un duș și rezervați o masă pentru a cina cu prietenii la un restaurant;
e) Încălziți mâncarea pe care ați pregătit-o din timp.

3. Casa parcă nu ar fi a dumneavoastră fără:
a) O bicicletă de apartament și un banc multifuncțional pentru fitness;
b) Un animal de companie;
c) O masă mare;
d) Nu aveți nicio idee în acest sens;
e) Un șemineu.

4. Vă vin prieteni în vizită. Ce le pregătiți?
a) Mâncăruri speciale, în veselă de lux, pentru care faceți apel la un restaurant;
b) Rasol sau pulpă de miel cu cartofi fierți în coajă;
c) Platouri cu feluri deosebite, din care va ciuguli fiecare;
d) Îi invitați la restaurantul pe care visați să-l descoperiți datorită excelentelor articole de critică gastronomică;

e) Le pregătiți minuțios din rețetele pentru care sunteți vestit și pe care vi le solicită de fiecare dată.

5. Cine vă sunt prietenii și cum vă întâlniți cu ei?
a) Aveți o mulțime și administrați relația cu ei notându-i în mai multe carnete de adrese și agende;
b) Sunteți foarte exclusivist în materie de prietenie și cu greu ajungeți să aveți încredere în cineva;
c) Prietenii prietenilor prietenilor dumneavoastră sunt, cu toții, și prietenii dumneavoastră;
d) Vă invită foarte des pe la ei;
e) Îi cunoașteți din copilărie și vă întâlniți cu regularitate.

6. Cum e colorat antreul?
a) O paletă de culori din Sud, caldă și învăluitoare, în roșu-închis și ocru;
b) O armonie tandră, în tonuri pastelate;
c) O explozie vie de culori care se schimbă după starea dumneavoastră și anotimp;
d) O culoare nedefinită, ceva între alb și bej;
e) Tapet înflorat ori reiat.

7. Când v-ați mutat ultima oară?
a) După ultima promovare la serviciu;
b) Înainte de nașterea ultimului copil;
c) Nu prea vă mai amintiți;
d) Demult;
e) Ați locuit mereu în aceeași casă.

8. Când și cum v-ați desfăcut cutiile cu lucruri?
a) Cei angajați pentru mutare au avut grijă de toate;
b) Ați despachetat personal și cu mare grijă;
c) Pe măsură ce ați avut nevoie de câte ceva;
d) Mai sunt și acum lucruri de despachetat;
e) Habar nu aveți ce înseamnă o cutie pentru mutare.

9. Ce cameră ați aranjat mai întâi:
a) Antreul;
b) Camera dumneavoastră;
c) Salonul;
d) Baia;
e) Camera copiilor?

10. Ce stil de mobilier aveți în casă:
a) Modern, cu design actual;
b) Din lemn geluit;
c) Eclectic, căutat de ocazie prin magazinele de antichități;
d) Pachetat, de asamblat acasă, și din cel recuperat;
e) Mobilier stil ori de epocă.

11. În copilărie, în ce decor v-ar fi plăcut să trăiți:
a) În castelul frumoasei din pădurea adormită;
b) În cel din serialul TV *Insula copiilor;*
c) În cel din serialul TV *Aventurile lui Papa Poule;*
d) În balonul lui Phileas Fogg;
e) În castelul din romanul contesei de Ségur, *Fetițele model.*

12. La întoarcerea din vacanță:
a) Vă trebuie două zile pentru a vă reacomoda cu decalajul orar;
b) Sunteți fericit că în sfârșit ați revenit;
c) Dați o petrecere pentru a povesti prietenilor proaspetele amintiri;
d) Vă gândiți la viitoarea vacanță, rezervând deja locuri pe internet;
e) Faceți lista lucrurilor pe care nu va trebui să le uitați data viitoare pentru ca totul să se desfășoare perfect.

13. Care e locul în care nimeni nu va da niciodată peste dumneavoastră:
a) Campingul Flots Bleus, de la Mediterana;
b) Ibiza;
c) O mănăstire;
d) O pensiune din Larzac, din Masivul Central;
e) Într-un club de vacanță.

14. Ce cameră vă înspăimânta în copilărie:
a) Spălătoria;
b) Bordeiul din fundul curții;
c) Șifonierul din camera dumneavoastră;
d) Pivnița;
e) Culoarul întunecat.

Rezultate

Aveți mai mulți „a“:
Casa dumneavoastră este o Casă Oglindă

Casa dumneavoastră este reflexia reușitei sociale. Este expresia personalității dumneavoastră împinse la extrem. Nu aceea pe care o posedați cu adevărat, ci aceea pe care alții ați vrea să o vadă în dumneavoastră. Nimic nu este nici prea frumos, nici prea scump pentru dumneavoastră și nu vă temeți să o afle toată lumea. Un tablou al unui maestru sau al ultimului artist la modă? Ultimul model de plasmă? Locuința vă seamănă cu un laborator high-tech, în care prietenii vin în căutarea de surse de inspirație, însă nu vă place să fiți copiat. Obiectele pe care le dețineți își pierd orice valoare, din punctul dumneavoastră de vedere, din clipa în care se democratizează. Oricum, deja trecuserăți la altceva!

Numai că, tot având grijă excesivă pentru aparențe, ați uitat să mai fiți dumneavoastră înșivă! Chiar profitați de toate cele ce vi s-au dăruit, din moment ce vă petreceți seri întregi lucrând pentru reușita socială? Această perpetuă căutare poate ascunde o alta. Rămâne să o descoperiți.

Nu pierdeți din vedere că prietenii, familia vă apreciază pentru ceea ce sunteți, nu pentru ceea ce voiți să fiți. Poate că părinții v-au fost de origine modestă, iar acum vă doriți să uitați zilele de demult, care e posibil să fi fost dificile.

Aveți mai mulți „b“:
Casa dumneavoastră este o Casă Refugiu

Casa aceasta chiar e a visurilor dumneavoastră. Modul în care este decorată a fost hotărât cu mult înainte

de a o cumpăra ori închiria. Ați ales cu grijă din eșantioanele de tapet sau vopsea, ați avut răbdare să potriviți culoarea canapelei cu aceea a pernelor și a perdelelor. Dacă sunteți femeie, aș putea paria că „Domnul“ nu a avut niciun cuvânt de spus. De altfel, nici copiii. Sunteți într-o neîncetată căutare a armoniei, a echilibrului așa cum îl înțelegeți dumneavoastră, la care toți ceilalți trebuie să se adapteze și care, probabil, ascunde o rană mai profundă. Urmăriți perfecțiunea pentru ca nimic să nu vă atingă, pentru ca nimic să nu vi se poată reproșa. Foarte sensibilă la comentariile celorlalți, vă doriți să oferiți cea mai bună imagine despre dumneavoastră și suportați cu greu criticile, pe care le rumegați fără a spune un cuvânt. Dacă aveți serviciu, la întoarcerea acasă puteți fi descoperită cu mătura-n mână și cârpele de praf la brâu. Dacă nu aveți serviciu, se poate paria că, încă din zori, aveți pus la punct un plan precis al celor de făcut prin locuință. Aveți grijă: riscați să treceți pe lângă lucrurile esențiale și să uitați să mai trăiți cu adevărat. Există viață și în afara casei și este mai plăcut să vă plimbați alături de cei dragi, chiar dacă nu ați dat cu aspiratorul. Nimeni nu își va da seama.

Aveți mai mulți „c“:
Casa dumneavoastră este un Han Spaniol

Oamenii vin și se duc și fiecare lasă câte ceva din el însuși. Teama de a rămâne singur, cu tine însuți, se traduce prin nevoia de a fi anturat cu orice preț. Casa vă este întotdeauna deschisă și masa întinsă pentru prieteni în trecere. Vă place o astfel de rumoare și vă învârtiți în sus și-n jos cu voluptate.

Viața se bazează pe echilibru. Unele clipe sunt făcute pentru a te întâlni cu ceilalți și a împărți cu ei bucuriile și tristețile, altele pentru a sta față în față cu tine însuți, din nevoia de a-ți reîncărca bateriile și a te regăsi. Învățați să spuneți nu în unele seri și să profitați de calmul redescoperit. În acest fel, ceasurile petrecute între prieteni vor avea și mai multă savoare. Este important să vă recâștigați interiorul, să nu vă lăsați invadați de prezența celorlalți chiar dacă vă închipuiți că doar de așa ceva aveți nevoie. A fi tu însuți înseamnă și a nu te teme să rămâi singur, ochi în ochi cu tine.

Aveți mai mulți „d":
Casa dumneavoastră este o Casă Fantomă

Nu locuiți în casa dumneavoastră, în care nu ați investit nimic din dumneavoastră înșivă. O zi aici, o zi dincolo, dorința de schimbare, de găsire a unui apartament mai mare, mai mic, mai bine așezat face să nu vă simțiți cu adevărat acasă acolo unde locuiți. Un sentiment de oboseală, de descurajare vă învăluie și iată că, după încă trei ani, tot nu ați despachetat cutiile cu lucruri. Galeriile stau după ușă și perdelele cumpărate cu trei luni mai devreme tot ambalate sunt. Logic! Bormașină încă nu aveți și nici cu zugravii nu ați luat legătura. Tot respingând variante, de nimic nu mai aveți chef. Să nu investești în casa în care locuiești, să nu îndrăznești să te arăți așa cum ești, să nu te dai de gol: o asemenea teamă este rezultatul unei autodesconsiderări care poate trimite undeva, departe, în copilărie. Nefiind niciodată acasă, nici nu vă expuneți, dar nici nu vă locuiți propria ființă.

Nu vă descurajați și începeți cu începutul. Desfaceți o cutie, puneți, în sfârșit, perdelele, bucurați-vă de achiziția unei lămpi frumoase și, încetul cu încetul, se va instala și bucuria unor asemenea lucruri și veți investi în propria locuință înainte de a alege o alta... Cine știe?

Aveți mai mulți „e":
Casa dumneavoastră este o Casă a Familiei

Iată-vă depozitarul moștenirii de familie. Sunteți, eventual, fratele cel mare, așa că pe dumneavoastră apasă greaua responsabilitate de a perpetua istoria familială. E prețul supraviețuirii legăturilor de sânge. Chiar vă poate plăcea să jucați de minune rolul, doar ați fost încă din copilărie pregătit pentru el: „Într-o zi, toate astea vor fi ale tale, așa că va trebui să ai grijă de ele", cam cum este educat un prinț să moștenească coroana. Poate că mesajul nu a fost formulat ca atare, dar e prezent într-o manieră inconștientă. Trăind în umbra regelui, este posibil să îți uiți propria personalitate. Portretele de familie tronează în casă, în locuri strategice (portretele strămoșilor sunt în salon ori în holul de la intrare), amintindu-vă fie și inconștient că e de datoria dumneavoastră să păstrați tradiția. Iar vremea rebeliunii chiar a sunat. Într-adevăr, istoria familială oferă repere într-o lume lipsită uneori de așa ceva. Însă nu trebuie să vă lăsați uciriți de mobilele familiei, care v-au fost trecute în grijă fără a vă da seama și care nu se potrivesc de niciun fel cu gusturile și aspirațiile dumneavoastră. Nu aveți loc? Nu-i grav, sunteți asigurat, câtă vreme comoda rămâne în familie. Părinții sunt paznicii fragilului echilibru. Când aceștia dispar, nu rare sunt cazurile în care copiii

se ceartă. Ce să facem cu casa bătrânească? Unii ar dori să o păstreze ca amintire, alții, având alte planuri, să o vândă. E greu de găsit un echilibru între aspirațiile personale și rolul implicit de paznic al familiei, care vă apasă pe umeri. După dispariția acelor membri ai familiei, vă găsiți în centrul disputelor, trebuie să le suportați greutatea și să jucați rolul arbitrului.

Puterea evocatoare a locurilor

De câte ori ne lăsăm în voia visării și amintirile ies la suprafață, acestea sunt mereu asociate unor locuri anume. Ne amintim de culoarea tapetului din casa bunicii, de camera copilului care am fost, de o bucătărie învăluită în lumina soarelui ori de o bibliotecă prăfuită și pe jumătate întunecată.

Biografii și romancierii nu scapă nicicând prilejul de a zugrăvi atmosfera în care le evoluează personajele. Toate acestea ne permit să ne imaginăm, să le proiectăm pe fondul a ceea ce deja cunoaștem și să ne identificăm în context pe noi înșine. Dacă ni se vorbește despre o persoană între două vârste, trăind în spatele storurilor coborâte pentru totdeauna, ne închipuim fără greutate o doamnă gârbovită de trecerea anilor, înaintând cu greu și cu pași mici. Departe de imaginea unei sexagenare dinamice. Pentru a desăvârși tabloul, fantezia va adăuga, probabil, storurilor coborâte un decor cenușiu de atâta praf, tapetul decolorat și picturi în tonuri șterse. Și poate chiar un miros ușor amărui ne va înțepa nările, căci locurile au o mare forță evocatoare, care trezește în noi o bogăție de emoții.

Dacă ne-am hotărî mâine să ne povestim viața? Nu am începe, oare, prin a descrie locurile atât de familiare ce ne-au văzut crescând și evoluând, martore ale bucuriilor și tristeților noastre, ale fiecăreia dintre etapele traiului nostru? Veți recunoaște fără probleme că ar fi greu să vorbești despre tine însuți fără a vorbi despre habitat.

Măcar o dată faceți-vă timp pentru a vă aminti locurile în care ați trăit. Dacă aveți timp să citiți această carte înseamnă că, pe undeva, și dumneavoastră vă puneți asemenea întrebări. Ce momente ale vieții și ce sentimente asociați acelor locuri, ce amintiri, ce persoane? În linii mari, când vă gândiți la ele sunteți fericit ori vă îneacă tristețea? Habitatul dumneavoastră vi l-ați ales ori v-a fost impus? Erați locatar sau proprietar? Ați stat acolo singur, într-un anturaj numeros ori cu familia? Care vă erau relațiile cu vecinii? Încet-încet decorul prinde contur, amintirile devin tot mai precise, iar ceața se risipește aducând limpede în fața ochilor clipe ce vi se păruseră atât de îndepărtate.

Puteți începe să vă spuneți povestea personală, vorbind despre locurile în care ați trăit. Vă va mira, probabil, să descoperiți în ce măsură reproducem aceleași scheme existențiale, uneori ani de-a rândul și fără a ne da seama. Locuințele la care ținem seamănă cu acelea pe care le-am cunoscut și din care păstrăm amintiri fericite. Câteodată sunt chiar opusul locurilor din care ne revin doar amintiri dureroase. Nu-i așa că încercăm fără încetare să retrăim primele dintre ele și să le exorcizăm pe cele din urmă?

Sonia nu avea decât un singur vis: să cumpere căsuța din insula Ré pe care familia ei o închiria pentru două luni în

timpul vacanței de vară. Verii, bunicii, unchii și mătușile treceau pe acolo cu o eternă bună-dispoziție. Sonia s-a făcut mare, anii au trecut. Nu se mai sătura să povestească soțului ei despre veselele mese în familie, despre plimbările cu bicicleta, în așa fel încât acesta a fost și el cucerit de ideea de a cumpăra imobilul. După moartea proprietarilor, aceasta fusese scos la vânzare. Sonia vedea visul realizându-i-se. Dar care nu i-a fost dezamăgirea ducându-se să viziteze căsuța împreună cu notarul! Camerele imense din memoria sa de copil erau, în realitate, foarte mici! Pereții văruiți fuseseră revopsiți azuriu și nu mai recunoștea nici mirosurile, nici mobilierul. Magia locului dispăruse. Sonia și soțul ei nu au mai cumpărat casa, atât de depărtată acum de amintirile fericite din copilărie. S-ar fi bucurat mai mult să nu se mai fi întors acolo și să și le păstreze nealterate.

Povestea vă este legată de locurile în care ați trăit, vă păstrează amprenta, iar dumneavoastră vă lăsați impregnat de ele. Poveste care începe acolo, în locurile prin care ați trecut. A o conștientiza este primul pas către cunoașterea de sine.

Semănați cu locuința dumneavoastră sau ea vi se aseamănă?

Casa antropomorfică

Copiii au o viziune foarte simplă (ceea ce nu e totuna cu simplistă) asupra căminului lor. Un acoperiș țuguiat, cu horn și fum care se ridică spre cer, o fațadă drăguță, două ferestre și o ușă la intrare. Cerul este albastru,

soarele strălucește, iar florile împodobesc aleea. Ați remarcat în ce măsură reprezentarea este antropomorfică? Casa încarnează un chip. Ferestrele reprezintă ochii, cu obloanele închise ori deschise, ușa gura, mai mare sau mai mică, iar acoperișul părul.

Copiii nu caută să deseneze un lucru conform criteriilor de frumusețe ale adulților ori ale fidelității față de realitate. Ei experimentează. Câtă plăcere să mâzgălești conștiincios zigzaguri și spirale cu creionul gras al cărui vârf se rupe lăsând în urmă pete, cu markere care colorează tot atât de bine hârtia și mâinile! Copilul este concentrat, știind exact ceea ce face! Desenul este un act ludic care îi permite să își exprime spontan emoțiile pozitive sau negative.

Pe la patru ori cinci ani, copilul începe să stăpânească formele geometrice și se apucă să deseneze obiectele așa cum și le reprezintă, nu așa cum le observă în realitate. Iată de ce casele tuturor copiilor se aseamănă, chiar dacă aceștia trăiesc în locuințe total diferite. Copilul are propriile sale coduri și, pentru a-i înțelege desenele, adultul trebuie să se acomodeze cu nivelul lui de înțelegere și să nu încerce să le compare cu obiectele din realitate.

Copiii se proiectează spontan în desenele propriilor case, iar pedopsihiatrii le utilizează ca bază de lucru. Desenul este o mărturie a bucuriilor și a suferințelor copilului. Cum este așezată casa pe hârtie, a folosit copilul întreg spațiul acesteia, ce culori a întrebuințat, a apăsat prea tare cu creionul, proporțiile sunt realiste?… Toate amănuntele spun multe despre copii, căci ei au priceput totul: casa, ei sunt! Să fi pierdut noi acest sentiment, această atât de evidentă intuiție?

Adulții își pun atâtea întrebări, ridică atâtea bariere psihice, atâtea sisteme de protecție, pe când copiii dau dovadă de o incredibilă exactitate în spontaneitatea lor.

Desenează-mi o casă

Indiferent de imobilul în care locuiesc, copiii desenează toți același tip de casă. Ce să vedem în desen?

În spatele storurilor se ascund ochii copilului. În definitiv, coborâte fiind acestea, nu simbolizează ele, oare, pleoapele închise, care nu lasă să intre nici lumina soarelui, nici privirile celorlalți? Privire care poate fi considerată drept un comentariu negativ al copilului, mai ales în cazul în care părinții judecă fără încetare cele mai mici fapte și gesturi ale acestuia, în loc să îl lase să experimenteze. „Chiar crezi că ești în stare? Haide, las-o pe mama să te ajute, vezi bine că nu te pricepi…" A închide obloanele nu e, oare, semnul dorinței de a proba de unul singur, de a încerca, de a se înșela, de a o lua de la capăt? Și asta tot învățat se cheamă.

Mai mult, nu e oare un mijloc de a nu mai vedea ceea ce se întâmplă în afara sa, alegoria unei introspecții, o repliere în sine însuși, semn al spaimei de exterior?

Ușa e gura, comunicarea cu ceilalți. Mai mare ori mai mică, aceasta ne arată felul în care copilul ia act de schimburile verbale sau nonverbale cu ceilalți. Străinii intră în casă pe ușă. Grație ușii se poate confrunta cu necunoscutul, cu ceea ce e de acord să pătrundă în lumea sa ori, dimpotrivă, de care se poate proteja, folosind o ușă cu gratii sau obloane complet închise. Uneori, ușa nu are clanță. Copilul și-ar dori schimburile cu exteriorul, însă fie nu îndrăznește, fie părinții nu îi oferă nici cea mai mică ocazie să o facă. O ușă foarte mică reprezintă teama de a se exprima, de a spune anumite lucruri de teama de a se înșela și a fi judecat. Înainte de patru ani, copilul nu are încă simțul proporțiilor. Personajele sale par niște măsline uriașe având niște bețe pe post de membre. Nu contează dacă imobilul desenat este minuscul prin comparație cu personajele sau dacă nu există ușă.

Valoarea desenului este dată, pentru interpretarea lui, de recurența, de repetiția motivelor, formelor, culorilor, liniilor mai mult sau mai puțin ordonate ori finisate. Feriți-vă de orice interpretare rudimentară. Un desen care vi se poate părea negru și agresiv este posibil să fie o simplă modalitate de a exorciza un coșmar din noaptea precedentă. Françoise Dolto ne sfătuiește să nu ne extaziem peste măsură în fața tuturor desenelor, ci să îl invităm pe copil să ne povestească ceea ce a desenat. Dacă nu are chef, nu are niciun rost să îl forțăm. Se poate ca respectivele spirale să nu spună absolut nimic, fiind doar distractiv pentru el faptul că a tot sucit creionul pe hârtie.

În desenele copiilor deosebit de volubili și expansivi nu arareori descoperim o ușă foarte mare, dublă sau două uși. „Păi, cum, ca să las să intre pe toată lumea în casă", explică serios Mehdi, care are șapte ani și este șeful găștii de verișori. „Și fumul ăla sunt țipetele copiilor, care și-au luat zborul." Fiindcă, s-o recunoaștem, cei opt veri nu sunt un exemplu de calm și de liniște.

Copiii sunt, în mod spontan, plini de poezie în desene și interpretarea lor. Or, trebuie să le lăsăm dreptul la această inocentă magie.

Casa mea

Clotilde, șapte ani, suferă de surditate profundă, care îi taie parțial legăturile cu lumea. La început, părinții au crezut că se bucurau de un copil uimitor de liniștit, până când diagnosticul a căzut ca o lamă de cuțit. Clotilde era incapabilă să audă ori să spună cel mai mic cuvânt.

La șapte ani, desenele ei erau foarte elaborate, cu linii deosebit de sigure. Cu mult mai mult decât la copii de aceeași vârstă. Reproducea mediul înconjurător, obiectele uzuale și nenumărate case. Caracteristica principală a acestora din urmă era lipsa completă de uși și ferestrele înguste ca niște barbacane. Oare nu exprima astfel faptul că încă nu existau schimburi între lumea ei și cei cărora le erau adresate desenele?

Nu e la mine-acasă!

Pentru ora de științe naturale, Hélène, unsprezece ani, a avut ca temă să își deseneze casa, în așa fel încât să se poată înțelege toate materialele folosite la construcție. În mod spontan, ea s-a hotărât să o deseneze pe a vecinilor care, totuși, era aproape identică aceleia în care locuia. De ce a refuzat Hélène să își deseneze propria casă? Pur și simplu fiindcă nu se simțea acasă. Își considera vecinii în vârstă ca fiindu-i bunici, întrucât mânca la ei și chiar și dormea deseori nopțile. Hélène își respingea complet propria casă, propria viață și ceea ce și-ar fi putut spune ceilalți despre ea dacă ar fi știut ce se petrecea în familia ei (boala mamei, strigătele, certurile...). Era înspăimântată de concluziile la care

ar fi putut ajunge cei din afară și făcea eforturi pentru a oferi o imagine netedă, perfectă spre a nu i se ghici suferința. Prin intermediul desenului realizat cu multă atenție și grijă, își lăsa colegii să se poată întâlni cu viziunea unei vieți perfecte, într-o casă primitoare, în care i-ar fi plăcut să se refugieze. Desenul a fost admirat de întreaga clasă. Deh! Onoarea fusese salvată!

În general, copiii încep prin a desena ceea ce cunosc, iar casa este unul dintre subiectele favorite. Aruncați-vă o privire asupra desenelor lor și poate că veți vedea ieșind la iveală detalii pe care ani în șir nu ați avut timp să le observați. Niciun amănunt nu scapă ochiului de copil, aflat mereu la pândă, și nu există nicio singură emoție care să nu își găsească locul în desenele în care vorbesc despre propriul lor interior, pe care îl veți putea astfel înțelege în dublul sens al cuvântului.

Personificarea casei

Numai copiii umplu cu suflet casa lor. Odată maturizat, toate amintirile din copilărie, fericite ori nu, pot aduce la lumină, de pildă, o angoasă.

Amintiți-vă filmul *Amityville — casa diavolului* (Stuart Rosenberg, 1979). În el este vorba despre povestea unei familii care cumpără o casă colonială ce are totul pentru a friza perfecțiunea, dacă nu punem la socoteală șirul de crime întâmplate înainte de sosirea noilor proprietari. După respectivele drame, blestemul se întinde asupra tuturor celor care ar intenționa să locuiască aici. Familia Lutz o află pe pielea ei, după care fuge,

părăsește locurile cu pricina pentru totdeauna, lăsând în urmă tot ce avea.

În filmul la care mă refer, ale cărui efecte speciale nu sunt dintre cele mai impresionante, scenariștii au mizat totul pe spaimele și angoasele noastre cele mai profunde. Nu pare casa aceea că trăiește? Cele două lucarne nu sunt, oare, doi ochi amenințători care pun imediat în gardă pe oricine se apropie? E grăitor faptul că respectivele mici lucarne au devenit simbolul filmului. Le regăsim pe toate afișele, inclusiv ale seriei de continuări turnate câțiva ani mai târziu. Nimeni nu se îndoiește o clipă măcar că e vorba despre o casă vie, răuvoitoare, deși, obiectiv vorbind, privirea aceea neliniștitoare nu înseamnă decât două ferestruici dincolo de care licăre o lampă. Șmecheria funcționează foarte bine, fiindcă noi suntem cei care personifică imobilul în doar câteva secunde, iar privirea pe care o simțim îndreptată spre noi trezește angoase ascunse în cel mai profund for interior.

Fără a cădea într-o asemenea extremă, în sinea noastră știm că propria casă este o inimă care bate, că trăiește în ritmul nostru, că respiră, ba chiar mergem până acolo încât îi confirmăm existența vie dându-i un nume, ca oricărui alt membru al familiei.

Numele caselor

Procesul de personificare a caselor nu se oprește aici. Ne gândim cu plăcere la numele pe care urmează să îl dăm casei, de parcă am boteza un membru al familiei. Nume în care ne punem visele și speranțele. Informăm

astfel pe cel care se plimbă prin fața ei că este o casă vie, locuită, că are povestea ei. Și primul lucru pe care îl facem este să lipim o carte de vizită pe cutia poștală. Aspectul practic ține de informarea poștașului, dar gestul conține și o modalitate de a semna casa, de a-i da numele nostru, însemnând că, de acum, ne aparține, stăm în ea.

La Lorada

Vila pe care Johnny Hallyday o avea la Ramatuelle se numea La Lorada. Numele rezultase prin contracția lexicală a numelor celor doi copii: Laura și David. Chiar dacă va fi vândută, clădirea va păstra amprenta lui Johnny și, fie și schimbându-și numele, va rămâne întotdeauna La Lorada, mai ales pentru fani.

Mult înainte ca adresele să fie definite prin stradă și număr, locuințele aveau un nume care permitea identificarea lor. Numele respective dădeau anumite indicii despre cine știe care mică așezare, prin raport cu vegetația ori vreun element topografic: Trei Stejari, Pietroasele, Lilieci. Vilele estivale construite la malul mării purtau adesea numele stăpânei casei ori a fetiței familiei: Vila *Nelly*, Vila *Augusta*… și aceasta era unica adresă, înainte ca administrațiile locale să le numeroteze.

Fatiha a dat casei sale numele cătunului tunisian din care îi provenea familia. „Pentru mine nicio altă alegere nu ar fi fost posibilă!“, adaugă cu mândrie, pentru a sublinia că nici nu a uitat, nici nu își reneagă originile, chiar dacă a ales modul de viață occidental.

Câteodată, poți da chiar de un *Sam Suffit*, mic joc de cuvinte care înseamnă că, deși casa e modestă, cei dinăuntru sunt mulțumiți, fericiți. Or, nu ăsta e principalul?[2]

În familiile burgheze ori aristocrate, când este ridicat receptorul telefonului, adesea, în locul unui impersonal „alo" poți auzi: Casa Richard, reședința Ville de Goyet... Întreaga familie este asociată casei și, deseori, acesta este motivul pentru care și e păstrată în familie cu orice preț, făcând parte din aceasta și eternizându-i istoria. Vom mai aborda acest aspect ceva mai departe.

A da un nume casei înseamnă a-i da viață. În egală măsură, îți faci astfel iluzia că, după dispariție, numele îți va fi perpetuat în piatră. Un fel de a-ți dărui o bucățică de nemurire.

Val Olini

Când și-au cumpărat casa, Valérie, Olivier și fiul lor, Nicolas, au botezat-o Val Olini. Un mic joc de cuvinte făcut prin contracția lexicală celor trei prenume. Ceva mai târziu li s-a născut și o fetiță: Agnès. Familia avea tot ceea ce îi trebuia spre a fi fericită, numai că Agnès se dovedea un copil dificil. Nu o cuprindeau bucuria și blândețea decât când ajungea la bunici, dorindu-și să locuiască tot restul anului cu aceștia. Valérie și Olivier nu au făcut niciodată o asemenea apropiere, dar în Val Olini era câte un loc pentru fiecare, numai pentru Agnès nu.

[2] Jocul de cuvinte pleacă de la „Ça me suffit" — „Mie mi-e de-ajuns", în variantă orală, trimițând însă la un posibil nume american, dar și, de ce nu, la celebrul palat Sans-Souci de la Postdam. (*N.t.*)

Alegerea numelui casei nu este niciodată lipsită de importanță. Îi susținem personificarea, iar numele, ca și întregul cămin, spune ceva despre noi, despre istoria noastră, trimițând fără întârziere mesajul pe care dorim să îl dăm către orice necunoscut care s-ar apropia pentru întâia oară de locul în care a fost clădită.

E teritoriul „meu"

Când iei în posesie o nouă locuință, fie ca proprietar, fie ca și chiriaș, este indispensabil să „îți marchezi teritoriul". Comportamentul nostru nu este foarte îndepărtat de acela al animalelor și, chiar dacă nu ridicăm piciorul în fiecare dintre cele patru colțuri ale camerei, avem micile noastre ritualuri care marchează intrarea într-un nou spațiu.

Numele scris pe ușă este unul dintre ele, dar mai sunt și altele precum petrecerea de inaugurare.[3]

Drugul suspendat în șemineu folosea la agățarea oalei deasupra focului. A-l lua de la locul lui era semnul că, din acel moment, puteai găti și mânca în casă, așadar, puteai trăi acolo în mod permanent.

Invitarea prietenilor, sărbătorirea evenimentului marchează luarea în posesie a respectivului spațiu. Simbolismul profund al micii petreceri este alungarea spiritului vechilor ocupanți ai habitatului. A reuni oameni la care

[3] În franceză „la pendaison de la crémaillère" înseamnă, în egală măsură, „a da o petrecere la inaugurarea casei" și „a lua drugul de fier pentru ridicarea oalelor de pe foc". De unde și paragraful următor. (*N.t.*)

ții și a face zgomot este o modalitate de a evacua energiile care au luat în stăpânire spațiul dat în decursul anilor și a-l umple cu urările și dragostea persoanelor iubite. O modalitate de a începe cu dreptul noua viață în respectivul spațiu. Dacă, din întâmplare, vecinii se vor plânge de vacarmul recepției, abțineți-vă totuși să le comunicați că alungați fantome, fiindcă riscați să fiți catalogați ceva cam repede drept membri ai unei secte cu practici obscure. Din contră, invitați-i și pe ei să vi se alăture. Este un prilej excelent să stabiliți contactul și să țeseți o legătură trainică. Cu cât mai mulți zurlii, cu atât mai mare hazul...

Mai sunt și alte metode de a marca teritoriul, de a pune propria amprentă pe noua locuință. Simți o plăcere enormă sfâșiind vechiul tapet în dungi, care ți se pare demodat, spre a-l înlocui cu unul înflorat, pe care următorii ocupanți ai apartamentului îl vor găsi nu mai puțin învechit. Starea emoțională este proiectată asupra pereților, alegându-se o împodobire adecvată. Iată cauza pentru care, deseori, se înnoiește totul, chiar dacă vopsitoria este încă perfect curată. Nevoia irepresibilă de a personaliza interiorul este deosebit de puternică, acesta fiind primul pas către sentimentul de a te simți cu adevărat la tine acasă.

Dar ce se întâmplă când teritoriul este părăsit? Fie și pentru un timp limitat, de pildă pentru vacanță? Ei bine, se va reconstitui unul nou, fie și într-o cameră de hotel, în care hainele vor fi ca o prezență liniștitoare, amintind de casă. Parfumul de pe comodă, papucii de lângă pat, obiectele de toaletă în baie vor fi tot atâtea mici semne ale luării în stăpânire a teritoriului. Nu este rar să îți permiți ceva mai multă dezordine într-o cameră de hotel

decât ai face-o acasă. Nu e decât o altă modalitate de a lua spațiul în posesie.

În marile hoteluri, oaspeților marcanți li se oferă șansa de a-și lăsa acolo obiectele personale care vor fi cu grijă păstrate într-un loc special. Când vor reveni la hotelul respectiv, obiectele vor fi iarăși aranjate exact unde au fost lăsate de proprietarii lor: cartea de la căpătâi, pledul de pe canapea etc. Camerista are grijă să fotografieze încăperea la plecarea oaspetelui, spre a putea recrea cu exactitate același univers, pentru ca locatarul să se poată simți cu adevărat ca acasă.

Ați observat deja în ce măsură noțiunea de teritoriu poate fi subtilă și, totodată, primordială. Departe de casă, se face simțită nevoia de a fi regăsite reperele. Este închiriat mereu același imobil, în general făcându-se rezervarea de la un an la altul, pentru a fi siguri că niciun necunoscut nu ar putea-o lua în stăpânire în momentul în care v-ați decis că trebuie să vă aparțină.

Și pe plajă este amuzant să observi cât de evidente sunt numitele repere. Încă din prima zi se alege un loc satisfăcător, la care se revine a doua zi și în următoarele. Simți simpatie pentru alte persoane, care și ele au ales un loc anume și despre care poți ști precis unde le vei găsi în zilele care vor veni.

Este vorba despre ceva mai puternic decât noi, despre nevoia de necurmat de a marca spațiul vital. Limitele teritoriului sunt fixate punând ici o umbrelă, colo jucăriile copiilor și, la nevoie, se mai adaugă și câte un șlap ori o scrumieră pentru a defini cât mai bine invizibilele linii pe care necunoscuții nu au voie să le încalce.

De cum a fost găsit un loc plăcut nu mai există niciun motiv pentru a-l schimba. Dacă, din întâmplare, cine știe

ce necioplit care nu cunoaște regulile esențiale ale plajei apare și își așază prosopul cam prea aproape de locul pe care vi l-ați ales drept teritoriu, riscați să vă simțiți cotropit. Dar dacă bădăranul ar pune stăpânire chiar pe șezlongul de sub umbrela dumneavoastră, cum ați reacționa? Cerându-i să plece? Venind mai devreme a doua zi dimineață pentru a relua în posesie locul, așezând și un prosop pentru a arăta mai bine că spațiul în cauză aparține cuiva? Sau vă veți instala câțiva pași mai departe, înjurând o vreme printre dinți? Exemplul poate fi extins la masa de la restaurantul hotelului și în toate locurile pe care le ocupați temporar, când vă îndepărtați pentru o durată mai lungă sau mai scurtă de propria locuință.

Teritoriul familial este o noțiune impalpabilă pe care ne grăbim să o materializăm de cum ne îndepărtăm de mediul cunoscut. Fiecare are propriul lui stil de a trăi, tot așa cum fiecare acordă un rol bine definit habitatului său. Fiindcă nu doar oricare dintre noi își personifică locuința, dar îi și acordă un rol foarte bine definit pe scena propriei vieți.

Un nume, o petrecere pentru prieteni, lucrări, decorațiuni: iată ceea ce încheie personalizarea noului spațiu în care se va stabili. Numai că, trăim oare cu toții după același model și avem noi toți aceleași așteptări de la căminul nostru? Cu siguranță, nu!

Ce rol acordați habitatului?

Poate vă spuneți că locuința nu are alt scop decât acela de a vă pune la adăpost de intemperii. Aceasta îi și

este cea dintâi funcție, însă realitatea este mai subtilă și mai complexă. Proiectați asupra sa multe alte deziderate de care nu sunteți mereu conștienți, într-atât habitatul face parte din dumneavoastră înșivă, din viața dumneavoastră de zi cu zi, fiind dificil să vă luați distanța necesară față de modalitatea în care trăiți. În adăposturile primitive se pot descoperi urme de organizare socială a sarcinilor, familiei, tribului. Dacă materialele de construcție s-au modernizat, locuința este în continuare scena competiției pentru putere, a istoriilor personale care se construiesc ori se ruinează. Casa ne este decorul în care repetăm fără încetare actele și scenele propriei vieți, o personificăm, îi oferim un rol pe care să îl joace.

Habitatul pe care vi l-ați ales îndeplinește patru funcții principale:

1. **Protecție**: casa este ca o piele, o carapace, o barieră între lumea dumneavoastră intimă și cea exterioară.
2. **Estetică, sau casa oglindă**: împodobirea ei nu este decât expresia împinsă la paroxism a propriei dumneavoastră personalități, a reușitei dumneavoastră sociale.
3. **Moștenire istorică**: reprezentând perpetuarea tradițiilor și valorilor familiale.
4. **Identificare**: familia, în sensul larg al cuvântului, se dezvoltă aici și își marchează teritoriul în care vor evolua jocurile de putere.

Fiecare dintre aceste aplicații este adusă în față în funcție de propria dumneavoastră poveste, de o schemă personală.

Nu există o ordine preferabilă ori preferată, iar tabelul de mai sus evoluează adesea de-a lungul întregii vieți. Rând pe rând veți avea nevoie de un cămin care să vă apere în clipele de slăbiciune, care să fie martorul reușitei dumneavoastră sociale și profesionale, care să fie micul port liniștit în care să vă refaceți puterile, să vă regăsiți, în care tensiunile cotidiene să se evapore și în care să îndrăzniți să fiți dumneavoastră înșivă.

Habitatul fiind parte integrantă a familiei, a istoriei personale, este logic să îl vedeți evoluând pe măsura trecerii timpului. Așteptările pe care le aveți din partea lui se schimbă, iar acesta este unul dintre principalele motive pentru care trăiți în mai multe locuri pe parcursul întregii existențe. Aveți noi și noi necesități și vă așteptați ca locuința să răspundă acestora.

Protecția — întâiul habitat: pântecul mamei

Întâiul nostru habitat este pântecul mamei. Confortabil, tandru, învăluitor, protector. Imediat ce creierul este capabil să capteze senzațiile pe care le resimțim în ființa ei, le imprimă o dată pentru totdeauna și acest confort, această protecție nu vom mai conteni să le căutăm. Habitatul este o a doua piele, o barieră între ceilalți și noi, între lumea din afară și propria noastră intimitate. Nu divulgăm detalii ale interiorului, la propriu și la figurat, decât atunci când avem încredere în cineva, ceea ce dă dreptul la dezvăluiri. Această a doua piele poate deveni o adevărată carapace, o fortăreață de necucerit, căreia îi ridicăm podul mobil imediat ce este identificat vreun pericol.

Acest prim habitat nu trebuie neglijat și nici modul în care am locuit în el. Este incredibil cum felul în care graviditatea a fost trăită de mama noastră influențează modalitățile în care ne vom căuta casa și protecția. Ați îndrăznit vreodată să faceți această asociere?

„Ce-ar fi dacă ne-am muta?"

Marie are treizeci și cinci de ani și cel mai ușor lucru care s-ar putea spune despre ea este că nu are astâmpăr. Nici nu mai știe de câte ori s-a mutat, aproape devenind o profesionistă în domeniu. Rar petrece mai mult de un an și jumătate în același loc. Odată încheiate lucrările, odată despachetat totul din cutii nu mai simte nicio bucurie în noua locuință. Ori e prea mică, ori e prea mare, prea e cald vara, cartierul e prea liniștit, nu sunt destule magazine... Lista scuzelor și a pretextelor pentru o nouă schimbare de domiciliu e interminabilă și arareori rezonabilă. Comportament care îl enerva teribil pe prietenul ei, sătul să o tot ia de la cap cu ambalatul și demersurile pentru găsirea unui nou apartament. Marie prefera să stea cu chirie, simțindu-se astfel mai liberă să plece în orice moment. Conform propriilor ei explicații, niciodată nu se simțise acasă undeva și, din această cauză, cuplul nici nu avea copii. După o psihoterapie orientată către psihogenealogie, Marie a descoperit că graviditatea mamei ei fusese foarte complicată și dureroasă. Nașterea durase mai multe ceasuri. În cursul acelorași ședințe terapeutice a mai aflat că mama sa nu o dorise și că încercase de una singură, fără succes, să avorteze. Marie fusese o străină în corpul propriei mame și de atunci nu încetase să caute pântecele ideal care să o adăpostească. După o atât de îndelungă lucrare, îndrăznise, în sfârșit, să își pună jos, o dată pentru totdeauna, valizele și, două luni mai târziu, să anunțe cu mândrie întâia sarcină.

Cu ce seamănă un habitat protector?

Un cămin trebuie să ne protejeze de lumea din afară pentru a ne permite să ne regăsim, să dezvoltăm dimensiunea noastră interioară. Casa care trebuie să acopere din plin acest rol are pereți solizi, pentru a rezista la intemperii, o împrejmuire care să alunge vagabonzii și indezirabilii, chiparoși înalți ori un zid la fel care să ferească de privirile indiscrete, o alarmă sofisticată, un câine de pază. A ne fi atacată casa este același lucru cu a ne fi atacată integritatea fizică. De altfel, nu se vorbește despre viol, atunci când se fură ceva? De acum, după cum ne protejăm noi pe noi înșine, tot așa ne protejează și casa.

Rolul protectiv al habitatului poate fi împins până la paroxism. Spaimele noastre cele mai profunde se pot traduce prin obloane, uși blindate, geamuri incasabile, zăvoare, seifuri, uși încuiate de două ori, alarme… În fiecare seară se face turul casei pentru asigurarea că totul este bine încuiat, că niciun intrus nu va pătrunde. Pe gard se așază o placă pe care e scris „Câine rău". Apoi, odată luate toate precauțiile, poți merge liniștit la culcare. Cu cât, în copilărie, ne-am simțit mai liniștiți în relația cu părinții, mai ales în ceea ce privește dragostea lor față de noi, cu atât mai multă încredere avem în viață și în viitor și cu atât mai puțină nevoie resimțim spre a ne apăra peste măsură de lumea din afară, chiar dacă, într-un moment sau altul, simțim toți nevoia de calmare, de ziduri de apărare, de protecție.

Habitatul oglindă — reflectare a reușitei sociale

Habitatul oglindă are dificila sarcină de a vorbi despre noi, despre cine suntem și cine ne-ar plăcea să fim. Persoanele pentru care această funcție este foarte importantă consideră numeroasele complimente legate de decorațiunile îngrijite ori de prestigiul casei lor tot atâtea complimente aduse lor însele. Aceste persoane pot suferi de un deficit de stimă față de ele însele, pe care îl compensează cu mobilier scump ori apelul la serviciile unui decorator celebru. Decorațiunile sunt, pentru ele, o trambulină socială înainte de a însemna recunoașterea din partea celor asemenea lor. Viața în lux le flatează ego-ul, dar nu rezolvă, neapărat, rănile mai profunde.

Într-un imobil prestigios, holul de la intrare este larg, încăperile sunt mobilate cu grijă și cu gust. Tavanele foarte înalte dau dreptul la existență unor lustre impunătoare. Cel mai mic detaliu al decorațiunilor este studiat cu atenție de către un profesionist special angajat în vederea realizării efectului dorit. Pentru a putea susta financiar toate acestea nici nu se mai numără orele petrecute la serviciu, care permit întreținerea unei imagini construite pas cu pas. Iată de ce acest lucru chiar poate constitui o trambulină socială: musafirii sunt primiți spre a demonstra că ești demn de promovarea la care speri din toată inima. Cine se aseamănă se adună, muncind împreună.

Până la urmă, prea puțin se profită de propriul interior, care nu este dedicat propriei imagini, ci aceleia pe care vrem să o oferim celorlalți. Uneori, în apartamentele prea luxoase sau prea mari, viața de zi cu zi este cantonată la câteva încăperi, lăsându-le pe celelalte, cele pentru construirea aparențelor, în întuneric. Toate numitele eforturi, făcute doar pentru câteva ocazii!

Și adresa poate face parte din elementele prestigiului. Nu contează suprafața ori starea deteriorată a clădirii, fie și dacă este vorba despre o cameră pentru servitori.

A avea adresa pe Bulevardul Montaige sau Champs-Élysées, de exemplu, dă foarte bine. Locuitorii de pe cel mai frumos bulevard din lume nu își vor părăsi sub niciun pretext apartamentul de la o adresă atât de însemnată, chiar dacă, pentru asta, trebuie să suporte o mulțime de neplăceri: zgomote, furturi, sunete ascuțite în miez de noapte, cauzate de cei care pleacă din barurile dimprejur. Nu contează. Adresa este una dintre cele mai prestigioase cu putință și și-o anunță cu o anume mândrie. Aici, funcția de oglindă a habitatului depășește de departe oricare alta.

Stilul casei definește statutul nostru social, identitatea și nevoia noastră de diferențiere. Pentru a fi acceptată de vecini, nu trebuie însă să fie mult prea diferită. Dacă ar fi așa, ar fi luată drept un act de agresiune. Căutarea unicatului, a excepționalului poate reprezenta o acțiune fără sfârșit chiar și în mediile mai modeste material, în care se fac fără ezitare împrumuturi pentru o piscină mai mare decât a celui de alături, ferestre mai frumoase, o poartă strălucitoare și automatizată. Exemplele nu lipsesc când vrei „să rupi gura târgului".

În copilărie îmi petreceam foarte mult timp jucându-mă la vecinii mei, Anna și Maurice, care trăiau anii unei pensii liniștite într-o casă cochetă. Parterul le era compus dintr-un *living* — sufragerie, o bucătărie, o baie și o verandă. La primul etaj se aflau cele trei dormitoare. Deși era foarte plăcut în toată locuința, se retrăseseră într-un soi de pivniță-bucătărie amenajată la subsol, ce dădea către grădina care cobora pe lângă imobil. Continuau să își ducă traiul cum o făcuseră întotdeauna, utilizând un hârdău cu apă pentru spălatul obișnuit (baia nu era folosită decât la zile mari) și

instalația sanitară din curte, fie vară, fie iarnă. Cu toate acestea, interiorul era mobilat cu gust și împodobit cu bibelouri rafinate. Annei îi plăcea să își cumpere mobile frumoase, dar pe canapea nu se așezau decât în rare ocazii. În restul timpului, mobilierul era acoperit cu huse pentru a-l proteja de praf și de razele soarelui. Cuplul era mulțumit să fie înconjurat de obiecte minunate, însă prefera să trăiască așa cum o făcuse dintotdeauna, cu simplitate. Ca și cum nu și-ar fi permis plăcerea de a profita de tot ceea ce muncise întreaga viață.

Perpetuare familială și istorică

Ce frumoasă poate fi evocarea casei bătrânești a familiei! Nici nu mai este nevoie să o descrii, căci vorbește de la sine. Se întâlnesc în ea trei, ba chiar patru generații, este teatrul reuniunilor familiale, al bucuriilor și al tristeților fiecăruia. Casa aceasta poate fi ocupată în timpul anului de câțiva dintre membri, care au dificila sarcină de a întreține patrimoniul. Decorațiunile sunt imuabile, mobilierul de epocă a văzut perindându-se numeroase generații, iar șifonierele din lemn purtând patina vremii, cu uși scârțâitoare, răspândesc mireasma amintirilor din copilărie.

Nici nu mai contează dovezile actualei existențe, casa e veșnică, toată lumea știe că aici se va întâlni într-o bună zi. Poți auzi înlăuntrul ei strigăte, poți vedea lacrimi curgând, mereu însă încheindu-se totul cu împăcarea în consecință.

Tabloul acesta nu este în mod sistematic idilic. Vechiul cămin poate fi martorul unor secrete de familie mai mult

ori mai puțin apăsătoare, al unor „cadavre ascunse în dulap", pe care istoria familială le duce înainte, în taină, generație după generație.

Vacanța în familie pentru Isabelle

Ca în fiecare an, Isabelle, treizeci și opt de ani, căsătorită și mamă a doi copii, se pregătea să își petreacă vacanța de vară în casa familiei, nu departe de Avignon. Copiii erau înflăcărați de ideea de a se reîntâlni cu verii lor, însă în sufletul ei lucrurile nu stăteau tot așa. În ajunul plecării, își rupsese genunchiul pe scara de la pivniță, unde erau puse valizele. Medicul o pusese în ghips și, spre părerea ei de rău, avea să rămână acasă, urmând să își revadă copiii abia peste trei săptămâni. În pofida durerilor și a vacanței ratate, Isabelle se simțea ușoară și plină de viață, mai liniștită așa, nemaifiind obligată să își asculte mama plângându-se de tot și de toate și, mai ales, de educația copiilor, de soț, de nurori..., dar și pe acestea incriminându-și în egală măsură soacra. În care timp, mătușa ei o lua iar și iar de la capăt cu aceleași povești de când era bunica fată, pe care avea grijă să le recondiționeze de la an la an spre a-și acorda rolul fetei celei bune.

Or, în asemenea condiții, vacanța era cu totul departe de ceea ce s-ar fi putut numi odihnă. Ea și soțul ei ar fi putut totuși încerca o evadare, sustrăgându-se obligațiilor familiale pentru a descoperi Creta, trădare de neconceput care ar fi constituit unicul subiect de conversație până la sărbătorile de iarnă. Din când în când, mama ei nu va uita să strecoare cu abilitate câte un „pariez că în Creta mâncarea nu este așa de bună ca pe la noi". Casa bătrânească a familiei nu e semnul fericirii chiar pentru toată lumea!

Identificare și structură familială

O casă se construiește sau se alege în funcție de proiecțiile conștiente ori inconștiente operate pe parcursul vieții și de aspirațiile personale. Ne dorim trei copii, așadar prevedem patru camere în planul noii locuințe. Organizarea se face în funcție de schema, de concepția noastră asupra familiei, de planurile pe care ni le-am stabilit pentru propria viață. Vor fi, prin urmare, un etaj pentru copii, unul pentru părinți? Baia va fi comună ori se va bucura fiecare de câte una? Se va putea sta și în bucătărie? Habitatul trebuie înscris în dezvoltarea familială.

Élodie era deja mama a doi adolescenți când a aflat despre sosirea unui bebeluș. Sarcina accidentală și tardivă obliga familia să își schimbe domiciliul. Copiii cei mari refuzaseră categoric să cedeze viitorului nou-născut una dintre camerele lor. Élodie și-a început căutările. Toate casele pentru care ar fi putut face o pasiune nu aveau decât trei camere. De ce oare toate locuințele cu patru camere aveau anumite defecte care păreau de nerezolvat?

Lui Élodie i-ar fi plăcut să poată aduna întreaga familie în jurul acestui proiect comun. Numai că nici cei doi adolescenți, nici soțul nu aveau cu adevărat chef să suporte trezirile nocturne și nu vedeau cu ochi buni sosirea bebelușului, care urma să aducă date noi în structura familială. Până și ea era împărțită între bucuria de a-și mai răsfăța un copil și teama pierderii echilibrului familiei. Spera foarte mult să descopere o nouă locuință unde să poată lua totul de la capăt, însă tensiunea era mai puternică!

În habitatul nostru ne exprimăm întreaga personalitate. Reușitele, eșecurile, speranțele. Conștient ori nu. Atunci când intri pentru întâia oară în casa cuiva, nici nu prea are nevoie să se mai prezinte. Locuința vorbește pentru ea: „Ah, nu te vedeam trăind așa!“ indică proiecția pe care o facem asupra fiecărei personalități și tipul de habitat pe care i-l atribuim în mod arbitrar.

De aici și succesul revistelor sau al emisiunilor de televiziune care deschid pentru noi ușile locuințelor starurilor. Acele personalități ni se par dintr-odată foarte apropiate. Un detaliu al ambientului ne atrage pe loc atenția: „Vai, dar am și eu rame de tablouri la fel!“, „Ce mi-ar plăcea și mie o canapea din asta…“ Ceea ce ne liniștește în privința gusturilor noastre. Calitățile pe care le atribuim starurilor se reflectă în modul în care acestea își aranjează casa, confirmând ceea ce gândim despre ele și, cu această ocazie, fantasmele pe care le țesem în jurul lor.

„AH, NICIODATĂ NU MI-AȘ FI ÎNCHIPUIT
CĂ AȘA ȚI-AI ARANJAT CASA!“

Atunci când ne alegem o casă, rareori o facem singuri și fiecare are de dat sfaturile lui, pe când concepția personală și modul de viață sunt diferite. O locuință care să vă convină trebuie să răspundă așteptărilor pe care le-ați constituit conform organizării familiale și ale vieții profesionale (dacă, de pildă, lucrați la domiciliu). Această schemă complet personalizată corespunde structurii dumneavoastră.

Martine are o viziune specială asupra propriei vieți de familie. În întregime dedicată copiilor ei și bunăstării lor, și-a

impus să aibă continuu locuința impecabilă. Aceasta îi este un model de ingeniozitate a ordonării lucrurilor. Toate camerele au câte un dulap în care sunt aranjate cele necesare traiului zilnic. Martine este inima vie a căminului, stâlpul său și totul se face conform dorințelor ei, pentru a ușura viața și organizarea familiei. O bucătărie mare, nenumărate șifoniere, o uscătorie… Casa este o odă închinată organizării gospodărești a Martinei.

Cât despre Marc, acesta a ales apartamentul în funcție de salonul încăpător al acestuia, care îi poate primi retroproiectorul și imensul ecran pentru filme. Totul este gândit pentru elementele high-tech care constituie singurul mobilier al încăperii.

Identificarea rezonează cu rolul protector al habitatului. Dacă a ne fi agresat domiciliul înseamnă a ne fi agresată integritatea, atunci la fel se întâmplă și în cazul decorării lui. Nu rar ne simțim răniți dacă vreo prietenă sosită în vizită îndrăznește să declare că nu îi place cum am decorat interioarele. Traducem prin: „Nu-mi placi, nu țin la tine“. Ne-a luat atâta timp să alegem culoarea pentru pereți, pentru perdele, încât neînsemnata remarcă neavând, în valoare absolută, alt înțeles decât „Nu-mi plac imprimeurile geometrice sau culorile țipătoare“ se reflectă în noi ca o judecată de valoare legată de propria persoană. Ceea ce ne arată în ce măsură am investit în încăperile în care locuim și în care ne-am proiectat chiar personalitatea.

Avem de ales între a adapta căminul la modul nostru de viață și a adapta modul nostru de viață după ceea ce ne este impus de apartament. Conform etapelor pe care le parcurgem în existență și compoziției familiei, realizăm

cât de mult casa capătă funcții diferite. Un habitat protector s-ar putea să nu acopere funcția de continuitate familială, de reușită socială ori pe ambele în același timp.

Dar în cazul dumneavoastră? Care vă este funcția principală a locuinței? Dacă i-am întreba pe cei din jur, oare răspunsurile ar fi identice?

Nu dumneavoastră vă alegeți casa...
ea vă alege pe dumneavoastră!

Alegerea habitatului este, în primul rând, o întâlnire, o îndrăgostire pasională. Abia apoi vin chestiunile materiale. „Apartamentul nu avea decât un mic salon, dar ni s-a pus pata pe terasa de douăzeci de metri pătrați"; „Ne-am îndrăgostit nebunește de casa asta"; „Doar pe asta am vrut-o, nimic altceva". Iată ce poți adesea auzi. Pasiunea, ca și în iubire, te face să uiți anumite lucruri precum acoperișul bun de reparat ori reabilitarea fațadei, detalii neprevăzute în buget. „Nu e grav, ne descurcăm noi."

Fiecare dintre noi, conform propriei istorii, conform celor mai profunde aspirații intime, are o modalitate personală de a concepe locul în care să trăiască, în care să investească. Nu e simplu să te simți la tine acasă, e un lucru care nu merge de la sine. Unii consideră locuința ca pe un spațiu de trecere, în care nu sunt prezenți decât câteva săptămâni pe an. Alții trăiesc în casa lor de ani și ani de zile și nu le-ar da prin cap pentru nimic în lume să părăsească locul care i-a văzut venind pe

lume pe ei și, înaintea lor, pe părinții, pe bunicii și pe strămoșii lor.

Cum vă alegeți locuința?

Dacă ar fi de ajuns să deschizi un catalog în care sunt prezentate toate tipurile de locuință și să faci liniștit opțiunea așezat pe canapea, iar aceasta să corespundă exact cu ceea ce aștepți, alegerea noii case nu ar pune niciodată vreo problemă.

Să ne întoarcem pentru o clipă și să ne imaginăm că există un sistem informatizat generalizat de natură magică. Nu mă refer aici la motoarele de căutare a site-urilor de pe internet, care te ajută să selecționezi numărul de camere ori suprafața unei anumite vile. Prin cel de care vorbeam ați putea selecționa toate criteriile obișnuite dar, în plus, respectivul logicial ar lua în considerare și toate criteriile emoționale ale familiei dumneavoastră: obiceiuri, istoria personală, aspirații, cele mai nebunești visuri. Întrucât, orice ați face, chiar dacă ați stabilit cele mai exacte criterii bugetare, de comoditate a vecinătății-lor, sentimentele și emoțiile se dovedesc adesea preeminente în alegerea locuinței.

Alegerea care este rezultatul unui proces îndelungat și niciodată lipsit de importanță. Sigur că trebuie să corespundă unor criterii precise, numai că, mult înainte de a trece la problemele practice, te poți surprinde visând la următoarea casă.

Visurile cristalizează toate fantasmele unor vieți fabuloase. Amintiți-vă de jocurile din copilărie când, ceasuri întregi, spuneați povești în fața caselor pentru

păpuși ori ridicând clădiri colorate din micile cuburi Lego. Inconștient, acele jocuri ies din nou la suprafață odată cu nevoia de a alege o locuință. Oare casele model nu sunt pur și simplu transpunerea caselor pentru păpuși la scară reală? Totul se face astfel încât să vă simțiți deja la dumneavoastră. Vopselele și tapetul au fost decise cu grijă. Niciun detaliu nu lipsește. Finisările sunt urmărite cu deosebită atenție. Adesea, chiar și masa e pusă. Doamna se închipuie atunci lângă mașina de gătit, într-o bucătărie high-tech, iar domnul în fața plasmei, felicitând-o pentru mireasma apetisantă care îl învăluie. Copiii își fac cuminți lecțiile în camera lor impecabil pusă la punct, cu mochetă în care te afunzi. Păi, nu vi se vinde un vis minunat? Casa model se transformă într-o viață model, în care totul este perfect, fiecare lucru este la locul lui, fiecare membru al familiei, de asemenea. Departe de mine ideea de a caricaturiza: doamna ar putea fi în salon pe cale să soarbă dintr-un cocktail, în timp de domnul se află la bucătărie. În timpul acestei vizite, fiecare își va proiecta propriile fantasme.

Vocabularul visului

Agențiile imobiliare seamănă cu sirenele care îl ispiteau pe Ulise. Uneori, agenții vă amețesc atât de tare cu vorbele lor, încât uitați să vă mai ascultați mica voce interioară care știe să vă sfătuiască foarte bine. Întrucât am vizitat nu puține apartamente în timpul schimbărilor mele de locuință și fiindcă am ascultat îndelungi sfaturi date de unii și de alții, am realizat în ce măsură vocabularul utilizat ține de inventarul visului. Ca prin magie, suprafața locuibilă devine „spațiu". Livingul se transformă în „cameră a vieții", bucătăria devine „inima casei",

primul dormitor e metamorfozat în „domeniu parental" și, cu aceeași ocazie, sunteți lăudat ca un stăpân al casei în străvechile imobile burgheze, adăugând exact atâta modernitate câtă trebuie pentru a vă seduce. Șifonierele ajung „dressing", beciul — „cramă", podul — „mansardă pusă la punct".

Visul se concretizează cu multă abilitate dacă și vizitați casa model. Asta-i, vă și vedeți pe terasă sorbind din cocktailul în culori paradisiace, profitând de un asfințit idilic. Nu vă mai rămâne decât să semnați contractul de vânzare-cumpărare și totul va fi al dumneavoastră… În fine, într-un mod ceva mai pragmatic urmează șarpanta, cărămizile și mortarul, cu mult mai puțin tributare farmecului sofisticat. În vis, fiecare cuvânt are importanța lui, iar agenții imobiliari știu foarte bine că uneori doar o frază, un singur cuvânt pot fi de ajuns pentru a finaliza vânzarea sau a o transforma în eșec! Dar dacă ar folosi și casa propriul ei vocabular, ce ne-ar șopti misterios pe când am vizita-o?

Sufletul caselor

Într-un capitol anterior am văzut în ce măsură copiii, dar și adulții își personifică locuința. Dacă tot acceptăm încarnarea căminelor, de ce să nu fim de acord și că acestea au un suflet? Suflet, karma sau identitate, la drept vorbind nu contează cum îi zicem. Casa are viața ei proprie, iar noi nu facem altceva decât să împărțim cu ea o clipă sau întreaga noastră existență. Spiritele carteziene ar putea replica faptul că o clădire e făcută doar din materiale inerte, deși, uneori, lasă de la ei că lemnul est-

totuși materie vie, mai ales când le trosnește sub picioa-
re. Dacă nu credem în ele, nu înseamnă că anumite lu-
cruri nu există! Scepticii să fie liniștiți: și locuința lor are
un suflet, cu siguranță la fel de cartezian ca și al lor.

Căci sufletul nu este altceva decât transpunerea suc-
cesivă a unor emoții care impregnează același loc. Poa-
te că deja vi s-a întâmplat ca, vizitând un imobil și plă-
cându-vă imediat, să aveți sentimentul că îl recunoașteți,
că îl regăsiți după o îndelungată absență, deși abia ce
i-ați trecut pragul. Sau, este posibilă și situația inversă:
încă de la intrare ați simțit că nu v-ar plăcea să trăiți aco-
lo, deși nici la primul etaj nu ați ajuns și nici în sera atât
de lăudată de agentul imobiliar.

Oare ce declanșează valul de emoție care vă cucereș-
te fie în bine, fie în rău?

Scopul meu nu este să vă ofer un răspuns pe care, on-
cum, nici nu îl știu, ci să vă invit să vă reamintiți la ce
v-ați gândit atunci când ați ajuns pentru întâia oară în
noua dumneavoastră locuință.

Această primă vizită ar putea fi asemănată cu o întâl-
nire amoroasă, când îl priviți cu atenție pe celălalt, care
se apropie, întrebându-vă dacă e chiar persoana potrivi-
tă pentru dumneavoastră sau, *o contrario*, în care aveți
certitudinea că ați descoperit draga jumătate alături de
care veți trăi o minunată aventură.

Să facem deosebirea între a iubi și a vrea să iubești. A
te îndrăgosti, ca și a alege casa convenabilă, se face fără
a mai pune întrebări. Numai că, uneori, ai atâta nevoie
să te simți îndrăgostit, să fii iubit și să îți găsești un
acoperiș încât ești gata să te convingi singur că ai făcut
alegerea cea bună, până când realitatea vine ca un duș
rece. După cum există persoane veșnic nesatisfăcute

sentimental, tot așa există și din cele care se mută în mod
regulat, gândindu-se că în altă parte iarba este mai ver-
de. Dacă motivațiile profunde ale acestui fenomen nu
vor fi aduse la lumină, căutarea riscă să nu aibă vreoda-
tă sfârșit.

Emoția resimțită pe parcursul vizitării unei case poa-
te să fie la fel de puternică precum aceea a unei îndră-
gostiri fulgerătoare. Amintiți-vă primele impresii după
ce agentul imobiliar a deschis ușa. Mai era casa locuită?
Vechii ocupanți își mai lăsaseră ceva lăzi ori resturi, clă-
direa era goală de luni ori de ani de zile? Dacă locuința
era încă plină de viață și, mai ales, dacă se putea vedea
cu ochiul liber că locatarii erau fericiți, ați împărtășit cu
ei acele emoții și ați fost mai repede sedus de casă decât
de una goală de multă vreme. Profesioniștii în imobilia-
re cunosc fenomenul acesta foarte bine, numindu-l sin-
dromul casei goale.

O locuință neocupată timp de mai multe luni se
vinde mai greu decât una din care locatarii încă nu au
plecat.

Există case care, deși prezintă anumite avantaje, pur și
simplu nu se vând. Prețul este atractiv, prezentarea de ca-
litate și, cu toate acestea, nimeni nu îndrăznește să facă
pasul. De parcă imobilul ar refuza să fie ocupat. Una din-
tre prietenele mele a trăit experiența căutând ceva potrivit
pentru un birou. Trecea din întâmplare pe o stradă când o
pancartă i-a atras atenția. Citind detaliile, suprafața cores-
pundea cu ceea ce își dorea, iar prețul era cu 50% mai mic
decât al pieței pentru o suprafață identică în zona respec-
tivă. Totuși, nu a ales oferta. Primul contact cu funcționa-
rii agenției a fost surprinzător. Aceștia au asigurat-o că nu

mai aveau nimic de închiriat în cartier. Abia după ce au mai căutat și-au dat seama că spațiile respective pentru birouri erau într-adevăr de închiriat de câteva luni bune. În apărenţă, nici agenția, nici proprietarul nu se grăbeau să vadă locul ocupat. După ce l-a vizitat și a analizat situația cu colaboratorii ei, prietena mea nu a dat curs ofertei, deși agenția oferea o franșiză de mai multe luni pentru lucrări, iar suprafața ar fi permis fiecăruia dintre ei să aibă biroul lui încăpător, o sală mare de ședințe și numeroase spații de depozitare a documentelor. Pur și simplu nu se imaginau lucrând împreună și făcându-și așa cum trebuie afacerea în acel loc. Și bine au făcut, întrucât firma care ocupase mai înainte imobilul dăduse faliment. Semn rău, chiar dacă prietena mea s-ar fi apucat să dărâme și să refacă de la un capăt la altul totul, pentru a da un nou impuls și a imprima clădirii motivațiile ei. Și în ziua de azi, imobilul tot neînchiriat a rămas.

Totuși, cum să definim sufletul casei fără a aluneca în superstiție ori ezoteric? Să zicem că sufletul casei este o succesiune de emoții impregnate într-un loc față de care vă dovediți receptiv în timp ce îl vizitați. Nu se spune, oare, „cine se aseamănă se adună"? Drept pentru care țineți cont de mica voce interioară atunci când vă șoptește că micul apartament este făcut pentru dumneavoastră.

A alege înseamnă a renunța

Prin a alege se subînțelege a avea mai multe posibilități la care nu se poate răspunde simultan favorabil. Prin

urmare, a alege implică, inexorabil, obligația de a renunța la celelalte posibilități. Iar această alegere nu e de fiecare dată cel mai simplu lucru cu putință.

A renunța este totuna cu a amorsa un doliu, cu a spune adio unei alte posibilități existențiale, unor alte oportunități. Riscul este să petreci mai mult timp visând la viața pe lângă care ai sentimentul că ai trecut mai degrabă decât să profiți de viața prezentă. Căci, în vis, viața poate fi atât de frumoasă! Cel puțin, cam așa ceva se întâmplă atunci când îți petreci timpul lăsându-ți imaginația să zburde.

Încă din copilărie, părinții ne pregătesc pentru asemenea alegere, trebuind să ne explice că nu se poate să ne cumpere în aceeași zi și bomboanele roșii și pe cele albastre. Unde ar mai fi bucuria dacă părinții ar ceda și le-ar face cadou pe ambele în același timp? În certitudinea că tot s-a făcut o alegere bună în clipa în care gustul dulce învăluie bolta palatină, savurând momentul de fericire. Persoanele veșnic nesatisfăcute cu siguranță au ronțăit bomboana albastră închipuindu-și că aceea roșie ar fi fost și mai bună. Nici nu au avut timp să guste din plin bucuria celei dintâi că au și rămas cu insatisfacția lipsei teribile a celeilalte. Acest exemplu oarecare, pe care cu toții l-am trăit în copilărie, poate fi transpus ani mai târziu, când contractul de vânzare-cumpărare a fost semnat și când, în loc să fim fericiți de intrarea într-o nouă etapă a vieții, se instalează îndoiala și, pe nesimțite, ajungem să ne întrebăm dacă nu ar fi fost mai avantajoasă cealaltă locuință.

A alege înseamnă a renunța. A renunța înseamnă a intra în doliu, iar doliul se deprinde încă din copilărie, mai ales în perioada oedipiană în care cel mic în-

renunțe să se căsătorească cu unul dintre părinți. Lecție esențială întrucât condiționează un număr însemnat de-tre actele noastre, mai ales ca tineri adulți.

Părăsirea casei părintești și decizia mutării singur sau în cuplu înseamnă a face față dintr-odată și, deseori, fără a fi cu adevărat pregătit, responsabilităților vieții de adult. Trebuie să se renunțe la lipsa de griji a vieții de co-pil, iar acest lucru se întâmplă rareori fără consecințe.

Sindromul *Tanguy* (film al lui Étienne Chattillez din 2001) demonstrează că, la douăzeci și opt de ani, se poate să nu te simți încă pregătit să părăsești cuibul familial. Pentru a scăpa de obligația de a se face mare, Tanguy își multiplică studiile: Școala Normală Superioară, masterat în filosofie și în limba japoneză, o teză de licență în limba chineză, reportată de mai multe ori... Cu siguranță Tanguy a luat ca atare formula magică rostită de mama sa la naștere: „Ce micuț ești!... Dacă vrei, poți să rămâi toată viața acasă..."

Da, renunțare, dar pentru asta trebuie pregătire și, în zilele noastre, nimic nu e mai puțin sigur! Se găsesc o mie de scuze și de pretexte pentru a nu părăsi domiciliul familial: chiriile sunt prea scumpe, e prea departe de serviciu, e prea strâmt ce-am găsit, prea prost luminat... În ce măsură, oare, subiectivitatea marchează alegerea, nelăsând copiii să își ia zborul din cuib? Intră atâția parametri în calculul respectivei decizii, încât există mii de combinații personale înainte de a descoperi calea cea bună printre numeroasele compromisuri.

Trebuie să știi să renunți la viața din vis pentru a accepta realitatea și, pentru aceasta, ne vom baza pe criterii mai mult sau mai puțin obiective, dacă nu cumva total subiective pentru a putea face alegerea.

Rațiune versus emoție

„Inima are rațiunile ei pe care rațiunea le ignoră." Nu am putea însă să ne închipuim că acestea două ar putea fi compatibile? De ce să le opunem cu orice preț? Dar e chiar absurd să ai un favorit? Oare ne punem chiar atât de mult la îndoială propria putere de judecată pentru a trebui să aducem în discuție dorințele noastre cele mai profunde, ce se exprimă printr-o alegere ieșită din adâncul sufletului?

Evident, în alegere rațiunea va ține cont de numeroasele criterii obiective pe care nu vom uita să le notăm. Ce se mai poate întâmpla atunci când inima ne vorbește? A-ți afla casa nu reprezintă o trăire la fel de intensă ca în pragul unei întâlniri amoroase? Întrebările nu își mai au rostul, fiindcă e ceva de domeniul evidenței: acesta este (sau aceasta)! Cu siguranță cunoașteți persoane care se jurau că nu vor fi alături decât de un anume tip de partener(ă), bine definit, și care s-au căsătorit cu exact opusul.

Ce să mai spui despre un cuplu care părea absorbit doar de activitatea sa intensă din oraș și care, în mai puțin de o săptămână, a ajuns la notar pentru a deveni proprietarul unei vechi case de fermier modest, descoperită fiindcă, într-un weekend, rătăciseră drumul undeva, pe la țară? Nu le-au mai trebuit decât un schimb de priviri și o seară de stat de vorbă pentru a părăsi definitiv orașul.

Atât părinții, cât și prietenii nu s-au abținut să le spună în ce măsură ceea ce intenționau era irațional, ba chiar nebunesc. De ce? Oare nu ei erau cei care aveau dreptate, urmându-și inima exact în acel moment al vieții? Cei apropiați

lor ar fi avut și ei curajul de a-și urma sentimentele? Iar critic
ticile aduse nu erau oare, în realitate, simpla expresie a do
rinței de a le urma exemplul, fără însă a îndrăzni să facă pa
sul? Gelozia este un rău sfetnic!

Și în materie de imobiliare, ca în toate celelalte dome
nii ale vieții, a nu-ți asculta inima înseamnă a te lipsi de
trăirea unei experiențe excepționale și a nu avea suficien
tă încredere în tine însuți. Ca să îți urmezi instinctul tre
buie să crezi în tine. Cum nicio alegere nu este definiti
vă, cine ne poate spune dacă respectivul cuplu, după ce
a trăit o vreme la țară, nu a fost cuprins de alte dorințe
ca aceea de a pleca în jurul lumii, de a se muta pe o insu
lă din Pacific sau, pur și simplu, a ajunge din nou la
oraș? Cei mai răutăcioși nu se vor abține, atunci, să le
spună că știau ei de la bun început că au luat-o pe o cale
greșită. Dar nu asta și este viața, a trăi experiențe mai
mult ori mai puțin bune și a trage concluzii pentru a pu
tea merge mai departe? Revenirea în mediul urban ar
trebui resimțită de cuplul nostru ca un eșec? Sigur că nu.
Ar fi cazul atunci să uităm de curajul de a-și urma în
demnurile inimii, să uităm de experiența fericită a schim
bării de domiciliu. Reîntoarcerea în oraș ar trebui asu
mată ca o certitudine că așa e mai bine, că acel mod de
viață este cel ce satisface pe deplin.

Orice plecare necugetată se poate dovedi a fi alege
rea corectă sau, cel puțin, nevoia de a trăi altceva. Nici
odată nu trebuie considerat așa ceva drept un eșec, chiar
dacă cheltuielile înghit toate economiile cu greu câștiga
te și se revine la viața dinainte fără un ban în buzunare.
Experiența are efect benefic, iar la întoarcere deja ai su
ferit o transformare. Chiar dacă se manifestă rezistențe

și pare teribil de dificil, efectele benefice ale experienței
tot se vor face simțite într-o zi sau alta. Ajunge să ai în
credere în tine și în propriul viitor. Ușor de zis, greu de
făcut din moment ce atâta lume de bine încearcă să te
convingă de contrariu.

Atunci când, pentru alegerea unei locuințe, rațiunea
este aceea care vorbește în primul rând, se vor lua în cal
cul anumite criterii pe care le-am putea considera drept
obiective. Propriile emoții vor fi trimise la plimbare, în
planul doi, părând prea subiective.

Cuplului i-ar plăcea să i se dea iluzia că el este acela
care alege viitoarea locuință comună. Nimic mai puțin
sigur! Alegerea se face ținând cont de trecutul fiecăruia
dintre cei doi și de aspirațiile lor profunde.

Pentru un cuplu, obiectivul unei cumpărări comune
este a-și mai ancora încă puțin povestea în concret, de a
da viață fantasmelor pe care le țese în jurul aventurii care
abia începe. Când familia are și copii, este prevăzută câte
o cameră pentru fiecare și, eventual, una sau două în plus
pentru cei care vor mai veni. Alegerea casei se înscrie în
istoria familiei, cea prezentă și cea care are să vină.

Unul dintre membrii săi își va dori un living încăpă
tor pentru a putea primi toți prietenii, celălalt o cameră
numai pentru el și pasiunile lui. Un garaj mare pentru
domnul, care îi va folosi și ca atelier, un birou și o bu
cătărie spațioasă pentru doamna. O vitrină mare pentru
colecție. „Mdaaa? Chiar ești sigur că vrei să păstrezi toa
te chestiile astea?“

Lista de priorități este cel dintâi pas către concretiza
re, dar și ocazia pentru concesii și deziluzii, fiindcă nu
toate dorințele pot fi satisfăcute în același timp, mai ales
că ele sunt atât de elastice, iar bugetul, nici vorbă.

Echilibrul între criteriile obiective și cele subiective nu este de fiecare dată ușor de atins. Dar, chiar avem nevoie să găsim acest echilibru? Dacă nu căutăm decât criterii obiective, ce se mai alege din prioritățile sentimentale? Trebuie neapărat să ne lipsim de o minunată poveste de dragoste cu o casă numai fiindcă nu corespunde criteriilor esențiale fixate de la bun început? Dacă ați locuit dintotdeauna într-o casă, ați accepta să vă mutați într-un apartament de bloc, fie el având în apropiere toate facilitățile cu putință?

Criteriile obiective

Între criteriile obiective putem consemna tot ceea ce este exterior locuinței propriu-zise: împrejurimile, vecinii, prețul, căile de acces, parcarea, timpul de acasă până la serviciu, școlile și locurile de joacă pentru copii... Firește, toate aceste opțiuni cântăresc în balanță, fără a avea toate aceeași greutate.

Aspirăm în primul rând la liniște, la un mod de viață mai puțin stresant și mai autentic, rațiunile financiare rămânând adesea pe planul doi.

Căminul ideal (în general, căci fiecare are propriile criterii) trebuie să fie aproape de serviciu, pentru a evita deplasările lungi și plictisitoare și să aibă toate facilitățile la o aruncătură de băț: magazine, școli, policlinică, transport în comun, administrație... Fiecare își stabilește din acest pachet propriile priorități.

Criteriile evoluează în timp și în funcție de situația familiei. Un cuplu tânăr format doar din cele două persoane va avea cu totul alte repere decât o familie cu copii

ori una la pensie. Cuplul tânăr care își caută casă va fi în primul rând atent la preț, la capacitatea de îndatorare, înainte de a se gândi la distanța față de serviciu și la viața socială, preferând un cartier tineresc și dinamic, plin de restaurante și de baruri. Pentru el, a cumpăra ceva pe termen lung înseamnă a-și pune speranțe în durata relației.

PREȚUL

În ziua de azi este greu, chiar și pentru un cuplu având un venit confortabil, să își riște bugetul. Să îți schimbi locuința fără a te uita nici în dreapta, nici în stânga nu e un lucru la îndemână. Se reflectează îndelung, sunt acceptate soluții provizorii și deseori neplăcute în speranța găsirii micului colț de paradis promis.

Pentru chiriași, căutarea unui acoperiș se dovedește uneori un parcurs lung și complicat. Proprietarii sunt atât de speriați de riscul unor chirii neachitate, încât cer la nesfârșit garanții. Venitul trebuie să reprezinte de patru ori chiria. De asemenea, e solicitată o listă completă de tot felul de documente: contract de muncă, fluturaș de salariu, chitanțe de închiriere, acte având ca scop asigurarea proprietarului în privința calității de bun locatar cu datoriile achitate în ziua și la ora stabilite. Ce să mai spui despre proprietarii care cer ca părinții (pensionari) să te gireze când ai patruzeci de ani și un salariu rezonabil? Dar despre cei care mai vor și copie după certificatul de căsătorie sau după pactul civil de uniune liber consimțită (PACS), extras de cazier judiciar, întrebând care vă sunt preferințele politice și religia? Deși asemenea practici discriminatorii sunt interzise, solicitările respective sunt, în realitate atât de ferme, încât totdeauna există un dosar

care atrage mai convingător proprietarul. În astfel de cazuri chiar mai ești cel ce alege cu adevărat?

„Dosarul dumneavoastră este perfect pentru un apartament la parter, cu ieșire în curte"

Când Hélène și Olivier s-au hotărât să se mute împreună, după ce au parcurs toate anunțurile cu putință și au vizitat tot felul de imobile de închiriat, au hotărât să apeleze la o firmă care deținea un vast parc imobiliar în centrul Parisului. Metoda de a-și alege locatarul era simplă: pentru fiecare anunț, cuplul trebuia să depună un dosar complet (venit, giranți, garanție...), iar atribuirea se făcea prin tragerea la sorți din dosarele prezentate. Numai că numele celor doi despre care vorbim nu ieșea niciodată primul și, în pofida numeroaselor lor cereri, nu primiseră niciun apartament. Sătulă, Hélène a telefonat întrebând dacă nu aveau un apartament care să corespundă criteriilor acoperite de dosarul depus. Exista unul, la parter, cu ieșire în curte, nu prea luminos și prost amenajat. Tânărul cuplu nu și-a mai pus nicio întrebare și a semnat contractul de teamă că nu va mai găsi altceva. Astfel, administrația a hotărât pentru ei ce apartament li s-ar fi potrivit. Trei ani mai târziu, nemaisuportând apartamentul mereu întunecat și deprimant, s-au mutat știind că visurile lor nu aveau nicio șansă să se îndeplinească în locul acela. Fără discuție a fost timp pierdut, dar experiența le-a deschis ochii asupra importanței de a-și urma instinctul în alegerea locuinței și de a nu lăsa pe alții să decidă în locul lor.

Mediul și calitatea vieții

Mediul este un factor esențial al calității vieții și e hotărâtor în alegerea locuinței pentru 35% dintre persoane

(conform unui sondaj făcut de *Le Moniteur*/Sofrès, 2005), trecând înaintea apropierii de serviciu, ba chiar și a structurii familiale. Elementul necesar calității vieții este distanța față de școli, magazine, firme de utilități, transport în comun, servicii publice.

Făcând o selecție, mediul înconjurător imediat al casei este considerat de egală valoare cu acela al calităților acesteia. În cazul casei oglindă, având ca scop valorizarea socială a individului, mediul poate fi chiar mai important decât locuința în sine. A avea adresa într-un cartier elegant și bine cotat oferă o valoare mai mare proprietarului și chiriașului decât o casă mai mare, dar aflată într-un cartier nou de la marginea orașului.

O familie va alege o locație apropiată de școli și de diferitele spații în care copiii își desfășoară activitatea ceea ce, uneori, are rezultate surprinzătoare. Există cartiere pariziene, precum arondismentul V, în care descoperim o adevărată penurie de apartamente mari aflate în apropierea liceelor bine cotate. Consecința? Până și cele mai neîncăpătoare camere pentru servitoare, toate chichinețele se smulg de la unul la altul cu prețul lor în aur doar pentru a adăposti familiile care doresc să își înscrie copiii în liceele din preajmă. În aceste cazuri, locuința nu este destinată prezentării sociale, ci punerii în valoare a locatarilor, în scopul accesului la anumite privilegii.

Să considerăm că habitatul este un soi de centru al existenței noastre. În funcție de el, ne vom organiza în cercuri concentrice: obiectivele din vecinătate, unde putem ajunge pe jos, cele la care avem acces utilizând transportul în comun și cele pentru care mașina este

indispensabilă. În acest caz, timpul decide scara de valori, începând de la obiectivele până la care facem 5, 15 sau 30 de minute până la cele pentru care ne trebuie mai car o oră. Locul de muncă este un alt centru vital și, în același mod, cercurile concentrice se vor repartiza în jurul lui. La intersecția celor mai mici cercuri se vor găsi facilitățile cotidiene: magazine, spitale, școli... Pentru timpul liber și activități punctuale putem accepta să ne îndepărtăm de aceste cercuri. Dar, pe măsură ce ne distanțăm de casă, riscurile cresc: ambuteiaje, pierdere de vreme, rărirea serviciilor…

Pe toate acestea se bazează stabilirea priorităților. O locație prea îndepărtată de locul de muncă sau de alte centre de interes nu va mulțumi în mod automat mai puțin decât una aflată în centrul respectivelor cercuri concentrice.

Transportul în comun este esențial atunci când drumul de acasă la serviciu are tendința implacabilă de a se lungi. Nevoia de a ne ușura viața stă în centrul priorităților noastre. Hipermarketurile și galeriile comerciale de la periferia marilor orașe sunt deschise până seara târziu și, uneori, și duminica, pentru a facilita navetiștilor, care se întorc acasă târziu, posibilitatea de a face cumpărăturile. Și administrația se adaptează, oferind servicii de noapte sau sâmbăta. Este, de altfel, indispensabil pentru a putea atrage noii locuitori! O inovație constă în aceea că proiectele de urbanism ale orașelor recent înființate țin cont de exigențele unei populații ce trebuie atrasă, iar echipele care se ocupă de acest lucru sunt adesea întărite cu sociologi care aduc o viziune diferită despre viața concetățenilor noștri.

Să alungăm neplăcerile

Agresiunea sonoră este aceea care deranjează cel mai mult și împinge către schimbarea de domiciliu. Vecinătatea imediată ne influențează mult mai mult decât de putem imagina. Și nu este vorba numai despre poluarea sonoră sau industrială. Tot ceea ce observăm în proximitate ne impregnează încet, dar sigur, inconștientul, fie că este vorba despre o alee sau un parc plin de copaci, despre un pârâu clipocind cristalin, despre o minunată arhitectonică… fie de un cimitir, de imobile ruinate, străzi murdare, prost luminate și dubioase. Elementele negative declanșează tot atâtea mecanisme de apărare care ne slăbesc și ne obosesc, pe cât ne liniștesc natura și frumusețea altor locuri. Nu neglijați, deci, mediul în care se află locuința: contrar a ceea ce se crede, niciodată nu te obișnuiești cu ceea ce nu îți place.

„Mă găsești ușor, locuiesc în fața cimitirului"

Martine a ales apartamentul fiindcă era aproape de Montmartre, cartier pe care îl adora, și fiindcă avea vederea liberă asupra întregului oraș. Coborând privirile, dădea însă și de cimitirul Montmartre. „Nu-i grav, replicase nu fără umor, când o să mor n-o să fie nevoie decât să trec strada și n-o să fiți obligați să treceți voi peste nouă mări și nouă țări ca să veniți să mă vizitați." Toți prietenii ei știau gluma cam morbidă, iar Martine o repeta la nesfârșit, puțin și pentru a exorciza prezența din vecinătate care, în pofida umorului ei, o preocupa totuși. De fiecare dată când trecea podul de deasupra cimitirului nu se putea împiedica să nu simtă o strângere de inimă. Ba chiar s-a dovedit că era atât de apăsată încât, într-o zi, neatentă, a fost lovită de un scuter pe care nu a mai apucat să îl vadă apropiindu-se. După o convalescență lungă a

preferat să se îndepărteze de locul acela, alegându-și un apartament cu vederea spre parcul Buttes-Chaumont, mult mai liniștitor.

Numele străzii

Și acesta poate avea influența lui, chiar dacă pare secundară ori obiectivă. În mod spontan, am prefera ca numele să ne fie asociat cu strada Soleil (Soarelui) mai degrabă decât cu Fusillés-Marins (Pușcașii marini). În special dacă luăm în considerare numeroasele ocazii când îl repetăm mai ales în zona administrativă. Adresa ne identifică la fel de mult ca numele nostru care, asociat cu acela al străzii, acționează ca o formulă magică pe care o repetăm fără încetare și în care ne recunoaștem.

Câteodată chiar nu avem de ales, așa cum s-a întâmplat cu tânărul cuplu care locuia pe strada Crève-Coeur (Inimă Sfâșiată). Soția mi-a mărturisit cât o apăsa să tot noteze în acte și să repete la nesfârșit numele străzii Crève-Coeur. „Toată treaba asta chiar că îmi sfâșie inima", mi-a declarat. Astăzi au părăsit metropola pentru Caraibe, iar numele actualei lor străzi are parfumul nisipului fierbinte și al razelor soarelui.

Cât despre Christophe, acesta a locuit multă vreme pe strada Soleil. Era atât de atașat de adresa aceea, încât încă vreo câteva luni bune după ce s-a mutat tot numele vechii lui străzi îl spunea atunci când era întrebat unde stă.

Criteriile subiective

Dacă există criterii obiective de care avem nevoie să ținem cont, aceasta este din cauză că există și criterii

subiective, netrebuind să ne lăsăm purtați numai de îndemnurile inimii. Cu toate acestea, nu rare sunt ocaziile când ne putem îndrăgosti de o casă, cum spune o expresie dragă locuitorilor din Québec. Știi prea bine, în sufletul tău, că acela îți este căminul și nu altul. Întâlnirea trebuia să aibă loc și, ca și în cazul alchimiei iubirii, este de neexplicat și așa și rămâne. Actul de vânzare-cumpărare se semnează rapid. De ce să mai aștepți? De ce să mai vizitezi și alte locuri dacă acesta vă prieșteșe ca și cum v-ați fi cunoscut de multă vreme? Doar așa, ca te liniștești cu totul și să-i liniștești și pe cei apropiați? Pentru a te convinge că ești o persoană responsabilă și că alegerea făcută este gândită matur și nu e rezultatul unei preferințe fanteziste, pe care să o regreți mai târziu?

În societatea în care trăim, ne dorim să lăsăm cât mai puțin loc pentru eroare, fiindcă este o societate a performanței, în care totul este perfect, începând cu fericirea personală. Imaginea despre noi trebuie să fie cea mai bună cu putință, iar noi să facem mereu cea mai bună alegere. Iată de ce ne lăsăm pe mâna nenumăraților experți de tot felul, care ne vor găsi cel mai bun credit, cele mai bune impozite, cea mai bună locuință, cei mai buni vecini... În fața valului de experți de toate soiurile, ce ne mai rămâne de făcut cu propriile sentimente? De ce vrem neapărat să ne raționalizăm toate alegerile? Desigur, fiindcă nu avem voie să ne înșelăm. Numai că, în procesul alegerii se strecoară un grăunte de nisip ori unul de nebunie care ne face să decidem pentru un lucru pe care „un bun tată de familie" nu l-ar fi ales niciodată. Și asta pentru că, pur și simplu, am avut curajul de a ne asculta inima. Păi, da, apartamentul acesta atât de

mic este groaznic de scump, dar mie-mi place și în el mă simt acasă. Cum nicio alegere nu este definitivă, nu ar trebui să lăsăm, din când în când, loc liber subiectivității? Să ne lăsăm cuceriți de ceea ce se vede de la fereastră, de un parfum, de o imagine care ni s-a ivit în minte când am trecut pragul? Sunt o mie și unul de motive inexplicabile care fac ca alegerea noastră să ne convină cu totul. Nu uitați că experții care vă consiliază nu sunt în același timp și plătitorii casei și că trebuie să aveți încredere în propriile aprecieri, căci ele vă reflectă personalitatea pe când, deseori, sfaturile celorlalți nu exprimă altceva decât personalitatea lor.

Marie și-a ales apartamentul fiindcă era situat chiar lângă stația de metrou care o ducea direct la serviciu, pe când sora ei se hotărâse pur și simplu fiindcă foștii locatari pictaseră pe geam un soare portocaliu pe care ea îl considera un semn bun. Care dintre ele a făcut alegerea cea bună? Și există numai o singură metodă bună de a alege?

Nimeni nu a afirmat vreodată că e simplu să alegi și, adesea, actul acesta suferă numeroase influențe înainte de a fi definitiv.

Parazitarea alegerii

Când vă pregătiți să vă luați o nouă locuință, diferiți factori vor parazita alegerea dumneavoastră mai mult sau mai puțin declarat. Fiți pregătiți și învățați să vă luați suficientă distanță față de părerile care nu vor întârzia să vă fie oferite cu generozitate.

Teama de a nu vă înșela vă va împinge să multiplicați solicitarea acestor păreri din partea unora sau altora. Probabil că răspunsurile vă vor sosi rapid, dar, odată cu ele, vor apărea multe alte întrebări, pe care nu vi le veți fi pus până atunci.

Acestea pot aparține unor apropiați care chiar se bucură pentru dumneavoastră, dar și din partea unora care vă vor face să credeți că sunt încântați, însă care, conștient sau nu, vor încerca să vă descurajeze.

O prietenă care lucra într-un magazin de bijuterii îmi povestea că cele mai groaznice cliente erau acelea care veneau însoțite de alte femei din anturajul lor. Foarte critice, acestea găseau deseori o mie și unul de pretexte pentru a le descuraja să mai cumpere bijuteria aleasă. Respectivele așa-zis bune sfătuitoare reveneau de multe ori pentru a achiziționa ele bijuteria dorită de cea dintâi. Amuzanta povestire poate, din nefericire, să fie transpusă și în cazul locuinței. Invidia, gelozia, mai ales când sunt bine ascunse, iau mii de înfățișări pentru a vă împiedica să vă realizați un vis.

„Nu e pentru tine apartamentul ăsta!"

Emmanuelle și Thomas se îndrăgostiseră de-a binelea de un apartament din centrul orașului Lille, poziționat ideal, curat și care nu necesita lucrări suplimentare urgente. Pentru a-și verifica alegerea și a-și împărtăși bucuria descoperirii, Emmanuelle l-a vizitat împreună cu o bună prietenă. Conform spuselor acesteia, centrul orașului se transforma-se, practic, într-o îngrămădire de străduțe zgomotoase și murdare. Dușul avea să o lipsească de plăcerea băii în cadă. Bucătăria aflată la celălalt capăt al coridorului de la intrare devenise dintr-odată un obstacol de netrecut, șifonierele nu

erau funcționale, camerele erau minuscule... După noua vizitare a apartamentului, Emmanuelle era mult mai puțin entuziastă și aproape convinsă că făcea o alegere proastă. Să le fi lipsit și ei și soțului ei, la prima vizită, luciditatea? De ce se purta așa prietena ei? Motivul nu era să ia ea apartamentul, ci să le strice planurile. Pur și simplu, nu suporta fericirea prietenei ei, căci tocmai încheiase un divorț lung și dureros.

Înainte de a urma orbește părerea unuia dintre apropiați, chiar dacă este vorba despre cineva care nu vă vrea decât binele, întrebați-vă dacă este obiectiv și ce îl motivează în a vă sfătui. Iar dacă sunteți sigur de ceea ce vreți să faceți, nu mai cereți inutil și altă sumedenie de opinii. Sigur că e nevoie să îți confirmi un proiect de anvergură, care nu poate fi pus în aplicare cu ușurință, numai că sfatul cel bun nu se găsește obligatoriu acolo unde ne-ar plăcea să fie. Cumpărarea unei case este, prea adesea din nefericire, nu doar afacerea unui cuplu sau a unei singure persoane, ci a întregii familii!

Părinții și bunicii

Atunci când părinții ajută la cumpărarea unei case, de pildă prin intermediul unei anumite sume de bani, inconștient își cumpără și o opțiune în alegerea imobilului, socotind că pot pune în valoare unele sfaturi într-un moment sau altul. Părinților le-ar plăcea ca urmașii lor să nu se îndepărteze prea mult de teritoriul familial ce poate fi delimitat de o clădire, o stradă, un cartier sau un oraș. Ajutând financiar, aceștia oferă un simulacru de independență copiilor, cu datoria implicită de a nu cumpăra o proprietate prea îndepărtată de locuința lor, în așa fel

încât, de exemplu, odată venit momentul, să îi poată îngriji, la rândul lor.

Niciodată fără mama

După moartea bunicului ei, Catherine, atunci în vârstă de douăzeci și cinci de ani, și-a cumpărat prima garsonieră în imobilul în care locuia împreună cu mama sa. Cele două femei păreau a nu putea trăi una fără cealaltă. Mama, divorțată, nu a permis niciodată prietenului ei să se mute la ea, după cum și Catherine nu a simțit nicicând nevoia de a oficializa o relație. Deși avea fiecare un „acasă", cele două petreceau serile împreună, cu extrem de rare excepții. Acum, Catherine are treizeci și patru de ani, a închiriat garsoniera și și-a cumpărat un apartament cu trei camere în imobilul de vizavi de cel al mamei ei. „A fost un noroc să găsesc ceva atât de aproape, prețul s-a dovedit cam piperat, dar era o superocazie!", anunță ea cu mândrie. Ocazia în niciun caz nu era de ordin financiar, căci, în linii mari, plătise peste prețul mediu din cartier. Ceea ce asigura valoarea ieșită din comun a locuinței era localizarea sa în apropierea celei a mamei, întrucât cordonul ombilical, așa-zicând, nu fusese tăiat vreodată. Fără îndoială, Catherine nici nu și-ar fi închipuit că ar fi putut căuta un apartament și în alt cartier decât al său.

O caricatură? Nu! Toți avem printre cunoscuți o poveste asemănătoare, care ne arată cât de greu sunt de rupt legăturile cu familia și cât de importantă este alegerea unei locuințe, mai ales când avem una provenită dintr-o moștenire, care ne leagă încă și mai mult de familie.

Niciodată fără bancherul meu sau cum ne-a afectat alegerea criza imobiliară

Până acum câțiva ani, în momentul în care doreai să îți cumperi o casă începeai prin a consulta mica publicitate ori mergeai la o agenție imobiliară, vizitai spațiile propuse și, când îți cădea ceva cu tronc, îți dădeai întâlnire cu bancherul pentru finanțare. Locuința se schimba după preferințe ori după cine știe ce capriciu.

Odată cu apariția inflației imobiliare, care atinge zece până la cincisprezece procente în marile orașe, cea mai înțeleaptă decizie este ca, mai întâi, să fie consultat bancherul care, prin calcule sofisticate, vă va anunța solemn că posibilitatea maximă de îndatorare este de douăzeci sau douăzeci și cinci de ani și că vă poate împrumuta cutare sumă. Fără a ști ori chiar știind, dar neputând face nimic deoarece computerul a vorbit, bancherul sfâșie visul la un apartament cu panoramă și terasă.

Așadar, iată-vă în căutarea unei case ținând cont de noii parametri de cumpărare. Cel dintâi vis era unul idilic: un living încăpător și însorit, câte o cameră pentru fiecare copil și un birou pentru domnul. Din păcate, apartamentele pe care le-ați vizitat dau spre curtea interioară, necesită paturi suprapuse pentru copii și reparații al căror preț nu poate fi neglijat decât cu riscul de a mânca lună de lună același meniu ispititor: paste cu unt și jambon.

Fără să ne dăm seama, în actuala conjunctură economică instituțiile bancare ne influențează opțiunile. Și atunci, pe bună dreptate vă puteți întreba care mai este liberul arbitru în alegerea locuinței. Cea pe care banc herul vă dă dreptul să o cumpărați nu corespunde cu aspirațiile dumneavoastră. În ce măsură vă va putea înflori

familia într-un spațiu care vi se pare atât de neadaptat modului dumneavoastră de viață?

Sigur, legile supraîndatorării sunt făcute să vă apere, dar dacă vă câștigați cinstit existența (4 000 de euro pentru un cuplu), iar bancherul vă anunță că nu vă poate împrumuta decât 180 000 de euro pe douăzeci de ani, ce altceva sperați să descoperiți într-un mare oraș dacă nu un apartament de două camere, necesitând lucrări de reabilitare?

La început, alegerea vă era cu siguranță motivată de criterii personale: locuință oglindă, protectoare ori familială. Și iată că, la încheierea căutărilor, alți parametri au apărut în calcul, răsturnându-vă primele idei. Trebuie totuși să puneți totul sub semnul întrebării?

Nu vă închideți într-o singură opțiune

A fixa criterii mult prea precise când cauți o locuință s-ar putea să obtureze descoperirea fericirii. Persoanele veșnic nemulțumite de casele pe care le vizitează au, de multe ori, aceleași pretenții și de la ele însele, vizând perfecțiunea.

Pentru Maud și Julien bugetul pentru cumpărare + reparații + notar se ridica la 240 000 de euro, niciun ban mai mult. Visul de a-și cumpăra ceva în centrul Parisului, pentru a-și întemeia acolo viitoarea familie, se evaporase când se apucaseră să colinde agențiile imobiliare. Ceea ce li se propusese nu corespundea nicidecum cu nevoile și dorințele lor. Maud era de principiu împotriva cartierelor, fie ele și mai apropiate de centru, fiindcă nu avea chef să își piardă

vremea cu transportul în comun. Cu toate acestea, era nevoită să se încline în fața evidenței: centrul Parisului nu îi putea adăposti. Pentru a nu-și supăra o prietenă, Maud s-a dus și până la un fost atelier din centrul Montreuil-ului. Îndrăgostirea a fost spontană și au convenit ca lucrările de reabilitare să le facă pe încetul. „Și mai e și oraș comunist, cine și-ar fi închipuit așa ceva?!", a exclamat semnând actul de vânzare-cumpărare.

A opta pentru criterii mult prea precise înseamnă să te lipsești de neprevăzut și de frumoasele surprize ale vieții.

De acum, știm că există criterii raționale, obiective, și emoționale, subiective. Numai că acest lucru nu vă va ajuta în alegere, ci din contră, vă va obliga să vă mai puneți și alte întrebări, dar simplul fapt de a vă interoga asupra motivațiilor profunde vă va permite să faceți alegerea cea bună, care va garanta dezvoltarea familiei și realizarea de noi proiecte. Apartamentul cel mai mare și mai apropiat de centrul orașului sau mica fermă pierdută la țară nu sunt neapărat ceea ce vă trebuie. Visați să trăiți în oraș de frica singurătății? După o existență citadină apăsătoare și stresantă vă spuneți că viața la țară este soluția salvatoare? Aveți răbdarea de a vă pune întrebări, căci o nouă locuință este totuna cu o nouă viață asupra căreia proiectăm automat modul în care visăm să trăim. Însă uneori visul nu este în acord cu realitatea și întreaga energie depusă pentru mutarea și adaptarea la un nou stil de viață, care nu satisface cu adevărat, ar fi putut fi utilizată altfel pentru realizarea aspirațiilor celor mai profunde.

Locuința ideală

Dacă îi întrebați pe cei apropiați care le este concepția despre locuința ideală, veți primi tot atâtea răspunsuri câte persoane întrebate. Casa ideală fie nu există, fie este suma tuturor acestor modele. Idealul este un cămin care să corespundă nevoilor noastre. Acestea însă se schimbă, iar casa pare a nu ne mai conveni. Nevoilor esențiale și materiale li se adaugă și dimensiunea emoțională. Dar dacă locuința ideală ar fi aceea de care ne-am îndrăgostit dincolo de orice raționament? Putem nota tot atâtea povești despre locuințe câte persoane adăpostesc acestea. A dumneavoastră care este?

Testul planului

Puteți face un mic joc, singuri sau împreună cu familia. Luați o foaie de hârtie și un creion și desenați-vă casa fără a trage cu ochiul la ceea ce fac ceilalți și fără a copia! Și fără să vă pese de nimic.

Jocul nu are răspunsuri bune și greșite. Nu există nici câștigători și nici perdanți. Și veți observa că se adună tot atâtea moduri de a vedea locuința câte persoane stau în ea.

Ați schițat-o în timp record, cu precizie, aproape la scară? Ați început de mai multe ori fiindcă foaia de hârtie nu era destul de mare sau desenul era rău centrat? Camerele erau disproporționate? Ați mai uitat din ele? Nu contează.

Uitați-vă la reprezentările copiilor. Dacă adulții preferă, în general, planul văzut de sus, copiii sunt tentați

să deseneze fațada, poate pentru că încă nu înțeleg reprezentările în spațiu, fără însă ca aceasta să fie singura explicație.

A desena casa visurilor înseamnă a exprima ceea ce ne-ar plăcea să fim sau să trăim, viziunea asupra propriului trup, asupra relației cu propria noastră ființă și cu familia.

Patrice Cuynet (doctor în psihopatologie) distinge trei grupe:

1. **Casa desenată dinspre fațadă**: reprezentarea familiei este cea a aparenței. Nu se vrea să se ofere nicio informație despre interior.
2. **Centripetă, de la exterior către interior**: se fixează pe loc limita față de lumea exterioară.
3. **Centrifugă:** desen dezordonat, în care sunt adăugate camere și dependințe. Rolul membrilor familiei și planurile lor sunt cu adevărat tulburi.

Este momentul de a compara diferitele viziuni asupra casei și de a-l face pe fiecare în parte să vorbească despre modul în care vede și trăiește în locuință. S-ar putea să aveți surprize.

Locatar sau proprietar?

Evident, există o latură economică în alegerea între a fi proprietar sau locatar. Dar nu toate răspunsurile se găsesc obligatoriu în buget. Proiectăm în ele și povestea personală și speranțele pe termen lung ale cuplului. Repetăm tradiția familială sau o rupem cu ea.

A fi proprietar este adesea visul unei vieți întregi. Se subliniază astfel legătura cu o țară, o regiune, un oraș în care se va organiza viața, în care propria istorie va fi de povestit. Ținem să ne asigurăm că vom lăsa ceva în urmă. Aspectul afectiv care ne leagă de proprietate este foarte important.

Din punctul de vedere al locației, avem însă și libertatea de a pleca de azi pe mâine, nelegându-ne nimic de respectivul loc. E o modalitate de a te simți mereu liber.

Cele două reacții nu sunt opuse, ci corespund unor perioade diferite ale vieții, chiar dacă cumpărarea locuinței rămâne un obiectiv principal.

Provizoratul care durează

Doamna la care mă refer locuia pe bulevardul Hoche, nu departe de Arcul de Triumf, într-o cămăruță de servitoare de nouă metri pătrați, vizavi de aceea pe care o ocupam în studenție. Având vreo șaizeci de ani, trăia o pensie liniștită. Când vorbea despre situația ei, care multora li s-ar fi părut precară, îi plăcea să spună cui dorea să o asculte că era vorba despre „un provizorat de durată". Locuia acolo de douăzeci și doi de ani, de când îi murise soțul cu care călătorise în lumea întreagă. Cu toate acestea, confortul era mai mult decât modest, toaleta era pe hol și dușul în curte. S-ar fi putut muta cumpărându-și un mic apartament. Faptul de a locui într-unul dintre cartierele elegante îi conferea o anume demnitate și a rămâne acolo îi dădea sentimentul că era stăpâna propriei vieți, putând pleca oricând i-ar fi dat prin cap, chiar dacă ziua cu pricina încă nu sosise și, fără îndoială, nici nu a venit vreodată.

A fi proprietarul unei case trimite și la semnificația aproprierii istoriei personale. Ne situăm în continuitatea

familială și diacronică în celebra casă părintească ocupată de atâtea generații.

Pentru unii, a fi proprietar nu înseamnă nimic. Bunurile imobiliare sunt pentru ei ca orice alte bunuri de consum curent: le cumpără și le vând fără ca în aceasta să intre și vreun proces afectiv.

Victor provine dintr-o familie nici săracă, nici bogată, în care s-a muncit pentru a putea trăi onorabil și nu s-a cumpărat niciodată nimic pe credit. Părinții fuseseră chiriași întreaga viață. Când a venit la Paris, în anii '70, Victor a închiriat un apartament. Chiar dacă a câștigat foarte bine, a preferat să plătească o chirie de 3 000 de euro decât să facă un împrumut pe termen lung pentru a-și cumpăra o casă. Astăzi, aflat la pensie, Victor și-a cumpărat în sfârșit o locuință. Fără însă a face un împrumut. A așteptat să economisească suficient pentru a o putea cumpăra cu banii jos. E greu să te rupi de o schemă familială!

A construi și a te reconstrui

A construi este o etapă importantă a vieții familiale, constituind un fundament al cuplului. Rar construiești doar pentru tine însuți!

Mai întâi te gândești la planul casei în care îți imaginezi viitorul. A construi mai înseamnă și a ridica un lucru nou, refuzând să te mai încarci cu vechile pietre, cu trecuta istorie. Ai impresia că faci *tabula rasa*, că îți creezi propria ta istorie. Dezvoltatorii imobiliari mizează pe această coardă sensibilă, gestul asigurând succesul vânzătorilor de case *self made*, făcând ca asemenea proiecte

să fie la îndemâna celor cu buget modest care, altfel, ar fi excluși de formulele imobiliare clasice.

În marile orașe mai este puțin teren pe care să se poată ridica un imobil, dar asta nu anulează dorința unora de a-și edifica propria istorie. Aspiranții la visul de a clădi ei înșiși se orientează, drept urmare, către spațiile industriale, pe care le amenajează în întregime.

A construi fundamentează toată atenția și toate speranțele într-o viață nouă, dacă nu chiar diferită. Este ținut un jurnal de bord în care sunt consemnate toate etapele, cu fotografii drept dovadă. Prețiosul album este păstrat cu grijă și e scos la iveală cu orice ocazie, pentru a arăta celor apropiați cum înaintează lucrările. Este o modalitate de a arăta drumul parcurs, nouă etapă către viața de adult, lucru care ne face să devenim egalii părinților noștri.

Nou sau vechi?

Dezbaterea provoacă uneori furie în anumite familii, în momentul în care e de ales între o casă nouă și una veche, fiecare parte având argumente foarte convingătoare referitoare la avantajele și inconvenientele fiecăreia dintre opțiuni.

Christophe și soția lui își doreau să cumpere un nou apartament, întrucât familia începea să li se mărească. Doamna era partizana unuia nou, gândindu-se că nu vor mai fi necesare alte lucrări, întrucât nu avea chef să se mai încarce și cu genul acela de griji. Soțul prefera unul vechi, în care vedea și o investiție care se putea specula, dacă ar fi fost

cazul. Ceea ce ea nu luase în calcul erau întârzierile, defectele, finisajele făcute în grabă, inerente acestui gen de program imobiliar inovativ. După doi ani petrecuți într-un asemenea imobil, unde nu s-au simțit niciun moment acasă, au ales un vechi apartament haussmanian care avea cu adevărat și farmec, și personalitate și în care lucrările de transformare s-au efectuat încet-încet, fără vreun regret după precedentul apartament.

Cumpărare în fază de proiect

Măsuri fiscale interesante și programe de calitate au împins numeroși viitori proprietari către cumpărarea în fază de proiect. Specificul metodei este că vânzarea se efectuează înainte ca primul buldozer să fi excavat cea dintâi bucată de pământ pentru fundații. Talentul agenților imobiliari este de a vă vinde o nouă viață în fază de proiect doar arătându-vă desenul unei minunate fațade mereu însorite, înconjurată de copaci. Iată-vă deja cucerit.

A-ți închipui cum va arăta apartamentul nu e lucru ușor numai cu un plan care pare foarte doct, plin de cote și simboluri de neînțeles pentru un neinițiat. Dacă doar respectiva prezentare nu este suficientă, sunteți invitat să vizitați un apartament model sau, și mai bine, vi se oferă o vizită virtuală, în timp real, grație unei simulări 3D. Iar visul se materializează pe loc. Sedus, semnați și plecați acasă cu planul viitoarei locuințe în mână. Fericirea este totală. Un lung proces de fantasmare începe. Visați viitorul cămin, vă imaginați mobilierul, deja alegeți tapetul, deși nici măcar fundațiile nu sunt săpate. Faceți mici desene pe plan, le ștergeți, o luați de la capăt.

Deja trăiți acolo. Dați o tură cu mașina pe lângă șantier pentru a vedea cum înaintează și până și cea mai mică amânare a datelor de execuție o trăiți ca pe o dramă care vă întârzie accesul la fericire.

La recepția apartamentului, nu rare sunt dezamăgirile. Camerele sunt mai mici decât v-ați închipuit, mobilierul nu vă convine, începe întoarcerea la realitate, dar, oricum, ați visat și visul nu are preț.

Mica noastră porție de vis

Visul face parte din procesul de constituire a proiectului casei, fie că se trage din poveștile și legendele ce ni s-au spus în copilărie, fie din fantasmele poveștilor noastre de dragoste.

Visul vinde. Dezvoltatorii și agenții imobiliari nu vă mai propun locuințe din cărămidă și ciment cu o suprafață anume locuibilă. Nici vorbă! Visuri vă vând! Fiindcă visul permite o vânzare mai rapidă și mai scumpă.

Constituirea visului: poveștile din copilărie

Când vă ascultați părinții, în copilărie, spunându-vă povești, seara, înainte de a adormi, v-ați fi putut închipui că acestea urmau să vă marcheze și să vă influențeze felul de a trăi?

În centrul a numeroase povești se găsesc case, castele sau colibe ca personaje cu drepturi depline. Castelul de necucerit din *Frumoasa din pădurea adormită*, casa din cărămizi a celor trei purcelușI, turnul lui Rapunzel, căsuța celor șapte pitici din *Albă ca Zăpada*, casa din zahăr din *Hansel și Gretel*…

După cum bine știți, toate poveștile au mai multe nivele de lectură. Odată ajunși la maturitate, înțelegem metaforele cavalerești care le caracterizează, dar inconștientul și imaginarul copilăresc au fost deja puternic impregnate.

În *Povestea celor trei purcelușI*, primul dintre aceștia și-a ridicat coliba din paie, iar lupul a dărâmat-o numai sufland spre ea. Purcelușul a fugit în coliba celui de-al doilea, care și-o construise din ramuri. Numai că și a acestuia a avut aceeași soartă pe când al treilea, mai șmecher, și-o ridicase din cărămizi. Abia la adăpostul casei solid construite cei trei purcelușI i-au venit de hac lupului, de jucându-i vicleșugurile. Nu este aceasta o modalitate de a ni se lămuri că o casă din materiale rezistente este preferabilă celorlalte, dar și că timpul de reflecție și efortul, nu nepăsarea și joaca, ne vor salva de pericol, simbolizat de lupul cel mare și rău?

Casa păpușilor

Toate fetițele își concretizează visele în case pentru păpuși. Pentru a-i imita pe cei mari, pentru a-și spune poveștI. De altfel, casele pentru păpuși nu sunt doar bucuria fetițelor, dar și a unor adulți care petrec ore plăcute purând la punct mobilier stil la scară redusă. Mami coase cu grijă micile perdele, pe când tati asamblează minuțios mobilierul minuscul. Atenția pentru detaliu este permanentă și poate uimi pe cei care descoperă un asemenea univers. Casele pentru păpuși continuă să ne facă să visăm și își au propriile lor muzee (la Paris, la Bâle și în alte multe localități), colecționari bine informați mergând acolo pentru a găsi piese rare și unice, uneori deosebit de vechi. Cu siguranță casele acestea nu sunt rezervate pentru copii.

De unde un astfel de entuziasm? Căsuțele acelea, mobilierul miniatural, micile detalii în care adulții își proiectează visurile le permit să trăiască o viață imaginară pe care consideră că nu o pot duce și în realitate. Și astfel realizează un vis din copilărie. Construirea unei case pentru păpuși înseamnă a-ți trăi visele în miniatură. Oare nu e mai bine să le trăiești, fie și miniaturizat, decât deloc? Dacă tot nu ai curajul să îți afirmi personalitatea în viața de zi cu zi, în viața reală, atunci măcar să visezi în miniatură. Pentru copii, casele pentru păpuși permit proiecția într-o viață adultă, pentru adulți permit visarea unei vieți care nu este a lor sau nu a fost a lor în toată copilăria.

„Visul meu de fetiță"

Clémentine are patru ani. De ziua ei, mama i-a dăruit o casă de păpuși a cărei realizare i-a luat multe ceasuri. Casa este foarte realistă, fațada se deschide în două părți lăsând la iveală fiecare încăpere amenajată cu meticulozitate. Nimic nu lipsea, de la mătura din bucătărie la perdelele din pânză de bumbac în pătrățele, nici măcar șemineul cu vaza înflorată de pe el. De reținut amănuntul că nu exista decât un singur dormitor, acela al părinților. Mama Clémentinei mărturisește: „e visul meu încă de când eram de vârsta ei, iar amenajarea o vom continua împreună". Să ne înțelegem, este visul Clémentinei ori al mamei ei, Nathalie? Prin intermediul casei de păpuși, aceasta din urmă încearcă să îi transmită copilului propriile vise copilărești, creând o legătură pe care ea nu a avut-o cu mama sa. Oare, construind locuința fără camera copilului, Nathalie nu s-a aruncat afară din propriul trecut? Care să fi fost relația cu propria-i mamă? De ce să se fi simțit dată la o parte din raportul

mamă–fiică, pe care caută atât de evident să îl constituie între ea și fata ei?

La câteva zile după aniversare, se jucau împreună. Gesturile stângace ale Clémentinei în manevrarea obiectelor miniaturale au enervat-o rapid pe Nathalie, care și-a pierdut stăpânirea de sine și și-a certat fata care „nu știa valoarea cadoului primit" și era „prea dezordonată" pentru a umbla cum trebuie cu casa de păpuși. Oare momentul tensionat nu transpunea situații obișnuite Nathaliei în propria copilărie? Locuința pentru păpuși a fost confiscată copilului și aranjată în camera mamei, care continuă să o îngrijească serile, după ce Clémentine adoarme. Dacă ne obiectivăm puțin, ne putem întreba: la drept vorbind, pentru cine a confecționat Nathalie cadoul, pentru fiica ei, ori pentru ea însăși?

Arhitecții și decoratorii, noii actanți psi

Deseori, arhitecții sunt o etapă de neocolit într-un proiect de construcție. Ani și ani, aceștia au reprodus o schemă moștenită de secole. În ziua de azi, arhitectura a ajuns și ea un bun de consum, beneficiarul își dorește să fie uimit, să aibă ceva nou, se consumă habitat ca orice alt produs, iar această căutare nu are decât un singur sens: căutarea de sine. De altfel, teama esențială este aceea de a nu se înșela, de a nu face alegerea greșită. Avem nevoie să ne simțim relaxați în căutările noastre, puțin cam ca în copilărie, când solicitam aprobarea părinților pentru cine știe ce aveam de făcut.

Și arhitecții și decoratorii stau pe scaune ejectabile, fiind înlocuiți la cel mai mic pas greșit, mai ales dacă nu

au fost în stare să înțeleagă cine suntem și ce dorim. Unul dintre principalele roluri ale arhitecților din ziua de azi este să își asculte și să își înțeleagă clienții, să facă schițele în funcție de ceea ce familia spune și, mai ales, nu spune, aspect deseori foarte delicat. Câștigă proiectul arhitectul care își face clienții să viseze, le prezintă o proiecție a viitoarei lor vieți, demonstrându-le, în același timp, că i-a ascultat și i-a înțeles. Cel care se mulțumește să prezinte proiecte stereotipe își ratează obiectivul!

DE CE NE-AM ÎNCREDINȚA INTERIORUL CUIVA DIN EXTERIOR?

A încredința cuiva din exterior decorarea casei este, într-o oarecare măsură, un mod de a scăpa de posibilele reacții neplăcute din partea celorlalți, dar și unul de a arăta o fațetă nu mai puțin profundă a personalității, care s-ar traduce prin respectivele decorațiuni și pe care un ochi experimentat ar putea-o descoperi, însă, mai ales, imaginea pe care cei din jur am dori să o aibă despre noi.

Dacă faceți o greșeală și vi se atrage atenția, o puteți lua foarte personal și suferi.

Dacă arhitectul greșește, vă puteți lua întreaga distanță necesară, susținând din plin persoana care critică.

„— Îmi place foarte tare apartamentul tău, dar antreul ăsta oranj nu pot să-l sufăr!

— Știu, știu, decoratorul a ales culoarea, s-ar putea s-o refac…"

Și asta chiar dacă împreună cu decoratorul ați decis asupra culorii. Dar, cum acesta lipsește, nici că se poate apăra. Onoarea e salvată!

A încredința căutarea locuinței unui agent imobiliar și decorațiunile interioare unui arhitect specializat nu e

numai o modalitate abilă de a câștiga timp, dar și de a scăpa de toate întrebările la care ne-am referit în procesul alegerii. Motivația poate fi pur și simplu lipsa de timp sau de chef. Cu toate acestea, tendința începe să se schimbe, iar profesioniștii să vă comunice că beneficiarii sunt mai în temă și mai pregătiți, în special în conceperea decorațiunilor interioare. Fenomenul este legat de presa din domeniu, tot mai bogată, și de cursurile specializate de decorațiuni și mici operațiuni gospodărești, fără a mai pune la socoteală materialele care se pretează unor noi utilizări, lucru ce interesează în special femeile. Pe scurt, după cum avem grijă de bunăstarea noastră, tot așa, dacă nu încă și mai mult, ne îngrijim de locuință.

Reprezentarea simbolică a habitatului

După citirea primelor capitole, nu ar mai trebui să aveți îndoieli că habitatul nu se rezumă doar la patru pereți și un acoperiș și că unica lui funcție e aceea de adăpost. Știți de acum că e vorba de mult mai mult de atât, că acționează ca oglindă a personalității dumneavoastră.

Simplificând, am putea spune că există tot atâtea case câte personalități, structuri familiale, povești ale acestora și fapte trăite direct. Dar toți celibatarii au garsoniera lor? Toate familiile au imobile la țară, cu grădini întinse în care copiii să profite de un spațiu de joacă privilegiat? Noi suntem cei ce adaptează locul în care trăiesc la propriul mod de existență sau invers?

Fiecare tip de locuință corespunde unei anumite perioade a vieții, unei anumite etape prin care trecem cu mai multă sau mai puțină ușurință, fericiți ori nu.

Ne părăsim garsoniera de student pentru un apartament în care vom trăi singuri sau în cuplu, pentru, apoi, o locuință familială și încă una și mai mare pentru ca, de ce nu, să încheiem lucrurile la pensie, într-o vilă. Realitatea nu este, însă, chiar atât de evidentă și de clar împărțită.

Nu contează tipul de habitat pe care îl alegem, tot se vor recrea codurile și ierarhiile familiei. Casa traduce regulile implicite și explicite ale celulei familiale, așteptările societății, iar noi ne supunem, conștienți ori nu, respectivelor acte dictatoriale. Unii vor prefera un habitat atipic și vor trăi nomad pe marginea unei ape sau într-o iurtă, în sânul naturii, fără însă a renunța la confortul modern, alții îl vor folosi ca instrument de integrare socială într-un grup căruia țin să îi aparțină. Pentru acest scop nu vor precupeți niciun efort. Nu este o clădire frumoasă și mare dovada reușitei sociale? Nu e ea primul lucru pe care se gândesc să îl cumpere persoanele proaspăt îmbogățite de șansă (jocuri de noroc) ori prin muncă? Firește, zidul de piatră rămâne o investiție sigură, ceea ce se mai păstrează după ce am pierdut totul, dar și o oglindă a ceea ce suntem sau am dori să fim pentru ceilalți, spre a le semăna ori a-i depăși. După cum există coduri vestimentare, există și unele ale habitatului, căci nu poți face aceleași lucruri într-o casă a ta ori într-un apartament de bloc.

Habitat individual versus habitat colectiv

Casa rămâne modelul la care aspiră aproape toată lumea, de pildă 78% din populația Franței. Visul a devenit realitate doar pentru 57% (față de 54% în 1984,

conform *Francoscopie 2005*, Ed. *Larousse*). Nu e nevoie să fie spațioasă și luxoasă. Trebuie să fie a ta și să investești suflet în ea. Neoruralii (punându-i aici și pe citadinii instalați de curând la țară) nu ezită să aleagă viața la sat, prelungind naveta pentru a-și păstra serviciul din oraș. Motivația este că beneficiază de o mai bună calitate a vieții în weekend. Concediile, săptămâna de lucru de 35 de ore, conform legii adoptate în anul 2000, recuperările, munca la domiciliu păstrând legătura cu serviciul prin internet, concediile de creștere a copiilor ne fac să petrecem din ce în ce mai mult timp acasă. Pentru neorurali nevoia de confort rămâne însă aceeași, iar locuința individuală trebuie să răspundă unor criterii precise în privința dotărilor. A părăsi orașul, da! A te îngropa la țară, nu!

A avea o casă a ta înseamnă și a spera la o grădină și, în consecință, a reveni la natură. Nevoie care se face simțită la persoanele care trăiesc în marile aglomerări urbane și suportă inerentele neplăceri cotidiene. Cei care au privilegiul de a locui într-o casă sunt, în medie, mai în vârstă (în special dacă vorbim despre proprietari) și mai bine situați material decât cei din apartamentele de bloc. Casa este un obiectiv al pensionarilor, care își doresc liniștea, apartamentul ultracentral fiind destinat populației tinere și active, care are nevoie să fie în mijlocul acțiunii, dar care și ea are probleme de locație, chiar dacă, în ultimii ani, dobânzile și durata creditelor au crescut, favorizând accesul la proprietate.

A trăi într-un imobil colectiv înseamnă a accepta mai mult sau mai puțin constrângerile și promiscuitatea. În cazul acesta, vecinul se află la numai câțiva centimetri, dincolo de perete. Uneori, ba chiar adesea, împărțim cu

el, fără să vrem, viața lui și el pe a noastră, atât de subțiri sunt pereții și atât de mult a ajuns intimitatea o noțiune subiectivă.

Persoanele care stau în locuințe individuale declară categoric că nu vor sau nu mai vor să trăiască în unele colective.

Unele persoane au nevoie să simtă că imobilul trăiește în jurul lor. Astfel, Candice, odată ajunsă acasă, stă și ascultă cum respiră clădirea. Se trântește o ușă, se aud pașii unui vecin, copiii jucându-se, vioara altuia... Tot atâtea zgomote cotidiene de care atâția sunt sătui, dar care au și o funcție de liniștire, ritualizând existența. În copilărie, Candice a trecut din îngrijirea unei familii în a alteia, fiecare având obiceiurile ei. Cu fiecare nouă familie, alte deprinderi... Zgomotele vecinilor sunt tot atâtea mici ritualuri pe care acum, când e la ea acasă, le-a luat, așa-zicând, în proprietate.

Imobilele colective

În ziua de azi, modelul citadelelor construite în anii '60 și '70 este complet discreditat. Imobilele respective din cartierele din jurul Parisului, care formează zona Petite Couronne, erau destinate să adăpostească muncitorii rupți de oboseală care lucrau în uzinele de la marginea orașului. Erau așa-numitele orașe dormitor, concepute de arhitecți rupți de viața reală, care uitaseră omenescul privilegiind raționalul. Acum sunt locuite de familii sărace și arată limitele modelului atât de ridicat în slăvi acum câteva decenii. În prezent, în noile orașe se dă o importanță deosebită locuințelor sociale de proporții omenești, iar înălțimea lor rareori depășește cinci sau șase etaje.

Cu toate acestea, Le Corbusier așezase omul în centrul activității sale. Încă din anii '50 a conceput *Modulor*, noțiune de arhitectură bazată pe proporțiile ființei umane, pentru a-și proiecta unitățile locuibile. Evident, după război și în contextul unui clasicism arhitectural consensual, ambițiosul lui proiect a fost contestat de foarte mulți. Totuși, există numeroase triburi africane, mai ales în Mali, pentru care casa se ridică în funcție de înălțimea șefului familiei. Devenind unitate de măsură impusă, omul își construia casa după măsura lui.

Astăzi, de pildă, *Orașul Luminos* (*la Cité Radieuse*) din Marsilia, creație a lui Le Corbusier, garantează fericirea locuitorilor săi. Gândit să armonizeze individul și colectivitatea, imobilul oferă un anume grad de comuniune cu natura: nu există nicio deschidere către nord, de unde suflă mistralul, nici către sud, ci o dublă expunere est-vest, permițând vederii să călătorească astfel și către munte, și către mare. Structura de beton ridicată pe piloni lasă drum liber luminii. La etajele intermediare se găsesc „strada comercială", cu magazine, și oficiul poștal, pentru a ușura problemele cotidiene. Pe acoperiș găsim o grădiniță, o creșă, un gimnaziu și un mic bazin de înot. *Orașul Luminos* este un oraș în oraș, gândit pentru locuitorii lui. Fiecare model de apartament (douăzeci și trei cu totul) este conceput pentru cel/cei căruia/cărora îi este destinat: student sau familie în duplex cu — încununare a modernității — un spațiu pentru copii delimitat de cel al părinților. Acum, caracterul social al imobilului a dispărut, apartamentele fiind cumpărate de cadre cu funcții de răspundere. Modelul continuă să te facă să visezi, mai ales că, atunci când auzi locatarii de acolo vorbind ai senzația că aceștia trăiesc

într-o veritabilă mică comunitate. De ce nu ar fi acesta un drum de explorat iarăși pentru proiectele urbane de locuințe sociale?

În cazul locuințelor individuale, bariera care separă de ceilalți este împinsă la limitele proprietății și este deseori marcată cu un gard ori un zid. Înăuntru faci ce vrei, iar acest sentiment de libertate, cuplat cu dorința apropierii de natură și de alte valori decât cele ale aglomerațiilor urbane, constituie interesul trezit de acest tip de habitat.

Însă înainte ca visul să ajungă realitate, trecem prin diferite tipuri de locații, după vârstă și etape ale vieții. Și, deseori, prima locuință este o garsonieră.

Garsoniera

Garsoniera este în principiu un tip de locuință urbană. De suprafață redusă, aflată în zone ultracentrale, destinată populației studențești, garsoniera este, în general, primul tip independent de casă în care se locuiește. Primul pas către autonomie și noua etapă a vieții, maturitatea. Acest prim pas costă scump. Foarte scump. Citind aceste cuvinte, le puteți înțelege în două moduri diferite: cost pecuniar și cost emoțional. Deși ambele au aceeași importanță, cel de-al doilea o ia uneori înaintea celui dintâi.

Garsonierele sunt adesea strâmte, vetuste, însă studenții nu-și prea pun astfel de probleme, într-atât sunt de fericiți că și-au găsit un acoperiș deasupra capului înainte de începerea anului universitar, în clipa în care semnează contractul de închiriere (deseori sub tutela părinților, fiindcă, trebuie să recunoaștem, în marile orașe

prețul metrului pătrat este deseori invers proporțional cu suprafața totală a locuinței). Cererea nu contenește să crească, fiindcă o nouă categorie socială este interesată de garsoniere: celibatarii ori persoanele recent separate sau divorțate.

Garsoniera schizofrenă

Garsoniera induce un mod de viață foarte diferit. Bucătăria este de cele mai multe ori redusă la minimul necesar, dar asta nu pare să deranjeze pe cineva chiar dacă mesele se iau în singurătate și la repezeală. Modul nostru de viață afectează habitatul sau noi ne adaptăm acestuia? Oare micile bucătării induc noul mod de alimentație ori evoluția meselor noastre a făcut ca dezvoltatorii să raționalizeze acest spațiu la maximum?

Odată semnat contractul de închiriere, apare o întrebare esențială: cum să-ți imprimi amprenta într-un spațiu atât de mic, uneori foarte prost gândit, din moment ce ești obișnuit să trăiești într-un apartament spațios ori într-o casă? Prima încercare, ca student, este luarea mobilierului din dormitorul de acasă și așezarea lui în noua încăpere. Prin urmare, intră patul, intră și biroul... Dar atât! Nu seamănă de niciun fel cu o primă locuință, ci doar cu fosta sa cameră transpusă într-un oraș și un univers încă necunoscute. Sigur, ești înconjurat de un mobilier familiar, liniștitor, dar, când va fi cazul, unde vor avea loc prietenii pe care nu vei întârzia să ți-i faci, dacă îi vei invita la cină? Unde să pui televizorul și canapeaua pentru seri relaxate? În acest gen de locuință cu o singură cameră fiecare va încerca să amenajeze un colț de zi și unul de noapte. Canapeaua se transformă în pat mai mult sau mai puțin confortabil, biroul de lucru în masă

de bucătărie. Uneori nici măcar această transformare nu are loc, masa se ia în grabă, în fața televizorului ori a computerului, comunicându-li-se, firește, părinților că regimul alimentar este echilibrat.

Miza garsonierelor este importantă și incontestabilă. În primul rând pentru arhitecți și dezvoltatori. Cererea e mare și aceeași suprafață, împărțită în mai multe garsoniere, se vinde mai scump și constituie un raport locativ superior celui oferit de un apartament de trei sau patru camere. În cadrul noilor construcții, garsonierele și apartamentele de două camere sunt proiectate la etajele inferioare, ceea ce permite punerea în valoare a apartamentelor cu suprafață mai mare la etajele superioare, de unde se deschide și o panoramă mai frumoasă și se poate profita și mai bine de lumina naturală.

Lipsa de spațiu și căutarea acestuia a permis unor firme precum *Ikea* să își facă loc pe piață, prin mobilierul tineresc și la preț rezonabil. Ajunge să te plimbi prin respectivul hipermarket (termenul exact ar fi „să îți croiești drum") într-o duminică de sfârșit de august sau început de septembrie spre a întâlni numeroase familii, cu planul casei și cu metrul în mână, căutând soluții pentru a mobila cea dintâi locuință studențească. La *Ikea* nu se vorbește despre suprafață locuibilă, ci despre volum, termen care prezintă un interes sporit, fiindcă tot ce nu poți aranja pe jos va fi expediat până în tavan. Etajerele înalte și bibliotecile propun un volum funcțional deloc neglijabil și mult mai rațional decât micul bufet familial. Aici, fiecare decimetru pătrat este rentabilizat și scenografiile create în magazin sunt de un succes relevant.

Dar starul starurilor este mezaninul, care cuprinde un spațiu pentru dormit sus și lasă liber un spațiu pentru

viața diurnă, jos. Este ideal pentru studenți. Ceva mai puțin pentru tinerele cupluri ale căror jocuri amoroase își vor pierde din spontaneitate dacă vor trebui să se cațere pe scară având grijă să nu dea cu capul de tavan. Poate că așa se întorc vremurile în care el să facă pe Romeo, declamând poeme unei Juliete leșinate, aflate la balcon.

Garsoniera marchează o ruptură clară cu viața cunoscută până atunci. Gata cu părinții care să îți ceară să dai muzica mai încet (rolul este preluat de vecini), dar gata și cu aceiași părinți care te susțin seara, stând de vorbă cu tine, gata și cu frații ori surorile alături de care să izbucnești în hohote de râs. Este un nou pas către independență, dar și către responsabilitățile pe care tot mai târziu suntem dispuși să ni le asumăm.

Camera de servitoare

Aceste mici celule cu confort spartan, înghețate iarna și sufocante vara, erau rezervate personalului din locuințele burgheze. Izolate de restul casei printr-o scară de serviciu, au fost descrise în amănunt în opera lui Zola. Lipsa de spațiu și subțirimea pereților năștea complicitate ori rivalitate. Toaletele și, culme a luxului, dușul se află pe palier. Utilitățile comune rămân cât mai neutre cu putință și singura decorațiune admisă este un sul de hârtie igienică roz. Acum, camerele pentru servitoare sunt închiriate studenților sau înlăturați pereții despărțitori pentru a da naștere unor apartamente mansardate foarte căutate. De ce oare aceste suprafețe locuibile minuscule atrag atât de mult din moment ce trebuie să faci față nenumăratelor inconveniente precum scara de serviciu îngustă și abruptă, variațiile de temperatură datorate proastei izolări și confortului spartan?

Isabelle explică: „Pentru nimic în lume nu aș părăsi micul meu colț de rai". Prin lucarnă i se deschide o perspectivă inegalabilă către catedrala Saint-Sulpice, în inima arondismentului VI al Parisului. Clopotele îi oferă vieții un ritm, la fel ca stolurile de porumbei care își iau zborul. Perspectiva cerului liber este de neprețuit pentru ea, drept pentru care concesiile nu mai par insurmontabile.

Petecul de cer albastru dă valoare acestor locuințe strâmte, rezervate cândva servitorilor. Este și o modalitate de a te simți în afara tumultului lumii și a codurilor ei despre care, la începutul secolului trecut, s-ar fi putut vorbi punând în opoziție idealurile burgheziei și ale poporului. Camerele pentru servitoare mai sunt asociate și cu imaginea artiștilor torturați de nesansă și necunoscuți care, în pofida dictaturii artiștilor în vogă, continuau să scrie ori să compună în așteptarea unei ipotetice recunoașteri. Toate aceste clișee oferă o savoare specială acestor locuințe precare, sporindu-le valoarea simbolică.

Colocația

Colocația este un răspuns specific anglo-saxon la noile necesități: penuria de mici suprafețe locuibile, nevoia de a nu fi singur… Acest mod de a avea un adăpost a fost popularizat pe larg în serialul *Friends*, în care ocupanții a două apartamente aveau toți personalități foarte deschise, sociabile, personaje în care tinerii s-au recunoscut fără greutate.

În realitate, a-ți împărți cu altcineva locul în care trăiești răspunde unor reguli implicite foarte precise. A sta împreună funcționează doar acolo unde se reconstituie o mică familie, în care fiecare își găsește locul sau își

creează unul al lui, acceptând și respectând jocurile de putere, fără a trăda regulile subînțelese.

Nu arareori sunt regăsite imaginea mamei care aduce mâncarea în persoana care preia administrarea generală și pregătirea mesei, imaginea tatălui în cel care strânge banii de chirie, plătește utilitățile sau e un adevărat Mac Gyver, personajul din serialul cu același nume, al găștii, capabil să repare țeava de la toaletă cu un dres rupt. E descoperit un comportament adolescentin la persoana căreia, astfel, i se poate urmări pas cu pas tot ce face: „A mâncat o bucată de brânză înainte de a face duș, după care s-a-ntins în fața televizorului".

Dar de aventuri amoroase între locatari nici nu poate fi vorba. Cel care ar risca așa ceva ar fi dat pe ușă afară, întrucât un asemenea act ar fi resimțit ca un incest. Partenerul sexual se găsește în afara acestei celule familiale fictive, ceea ce nu împiedică existența unor sentimente profunde între colocatari.

Fenomenul s-a dezvoltat atât de mult încât, în prezent, există site-uri internet specializate și petreceri în care viitorii colocatari se întâlnesc într-o ambianță tinerească și trendy. Cu această ocazie este propusă crearea unei noi celule familiale, înainte de intrarea în aventura colocativă. De altfel, calitatea principală căutată este capacitatea de integrare și de găsire a propriului loc, înainte de solvabilitate, vârstă ori sex.

Colocația se potrivește perfect celor care, în copilărie, s-au obișnuit cu viața în comunități mai largi, având mai mulți frați sau trăind la internat, unde intimitatea este o noțiune absolut relativă. Acest mod de existență nu convine oricui, fiindcă trebuie să împarți cu un necunoscut încăperi intime precum baia, ba chiar și mașina de spălat.

Colocația poate avea și aspectul solidarității între generații. Atrage, de pildă, vârstnici care primesc în gazdă un student în schimbul unor servicii mărunte și a prezenței liniștitoare a acestuia. Versiune modernă a însoțitoarei, care oferă un răspuns la problemele locative ale studentului și la solitudinea celor în vârstă.

Ce diferență este între un cuplu și colocația mixtă, formată dintr-un bărbat și o femeie? Fiecare și-a găsit locul și funcția în casă. Unul face curat, celălalt cumpărăturile și mâncarea. Seara stau de vorbă și își povestesc problemele zilei. Diferența constă în absența sexului. Dacă se profilează cea mai mică ambiguitate, echilibrul colocației este pus sub semnul întrebării. Rămân două soluții: oficializarea cuplului sau găsirea altui acoperiș.

Spațiul comercial sau industrial transformat în locuință

Foarte în vogă în anii '80–'90, când erau recuperate suprafețele industriale, atelierele, uzinele pentru a le transforma în habitat atipic, moda este și în ziua de astăzi foarte bine cotată, răspunzând nevoii de spațiu și de libertate, spre a facilita mișcările și schimburile între membrii familiei. Livingul larg este în centrul locuinței, camerele distribuindu-se de jur împrejur, asigurând întâlnirea și comunicarea între locatari. Livingul devine un loc de trecere obligatoriu, cu bucătărie integrată, dormitoarele dând într-un culoar îngust cu ieșire în încăperea comună sau fiind, pur și simplu, separate de aceasta printr-o perdea. Numai că, vrând prea mult să facilităm comunicarea, ce mai rămâne din intimitatea esențială constituirii propriei personalități?

În anii '80, acest gen de locuințe era un imens platou în care toți pereții interiori fuseseră dărâmați, zidurile și podeaua erau albe, iar în centru trona o imensă canapea din piele de culoarea fildeșului... și după?

După, te simțeai singur, pierdut, cu totul golit și nu mai aveai chef de nimic. Cum să îți găsești propriul eu într-un spațiu atât de vast și de disponibil? Fiindcă, atunci când totul este cu putință, până la urmă nimic nu se mai poate face. Care ar fi cea mai bună alegere când există o multitudine de posibilități? Și atunci începi să îți revii și, fără să îți dai seama, începi să ridici tot felul de ziduri. O perdea aici, un panou culisant acolo, un perete vegetal dincolo, și așa se recreează aparența unor încăperi separate.

Când omul a optat pentru acest gen de locuință, a uitat că, pe vremea când era nomad, nu se așeza decât în locuri în care putea fi apărat. Cum momentele cele mai riscante erau acelea în care scădea vigilența (somn, atipire), încerca să se protejeze pentru a nu fi surprins odihnindu-se. Faptul că, de atunci, am ajuns pe Lună și trăim agățați de telefoanele mobile nu înseamnă că patrimoniul genetic a uitat de reflexele primare.

Prin urmare, omul are nevoie de pereți pentru a-și organiza viața.

Apartamentul din arondismentul VII al Parisului la care ne referim se bucură de o suprafață și de un volum excepționale și, cu toate acestea, stăpâna casei preferă să se uite la televizor în camera fiului ei, mult mai mică decât livingul imens. Și bucătăria e un loc privilegiat, în care își bea dimineața cafeaua citind ziarele și gândindu-se la ceea ce are de făcut. În afara petrecerilor și a serilor în familie, se simte cam

izolată în celelalte încăperi, cu toate că acestea sunt mobilate cu mult bun gust.

CASELE DE RAPORT

La Bruxelles, oraș de dimensiuni omenești, imobilele înalte în care să găsești locuințe nu sunt o regulă. Clădirile sunt adesea împărțite în apartamente individuale, unul la fiecare etaj. Mezaninul este și el transformat în locuință, singura legătură cu exteriorul fiind o lucarnă la nivelul trotuarului care dă o perspectivă unică spre picioarele trecătorilor și prietenilor canini ai acestora. În filmul lui Pedro Almodovar, *Tocuri ascuțite* (1991), se pot vedea și auzi prin gura de aerisire tocurile ascuțite ale unei trecătoare, ce o vor marca pentru totdeauna pe mama Rebeccăi (Victoria Abril).

Faptul de a trăi astfel, pe jumătate subteran, este unul special. A nu avea vedere directă spre cer și a trăi toată ziua la lumină artificială poate fi apăsător și greu de suportat. Totuși, poate conveni persoanelor care încearcă să își găsească rădăcinile și să se reconecteze la pământul-mamă. Cel mai important, în acest caz, este să nu ne lăsăm închiși și să găsim alt loc în care să trăim când vine momentul.

„Loc de joacă pentru nepoții mei"

Jean-Paul spune că perioada cea mai fericită a copilăriei sale a fost aceea de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, când a trăit ascuns într-o veche pivniță pentru cărbuni alături de frați și de părinți. Acum, a cumpărat o vilă la oraș și i-a amenajat beciul ca loc de joacă pentru nepoți, cu care petrece multe ore inventând povești și trăind aventuri fabuloase. Este și acesta un mod de a rămâne în contact cu acea parte a istoriei lui.

Reședința secundară

Uneori simțim nevoia de a evada rămânând, în același timp, acasă. Este momentul să cumpărăm o reședință secundară care simbolizează o anume artă de a trăi. În 1960, 6% din populație deținea una, față de 9% în 2002 (conform *Francoscopie 2005*, op. cit.), ceea ce demonstrează creșterea entuziasmului față de un mod de viață diferit. Și, într-adevăr, în locuința secundară se dovedește mai multă fantezie decât în cea principală. Viața este substanțial mai destinsă, constrângerile mai puține.

A avea o reședință secundară presupune să ai deja una principală, ceea ce, în zilele noastre, nu e chiar de la sine înțeles. Reședința secundară are șansa de a se situa în general în spații de relaxare (25% la țară, 32% la mare, 16% la munte, conform *Francoscopie 2005*, op. cit.) și este, înainte de orice altceva, sinonimă cu vacanța, cu odihna binemeritată.

Tendința este în prezent ușor încetinită. Acum nu prea mai există răbdarea de a petrece vacanțele reparând o mică și veche fermă de la țară, simțindu-se nevoia de schimbare, fără obligația de a merge continuu în același loc. Totuși, reședința secundară atrage tot mai multe persoane care văd în ea nu doar un spațiu pentru scurte escapade, dar și un fel de a împărți echitabil timpul între sat și oraș. Fenomenul este relativ nou. Reședința secundară trebuie să răspundă unor criterii precise, mai ales să nu fie la mai departe de trei ore de reședința principală. Care ar mai fi avantajul unui week-end odihnitor la țară, dacă ambuteiajele ți-ar mânca jumătate din timp? În schimb, când se transformă într-o a doua reședință principală, în care petrecem mai multe luni pe an, depărtarea nu mai este resimțită drept

constrângere, ci oportunitate de a face o pauză în viața citadină.

În ceea ce îi privește pe pensionari, unii dintre ei rămân astfel mai mult timp în reședința secundară decât în aceea principală. Lucrul la domiciliu, păstrând legătura cu serviciul prin internet ori telefon, ca și concediile de lungă durată permit petrecerea mai multor luni într-un climat mai propice, fără a se renunța la locuința din mediul urban. Această casă devine, astfel, obiectul întregii atenții și se bucură de un confort sporit, proprietarul mulțumindu-se cu o locuință mai modestă în oraș, dacă nu chiar cu una de trecere, destinată obligațiilor profesionale.

Habitatul atipic

A alege o locuință atipică te expune la a fi categorisit drept original, dacă nu chiar asocial. Cu toate acestea, reîntoarcerea la adevăratele valori, descoperirea unor culturi diferite, unor moduri de viață îndepărtate de al nostru ne împing să încercăm noi experiențe.

Hotelurile

Să stai la hotel? Un lux pe care și-l acordă unele staruri pe tot parcursul anului, precum Michel Polnareff sau Omar Sharif acum o vreme sau mult mediatizata baroană Marianne von Bradstetter. A trăi la hotel oferă un imens sentiment al libertății, dar și o detașare totală de orice realitate bazată pe măruntele probleme materiale ale vieții. Personalul este la dispoziția dumneavoastră zi și noapte, având grijă de problemele administrative, de

lenjerie, iar *room-service*-ul este mereu disponibil dacă vi se face poftă de ceva în miez de noapte.

Fenomenul nu este nou, având exemplul unor artiști și intelectuali din secolele XIX și XX, precum Hemingway, Rilke și mulți alții.

Pentru a-și găsi calmul și inspirația pe care nu le avea acasă, Ernest Hemingway închiriase o cameră într-un hotel de pe strada Mouffetard ca să scrie și dovedea o adevărată pasiune pentru unul dintre barurile hotelului Ritz, din piața Vendôme, care astăzi îi poartă numele. „Când mă gândesc la paradis, închid ochii și mă trezesc în Paris, la Ritz." În onoarea sa, interiorul barului nu a fost schimbat de atunci.

Hotelurile nu sunt locuite numai de staruri în tranzit etern și de turiști avizi de descoperiri culturale.

Ele constituie adesea rezidența principală a unor persoane obligate de profesie să călătorească tot timpul, precum reprezentanții unor firme sau comis-voiajorii. Cum să îți construiești un simulacru de acasă dacă ești toată săptămâna pe drumuri, schimbând noapte de noapte camera? Unii dintre acești călători din obligație de serviciu țin să aibă același număr de cameră și, deseori, primul lucru pe care îl fac este să scoată un obiect personal, la care țin foarte mult, pentru a crea o aparență de „acasă".

Departe de a fi o reședință de lux, hotelul poate fi foarte impersonal, iar decorațiunile lui întristător de banale. Marile lanțuri hoteliere au înțeles decalajul și dificultatea pentru oamenii de afaceri care călătoresc anul întreg de a se simți ca la ei acasă. Drept pentru care decorațiunile sunt sobre și adesea identice de la o țară la alta, pentru a da senzația de unitate și a oferi clienților în trecere sentimentul că sunt acasă oriunde în lume.

Casele mobile: caravana, șlepul...

Care om nu a visat să își asume rolul de broască țestoasă și să plece la drum cu casa-n spate? Animalul cu pricina fascinează în egală măsură copiii și pe cei mari, căci, odată la adăpost, nimic nu pare să i se mai poată întâmpla. Broasca țestoasă își urmează bine-dispusă drumul, iar liniștea ei uimește.

Omul a descoperit și el mica lui carapace, iar locuințele nomade nu mai sunt apanajul câtorva iluminați ori excentrici. În ziua de azi, au mai rămas câteva populații nomade, paznici ai unui mod de viață care se pierde în noaptea timpurilor, amintindu-ne de perioada în care orizontul era singura noastră limită.

Să poți să pleci când vrei și să te așezi unde vrei. Acest sentiment al libertății este fără egal. Înseamnă o întoarcere la izvoare, o comuniune cu natura și întinderile vaste.

Vânzările de *mobile-homes*, pur și simplu case mobile, asemănătoare carapacelor broaștelor țestoase, nu au dus-o niciodată mai bine. Confortul lor nu are de ce trezi invidia pentru locuințele sedentare. Fiecare bucățică de loc este rentabilizată, posesorii lor trăiesc în aer liber, aproape de natură, eliberați de orice constrângere.

Sunt mulți cei care au ales acest tip de a locui, mai ales la pensie. Copiii sunt mari, ai tot timpul pentru tine și simți nevoia de a descoperi și lumea asta mare într-un chip diferit.

Șlepul face și el parte din locuințele nomade, cucerind mai ales pe tinerii avizi de senzații speciale, dar și familii întregi care descoperă vaste spații de nebănuit. A adormi legănat de clipocitul valurilor, a vedea fluviul curgând încet dă sentimentul comuniunii cu natura.

Sandrine vorbește despre șlepul pe care locuiește ca despre un uter. Mai ales când vine noaptea și se lasă învăluită de penumbră. Concentrându-se asupra propriilor senzații și asupra șlepului, acesta pare că se strânge în jurul ei până ajunge una cu ea. Iar Sandrine se lasă legănată și adoarme liniștită.

Șlepul este legat de pământ cu un odgon. Cu un singur gest poți părăsi totul, te poți lăsa purtat de fluviu și îți poți recâștiga libertatea. Nu mai contează că vasul are și el certificatul lui de navigație, simplul fapt de a fi legat doar simbolic, printr-un cablu, și de a ști că îl poți desface sporește dimensiunea sentimentului de libertate.

Cei dedicați călătoriilor trăiesc tot timpul în habitatul lor mobile, la care nu ar renunța pentru nimic în lume. Chiar dacă administrațiile locale nu facilitează de fiecare dată primirea pe teritoriul lor și, în general, se ridică problema școlarizării copiilor. A trăi și a călători întreună întăresc ideea de clan și, până la urmă, nu contează unde te așezi, din moment ce „familia" în sensul larg al cuvântului este reunită. Iată ce le dă putere.

Există și alte case ce dau același sentiment al libertății și al comuniunii cu natura. Iurtele de formă rotundă atrag occidentalii care nu mai văd în ele o cabană originală de așezat în fundul grădinii, ci o nouă artă de a trăi.

Inițial, iurtele au fost concepute de către mongoli pentru a fi ușor de desfăcut în momentul în care turmele nu mai găseau hrană într-un anume loc. Constituite dintr-o armătură de lemn pictat în culori vii, acoperite cu mai multe rânduri de stofă groasă pentru izolare, interiorul le era bogat împodobit, conform unor reguli imuabile. Lipsite de ferestre, făcute exclusiv pentru odihna nocturnă,

aveau drept unică deschidere pe aceea care servea ca ușă, întotdeauna orientată către sud, pe unde intrau lumina și căldura.

În zona europeană, iurta este aleasă pentru tot ceea ce trezește în sufletele noastre. Forma rotundă invită la odihnă, la meditație, căci este încărcată de o energie deosebită. Zgomotele și tumultul din exterior sunt înăbușite de grosimea stofei, așa că te găsești învăluit ca într-un cocon, asemănător unei poale materne.

Unele persoane fac pasul, transformând iurta în reședință principală.

În fața noii dovezi de entuziasm locativ, arhitecții propun modele contemporane, care păstrează forma rotundă, simbolizând spațiul intim și reflectarea cosmosului, dar le dotează cu pereți vitrați pentru a lăsa să intre lumina zilei. Sigur că nu se mai aude suflul vântului lovind în pereți, dar este un compromis plăcut între dorința de întoarcere la natură și principiile vieții moderne.

Prin aceste moduri de viață ancestrală pe care le reinventăm pentru a păstra legătura cu timpul în care trăim, încercăm să regăsim libertatea care prea adesea avem impresia că ne lipsește.

Casa — a doua piele

Să alegem o casă, da… dar cum? E mai simplu să ne aleagă ea pe noi. Dar, în cazul acesta, trebuie să fim gata să ascultăm ce ne spune. Dincolo de considerațiile economice, alegerea ne va fi influențată ba de cei din preajmă, ba de anumite momente ale vieții. Casă, apartament, imobil, cameră de servitoare, șlep sau iurtă… Fiecărei

vârste, fiecărei personalități îi corespunde un anume habitat.

Locuința este o a doua piele, care trebuie să se potrivească perfect cu nevoile și aspirațiile noastre. Numai că, nu noi suntem aceia care ne adaptăm ei, creându-ne noi obișnuințe, noi ritualuri? Ne imprimăm asupra casei marca noastră, dar, în egală măsură, ne și lăsăm impregnați de aceasta. Ceea ce ne leagă de cămin este atât de puternic încât, deseori, este necesară o privire din afară ca să ne dăm seama cu adevărat de ceea ce se întâmplă. Același lucru îl putem realiza, uneori, când părăsim un loc care ne-a plăcut, unde am trăit clipe fericite. Mutarea se face într-o atmosferă aproape de doliu, ca și când amintirile vor rămâne acolo, neputându-le lua cu noi.

Ne închipuim că ne alegem locuința conform unor criterii ce ni se par rezonabile și asupra cărora am reflectat îndelung, dar, în funcție de tipul de habitat pentru care optăm și de modul de viață care îi este propriu, spunem multe despre propriile noastre dorințe, istorie și personalitate. A conștientiza acest fapt este un prim pas în cunoașterea de sine.

Încăperile casei

Putem sintetiza casa la patru pereți, un acoperiș și o juxtapunere de încăperi, fiecare cu funcția ei: antreul, livingul, bucătăria, dormitorul, baia. Da, dar iată că evoluăm, prioritățile ni se schimbă și încăperile urmează și ele acest curs. Dormitorul folosește pentru odihnă, baia pentru spălat, bucătăria pentru pregătirea mâncării și livingul pentru primirea musafirilor. Această organizare ideală oferă o viziune apropiată de realitate, dar cam simplistă. Atunci când computerul este așezat în living sau în dormitor, devine camera respectivă birou de lucru? Dintotdeauna, încăperile spun multe despre organizarea familiei și a societății.

În imobilele haussmaniene, bucătăria era exilată în cel mai îndepărtat colț al apartamentului, pe când astăzi nu numai că dă direct în living, dar electronica și tehnicile de automatizare casnice au preluat ele această sarcină, iar masa high-tech mai că se poate prepara și în biroul de lucru.

Dacă se dorește o opțiune minimalistă, atunci locuința se poate reduce numai la camerele asociate funcțiilor

vitale oricărei ființe omenești: bucătăria, pentru pregătirea mesei, și dormitorul, pentru odihnă. Nu prea departe, la țară, cele două pot deveni una singură.

Cu cât societatea devine mai complexă, cu atât apar noi funcții pentru încăperi. Cu numai câteva decenii în urmă ar fi fost greu de conceput o cameră dedicată funcției multimedia, pe când astăzi *home-cinema* plasează *entertainment*-ul în inima locuinței și niciun arhitect nu ar mai îndrăzni să prezinte un proiect fără încăperea special consacrată noilor tehnologii: televiziune, muzică și jocuri video.

Numărul încăperilor și modul în care intrăm în posesia lor spun multe despre organizarea vieții și a familiei noastre. V-ați gândit vreodată la acest lucru? De ce i se interzice soțului să intre în bucătărie? Pentru că încurcă tot ce e pe acolo? Se poate paria că, dacă este adevărat pentru bucătărie, atunci este și pentru celelalte încăperi prin care, totuși, are dreptul să se învârtă.

Însă, dacă dormitorul nu mai este tocmai un dormitor, iar bucătăria chiar bucătărie, cum ne descurcăm? Să simplificăm puțin și să admitem că funcția încăperii e cea care îi dă numele. Dar, întrucât avem fiecare moduri diferite de a trăi în fiecare dintre camere, ar trebui să avem fiecare moduri diferite de a le numi. Aici, lucrurile se complică.

Ierarhizarea încăperilor: încăperi intime și sociale

Locuința se desfășoară în jurul antreului, culoarelor și ușilor. În spatele fiecăreia dintre acestea din urmă se

ascunde câte o cameră. Ajunge o simplă aruncătură de ochi și, grație mobilierului, se ghicește destinația încăperii. O canapea și o măsuță joasă, iată deci livingul, un pat și două noptiere, așadar un dormitor. Când intri într-o casă te aștepți ca, mai întâi, să dai de camerele de primire, spațiile intime trebuind să nu fie văzute decât dacă treci printr-un coridor și împingi câteva uși. Ar fi uimitor dacă, din antreu, ai putea privi direct patul desfăcut. Ar ieși din convenție și ne-ar surprinde exact ca întâlnirea, pe stradă, a cuiva în îmbrăcăminte intimă. Putem face, prin urmare, o paralelă între încăperile sociale, asemănătoare vestimentației pe care o purtăm pentru a transmite un anume mesaj celorlalți, și încăperile intime, ai căror pereți ne pot vedea nuditatea, rezervate doar celor apropiați.

Omul are nevoie de organizare, de fixarea unor limite. Locuința nu scapă nici ea acestei reguli, organizându-se cel mai adesea conform a două sfere distincte: cea intimă și cea socială. În esență, încăperile sociale sunt acelea în care sunt primiți musafirii, în care te deschizi către lume, către ceilalți. Lor le aparțin antreul, livingul, salonul, sufrageria, biroul. Cele intime înseamnă dormitorul, baia, budoarul sau biblioteca. Cele dintâi sunt, în general, repartizate la parter, cele intime la etaje. Într-un apartament, distribuirea se face în funcție de distanța față de ușa de la intrare.

Această dispunere a camerelor ne permite să ne organizăm viața între cea pe care o ducem în afara casei și cea de interior. Încăperile sociale aparțin tranziției între viața profesională, de exemplu, și lumea noastră interioară, cea pe care ne-o rezervăm odată închisă ușa, când nu mai așteptăm nicio vizită. În living primim musafirii,

ne uităm la televizor, ne împărțim viața cu ceilalți, încă-
perea funcționând ca o lucarnă ce dă spre exterior. În ca-
merele pe care ni le rezervăm, suntem confruntați cu
propria intimitate, nu cu imaginea pe care dorim să o
oferim altora, ci doar nouă înșine. Abia aici avem grijă
să ascundem ceea ce nu oferim privirilor din afară, mi-
cile defecte, pijamaua din bumbac plușat atât de confor-
tabilă și atât de uzată, părul ciufulit de dimineața, chi-
pul nemachiat.

Separarea camerelor ne permite să trăim vieți diferi-
te, de pildă cea profesională și cea personală. Cum în-
trăm, cum ne debarasăm de costumul în care ne-am în-
carnat în exterior, pentru a-l face cu totul uitat într-una
dintre încăperile personale. Avem nevoie de această di-
cotomie fiindcă aparținem unei societăți care lasă prea
puțin loc pentru afecțiune în relațiile de serviciu. A te în-
toarce acasă și a ști că poți fi tu însuți ne permite să su-
portăm rolul diurn. Nu este vorba să înșelăm lumea din
afară ci, din contră, să ne adaptăm la ea rămânând, tot-
odată, noi înșine.

Intimitatea

Este fără îndoială lucrul cel mai prețios cu putință. Ne
construiește, ne permite să ne izolăm, să visăm cu ochii
deschiși, să plângem, să ne descoperim. Dacă privăm un
individ de intimitate, declanșăm în el comportamente
agresive.

Nu e lucru ușor să obținem intimitatea acasă. Este
oare acordat dreptul la izolare din moment ce locuințe-
le prea mici favorizează promiscuitatea?

Intimitatea este de respectat din două puncte de ve-
dere. Copiii trebuie să respecte intimitatea părinților, care
nu e cazul să împartă cu ei nici disputele conjugale, nici
viața sexuală. Dormitorul părinților este locul lor rezer-
vat, iar copiii nu au dreptul să îl ia în stăpânire după
cum au chef. Există alte momente și alte încăperi rezer-
vate răsfățării celor mici, fapt care îi învață că incestul
este interzis și că, la rândul lor, își vor găsi partener în
afara cercului familial.

Uneori, limitele intimității sunt vagi. Mai ales când
copilul doarme până târziu în camera părinților. Atunci,
care mai este locul fiecăruia? Desigur, nu cel potrivit.
Încă din primele zile când sosește acasă, bebelușul tre-
buie să aibă spațiul lui clar diferit de al părinților. Ceea
ce îi va permite să își trăiască propria viață și, mai ales,
șirul de descoperiri personale în propria lui cameră.

A bate la ușă înainte de a intra în camera copiilor este
un gest simplu, care le va permite să înțeleagă că fieca-
re are spațiul lui privilegiat, în care se poate regăsi. Cu
aceeași ocazie învață și să respecte spațiul privat al cu-
plului. Faptul este esențial mai ales spre trei ani, în care
apare complexul Oedip și copilul descoperă că este fruc-
tul unirii tatălui cu mama. A-i respecta teritoriul înseam-
nă a-i acorda locul care i se cuvine, acela de copil, nu de
membru al cuplului.

Cea mai grosolană eroare este să pătrundem și să le
inspectăm camera în absența lor.

Marie mărturisește că nu se poate abține. „Mă tem să nu
îmi ascundă ceva copiii. Vreau să știu dacă fumează sau se
droghează." Marie pur și simplu refuză să își vadă copiii cres-
când și având alți confidenți decât ea. Refuză să îi vadă că

devin independenți și continuă să le scotocească prin camera. Copiii (unul de doisprezece, celălalt de paisprezece ani) se simt trădați și suferă. Acest act cotidian îi infantilizează și le întârzie accesul la independență pe care, oricum, Marie nu le-ar acorda-o. Copiii au nevoie să facă propriile experiențe, neînsoțiți de părinți.

Respectați mesajul transmis în momentul în care închid ușa, dar nu îi lăsați să se izoleze. Intimitatea nu înseamnă a trăi în afara celulei familiale. Astfel, mesele se iau împreună sau de unul singur în bucătărie, fără a se pune problema izolării în dormitor pentru a mânca.

Tot așa, vestimentația intimă face parte din cea mai strictă intimitate și nu trebuie să vă mirați că fetițele preferă să o spele singure decât să o lase la vederea tuturor, în coșul pentru rufe murdare.

Fiecare cu detergentul lui

Daphné are treisprezece ani și principalul motiv de ceartă cu mama sa sunt chiloții murdari. Mama și-a luat prostul obicei de a scormoni toată camera pentru a nu scăpa cumva vreun obiect intim de îmbrăcăminte spălatului cotidian. Daphné se simțea și trădată și cu intimitatea violată. Nicio ascunzătoare nu a fost suficient de inspirată pentru ca mama să nu îi descopere triumfătoare chiloții. După care lenjeria era pusă la uscat în livingul spațios, deși Daphné nu suporta să și-o vadă pe a ei astfel etalată în fața celor doi frați și a tatălui. Soluția i-a oferit-o cea mai bună prietenă, care a invitat-o să își spele lenjeria intimă la ea. Așadar, în fiecare dimineață, Daphné pleca la școală cu punga de desuuri murdare, ferindu-se de mama ei care nu a întârziat să se plângă prietenelor de comportamentul fiicei.

Răspunsurilor acestora le-a replicat violent: „Adică nu e grav, da?! E fata mea, sunt mama ei și pot să-i înțeleg problemele. Vreau să fiu sigură că îi vine regulat ciclul". În realitate, nu voia oare să își păstreze ascendentul în fața fiicei care devenea femeie, dincolo de orice control exercitat asupra ei?

Intimitatea privește și persoanele din afară, pe care le primim lăsându-le să pătrundă chiar în interiorul nostru. Unii își deschid complet casele, alții țin în fața ușii de la intrare și poștașul și pe cei care fac diferite livrări. În acest fel, fiecare indică gradul de intimitate pe care este gata să îl împartă cu ceilalți.

Intimitatea poate părea o noțiune recentă, întrucât evoluția încăperilor și modul nostru de viață îi definesc noile limite.

Evoluția încăperilor

Încăperile, după cum știm acum, nu au avut mereu aceleași funcții. Mai ales până la începutul secolului XX și în special la țară, locuința era constituită deseori dintr-o cameră unică în care se efectuau toate sarcinile. Cum, în ziua de azi, facem diferența între activități, tot așa se întâmplă și cu încăperile. După cum am mai arătat, numele încăperii este dat de funcția ei. Ierarhizarea, care s-ar putea traduce prin nivelul superficial ori minuțios de aranjare, este dată de importanța acordată respectivei funcții. Adesea, încăperile de socializare se dovedesc a fi mai încăpătoare și mai bogat decorate decât cele intime, fiind martorii reușitei noastre sociale. În prezent, când fericirea și dezvoltarea personală au ajuns în

centrul preocupărilor noastre, nu rar observăm dormitorul ori baia căpătând o mai mare importanță.

Să luăm exemplul bucătăriei. Aceasta a trecut de la rolul de încăpere exilată la celălalt capăt al apartamentului și frecventată doar de servitori, la unul crucial. De acum dă direct în camerele sociale, iar așa numita bucătărie americană permite stăpânei casei să nu se simtă izolată de restul familiei când pregătește masa. Gata cu bucătăriile strâmte ale anilor '60 în care femeia rămânea pradă sarcinilor ei menajere. Astăzi, ea își etalează bucătăria, singura problemă fiind că, muncind mai mult, are mai puțin timp de dedicat acestei încăperi. Simplul fapt de a dota bucătăria cu echipament high-tech poate liniști o femeie în ceea ce privește calitățile ei de bună soție și mamă de familie, chiar dacă felurile de mâncare sunt încălzite în cuptorul cu microunde. Principalul este cum poți rezolva lucrurile, nu ce ai realizat. În acest sens, bucătăria, mai ales când este deschisă către living, devine o încăpere de socializare care indică în ce măsură, deși femeie modernă, gazda este capabilă să își asume toate operațiunile necesare.

Și celelalte camere stau mărturie a evoluției societății. În anii '80 s-a manifestat o evidentă dorință de libertate. Totul era cu putință, economia înflorea. Și pereții au început să cadă. Ideea era a vieții în spații largi, fără uși, fără ziduri. Pentru habitatul modern, arhitecții au aruncat în aer barierele. Din spațiile comerciale sau industriale transformate în locuințe au dispărut ca prin farmec pereții despărțitori, dar, în pofida amplei sale capacități de adaptare, omul nu își pierde prea ușor reperele imprimate de decenii, dacă nu cumva de secole. Și atunci, chiar și în aceste noi spații de locuit, au fost reconstituite

colțuri pe măsura fiecăruia, utilizând varii subterfugii: paravane, plante, pereți culisanți, reorganizând suprafața prea întinsă în diferite parcele funcționale… Lipsa de bariere înseamnă că tipul de utilizare a încăperii este cel ce îi conferă un sens.

În acest moment se revine la o schemă mai clasică de diviziune a încăperilor, ba chiar la ultraspecializarea lor. Apare un spațiu multimedia pentru plasmă sau o încăpere specializată pentru ascultarea muzicii, nu în stereofonie Dolby, ci prin sunet spațializat, grație sistemului SACD (Super Audio CD). Copiii dispun de un loc de joacă, pentru a se dezvolta, și de un birou în vederea reușitei unor studii strălucite. Cei care lucrează la domiciliu, păstrând permanent legătura cu serviciul prin internet și alte mijloace, își organizează o cameră în vederea acestui scop. Baia devine un laborator al stării de bine și, după cum altădată era prezentată cu plăcere biblioteca bine garnisită, sinonimă erudiției, acum se face același lucru cu baia, pentru a demonstra grija față de propria ființă, principală preocupare a acestui al XXI-lea secol.

Încăperile și felul în care ni le apropriem traduc modalitatea în care ne găsim locul în societate și în familie.

Cum trădează dispunerea camerelor legăturile familiale

Casa este teritoriul familiei. Este delimitată de lumea din afară prin gard și poartă sau prin ușa de la intrare, în cazul apartamentelor. Asta fără să punem la socoteală luptele pentru putere din interior. Conform schiței clasice, bucătăria este teritoriul rezervat doamnei. Dar

canapeaua sau fotoliul din fața televizorului? Să fie acesta locul de drept al tatălui? Dar telecomanda? E mereu în mâna acestuia? Sau în a copiilor care au, fiecare, locul lor bine stabilit pe canapea și nu ar lăsa-o pentru nimic în lume, dând din picioare, zgâriind și țipând până când, în sfârșit, mama iese din bucătărie?

Repartizarea teritoriilor în locuință este adesea mai puțin schematică, fără însă a fi lipsită de subtilitate în constituirea relațiilor intime care marchează membrii familiei.

Locul copiilor

Să urmărim un copil mic. Teritoriul îi este delimitat de jucăriile pe care le împrăștie ici și colo. Nu doar fiindcă ar fi dezordonat ori nu ar avea loc la el în cameră. Faptul că își ia jucăriile și le învârte mai multă sau mai puțină vreme prin alte încăperi este modul lui de a-și anunța părinții: exist, fac parte din familie și vă reamintesc asta clipă de clipă, mai ales când tata pune piciorul gol pe un element de la *Lego*. Diversele locuri în care se joacă îi permit să creeze legăturile sale cu fiecare dintre membrii familiei. Deseori, copiii fac din bucătărie un teritoriu privilegiat al descoperirilor. Din rațiuni practice, mama, ocupată cu mașina de gătit sau alte treburi de același fel, preferă, în același timp, să aibă și copiii sub ochi. Este ocazia de a lua parte la pregătirea mesei, de a transforma mâncarea în jucărie (activitate ludică și multisenzorială interzisă în timpul mesei), de a inventa rețete, de a-și vedea mica tartă rumenindu-se în cuptor. Acest loc privilegiat va stabili legături de un deosebit caracter intim între copii, fete sau băieți, și mama lor. În bucătărie ne începe

istoria, patrimoniul. Nu ne facem noi mari și sănătoși cu felurile de mâncare de la bucătărie? Nu acolo ni se construiește o parte din patrimoniul genetic pe care îl vom transmite generațiilor viitoare? În bucătărie, mama țese legături emoționale și ne construiește interiorul. Cu toții ne aducem aminte de după-amiezele petrecute în bucătărie, pregătind prăjituri. Iar dacă nu ni s-a întâmplat așa ceva, faptul ne lipsește și încercăm să îl reinventăm. Este posibil și ca tatăl să joace respectivul rol, căci unii dintre ei (deși încă puțini) aleg să rămână acasă pentru creșterea copiilor, în timp ce soția își dezvoltă cariera profesională. Ceea ce nu schimbă nimic în crearea legăturilor despre care vorbim. Experiențele sunt identice și putem afirma că țin mai degrabă de loc decât de persoană. Același lucru se întâmplă și dacă este vorba despre bunici.

În living se construiește relația cu tatăl. El și copiii se uită împreună la televizor, care ne propune o deschidere către exterior. Și el, și copiii se aprind urmărind competițiile sportive, se uită la filme, se inițiază în lucrul pe calculator, refac lumea cu ajutorul jocurilor *Meccano* întinse pe covor.

În saloanele pentru recepții profesionale, firmele încearcă să atragă noi clienți. Aceleași funcții se manifestă și în domeniul personal. Livingul este încăperea în care sunt primiți musafirii, în care se creează noi legături cu persoanele pe care ne-ar plăcea să le vedem transformate în prieteni. Aici îți expui individualitatea, aici demonstrezi vechilor cunoscuți care este gradul tău de reușită, drept pentru care încăperea trebuie să fie spațioasă și cea mai bogat mobilată. Livingul și persoanele pe care le primim în el ne oferă o viziune a lumii exterioare foarte diferită de universul intim cu care suntem obișnuiți. Nu se

pune problema să faci orice te-ar tăia capul în living, mai ales când părinții au invitați. Aici trebuie să te atingi în cele mai bune culori. Adio pijama, păturică, jucării urâte. Suntem într-un loc de schimburi și descoperiri, o primă etapă către lumea cea mare. Dai aici de cărți, de atlase, de o hartă a lumii care împinge până departe limitele lumii cunoscute până în acel moment, un formidabil teren de explorare.

Copiii foarte mici, care petrec mai mult timp în camera fraților mai mari (care, s-o mărturisim, nu văd astprea des cu ochi buni) doresc să cunoască secretele acestora înainte de a crește și ei.

Frații mai mari au fost de față când casa era nou-nouță, au trecut prin necazuri, păzesc numeroase secrete care i-au ajutat să crească. Când cel mai mare dintre ei pleacă de acasă, se declanșează adevărate lupte pentru putere, pentru a se ști cine capătă dreptul de a-i fi succesor, lucru care se poate traduce și în cine îi va lua locul în camera lui, dacă părinții nu decid să o păstreze intactă pentru clipele în care se va întoarce.

Crescând, copiii demonstrează limpede nevoia de independență în cadrul familiei, părăsind încăperile comune pentru a se izola în camerele lor. Critică pe față decorațiunile casei, considerate urâte și demodate. Și atunci înțelegem că au intrat în perioada de rebeliune a adolescenței, de care atâta ne temem.

Spațiul și crizele familiale

Uneori, se întâmplă ca în familie echilibrul să fie rupt, ceea ce se traduce prin redistribuirea încăperilor și a

culorilor. Copiii sau adolescenții se închid în camerele lor și refuză să mai iasă fie și pentru masă. Ce se întâmplă atunci când copilul este mereu dat afară din bucătărie sau din atelier fiindcă se consideră că acestea sunt un pericol pentru el, sau din living fiindcă cei mari au de vorbit? Cei mici sunt astfel lipsiți de anumite experiențe și clipe esențiale. Fiecare își trăiește viața în colțul lui, fără a-i mai păsa de ceilalți. Pe vremuri, copiii erau complet excluși din viața adulților, fiind crescuți de guvernante și mâncând separat. Singura zonă din imobil care le era permisă era aceea a servitorilor. Tații nu se interesau de copii decât pe la șapte ani (vârsta rațiunii). Din fericire suntem departe de asemenea practici și sunt rare locuințele în care dependințele sunt rezervate personalului auxiliar și copiilor. Suntem în era copilului rege, ceea ce nu înseamnă că schimburile și contactele sunt de o mai bună calitate.

Copilul rege ocupă uneori un loc care nu este al său. Umple livingul de jucării pentru a aminti de prezența lui de ființă în creștere, ocupă fără drept camera părinților și se strecoară în intimitatea cuplului pretextând că nu poate dormi, iar cei mari cedează. Copilul are totuși nevoie de limite pe care nu va înceta să încerce să le împingă mai departe, testându-și părinții al căror rol este să le fixeze cu fermitate. Nu înseamnă că nu ne iubim copiii dacă le spunem nu, din contră, înseamnă a-i înarma pentru viitor.

La adolescență, fiecare își manifestă prezența în felul lui. Tânărul dă la maximum volumul muzicii, iar părinții bat disperați la ușă. Legăturile sunt rupte. Degeaba vor forța părinții teritoriul copilului, degeaba vor dori să pună ordine cu orice preț. Nu ordinea și, prin urmare,

perceperea lumii prin ochii copilului vor părinții să o introducă, ci propria lor percepție, adesea îndepărtată de preocupările copiilor.

Izolându-se în camera lui, adolescentul subliniază ruptura cu familia, creându-și alte legături cu prietenii, cu gașca, mai ales grație telefonului mobil și computerului. În ziua de azi, aceasta este o etapă obligatorie.

Cum să restabilim echilibrul rupt? Descoperind teritorii neutre pe care legăturile se pot reface. Nu în camera copiilor, care vor vedea în acest act o invadare, nici în living, nici în camera părinților. Bucătăria ar putea fi un loc al schimburilor de păreri, ca pe vremuri. Pe nesimțite. Nu trebuie interzis accesul copiilor cu expresii care ar cădea ca lama unui cuțit, precum: „Poți să mănânci după ce îți faci ordine la tine în cameră!" Ați accepta să vă spună copiii: „Poți să mănânci după ce îți faci ordine la tine în dulap?" Răspunsul este cu siguranță nu. Trebuie să acceptați că dormitorul copiilor este teritoriul lor. Cel în care au dreptul să facă orice, în anumite limite de curățenie și de igienă, de exemplu.

Nu acceptă să intrați în camera lor? Foarte bine. Dar, așa, nici nu au cum vă reproșa că nu le-ați spălat lenjeria care stă de două săptămâni vraiște pe pat. Poate că vor să își spele singuri lenjeria, ca pentru a o rupe cu acea perioadă nu atât de îndepărtată (și pe care părinții o regretă uneori) în care dumneavoastră le cumpărați îmbrăcămintea. Dați-le voie, așadar, să și-o spele, însă la ore în care zgomotul storcătorului să nu vă deranjeze. Adică: nu se pornește mașina de spălat după ora douăzeci și unu. Și, dacă nu din respect pentru dumneavoastră, atunci cel puțin pentru vecini.

Adesea, echilibrul se rupe în cuplu. De cele mai multe ori femeia este aceea care stă la originea separării simbolice. „Am hotărât, de acum dormi în camera pentru musafiri", adică pe canapea. Este cazul modurilor de viață foarte deosebite: domnul lucrează noaptea și o deranjează pe doamna, întorcându-se la culcare în zori sau plecând în miez de noapte. Există și scuze reale: domnul sforăie ca o locomotivă și n-o lasă pe doamna să doarmă. Uneori, în spatele acestor scuze se ascund falsе pretexte ținând de istoria fiecăruia în parte, dar și a cuplului.

Marie-Pierre îl somase pe Jean-Christophe să părăsească patul conjugal fiindcă acesta, conform spuselor ei, „prea se foiește până adoarme". Ca să nu o supere, fiindcă trebuie să mărturisim că ea manifesta câteva trăsături tiranice, Jean-Christophe și-a mutat domiciliul pe canapeaua extensibilă din biroul lui. Până la urmă și el se simțea mai bine așa, căci putea petrece mai multe ore în fața computerului. Cu toate acestea, lui Marie-Pierre nu-i plăcea să doarmă singură, așa că a profitat de un început de gripă al fiului lor pentru a-l aduce să doarmă cu ea. Odată vindecat, copilul a continuat să doarmă cu mama sa, spre fericirea (aparentă) a tuturor. Lui Marie-Pierre i-a trebuit mult timp până a recunoscut că băiatul nu era al lui Jean-Christophe, ci al iubitului ei din tinerețe, cu care se reîntâlnise în urmă cu câțiva ani. Multă vreme fusese convinsă că a trecut pe lângă dragostea vieții ei, deși aprecia calitățile lui Jean-Christophe. Urmându-și viziunea ideală a vieții, l-a alungat pe acesta din urmă din patul conjugal, pentru a-l aduce pe copilul care îi amintea de iubirea pierdută.

Alegem tipul de casă care corespunde structurii fami-
liale la care visăm. Fără a mai pune la socoteală surpo-
zele pe care ni le face viața și care ne obligă să ne adap-
tăm mai degrabă noi interiorului locuinței decât invers.
Aceasta este constituită dintr-o constelație de încăperi și
de locuri care sunt tot atâtea puncte de putere. Miză a
luptelor, ele trec de la unul la altul până când cel mai tare
își impune legea. Cu toate acestea, anumite camere nu
trebuie să își piardă funcția primară și trebuie păstrată
intactă separația între intim și social, ca bază a reperelor
în societate. Când ne primim invitații, le spunem „simți-
ți-vă ca acasă", rugându-ne în sinea noastră să nu cum-
va s-o facă și să respecte regulile noastre, pe care ne-a
luat ani de zile să le punem la punct.

Locuința se articulează în jurul arterelor (culoare, pa-
liere) în care ne încrucișăm pașii, iar noi ne întâlnim în
anumite momente și în anumite locuri pentru a ne îm-
părți activitățile sau, dimpotrivă, pentru a ne izola. Ca-
merele și funcția lor ne oferă repere esențiale, iar modul
în care le-am investit cu respectivele funcții spune ceva
despre noi.

Antreul

Joacă un rol esențial. Este compartimentul dintre via-
ța personală și lumea exterioară, cu care ne confruntăm.
Antreul marchează un pasaj simbolic, o reconectare cu
interiorul. Deseori nici nu ne gândim la el, ci îl traver-
săm neatenți. A te opri o clipă, a-ți șterge picioarele de
praful de afară, a-ți scoate mantoul ar trebui să fie mo-
mente privilegiate. În sfârșit, ați ajuns acasă. Sunt nume-

roase civilizațiile în care nu se intră în casă cu pantofii
cu care s-a călcat pe afară. Este o modalitate de a sacra-
liza interiorul. Instaurați mici ritualuri când vă întoar-
ceți acasă și păstrați antreul curat și debarasat de tot ceea
ce îl umple fără rost în mod obișnuit. Nu e el, oare, pri-
ma imagine pe care o oferiți despre dumneavoastră per-
soanelor care vă trec pragul? Or, prima impresie contea-
ză! Gândiți-vă la un logo al unei anume mărci, care
trebuie să fie recunoscută de la prima aruncătură de ochi
și să-i evidențieze valorile. Antreul este logoul dumnea-
voastră!

Biroul

Este o încăpere care a dispărut din proiectele arhitec-
ților din a doua jumătate a secolului XX. Deși este de
mult inventat. Locuințele burgheze ale veacurilor trecu-
te se bucurau de o încăpere tipic masculină, în care dom-
nii se retrăgeau, în smoking, pentru a fuma o țigară de-
parte de preocupările doamnelor. Tot acolo stăpânul
casei intra pentru a discuta afaceri și a-și primi invitații.
Birouri în oraș nu existau!

Acum, iată că biroul a reapărut în centrul preocupă-
rilor noastre. Noile tehnologii ne aduc lumea acasă și
putem rezolva simultan afaceri în toate cele patru zări
rămânând în papuci. Noua modalitate de a munci im-
plică un nou mod de a trăi căci, în momentul în care bi-
roul este acasă, cum se mai face distincția între privat și
profesional? Lucrul ne solicită o disciplină de fier,
pentru care nu suntem pregătiți și cu care nu suntem
obișnuiți.

Limitele se îngustează și este tentant să sacrificăm o seară de destindere pentru a încheia un dosar, după cum este la fel de tentant să ne dăruim o după-amiază de hoinăreală, din moment ce nimeni nu este de față pentru a ne supraveghea. Cândva, ora târzie ne făcea să părăsim biroul și să lăsăm pe a doua zi sarcinile neîndeplinite. Acum este posibil să lucrăm până târziu, fiindcă patul este în camera alăturată. Este dificil de găsit echilibrul între cele două vieți când trebuie să coabitezi în același spațiu. Fapt cu atât mai adevărat cu cât biroul este delimitat de locul computerului, care se află în living sau, mai rău, în dormitor. Nici că s-ar putea găsi ceva mai detestabil ca locație spre a întreține confuzia între cele două vieți.

Tendința abia de se amorsează, căci femeile văd în lucrul la domiciliu un mod de a împăca viața de familie cu aceea profesională. Drept pentru care biroul este pe cale să devină un punct nodal al casei.

Baia

Pentru numeroase civilizații, îngrijirea trupului și a sufletului nu se făcea acasă, ci la băi, spre a beneficia de avantajele izvoarelor termale. Abluțiunile se desfășurau în public. Erau o ocazie de socializare și de destindere în grup.

Să trecem peste numeroasele veacuri ale istoriei noastre, în care igiena a fost o glumă, iar corpul tabu și să ne oprim la imobilele construite în anii '60. Baia era ridicol de mică și de lipsită de personalitate. Faianța albă și culoarea neutră a pereților oferea o idee cu totul igienistă

asupra atenției acordate corpului. În prezent, fără a fi câștigat în suprafață, a evoluat în raționalizarea spațiului, devenind un adevărat centru de îngrijire la domiciliu. Înainte vreme, femeia era doar mamă, astăzi își revendică dreptul la feminitate, care trece printr-o aparență tinerească și îngrijită. Gata cu pura igienă, bun-venit îngrijirilor corporale care au transformat baia într-o încăpere în care se trăiește și se transformă.

Într-o societate a performanței, și bărbatul se îngrijește tot mai mult de propria imagine. Drept pentru care încăperea la care ne referim evoluează și ea în același sens. Cabinele de duș sunt dotate cu jeturi de hidromasaj pentru relaxare, căzile produc bule spre a prelungi efectele binefăcătoare ale curelor balneare pe care ni le oferim o dată pe an pentru a merge mai departe, siguri pe noi. Etajerele se umplu cu creme unele mai miraculoase decât altele, garantându-ne tinerețea veșnică și, în consecință, menținerea în cursa profesională și socială.

Un element esențial al băii este oglinda, care ne arată adevărul gol-goluț. Nu avem nici cum să trișăm, nici cum s-o facem să mintă! Oglinzile de mari dimensiuni, verticale, sunt rare în băi, spre deosebire de dressinguri. Chiar avem curajul să ne privim așa cum suntem? Nimeni nu ne poate judeca acolo, cu excepția celui mai necruțător ochi: al nostru. Căutarea propriei identități trece prin proba oglinzii, iar imaginea pe care aceasta ne-o trimite înapoi nu este de fiecare dată cea la care visăm. Drept pentru care oglinda cea mare are drept de existență doar în debaraua cu haine, unde apărem de fiecare dată îmbrăcați. Acest gen de conformism nu e tocmai cinstit, dar ne permite să trișăm grație codului vestimentar.

Nimeni nu le-a spus fetițelor din familia Zohrei că erau frumoase. Ajunsă adult, aceasta își spunea că frumusețea nu ținea decât de artificiu, convinsă că nu putuse beneficia de respectiva calitate în copilărie. Lucru ce se traducea, pentru ea, în acumularea de creme de toate soiurile. Oricine ar fi pătruns în baia ei ar fi fost surprins de o asemenea colecție. Declicul s-a produs pe când călătorea împreună cu o prietenă. Zohra își uitase acasă trusa de machiaj, care semăna mai degrabă a valiză. Sfătuită de acea prietenă, și-a cumpărat doar minimul necesar: o cremă hidratantă, ulei pentru corp și păr și un creion dermatograf. La întoarcerea acasă, prietenii nu mai conteneau cu laudele la adresa frumuseții ei, fără a ghici ce o putuse schimba într-o asemenea măsură. Etajerele au fost debarasate de toate cremele ajunse inutile pentru fericirea ei, Zohra concentrându-se numai asupra esențialului. Astfel, baia i-a ajuns locul în care ea înflorește, nemaifiind spațiul în care să se materializeze spaima de cel dintâi rid.

Cu cât ne recâștigăm mai bine propriul trup, cu atât investim mai mult în baie.

Camera părinților

În această încăpere se desfășoară modul nostru de existență și devine un univers aparte în cadrul locuinței, în care soții pot trăi autarhic. Din acest moment, se poate vorbi despre apartamentul parental, cuprinzând dormitorul, o baie separată și o debara pentru haine, cu comutator variabil pentru intensitatea luminii, ambianță sonoră,

plasmă. Tehnologia este, deseori, elementul care profită în disputele din cuplu.

Pentru copii, încăperea este plină de mistere. În primul rând, este vorba despre misterul vieții. Inconștient, știu că provin din ceea ce s-a întâmplat dincolo de ușa la care trebuie să bată înainte de a intra, mai ales dimineața. Camera reprezintă intimitatea părinților și sexualitatea tabu asociată acesteia.

Pentru adolescenți, a face sex în același pat în care au fost concepuți este o veselă încălcare a regulilor.

Universul părinților trebuie să rămână al lor, iar copiii nu este cazul să ia în stăpânire un loc și acolo, mai ales dacă îl solicită pentru a dormi.

Este o mare diferență între a te trezi răsfățat, în familie, într-o dimineață de duminică, și intruziunea repetată a copiilor care, negăsindu-și locul, perturbă intimitatea cuplului.

Ierarhia locuinței cere ca dormitorul părinților să fie rezervat adulților, iar copiii să nu intre decât dacă sunt invitați. În realitate, limitele sunt mai laxe, în funcție de relațiile din fiecare familie. Culpabilitatea generată de absența datorată mersului la serviciu face ca părinții să nu fixeze limpede limitele și să cedeze în fața copiilor care cer să doarmă cu ei. Pentru echilibrul familiei, teritorialitatea ar trebui însă respectată, iar dormitorul părinților să rămână un spațiu interzis jocului copiilor.

Camera copiilor

În noile schițe familiale, traduse în planul locuinței, teritoriul acordat copiilor este în continuă creștere. Copilul

rege a pus stăpânire pe casă. Nu rareori părinții le ordo-
ză camera cea mai încăpătoare. O astfel de extensie te-
ritorială este resimțită drept o răsturnare a ierarhiei
familiale.

Copilul nu doar posedă un spațiu propriu, care este
camera sa, dar îl și marchează în felul lui. Jucăriile sunt
prea adesea împrăștiate prin living și prin dormitorul
părinților. Întreaga locuință devine terenul lui favorit.
Este momentul când trebuie să îi fixați limitele care,
chiar dacă par să îl frustreze (trezindu-vă sentimentul
de vinovăție), sunt însă constructive pentru personali-
tatea lui.

Universul copilului este un microcosmos în toată pu-
terea cuvântului, unde el se joacă, învață, își primește co-
legii. Totul este gândit pentru bunăstarea și benefica lui
dezvoltare. Când dimensiunile o permit, i se poate oferi
o încăpere pentru joacă și alta ca birou pentru studiu.
Copilul ocupă din ce în ce mai mult teren în familie, pe
care și-l revendică. Atunci cum să ne mai mire sindro-
mul Tanguy? Organizarea spațiului lui trebuie nu doar
să îl învețe viața în comunitate, dar și cum să își câștige
independența.

Nu rareori pot fi văzuți părinți care păstrează cu re-
ligiozitate camera copilului în starea în care acesta a lă-
sat-o în momentul în care s-a hotărât să plece din cămi-
nul familial. Transformarea încăperii ar fi considerată de
către părinți (în special de mamă) ca o renegare. „Știe că
are mereu locul lui între noi și că se poate întoarce când
vrea", ni s-a confesat o mamă. Conservarea camerei în
starea respectivă înseamnă refuzul de a vedea copilul
sau adolescentul crescând și menținerea imaginii lui de
atunci.

Camera pentru prieteni

De obicei este neocupată, dar face parte din încăperi-
le importante ale casei. Acum, când toată lumea se plân-
ge de lipsa de spațiu și caută continuu ceva mai încăpă-
tor, camerele de acest tip par un adevărat lux. Joacă însă
un rol esențial, mai ales în cazul habitatului oglindă.

Ni se vorbește uneori despre camera pentru prieteni,
dar, când intrăm în ea, dăm peste mormane de lucruri
printre care cu greu se poate croi drum. Este încăperea
în care sunt primiți prietenii? Nici vorbă. Atunci de ce
să îi mai zicem așa din moment ce funcția ei este mai de-
grabă de debara? Pur și simplu fiindcă a avea o cameră
pentru prieteni înseamnă că avem prieteni, avem o via-
ță socială și putem primi musafiri. Și, mai ales, știm cum
să îi primim. Încăperea este un indicator social, un in-
strument de construit imagine.

Încăperile ascunse

În afara camerelor intime, mai există și alte încăperi
personale de care avem încă și mai multă grijă spre a le
feri de privirile altora.

Pivnița și podul au aceeași funcție în cadrul locuin-
ței, dar sunt simbolic diferite. Aceste două spații sunt as-
cunse de privirile necunoscuților. Când ne plimbăm pe
o stradă nu putem decât ghici, presupune că o anume
casă are beci, iar sub acoperiș se ascunde podul. Acolo
depunem tot ceea ce dorim să sustragem privirilor celor
care nu ne cunosc. De altfel imobilele colective, lipsite
de pod, lasă locatarilor sentimentul că le lipsește ceva.

Chiar când beciurile sunt încăpătoare, funcționale și bine luminate, permițând aranjarea unui maximum de obiecte, totuși îi lipsește imaginarul amorsat de pod.

PIVNIȚA

A produs întotdeauna neliniște. Specifice îi sunt umezeala și proasta iluminare. Scara scârțâie și, la o încercare din două, becul care spânzură de tavan nu se aprinde. Este mai aproape de inima pământului, ne apropie de profunzimile propriului nostru suflet, de secretele cele mai bine păzite.

Pe vremuri, pivnița avea o funcție vitală în cadrul locuinței. Fiind săpată în pământ, era mereu răcoroasă, folosind la conservarea alimentelor. Vinurile sunt mereu păstrate acolo și, chiar dacă există mobilier special conceput pentru conservarea lui, nimic nu egalează plăcerea de a urca din beci cu sticlele de vin nobil, păstrat pentru ocazii speciale. Iar pivnița mai ascunde multe alte comori.

Dar și toate spaimele noastre. Cele cu care ne e frică să fim confruntați. A coborî în pivniță poate fi o încercare dură, ale cărei rădăcini sunt înfipte adesea în anii copilăriei.

Tot beciul este locul unde se depozitează până la noi planuri tot ceea ce nu ne mai place, tot ce s-a stricat, lucruri de care nu vom mai da până la următoarea schimbare de domiciliu. Cu toate acestea, este tentant să coborâm din când în când și să îl golim. Fiindcă, în general, ceea ce se depozitează acolo e lipsit de o a doua șansă de a fi folositor în viața noastră. A crede altceva înseamnă a ne amăgi singuri. Pivnița nu ar trebui să fie decât un spațiu de tranziție pentru lucrurile de care trebuie să

ne despărțim pentru totdeauna, ca de toate gândurile negre pe care ar trebui să le alungăm. Cea dintâi etapă a recuperării pivniței este iluminarea ei, în așa fel încât să nu mai existe nicio zonă întunecată, niciun colțișor să nu se mai sustragă vederii. Ceea ce nu e simplu și presupune voință și disciplină, fiindcă este mai ușor să lași lucrurile să dormiteze decât să le arunci.

Evident, nu ne referim aici la beciurile care deja au devenit o încăpere în toată puterea cuvântului, în care ne depozităm mobilierul de grădină în așteptarea zilelor senine, sau pe care am transformat-o în uscătorie.

Dar, indiferent ce destinație îi stabilim, pivnița este mereu legată de subconștientul nostru.

PODUL

Invers decât beciul, podul hrănește imaginarul. Într-un cufăr putem găsi închise secretele din copilărie. Toți am visat să ne suim în podurile bunicilor, unde am da de istoria familiei povestită de fotografii îngălbenite, aranjate în mici cutii. Cuferele pot ascunde haine în care copiii se deghizează de minune, alături de jucării uitate, magice.

În pod se descoperă harta comorii, pe când caseta cu monedele de aur a fost îngropată în pivniță. Se schițează un soi de parcurs inițiatic, care ne face să traversăm întreaga locuință. Pe cât ascunde pivnița obiectele pe care nu le mai dorim, pe atât adăpostește podul secretele adorate, destinate să iasă iarăși la suprafață, într-o zi sau alta. Podul este aproape de cer și se relaționează cu inconștientul. Mica lucarnă prin care trec câteva raze de soare (de care beciul e lipsit), sporesc misterul și reveria. Aici, praful pare mai puțin murdar decât în beci, îmbrăcând obiectele într-o tandră nostalgie.

Toaleta

Această încăpere are un statut special în locuință. Intimitate în sânul intimității. Respectivul loc izolat este unul de trecere obligatorie pentru întreaga familie. Prin el se dă cu viteza vânturilor (nu o luați ca joc de cuvinte necuvenit), ori se adastă îndelung, în căutarea unei clipe de liniște. Fiindcă, cine ne-ar deranja tocmai acolo? Nu a trecut chiar atâta timp de când toaleta era exilată în fundul grădinii, având ca singur element de confort o scândură găurită și câteva foi de ziar.

Acum, toaleta nu mai are, cel mai adesea, nimic de-a face cu acel mic colțișor întunecat, cu unic obiect de ecleraj un bec chior agățat de tavan. Tehnologia propune bideul ridicat la o anume înălțime pentru a ușura spălatul, cu apă caldă sub presiune și jet de aer încălzit pentru confortul și igiena fundului. Japonezii sunt vârful de lance tehnologică în privința toaletelor, motor al cercetării și dezvoltării bunăstării posterioarelor noastre. Toaletele high-tech împrăștie esențe înmiresmate, difuzează o muzică aleasă în funcție de persoana care intră, răcoresc și usucă fesele, chiar și pe cele mai delicate. Toate acestea într-un spațiu redus la maximum.

În imobilele colective, constrângerile tehnice și, în special, coloanele de evacuare a apei menajere stabilesc amplasarea toaletei, care, cel mai adesea, se găsește în antreu, cu ușa spre living. Ceea ce le răpește statutul esențial de încăpere intimă, disimulată. Locul nostru cel mai intim iese astfel la vedere fără ca, totuși, să se vorbească despre el, întrucât rămâne tabu.

Pe vremea când era exilată în fundul curții, nu rareori puteau fi descoperite acolo decorațiuni surprinzătoare, dacă nu chiar extravagante prin comparație cu

celelalte încăperi. Uneori musafirii sunt invitați să vadă toaleta, ca pe o cameră principală. Unii soți lasă în acest loc să se dezvolte liber creativitatea artistică a soției, ceea ce nu ar permite în restul casei. Drept pentru care, decorarea toaletei capătă alt sens decât în restul căminului. Oricum, toaleta rămâne spațiul excreției, al eliminării deșeurilor, al tot ceea ce corpul nostru nu a asimilat. Iar ceea ce expulzăm în acest mod și care vine din cel mai secret loc al ființei noastre trebuie să fie frumos. A ne amenaja toalete cât mai frumoase înseamnă a arăta celorlalți în ce măsură interiorul nostru este frumos.

Să observăm teribila neutralitate a toaletelor colective, mai ales cele pentru camerele servitorilor din imobilele burgheze. Ocupanții acestor încăperi alcătuiesc un fel de familie care împarte respectivul loc intim. Cu toate acestea, toaleta păstrează o neutralitate absolută. De parcă nimeni de la acel etaj nu ar vrea să lase vreo urmă, nimeni nu ar vrea să știe că intră cineva pe acolo. Cel mai mic afiș, cea mai mică decorațiune personalizată este resimțită de ceilalți locatari ca o violare de domiciliu. Unicul element decorativ permis este ruloul de hârtie roz.

Uneori, toaleta joacă un rol neașteptat. Când era mică, Héléna nu ținea minte tabla înmulțirii, deși mama ei pierdea ore în șir ca să o ajute să își facă lecțiile. Într-o bună zi, i-a venit ideea de a copia tabla cu pricina pe o foaie mare de hârtie, pe care a prins-o cu o pioneză pe ușa toaletei, la înălțimea ochilor copilului. După câteva săptămâni, Héléna nu mai avea nicio problemă la matematică, fiindcă putuse memora ferită de privirea apăsătoare a mamei.

Care mai este rolul grădinii?

Deși grădina nu poate fi considerată o încăpere, ea este prelungirea acestora, ultima poziție întărită între noi și lumea exterioară. Grădina marchează legătura și atașamentul nostru față de natură. A avea o grădină ne înscrie în ciclul etern al naturii. În ziua de azi, când fericirea ne este în centrul tuturor preocupărilor, când ne dorim recuperarea adevăratelor valori, a gustului autentic, se exploatează și cea mai mică posibilitate de a avea un colț de verdeață.

Cum, în oraș, nu putem beneficia de întinderi verzi cât vedem cu ochii, ni le imaginăm. Balconul, devenit o prelungire a apartamentului, umplându-se de plante aduce bucurii și satisfacție. A rupe o frunză aromată dintr-o plantă crescută pe marginea ferestrei devine o mică plăcere de neprețuit. Peisagiștii s-au specializat în amenajarea de balcoane urbane în care să existe un colț personal de natură, care să ofere iluzia ruperii de lume și de agitația ei. Iată de ce, câteva minute pe zi ne dedăm bucuriei de a ne îngriji plantele, care sunt o prelungire a ființei noastre. Sunt clipele de calm, de regăsire de sine, de centrare a atenției către propria persoană. Sunt suficiente câteva flori, puțină levănțică înmiresmând aerul de cum vine vara, câteva albine și câțiva fluturi pentru a putea visa cu ochii deschiși. Preocuparea față de plante are adevărate virtuți terapeutice și, pentru multe persoane, amenajarea locuinței nu este completă dacă florile nu sunt pe balcon. Veranda sau sera sunt mijloace excelente de a crea impresia de continuitate între interiorul și exteriorul nostru.

Grădina oferă o distanță de respectat între vecini, care poate fi subliniată printr-un zid sau un gard viu care marchează limitele proprietății, ale teritoriului personal. Totodată, grădina este suportul mesajului privitor la reușita socială. Este o imagine proprie trimisă către ceilalți, înainte de a-i invita să ne descopere interiorul. Și cum să nu îți formezi o primă impresie (adevărată ori falsă) când te găsești în fața unei grădini al cărei gazon des alcătuiește un covor moale, ai cărei arbori sunt tunși după toate regulile artei, în care nu vezi nicio frunză uscată pe jos și nicio floare ofilită, care să strice tabloul? Dar ce impresie ar genera aceeași grădină în care la putere ar fi buruienile?

Grădina este și un vector social. Mai demult, duminica, pe loturile ajutătoare pentru muncitori, unde se cultivau legume pentru consumul propriu, oamenii se întâlneau și socializau. Se schimbau secrete ca între grădinari, se compara mărimea fructelor, după care se organizau concursuri de tipul „cea mai frumoasă legumă". Era, în egală măsură, o pauză esențială echilibrului și o soluție alimentară. Astăzi, grație grădinilor din mediul urban, experiența este reînnoită în marile orașe, oferind și celor mici și celor mari contactul necesar și indispensabil cu natura.

Nu rareori putem vedea cum, ajunși la pensie, mulți oameni părăsesc derizoria agitație a orașelor pentru a se apropia de pământ și, în consecință, de ciclul vieții. Devin conștienți că sunt înscriși în această inexorabilă succesiune și, dintr-odată, descoperă armonia cu plantele. Viața capătă un alt ritm, cel al naturii, de care se îndepărtaseră și de care ne apropiem pe măsură ce înaintăm în vârstă.

Cât de mic ar fi, tot suntem legați de colțul nostru de verdeață sau de florile noastre, care ne reașază în lanțul natural înscris în gene și de care ne-am îndepărtat prin forța împrejurărilor. Să ni-l apărăm și să ni-l cultivăm!

Decorarea

Casa își găsește adevărata personalitate odată dusă la capăt și ultima operațiune: decorarea.

Aceasta face parte din preocupările preferare ale francezilor în timpul liber, care investesc din ce în ce mai multe ore și sume de bani în îmbunătățirea locuinței. Presa de specialitate nu a dus-o nicicând atât de bine, existând numeroase titluri, pentru toate gusturile, întrucât fiecare personalitate are dreptul și, aproape, și datoria de a se exprima pe pereții propriului cămin. A împodobi înseamnă a spune cine suntem. Oferiți un buget de 1 500 de euro unui grup de zece persoane, pentru decorațiunile aceleiași încăperi, și veți primi tot atâtea idei câți indivizi ați invitat în acest scop. Unii vor dovedi o incredibilă inventivitate și creativitate, alții se vor plânge de sărăcia bugetului, declarând sus și tare că le este imposibil să facă și cea mai neînsemnată decorațiune cu atât de puțini bani.

A crea armonie

Observați natura și perfecta ei geometrie, de la cele mai neînsemnate elemente la dunele de nisip care inspiră liniște. Încercăm să inventăm noi forme, dar nu facem altceva decât să reinterpretăm ceea ce deja natura a creat. Ochiul nu are nevoie de compas pentru a ști că proporțiile sunt armonioase, fiind programat de la originile umanității spre a recunoaște și aprecia formele care ne atrag cel mai tare. Punctul lor comun? Numărul de aur, numit și proporția divină, care se regăsește în toate formele de arhitectură de la piramidele din Gizeh la Parthenon, trecând prin piramida de la Luvru. Tot așa de bine numărul de aur este utilizat în nenumărate tablouri ale Renașterii, mai ales în *Nașterea lui Venus* al lui Botticelli, care frizează perfecțiunea, sau în *Omul din Vitruviu* al lui Leonardo da Vinci. Mai aproape de noi, Le Corbusier a reașezat omul în centrul arhitecturii, inventând *Modulor*-ul, noțiune arhitecturală fundamentată pe proporțiile umane și numărul de aur.

Observați cochilia perfectă a unui nautil ori coarnele antilopelor sau ale caprelor: Nici vorbă de vreun matematician care să le fi comandat cum să construiască spiralele bazându-se pe numărul de aur. Nici nu ne putem imagina în ce măsură acesta este impregnat până la dimensiunile microscopice. Astfel, propriile noastre molecule de ADN, care ne conțin programul genetic, sunt constituite dintr-o dublă elice care se înfășoară perpendicular. Or, lungimea și grosimea acestei curbe respectă proporția de 1,618, adică… numărul de aur! Dacă vi s-ar cere să desenați un dreptunghi, veți face sau nu parte dintre cei 75% care, în mod spontan, ar face-o respectând

un raport între lungime și lățime apropiat de acest număr? Nu mai scoateți calculatorul. Uitați-vă la dreptunghiurile alăturate.

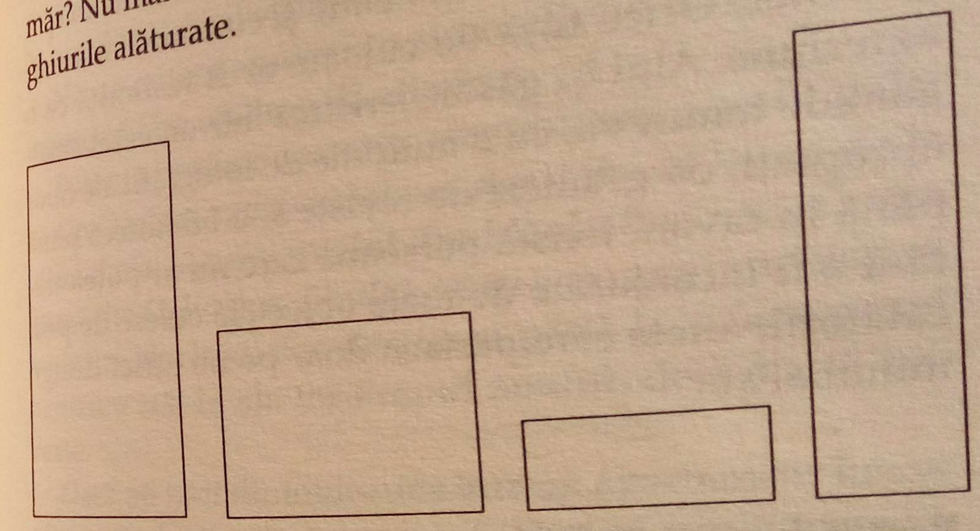

Care dintre ele vi se pare cel mai armonios? Dacă ați răspuns A sau B, sunteți sensibil la proporțiile numărului de aur. C și D nu le respectă.

În locuință, a ne găsi armonia înseamnă o totală adecvare între noi și obiectele care ne înconjoară. Respectiva armonie se poate naște dintr-o unitate de formă: obiecte netede și rotunjite, imitând natura, sau linii drepte; dintr-o unitate de materii constitutive: țesături moi și groase, materii neprelucrate, suprafețe netede și reci; dintr-o unitate coloristică: tonuri vii ori stinse, neutre sau pastel.

Nu contează dacă îmbinați modernitatea cu clasicul atunci când, de exemplu, păstrați o unitate de culoare. Decorațiunea poate fi monocromă, dar să se transforme într-un camaieu, plecând de la nuanțele cele mai fine până la cele mai țipătoare.

Sensul armoniei unora nu va fi niciodată al tuturor. Pentru unii, decorarea ar trebui să conducă la un spațiu epurat, zen, în tonuri neutre și cu un minimum de mobilier. Orice tușă de culoare ar fi resimțită ca o agresiune. Alții își găsesc fericirea într-un vesel amalgam de tonuri vii, cu o mulțime de fotografii ale celor apropiați, cu grămezi de reviste și o bibliotecă plină până în tavan. Există persoane care nu ar putea trăi fără a fi înconjurate de toate obiectele culese de prin călătorii, altele care pariază doar pe un strict design minimalist.

Pentru dumneavoastră ce înseamnă armonia?

Decorarea locuinței este o problemă cu totul personalizată. De ce, după ce vedem o decorațiune la cineva sau într-o revistă, ne e atât de greu să recreăm aceeași ambianță? De ce, după ce am cumpărat exact din locul indicat obiecte uneori foarte scumpe și foarte frumoase, acestea nu își găsesc locul în casă?

Răspunsul e simplu: locuința pe care o admirați este locuită de spiritul altei familii, iar decorațiunile ei au fost hrănite de imaginarul, de amintirile și de speranțele acesteia. După cum nu puteți purta garderoba vecinei, tot așa ar fi greu să vă acomodați într-un decor pe care nu dumneavoastră l-ați ales. Nu e atât de simplu să ne transpunem viața într-a altora. Înseamnă asta că suntem prizonierii alegerilor și modului nostru de viață? Cu siguranță nu, căci decorațiunile permit să ne exprimăm speranțele de schimbare, care ne însoțesc pe această cale.

A trăi într-un decor inconvenabil este ca și cum ai purta o haină ori prea mare, ori prea mică. Nu te simți în largul tău, devii stângaci, neîndemânatic.

Nu ne putem apropria o decorațiune care nu ni se aseamănă fără un timp de adaptare.

Putem aprecia decorarea somptuoasă a unui palat ca din *O mie și una de nopți*, un apartament luxos de la ultimul etaj al unui imobil din Manhattan sau o mică fermă din Calvados, fiindcă ne trezesc anumite visuri, amintiri, dorințe, dar de aici și până la a face pasul pentru a trăi în ele tot timpul anului, deja e altă poveste.

Dacă ați trăit dintotdeauna într-un apartament luxos, ultracentral, ați accepta cu ușurință să vă treziți înconjurat de un mobilier rustic, mirosind a ceară de parchet? Ați putea muta un mobilier cu design modern la țară, ori șifoniere și comode normande în alt univers decât al lor? Ar părea absolut nepotrivit.

Uneori, putem adăuga decorațiunilor câteva mici detalii care să ne amintească de unde venim, de originile noastre. Pentru cei dezrădăcinați, aceasta le poate permite recrearea unei ambianțe asemănătoare cu locul de baștină.

Călătorii iau adesea cu ei un obiect familiar, pe care se grăbesc să îl așeze pe noptieră pentru a le aminti puțin de casă. Este o modalitate simplă și eficientă de a te simți acasă oriunde în lume. A te uita câteva clipe la respectivul obiect permite imaginarea întregului univers din care ai fost smuls. Chiar dacă gândurile acelea nu durează decât câteva secunde, relaxarea pe care o aduc este dintre cele mai benefice.

A intra în casa cuiva și a observa interiorul spune deseori mai multe despre proprietar decât vrea acesta, la prima vedere. Persoanele care nu sunt sincere și, dintr-un motiv sau altul, se ascund în spatele unei imagini care nu este a lor, trăiesc într-un decor care nu le seamănă. Acestea pot adopta două tipuri de comportament: fie primesc musafiri cu regularitate, încercând să dea credibilitate, printr-o decorațiune îngrijită, unei imagini care, în realitate, numai a lor nu este, fie, din contră, refuzând ca necunoscuții să le intre în casă, pentru a nu descoperi cine sunt cu adevărat în forul lor interior.

Marie este o femeie tânără, de circa treizeci de ani, înconjurată de mulți prieteni și colegi care o apreciază mult. Este mereu perfect pusă la punct, îmbrăcată ales, cu mult bun gust, iar prietenii ei cred că și acasă decorațiunile sunt la fel de îngrijite. Realitatea este însă cu totul alta. Marie a investit totul în ținută, dar și-a neglijat complet interiorul locuinței. Vesela se îngrămădește zile de-a rândul în chiuvetă, frigiderul dă pe-afară de produse alterate, vopseaua de pe pereții livingului a început să se cojească, mocheta este pătată și culoarea mobilierului e tot mai ștearsă din cauza stratului de praf nesters de mai multe săptămâni. Marie oferă o cu totul altă perspectivă în exterior. Întreaga energie este utilizată în vederea construirii unei imagini care să frizeze perfecțiunea, făcând din ea o colaboratoare apreciată, numai că a uitat să mai fie și ea însăși, drept pentru care lacunele ies la iveală odată reîntoarsă în intimitate. Știe că imaginea respectivă este falsă, dar încă nu a descoperit acel moment necesar care să îi dea puterea de a face curat în apartament, dintr-un cap în altul. De aici și un val de tristețe care o urmărește de ani și ani.

Ar fi bine să ne ferim să judecăm o persoană doar după decorațiunile interioare. Ce părere ne-am face despre Marie dacă, fără a o cunoaște personal, am intra în casa ei prin efracție? Cu siguranță nu am avea niciun chef să facem cunoștință. Tot așa, să nu ne lăsăm orbiți de interioarele largi și luxoase. Adevăratul lux nu este ostentativ și se recunoaște în maniere alese și în bun gust, nu în contrafaceri zornăitoare care, oricum, cel mai adesea sună fals!

Ține de fiecare să își gândească decorațiunile casei, să își urmeze instinctul și să reacționeze în funcție de propriile gusturi, nu fiindcă dictatul artei decorative decide că, anul acesta, la modă este negrul, înainte de a vă propune, pentru următorul, un galben ca puiul de găină.

Dacă ceea ce am enunțat pare simplu, cum știm, totuși, care tip de decorațiune este în armonie cu noi înșine? Cel mai ușor este să o luăm de la bază: culoarea. În mod spontan, există culori la care ținem și altele pe care nu le putem suferi. Este un bun început pentru a învăța cine suntem și pentru a încerca, încet-încet, o schimbare.

Culorile vieții dumneavoastră

Niciodată nu am trăit într-o lume mai colorată decât acum. Culorile sunt vii și luminoase. Tonurile de galben, oranj, roșu, verde, violet nu au mai avut niciodată o asemenea cotă în arta decorativă. Magazinele de vopseluri propun game de culoare cu nume grăitoare: roua primăverii, visarea, albastru de China…, iar nenumăratele cataloagele de culori oferă cele mai neașteptate nuanțe.

Ceea ce, evident, nu face altceva decât să complice alegerea. Care dintre cele două nuanţe va da efectul dorit? Dacă asemenea opţiune este dificilă, în schimb există culori pe care le dăm la o parte pe loc din paleta ideală. Ce vor fi evocând, oare, dacă reacţionăm astfel? Fiindcă putem spune: îmi place sau nu îmi place. Dar rămânem interzişi dacă ni se cere motivaţia respectivei decizii.

Fără a o şti, limbajul nostru cotidian ne vorbeşte despre culori, valorizându-le ori devalorizându-le, mai mult sau mai puţin justificat. Nu spunem „roşu de mânie" sau „s-a-nverzit de furie"? Tot aşa: „sânge albastru", „politica verzilor", „galben ca ceara", „negru-n ceru rul gurii"…

Putem număra destule expresii sugerate de culori şi legate de stările noastre sufleteşti.

Ne-ar fi greu să negăm forţa cu care sunt încărcate şi pe care o vehiculează în subconştientul nostru.

Ce e culoarea?

Culoarea există, fiindcă lumina există (noaptea, toate pisicile sunt negre) şi nu trăieşte decât prin percepţia noastră vizuală care, la rândul ei, evoluează în funcţie de calitatea celulelor de pe fundul ochiului (conuri şi bastonaşe), vârstă, eventuale deficienţe organice. Nuanţa verde anason o putem percepe cu o dominantă galbenă sau verde, iar purpura poate părea mai mult sau mai puţin roşie. Detaliul nu este lipsit de importanţă, mai ales în momentul în care întreaga familie se apleacă asupra unui catalog de culori, pentru a alege noua înfăţişare a livingului.

Factorul esenţial în perceperea culorilor este lumina. Nu rareori ne simţim dezamăgiţi când pereţii au fost în sfârşit revopsiţi ori noul tapet lipit. Rezultatul este diferit de ceea ce am văzut în magazine, unde tonalitatea este mai vie şi diferită de ceea ce ne închipuisem. De câte ori nu v-aţi spus: culoarea pe care o doresc o am în faţa ochilor, nu am cum să mă înşel… şi, odată comparată cu eşantioanele, aţi înţeles greşeala. Mai întâi, culoarea se formează în mintea noastră.

Magazinele şi lumina lor artificială nu sunt cel mai bun loc în care să ne facem alegerea. Expunerea încăperii şi mobilierul de acasă schimbă radical percepţia aceleiaşi culori. Prin urmare, alegerea nu trebuie să se facă decât *in situ* şi cu eşantioane de mărime suficientă.

Perceperea culorilor este, de asemenea, legată de propriile noastre experienţe şi de datul cultural.

Un optician renumit povestea acum câţiva ani despre aversiunea lui faţă de galben. Culoarea îi amintea de turtiţele de unt proaspăt pe care le făcea tatăl lui, care era brutar.

În China, roşul este culoarea norocului, a prosperităţii, culoare cu proprietăţi protectoare. Tinerele se căsătoresc îmbrăcate în roşu pe când, în Occident, culoarea în mod obişnuit admisă pentru rochiile de mireasă este albul, care simbolizează puritatea virginală. Astăzi noţiunea de puritate nu mai face parte din priorităţile civilizaţiei noastre, aşa că putem vedea tot mai multe rochii de culoarea fildeşului. Timidă evoluţie… Roşul, mai ales în nuanţa bordeaux, şi-a făcut apariţia şi el, dar numai în accesorii ori broderii, însă nici vorbă de rochii albastre,

violet sau verzi. Reperele noastre culturale nu sunt încă pregătite pentru a fi aruncate în aer.

În Orient, albul este culoarea doliului și nu ar fi bine primit un cadou în această culoare.

Acum câțiva ani, m-am mutat într-un apartament în care eram înconjurată de nenumărate culori aprinse, într-un vesel amestec pop-kitsch. Perdelele dormitorului erau portocalii și de un roz fuchsia, tăblia patului fiind asortată. Cuvertura era dintr-un material indian în culori nu mai puțin aprinse decât cearșafurile roz. Un cocktail prea exploziv pentru o încăpere a cărei funcție principală este odihna. Cum începusem o nouă activitate profesională, aveam nevoie de dinamism și adevărul este că, pe atunci, lucram mult stând în vârful patului, iar ideile țâșneau una după alta. În schimb, în timpul unui control medical de rutină s-a constatat că eram foarte obosită, ritmul cardiac luând-o razna aparent fără motiv. Doctorul a diagnosticat o hipertiroidie. Cum afecțiunea apăruse fără antecedente familiale ori intervenția vreunui virus, am început să îmi pun câteva întrebări. Analizându-mi obiectiv dormitorul, am realizat măsura în care culorile interiorului erau prea tari. Somnul într-un asemenea context avusese ca rezultantă accelerarea întregului metabolism. Am început să urmez un tratament adecvat, dar am și schimbat culorile dormitorului. Perdelele au devenit verde migdalat, la fel și tăblia patului, cuvertura a luat culoarea fildeșului, iar cearșafurile era toate albe. Tiroida și-a revenit la normal și am putut întrerupe un tratament pe care ar fi trebuit să îl urmez întreaga viață. Întâmplare sau coincidență?

Limbajul culorilor

Dacă puteți fi de acord că tonurile aprinse sunt mai dinamice decât cele pastelate, veți manifesta probabil rezerve vorbindu-vi-se despre psihologia și limbajul culorilor.

Imediat ce intrăm într-o încăpere vopsită complet în roșu, funcțiile vitale se accelerează. Inima începe să bată mai repede și avem senzația unei călduri învăluitoare pe când, în aceeași încăpere, la aceeași temperatură, dar dacă este vopsită în albastru închis, impresia este de spațiu vast și de răcoare.

Este esențial să alegem bine culorile care ne înconjoară, iar această alegere spune multe despre noi și despre starea noastră de spirit.

Cu acordul soției, Martial îmbrăcase complet dormitorul cu un minunat tapet gri căruia îi asortase și un brâu. După niciun an s-au despărțit. Să o fi cauzat griul, culoarea insatisfacției? Sigur că nu. Alegând nuanța tapetului din camera care le fusese dată, pur și simplu exprimau prin caracteristicile decorațiunii tensiunea care deja se instalase între ei. Ambii fuseseră de acord cu nuanța, ambii cu ceea ce exprima. Martial a recunoscut că decizia de a se despărți cocea de ceva vreme și că lucrurile s-au accelerat, fără însă a fi făcut vreo legătură cu tapetul ales. Continuând să locuiască în vechiul apartament, a rămas singur în următorii doi ani, mărturisind că nu se simțea disponibil. Desigur, ar fi trebuit să mai schimbe o dată tapetul, alegând unul în nuanțe mai tandre, care să-i vorbească despre iubire și romantism. Numai că Martial încă nu era pregătit. După ce a fost transferat în sudul Franței, a întâlnit

acolo o tânără. Nu mi-a spus ce culoare are noul dormitor, dar aș putea paria că e departe de acel gri perlat al apartamentului parizian.

Culorile ne exprimă pe noi, stările noastre sufletești, speranțele, temerile, iar schimbările pe care le provoacă, oricare ar fi acestea, există deja în noi ca o scânteie din care nu facem decât să aprindem flacăra la un moment dat. Culorile ne traduc emoțiile și le dau răspunsul. Când simțim nevoia de schimbare, ele se constituie într-o unealtă extraordinară, care poate oferi impulsul înnoirii.

Nevoia de a face gol în jur și de a vopsi totul în alb poate permite tranziția între două etape ale vieții. Este totuși necesar să închipuim noi vise, noi aspirații și să învățăm să reintroducem, cu încetul, culorile. Uneori e greu. Când suntem chiriași, nu îndrăznim să angajăm anumite lucrări. Proprietarul, ursuz, cere ca totul să rămână așa cum este, refuzând să permită practicarea unor găuri în pereți pentru a putea agăța tablourile. Chiar vă veți lăsa viața condusă de persoane pe care nici măcar nu le cunoașteți? Firește, proprietarul are dreptul să își regăsească apartamentul în bună stare, însă nu vă poate impune să trăiți între pereți în întregime albi sub pretextul că numai astfel îl va mai putea închiria și după ce vă veți muta. Evident, vă va flutura prin fața ochilor spectrul garanției pe care, la cea mai mică transformare a locuinței, nu vi-o va mai înapoia. Ca să stați cu fruntea sus, ar fi de ajuns ca starea dumneavoastră financiară să fie cât de cât relaxată. Doar abia ce ați pătruns pe ușă, de ce v-ați și gândi la plecare, dând la o parte anii, emoțiile, micile bucurii pe care le-ați putea trăi în acel loc?

Dacă, alegând culorile care vi se potrivesc cel mai bine, v-ați da impulsul necesar pentru găsirea unui nou serviciu, mai bine plătit? Atunci, argumentul financiar nu ar mai ține. Dacă simplul fapt de a fi înconjurat de culorile favorite v-ar aduce clipe fericite? Nu merită, pentru acest lucru, să puneți mâna pe catalogul de culori, pe cutiile de vopsea și pe pensule?

Cum să alegem culorile potrivite?

Vă spuneați că alegerea cea mai dificilă va fi aceea a locuinței, dar iată că nu vedeați pădurea din cauza copacului! Fiindcă au apărut numeroase alte întrebări: care este culoarea/care sunt culorile potrivite pentru fiecare dintre camere?

Decizia e grea și nu rareori se schimbă pe parcurs. Tocmai optaserăți pentru o gamă de tonuri între fildeș, miere și mango și iată-vă stând uluit în fața unui turcoaz închis, amintind de lagune feerice.

În domeniul decorațiunilor, specialiștii lucrează deseori conform regulii procentuale de 60, 30, 10: 60% pentru culoarea principală, 30% pentru cea secundară și 10% pentru cea definitivă, care va asigura specificul cromatic al încăperii respective.

Dacă optați pentru un camaieu albastru ori gri, de pildă, veți urma proporțiile de mai sus pentru diferitele grade de saturație ale culorii alese. Prin grad de saturație înțelegem conținutul de negru și, prin urmare, închiderea sau deschiderea nuanțelor.

Experiența culorilor

Experiența cea mai plină de învățăminte pe care am avut ocazia să o fac în privința culorilor a fost un exercițiu realizat împreună cu Alexandra Viragh în timpul unui stagiu feng shui. În cartea ei *Feng shui și puterea armoniei* (Ed. *Open Way*, 1999), detaliază cu precizie influența culorilor asupra psihismului nostru, iar această experiență mi-a schimbat cu adevărat modul de a le aborda.

Eram așezate toate în jurul unei mese mari, pe care erau împrăștiate mai multe eșantioane de țesături de diferite nuanțe. La început ne-am ales fiecare eșantionul care ne-a plăcut cel mai mult. Apoi am închis ochii și i-am acoperit cu palmele, în așa fel încât să nu mai intre nicio rază de lumină. Alexandra ne-a așezat eșantioanele pe cap, cerându-ne să ne concentrăm asupra senzațiilor pe care le simțeam. După două minute, ținând în continuare ochii închiși, a schimbat eșantioanele rugându-ne să descriem ceea ce am simțit chiar în respectivul moment. Primul eșantion pe care îl alesesem era oranj, iar senzația era a unei incredibile energii, având impresia că mă aflu pe un cal în galop, simțind nevoia să mă mișc. După care Alexandra a înlocuit eșantionul cu unul vernil deschis, fără ca eu să știu ce se întâmplă. Pariul nu era să ghicim culorile, ci să notăm ceea ce simțeam. Deși eșantionul era de aceeași mărime și din același material, mă simțeam cu totul ușoară, ceea ce nu se întâmplase sub culoarea oranj. După ușurare, am simțit răcoare. Deschizând ochii, m-a uluit diferența de senzații. Și celelalte participante trăiseră aceeași experiență, însă în moduri diferite. Una dintre ele simțise o căldură protectoare, pe când cea de lângă ea, deși îi fusese aleasă aceeași nuanță, un minunat bordeaux, se simțise apăsată. Experiența fusese cu adevărat personalizată, iar scopul era conștientizarea vibrației culorilor. Cu ocazia altor ședințe, am refăcut alături de Alexandra experiența și de fiecare dată m-au surprins senzațiile resimțite.

Înainte de a alege culorile, puteți încerca această experiență și, dacă ideea de a vă pune un fular pe cap vă face să zâmbiți, puteți așeza pur și simplu pe un perete eșantioane de culoare de aproximativ cincizeci de centimetri. La puteți amesteca, încerca noi combinații până descoperiți ceea ce vă place cel mai mult.

Culorile de-a lungul vremii

După cum ni se transformă felul de a fi, tot așa și gusturile evoluează. Decorațiunile urmează îndeaproape moda și, în fiecare an, apar noi tendințe.

Dacă sunteți de acord să vă schimbați garderoba după anotimp, faceți același lucru și în privința culorilor interiorului locuinței.

Fără a fi obligați să refaceți complet decorațiunile de două ori pe an, puteți schimba caracteristicile încăperilor în acest ritm. Jucați-vă cu accesoriile și, mai ales, cu acel procent de 10% de culoare hotărâtor în transformarea ambianței. Puteți alege tonuri mate și calde iarna, pentru senzația de confort și siguranță, apoi vii, aprinse, odată cu sosirea zilelor frumoase.

Nuanțele evoluează în funcție de anotimpuri, dar și de anotimpurile vieții noastre. Decorațiunile casei și culorile ei trebuie să vă urmeze aspirațiile.

Toată lumea este de acord cu alegerea culorilor vii pentru camera copiilor. Foarte devreme, aceștia își manifestă independența de alegere. Întrucât adolescenții sunt la vârsta căutărilor de sine, le plac culorile extreme, precum negrul, violetul, purpuriul. Lăsați-i să își trăiască experiențele coloristice, dar nu îi lăsați să se închidă în decizii prea lugubre. Aspirațiile unui cuplu tânăr nu sunt aceleași cu ale unuia peste care au trecut mai mulți ani. Și nici culorile.

În funcție de nevoi, dorințe și ceea ce simțiți, nu vă temeți de schimbări. Fiecare nouă culoare are avantajele sale și ne permite să mergem înainte.

Mobilierul care vorbește despre dumneavoastră

Trebuie să distingem două elemente ale *habitatului*: pereții, care oferă structura și care, prin datul lor, nu pot fi mișcați, și mobilierul care poate fi deplasat și determină funcția încăperilor.

A schimba locuința înseamnă a transpune modul de viață și obiceiurile. Ne hotărâm că aici va fi biroul, dincolo camera copiilor. De ce nu invers? Poate că predecesorii au gândit în aceleași încăperi biblioteca și debaraua. Mobilierul folosește la constituirea propriilor repere într-un nou cadru. Ne simțim astfel liniștiți. Diseară, în patul nostru vom dormi! Chiar dacă dormitorul, apartamentul, vila nu mai sunt aceleași, patul, purtând amprenta noastră, ne calmează în fața tuturor transformărilor care funcționează ca vectori de stres.

Prin modul în care îl folosim, prin sentimentele pe care le investim în el, mobilierul se atașează de noi și noi de el, compoziția, dispunerea, formele, materialul și culorile sale spunând despre noi ceea ce ne dorim să arătăm. Așa se întâmplă și cu Claude, care a ieșit de curând la pensie. A început să fie interesat de antichități și mobilier deosebit cu vreo zece ani în urmă, alcătuindu-și încet-încet o minunată colecție. Astfel, și-a dăruit o excepțională comodă Ludovic al XV-lea. Câinele a primit-o în felul lui, rozându-i picioarele într-o zi în care întreaga familie era plecată de acasă. Comoda își pierduse aproape jumătate din valoare, dar Claude a refuzat să o repare și nu din cauza prețului, ci interpretând accidentul ca pe o pedepsire a propriului orgoliu, întrucât considera că nu merită o mobilă atât de rară și de scumpă.

Mobilierul de bază este compus din elemente care ne permit organizarea vieții cotidiene: masă și scaune pentru a mânca, pentru lucru, pat pentru odihnă, canapea pentru momentele de destindere… Modul în care aranjăm mobilierul povestește despre modul în care ne organizăm viața.

Câte fotolii sunt în jurul măsuței din living, care este o încăpere socială? Tronează televizorul ca un altar?

Câte noptiere sunt în dormitor? Există suficiente șifoniere pentru lenjerie? Mobilierul este moștenit, cumpărat, luat de ocazie ori reparat? În fiecare cameră e un vesel talmeș-balmeș ori sunt aranjate ca în urma regiei unei opere de artă?

De unde aveți mobilierul?

Există locuințe, ca a Annei-Cécile, care te duc cu gândul la peștera lui Ali Baba. Nu mai lipsesc decât cei patruzeci de hoți pentru a da acestui tablou imaginea unui adevărat suk, iar a deplasa și cel mai mic element al decorului înseamnă a descoperi un altul. Annei-Cécile nu-i place să facă lucrurile pe jumătate, călătorește prin toată lumea și, din fiecare voiaj în țări îndepărtate, aduce câte o amintire de proporții, așadar elemente de mobilier. Cel mai mic scăunel, taburet rotund ori pernă are povestea lui, pe care ea o retrăiește de fiecare dată când o spune. Prin intermediul călătoriilor lungi și a frânturilor de viață exotică, încearcă să își umple viața pariziană, pe care o consideră tristă și goală.

A păstra mobilierul familiei înseamnă a accepta cu mai multă sau mai puțină ușurință o parte din istoria acesteia, cum am mai arătat când ne-am referit la perpetuarea familială și de habitat. Mobilierul simbolizează tot atâtea legături afective cu trecutul pe care dorim ori ni se impune să le păstrăm. Primul scop al mobilierului este să ne susțină nevoia de a ordona lucrurile, de a fi practici, de a ne ajuta în organizarea vieții. Ce se întâmplă când ne este impus? Este o modalitate de imixtiune în existența noastră, de a ni se reaminti că avem anumite obligații față de familie. Mobilierul familial, chiar dacă nu se potrivește ca stil, își va găsi întotdeauna locul în locuința noastră dacă este acceptat cu dragoste. Îi vom găsi un loc de onoare, evocând amintiri care ne place să ne fie iarăși aduse în fața ochilor. În schimb, un mobilier impus va lăsa mereu impresia că nu-și găsește locul, că umple spațiul fără rost. Trebuie să îndrăznim să scăpăm

de el, să îl dăruim unui alt membru al familiei, căruia i-ar plăcea să îl vadă în casă, unui comerciant sau unui pasionat de antichități, care ne va scăpa de simbolistica lui otrăvită pe bani buni. Mobila aceasta nu este pentru noi, cu siguranță cineva, din altă parte, o așteaptă, și nu trebuie să ne lăsăm sufocați de mobilier parazit după cum nu trebuie să ne lăsăm apăsați de gânduri neplăcute. Ușurați-vă viața, ușurați-vă mobilierul, mai ales pe cel familial!

Nu cumpărați mobila cu scopul de a o lăsa copiilor, decât dacă o alegeți împreună. Dacă, într-o zi, copiii hotărăsc să renunțe la mobilierul cumpărat de dumneavoastră, nu trebuie să vedeți în asta dovada lipsei de iubire, ci, din contră, un pas mai departe în emancipare și independență. Doar valori ați vrut să le transmiteți, nu obiecte!

A căuta mobilier de ocazie este un demers aparte. Nu știm nimic sau aproape nimic despre proveniența acestuia. Ascultăm încântați micile povești, adevărate sau inventate, ale vânzătorului de antichități și, dacă acestea găsesc ecou în inima noastră, vânzarea este decisă, luând în stăpânire povestea pe marginea căreia ne lăsăm liberă imaginația. Astfel de cumpărături trebuie făcute doar în zilele când ne aflăm într-o bună dispoziție evidentă. Dacă suntem într-o stare de spirit pozitivă, recunoaștem fără greutate mobila care tocmai pe noi ne așteaptă. În caz contrar, se poate paria că vom alege o mobilă fie prea mică, fie prea mare în raport cu locul destinat, drept pentru care va trece dintr-o cameră în alta până când va fi uitată în cine știe ce ungher. Dacă mobila cumpărată fără a sta pe gânduri nu se potrivește, aveți curajul de a o duce înapoi pentru a o schimba

cu o alta care va fi în armonie cu personalitatea dumneavoastră.

A cumpăra mobilă nouă înseamnă a construi un proiect de viață. Că este vorba despre kituri *self made* sau despre un unicat, ea va exprima o nouă etapă a vieții.

Carole și Thomas au hotărât să se mute împreună. Când au pus la punct o debara în care să își aranjeze împreună hainele, unele lângă altele, în același spațiu, au avut în sfârșit senzația că sunt cu adevărat un cuplu.

Cât despre Nadia, ea și-a dorit să cumpere mobilier de living din lemn de palmier de India pentru a-l lăsa copiilor. Numai că uitase că, într-o zi, lemnul acesta își pierde culoarea, crapă și, până la urmă, fie și exotic, trebuie să te desparți el pentru a achiziționa altceva. În alegerea mobilierului, ca în mai toate gesturile sale, speranțele Nadiei erau teribil de lipsite de realism.

Kitul de mobilier

Pentru tineri, prima etapă a „achizițiilor mobiliare" este adesea acela al kitului *self made*. După care urmează duminici lungi în care se încearcă descifrarea unei notițe care, la prima vedere, părea atât de simplă, și găsirea unicului mic șurub care lipsește pentru a permite în sfârșit deschiderea corectă a ușii șifonierului. Pentru cuplul tânăr de azi această etapă a înlocuit-o pe cea veche, în care viitorul soț construia casa în care să își primească aleasa. S-au schimbat, de asemenea, și uneltele, dar și însuși ritualul. Domnul se proclamă șef de proiect

și doamna asistentă de specialitate. Ceea ce presupune din partea ei o susținere fără pauze, cu condiția să nu adauge stropul de sare sub forma: „Vezi, ți-am zis eu, trebuia să începi cu asamblarea celorlalte două componente!" A asambla mobilier tip *kit* permite bărbatului să își reocupe locul de șef al familiei, iar femeii să se tot minuneze în fața unei atare probe de îndemânare. Și câte nu sunt de făcut pentru a liniști bărbatul într-o lume în care se simte cam pierdut, față cu atâtea noi coduri sociale…

Myriam este fiica unică a unei familii care a călătorit enorm, pentru care provizoratul a fost lege dintotdeauna, întrucât tatăl ei putea fi mutat cu serviciul de la un an la altul și dintr-o țară în alta. La maturitate, Myriam s-a hotărât să se așeze, cum însăși se exprimă. Cu toate acestea, mobilierul releva trecutul ei de globe-trotter. În principiu, acesta este compus din mobilier de asamblat acasă, ușor demontabil, cu etajere improvizate și alte elemente pe rotile, ușor de deplasat dintr-o încăpere în alta. Dacă s-ar fi pus problema să se mute de azi pe mâine, era oricând gata! Perpetua, astfel, modul de viață al familiei, care vindea mobilierul la fiecare schimbare de domiciliu, pentru a cumpăra unul nou în noua locuință.

Limbajul mobilierului

Mobilierul este constituit din elemente semimobile, prin opoziție cu pereții, care prin definiție structurează spațiul, dar și cu obiectele care pot fi mutate după dorință.

Avem toată libertatea să schimbăm mobilierul de la locul lui. Unii chiar abuzează, făcând-o de mai multe ori pe an. Pentru alții, inerția este atât de puternică încât nu mai schimbă nimic câte douăzeci de ani. De altfel, de ce ai schimba ceva care funcționează foarte bine?

Amplasarea mobilierului este definită de funcția sa, dar și noi îi mai inventăm utilități personalizate. Masa poate fi, pe rând, birou, spațiu de întâlnire sau de mâncat, loc de joacă pentru copii. Mobilele care ne înconjoară își păstrează propriul rost, dar așezarea lor și funcțiile ce li se atribuie sunt contribuția noastră.

Canapeaua

Canapeaua folosește la delimitarea teritoriului. Cel care ocupă locul cel mai important în familie ocupă în egală măsură canapeaua sau fotoliul cel mai confortabil. Cel cu fața spre ușă ori spre televizor. Ați putea fi chiar dumneavoastră, doamnă, soțul dumneavoastră, copiii, ba chiar și câinele care mârâie și își arată colții imediat ce te apropii de el ca să îl dai la o parte. Strădanie inutilă, fiindcă deja a acaparat puterea.

Ați ales o singură canapea? O canapea și fotolii? Sunt acestea față în față? Sunt dispuse în L? Amenajarea livingului evocă relațiile dumneavoastră sociale și familiale.

Stăpânul casei are cel mai adesea locul cel mai bun. Cumva cam ca tronul care fundamentează puterea regelui, nevenind nimeni să îl conteste.

Alegerea a două canapele așezate față în față favorizează schimbul de opinii de la egal la egal. Un singur fotoliu subliniază individualitatea și căutarea puterii. Două canapele așezate în L lasă și altor persoane posibilitatea de a participa la dialog. Această idee implicită este

accentuată dacă adăugați câteva taburete ori scăunele, care pot fi apropiate de canapea.

Oglinda

În numeroase culturi și civilizații, oglinda este dotată cu puteri magice. Nu mai încape nicio îndoială din moment ce literatura pentru cei mici, care ne-a legănat copilăria, e plină de asemenea exemple. În *Albă ca Zăpada*, regina cea rea se asigură de propria-i putere întrebând oglinda: „Oglindă, oglinjoară, cine e cea mai frumoasă din țară?“ Oglinda Erised din *Harry Potter* are puterea de a arăta celor ce se uită în ea dorințele lor cele mai profunde. Ceea ce se poate dovedi periculos pentru neavizați. Alice nu pleacă să trăiască minunatele ei aventuri de cealaltă parte a oglinzii? (Lewis Carrol, 1872) Și cel mai bun mijloc de a demasca un vampir sau o vrăjitoare nu este să îi pui în fața oglinzii, în care nu le apare imaginea?

Pe scurt, încă din copilărie suntem legănați de poveștile cu oglinzi fermecate. Dar care să le fie adevărata putere?

Este interesant de observat unde ne-am așezat oglinzile și ce întrebuințare le dăm. Ce reflectă? Ce nădăjduim să vedem în dublul care ni se arată? Fiindcă, nu este principala lor putere aceea de a dubla ceea ce reflectă?

Pentru narcisici, în general oglinzi sunt cam prin toată casa, permițându-le să își privească în orice clipă ținuta, verificând ca imaginea să nu le fie atinsă de nicio umbră de imperfecțiune. Din contră, în locuința celor cu deficit de imagine nu dai nici de un ciob de oglindă în afara uneia mici, aflate deasupra chiuvetei din baie, deseori prost luminată. Nici vorbă de oglinzi verticale, de

mari dimensiuni, care le-ar reflecta realitatea unui trup considerat insuportabil.

Priviți-vă fiecare oglindă și ceea ce reflectă

Isabelle locuiește într-un oraș mare și regretă satul ei natal. Are totuși norocul unui mic balcon plin de flori. Cum nu îi e îndeajuns, a acoperit cei doi pereți laterali ai balconului cu oglinzi, pentru a multiplica la nesfârșit fragmentul din natura care îi lipsește atât de mult.

În livingul Corinnei, în fața canapelei, trona o oglindă cu o ramă minunat împodobită. După fiecare masă, exact când își dorea să se odihnească, oglinda îi trimitea imaginea bucătăriei lăsate vraiște. Și numai atât o irita și o obosea și mai tare, făcând-o să se gândească la sarcinile gospodărești ce o așteptau. Drept pentru care, Corinne nu s-a bucurat niciodată din plin de clipele de destindere. Într-o zi a realizat ce se întâmpla și a mutat oglinda. Din acel moment a putut profita de cele câteva minute de odihnă, nemaivăzând bucătăria lăsată în dezordine.

BIBLIOTECA

Interesant element al mobilierului, căci vorbește despre noi prin cărțile pe care le adăpostește. Pe rafturi se înșiruie cărți pe care le-am citit, pe care ne-ar plăcea să le fi citit și pe care am vrea să creadă alții că le-am citit.

Imaginați-vă o bibliotecă încărcată de cărți vechi și rare ori de colecția completă *Pléiade*. Cereți unui necunoscut să facă portretul persoanei care lucrează în respectiva încăpere. Cele mai multe șanse sunt să vi se vorbească despre un erudit sau despre cineva deosebit de cultivat. Dacă, din contră, rafturile adăpostesc colecții

complete de benzi desenate, comentariile riscă să fie diferite…

A arăta altora colecția de cărți („De citit, le-am citit pe toate.") are ca scop trezirea admirației sau crearea unei legături sociale: „Ah, și ție îți place Jim Thomson? Și mie la fel!"

Să lăsăm deoparte cărțile de artă și să ne oprim asupra colecționarilor de romane, adesea în dimensiuni de buzunar, păstrate cu religiozitate. Obiectiv vorbind, nu sunt niște cărți frumoase, nu au nicio valoare, dacă nu cumva, uneori, una sentimentală. Se îngrămădesc în teancuri pe etajere, sunt aspiratoare de praf și nu-și prea bagă nimeni nasul prin ele. Atunci, de ce să te mai încurci cu așa ceva?

Cărțile Emmanuellei

În timpul unei mutări, Emmanuelle a realizat că mai bine de jumătate din lăzi erau pline cu cărți din care avea mai peste tot: o bibliotecă impunătoare în living, cutii pe sub paturi, în noptieră, până și la bucătărie și la baie. Emmanuelle trăia înconjurată de cărți. Când vreun prieten îi descoperea colecția, prima reacție era de fiecare dată: „Chiar le-ai citit pe toate?", iar răspunsul invariabil: „Aproape". Îi era peste poate să se despartă de vreo carte, deși le-ar fi putut vinde la anticariat, oferi pentru o acțiune caritabilă ori, pur și simplu, face cadou celor apropiați. După mutare, cele dintâi lucruri despachetate au fost cărțile, pe care le-a rearanjat cu grijă. Emmanuelle trăiește fără excepție prin lecturile ei.

Obiectiv, este imposibil să citim toate cărțile în același timp. Dacă ținem în mod deosebit la o carte, o putem păstra pentru a o mai deschide din când în când, devenind

astfel o „carte de căpătâi". Dacă ținem să recitim o carte, o putem împrumuta de la bibliotecă sau mai putem cumpăra un exemplar. Și atunci de ce să îngrămădim uneori până la tavan cărți peste cărți, cu coperta ruptă sau pline de praf?

Acumularea de cărți reflectă nevoia de recunoaștere. A citi (sau nu) cărțile unui autor și a le expune înseamnă a împrumuta, într-un anume fel, din renumele acestuia. Nu la categoriile socioprofesionale superioare dăm de biblioteci de acest fel, ci la cele de mijloc. Nu rareori respectivele persoane păstrează și cărțile de școală, ca martor al nivelului de studii absolvit.

Masa

Masa nu este utilizată doar pentru mâncare, reunirea familiei, locul în care sunt povestite micile aventuri cotidiene, dar și pentru lucru și primirea musafirilor.

Forma ei spune multe despre ierarhia casei și jocurile de putere dinlăuntrul ei.

O masă dreptunghiulară presupune o ierarhie bine stabilită. Există un stăpân al casei și, în general, locul lui este în capul mesei.

Masa pătrată oferă o egală importanță membrilor familiei. În aceste condiții, ierarhia va fi definită în raport cu acela ori aceea care stă cu fața spre ușă.

Masa rotundă presupune că fiecare se poate așeza, în general, oriunde. Pare mai convivială decât una pătrată, ale cărei limite sunt definite de fiecare dintre laturi. La o masă rotundă e ușor să mai primești pe cineva, ajungând ca persoanele prezente să se mai strângă puțin, lucru mai puțin evident în cazul mesei pătrate, ale cărei granițe sunt clar definite.

În ziua de azi, când servirea mesei a căpătat un caracter nomad, de multe ori la repezeală, în picioare, acest element al mobilierului nu mai are aceleași funcții, ba chiar are tendința de a dispărea, ca și sufrageria, în favoarea livingului mare și a măsuțelor joase.

Mobilierul din dormitor

Dormitorul este un spațiu intim, în care ne retragem pentru odihna nocturnă, în care îndrăznim să fim noi înșine, debarasați de hainele din timpul zilei și de machiajul care ne alcătuiesc imaginea socială, cea pe care o oferim lumii din afară. În această intimitate absolută este imposibil de trișat, iar mobilierul, decorațiunile, culorile și corpurile de iluminat vorbesc despre modul în care ne vedem cuplul. În definitiv, nu este spațiul rezervat numai și numai pentru noi?

Astfel, patul simbolizează nu doar odihna, dar și locul îmbrățișărilor intime, al elanurilor amoroase, al împăcărilor după certuri, al împărtășirii confidențelor cele mai secrete și al realizării dorințelor privitoare la familie. Cu toate acestea, tot aici citim, lucrăm, petrecem ceasuri în șir cu laptopul pe genunchi până când găsim sufletul geamăn care ni se va așeza alături.

Patul stă în centrul vieții noastre intime și amoroase.

King Size

În timpul unei călătorii la Las Vegas, Camille și Gérard au fost cuceriți de un pat king size și, imediat ce s-au întors acasă, au aruncat patul standard, care de acum li se părea ridicol de mic, pentru a-l înlocui cu un pat de doi metri lățime. Ce fericire să lenevească în orice poziție în patul mai mult decât confortabil! La început, Camille se ghemuia lipită de Gérard,

până când acesta a remarcat că degeaba dăduseră o avere dacă tot atât de înghesuit stăteau ca și în vechiul lor pat.

Camille cumpărase o cuvertură colorată și o mulțime de perne asortate. Dacă, la început, când mergeau la culcare, cuvertura se strângea și pernele erau aranjate, a venit și clipa în care fiecare se strecura în pat pe partea sa, iar pernele, fără voia celor doi, au început să joace rolul de neașteptată barieră.

Povestea lui Martin este la fel de grăitoare ca și aceea a lui Camille și Gérard. Acesta nu vedea utilitatea a două perne în vremea în care trăia singur și își căuta cu disperare sufletul pereche. În egală măsură, nu dispunea decât de o noptieră și de o lampă. Fără să vrea, sublinia dorința de a rămâne singur. În ziua în care a acceptat apariția celei de a doua perne, a unei a doua noptiere împodobite cu o lampă identică, nu doar rezultatul i s-a părut mai armonios, dar s-a și simțit mai bine în propriul dormitor. Ba chiar s-a hotărât să schimbe perdelele vechi și să își cumpere un sac de dormit moale. I se părea că pregătește sosirea unei noi persoane în viața lui.

Paturile separate

Orice s-ar spune și oricare ar fi aspectul practic, patul mare cu două saltele independente marchează o separare simbolică în cuplu. Lucru cu atât mai adevărat atunci când cele două saltele sunt îmbrăcate în huse separate pentru a permite celor două părți ale patului regtul, dar nu chiar împreună. Dar ce s-ar mai putea spune despre cuplurile care optează pentru un asemenea gen de pat pentru ca unul dintre membri să [illegible] bucura

de o saltea mai tare decât a celuilalt? Chiar sunt obligatoriu sortite unei despărțiri mai apropiate ori mai îndepărtate? Nici vorbă. Pur și simplu este necesar să se știe ce simbolizează saltelele separate și să se opteze pentru unele de duritate variabilă, închise cu fermoar. E răul cel mai mic cu putință.

Tot vă mai îndoiți că patul traduce starea cuplului? Povestea care urmează este încărcată de sensuri.

Doamna la care mă refer a apelat la noi pentru a-și personaliza puțin interiorul. Când i-am vizitat dormitorul, prin care abia de te puteai mișca din cauza a două birouri și a tot felul de cutii pline cu haine și cărți, mi-a explicat că își dorea să schimbe patul cel mare cu unul de o singură persoană, pentru a mai câștiga spațiu. „Sper să mă înțelegeți, mi-a spus, soțul meu este internat în spital de mai multe luni de zile și chiar vreau să scap de patul ăsta care clar e prea mare." Nu era aceea o modalitate cam bruscă de a mărturisi că soțul ei era bolnav incurabil și că nu avea să se mai întoarcă niciodată acasă?

Tot așa, faptul că îngrămădise atâtea obiecte în încăperea oricum strâmtă exprima în felul ei doliul în care i se transformase viața actuală și, cu certitudine, și cea viitoare. A refuzat categoric să mai păstreze patul, pretextând că nu mai are loc și că oricum sunt prea multe lucruri de aranjat în dormitor, dar și ideea unor dulapuri mari în perete care să nu mai lase la vedere acel talmeș-balmeș organizat. Doliul începuse și ne-a fost prezentat într-o modalitate care ni s-a părut abruptă, dar atât de sinceră.

Să mergem mai departe cu analiza diferitelor forme de paturi: cele închise sau în nișă, cum se mai găsesc

încă prin Bretagne, reprezintă întoarcerea în pântecele matern, nevoia de protecție, în directă legătură cu acțiunea copiilor de a-și transforma în colibă paturile suprapuse. La rândul lui, patul rotund, deși original din punct de vedere estetic, induce o pierdere de repere: unde oare ar trebui să stea capul și unde picioarele? Ceea ce poate fi distractiv o noapte, dar nu zi după zi, an după an. Corpul nostru are nevoie de repere chiar și în somn.

Tot în dormitor mai avem și alte elemente de mobilier cu funcția și simbolistica lor proprie. Măsuța de toaletă cu oglindă, de exemplu, traduce dorința de feminitate. Chiar dacă nimeni nu se așază niciodată acolo. Podoabă îi este o minunată perie cu mâner de sidef și păr de porc pe care nimeni nu o mai folosește. Dorința e latentă, dar nu se realizează. La fel, aceeași măsuță încărcată tot timpul cu tot felul de obiecte ne arată ce obstacole nu avem niciun chef să trecem spre a ne releva feminitatea.

Biroul și computerul constituie o imixtiune a vieții profesionale în cea intimă. Pentru celibatar, laptopul devine un prieten virtual invitat seara în pat, mai ales pentru a naviga pe siteurile de întâlniri, spre a oferi iluzia de a nu fi singur. Unii chiar mărturisesc că zumzetul lui îi liniștește. Și astfel, pisicile și-au găsit o concurență serioasă! Pentru găsirea sufletului pereche, ar fi mai indicat să punem într-un sertar toate fotografiile care ne leagă de trecut și toate lucrurile care simb[illegible]ă singurătatea și izolarea.

Obiectele

Obiectele care ne înconjoară spun și ele multe despre propria noastră poveste: comoda cea mică, *Ludovic al XVI-lea*, moștenită de la o mătușă îndepărtată, mobila funcțională cumpărată pe vremea studenției, canapeaua în nuanțe ciocolatii, vaza de Murano, rama cu lucrătură fină, oalele tradiționale, covorul, vesela… Fiecare lucru care ne înconjoară spune mai multe despre noi decât am face-o noi înșine.

Mai sunt și obiectele aduse din călătorii ca martori ai extraordinarelor noastre aventuri: chilimul autentic așezat lângă tunica senegaleză care ține loc de cuvertură pentru canapea, cărțile care se îngrămădesc unele peste altele, într-un echilibru fragil, colecții începute, abandonate unei sorți triste, reluate și de care nu reușim să ne mai despărțim. Așadar, toate obiectele unui uz cotidian, mai mult sau mai puțin indispensabile și a căror prezență ne liniștește.

Și absența obiectelor este grăitoare. Ce poți spune despre o decorațiune epurată radical, a cărei unică demonstrație de fantezie sunt diferitele nuanțe de alb alese pentru pereți? O canapea imaculată, o mochetă albă, un pat, două perne, fără noptieră. În context, cea mai mică floricică roșie devine o adevărată operă de artă modernă.

Obiectele au trei funcții distincte: estetică — le alegem fiindcă ne satisfac nevoia de frumos și de armonie; practică — răspuns unei necesități reale ori închipuite; magică — le încărcăm cu puteri pe care nu le au și pe care numai noi ni le imaginăm. Funcțiile pe care le acordăm lucrurilor țin

de propria noastră decizie, se pot referi doar la una din cele trei, considerată esențială, sau la toate trei deodată. După cum știți, gusturile și culorile nu se discută. Porțelanul de Gien are adepții lui, ca și designul italian.

Obiectele vechi

A nu te înconjura decât de obiecte vechi, cumpărate din magazinele de antichități, înseamnă, într-o anumită măsură, a-ți apropria viața respectivelor obiecte pe care le visezi ori ți le imaginezi, pentru a uita de viața personală, mai puțin palpitantă.

Totodată, înseamnă și a-ți cumpăra o poveste pe care, de pildă, nu ai trăit-o. Anticarii știu foarte bine să atingă această coardă sensibilă și nu doar vând o mobilă ori un alt lucru, dar și povestea lor. Exact acest mic detaliu te decide vânzarea, chiar dacă e vorba de sume importante, căci obiectul în cauză a găsit o anume rezonanță în sufletul nostru, care ne anunță că nouă ne era destinat și pe noi ne aștepta.

Secreterul Nathaliei

Tânăra la care mă refer visa să scrie povești romantice ca acelea pe care îi plăcea să le citească. A descoperit, la un anticar, un mic secreter cu compartimente ascunse, îmbrăcat în marochin uzat. Se și vedea așezată lângă această mobilă grație căreia, după cum își închipuia, fuseseră schimbate nenumărate scrisori de dragoste pasională, care erau tăinuite apoi în sertarele secrete. Ca atare, nu doar un secreter își cumpărase, dar și concretizarea pasiunii ei romantice, care o făcea să viseze.

Cadouri otrăvite

Anumite cadouri care ni se oferă uneori cu cele mai bune intenții nu reușesc altceva decât să ne smulgă un zâmbet și un mulțumesc de circumstanță, în timp ce, în forul nostru interior, ne întrebăm ce o fi fost în capul respectivului în timpul în care ambala darul?!

În loc să ne încânte și să ne facă plăcere, mai rău ne încurcă, se umplu de praf și se încarcă emoțional negativ, în așa fel încât ajung să ne stea tot timpul în drum, deranjându-ne.

Astfel de obiecte se aseamănă cu gândurile refulate undeva, pe tărâmul inconștientului. Nu fiindcă le-am fi uitat, ele nu mai acționează asupra noastră, făcându-și iarăși apariția într-un moment sau altul. Obiectele care ne displac produc același efect. Nu le iubim și totuși le păstrăm (păi, nu am fost învățați că darurile nu se aruncă și că intenția contează?). Ne deranjează și, parcă, ne murdăresc de fiecare dată când dăm cu ochii de ele, ducându-ne din nou cu gândul la împrejurările în care ne-au fost oferite.

Vaza Agathei, de la mătușa

Mătușa Agathei o duce bine, dar nu are deloc gust. Morocănoasă, critică fără încetare pe toți membrii familiei care nu sunt de față, fără a o mai lua cineva în serios. Ultimul cadou primit de la ea este o vază produsă de atelierele Daum de la Nancy, în tonuri maronii și ocru, care nu se potrivește sub nicio formă cu decorațiunile moderne din casă. Vaza s-a alăturat serviciului de porțelan de Sèvres și unor tablouri bucolice care nici ele nu își mai găsiseră locul la Agathe. Pentru a nu-și contraria mătușa, care bătea anticariatele tot anul,

s-a hotărât să găsească un loc vazei în cadrul mobilierului din living. De fiecare dată când o vede, nu se poate împiedica să nu se gândească la mătușa care își bagă nasul în viețile tuturor. Mulțumită unor astfel de cadouri, bătrâna reușise ceea ce își propusese, adică să vorbească toată lumea despre ea, acoperind în acest mod golul lăsat de soțul mort și de copiii pe care nu i-a avut niciodată. Acceptându-i cadourile, fiecare nepot se lăsase invadat de ea. Declicul s-a produs în ziua în care un prieten anticar a rugat-o pe Agathe să îi vândă anumite obiecte. Aceasta a rezistat de formă, până când el a descoperit cuvintele magice: „Tot timpul te plângi de mătușa ta și de cadourile ei, dar refuzi să scapi de ele". Păstrându-le pentru eventualitatea unei posibile vizite a mătușii, se încărcase de obiecte inutile și de gânduri parazitare. Eliberându-se de cadouri, Agathe și-a eliberat și sufletul.

Cu cât ne lăsăm mai mult invadați de obiecte care nu ne plac, cu atât ne încărcăm de gânduri iritante. Nu trebuie să simțiți niciun soi de vinovăție dacă vă despărțiți de ele, le vindeți, le dați altcuiva sau, pur și simplu, le aruncați. Politețea ne cere să mulțumim pentru daruri, însă nimeni nu ne poate impune să ne lăsăm năpădiți, ba chiar cu viața otrăvită de anumite obiecte de prost gust.

Deseori, teama de a trebui să ne justificăm cu ocazia unei eventuale vizite trebuie să fie dată la o parte cu tot cu obiectul în cauză: „Aha, nu ai pus fața de masă broderie în ea..." Pioasele minciuni vă vor fi iertate, neavând alt scop decât acela de a vă asigura liniștea.

Încercați să descifrați și contextul în care v-a fost oferit darul. Rar este dezinteresat, întrucât intenția este tot atât de încărcată de semnifi[illegible]ca și obiectul în sine.

Cadoul implică un schimb emoțional: „Ți-l dăruiesc ca să vezi cât de mult țin la tine și cât trebuie să ții și tu la mine, la rândul tău." Uneori, cadoul nu are alt rost decât flatarea egoului celui care dăruiește.

Când primim un dar care nu ne place, în primul rând ne simțim neînțeleși. „Cum de-mi poate da așa ceva?" E de parcă persoana din fața noastră nu a avut răbdare să înțeleagă cine suntem cu adevărat și nici nu își dorește să facă efortul. Și asta ne întristează cel mai tare. Este necesar să luăm distanță față de încărcătura emoțională care se ascunde în spatele obiectelor pe care le primim în dar, pentru a nu le păstra decât stricta utilitate. Dacă nu ne plac sau dacă ne încurcă, nu le vom utiliza niciodată, iar a renunța la ele înseamnă să ne respectăm pe noi înșine.

„Soacră-mii i-a intrat în cap să-mi dăruiască un set de cuțite. Cu ocazia fiecărei sărbători sau aniversări mă întreb ce cadou îmi va mai face, care să îmi lipsească din colecție." Inutil să mai precizez că între Martine și soacra ei relațiile sunt deosebit de încordate, sunt cu mâna pe cuțit, cum s-ar zice... Lipsită de complexe, soacra își exprimă sentimentele pe care, însă, ar refuza să le recunoască. „Cuțitele sunt deosebit de utile! Nu tai brânza cu un cuțit pentru carne!"

Obiectele magice

Fără îndoială nici nu știți, dar casa vă este populată de obiecte cu puteri magice. Parcă văd cum vi se dilată pupilele, iar interesul vă este zgândărit. Ei bine, da: unele dintre lucrurile dumneavoastră sunt magice! S-o sfârșim

însă cu suspansul, întrucât chiar dumneavoastră le încărcați cu respectivele puteri. Nu-i așa că acordați multă importanță unora dintre obiecte? Ele vă înconjură, vă însoțesc în activitățile cotidiene și simpla lor prezență are darul de a vă liniști. Exact această combinație obiectuală diferențiază interioarele și le conferă personalitate.

Statuetele Béatricei

Primul lucru pe care îl face Béatrice când se întoarce acasă este să pună la locul lor statuetele care reprezintă un bărbat și o femeie, pe care menajera le-a mișcat de la locul lor după amiază, când a șters praful. Și asta înainte de a-și fi scos mantoul și pantofii, ba chiar înainte de a lăsa geanta din mână. Faptul a devenit un ritual. Bărbatul în stânga bufetului din antreu, ușor întors către stânga, și femeia în dreapta, și ea ușor întoarsă. Menajera și-a luat obiceiul de a-i pune unul lângă altul pentru a se uita la ei. La drept vorbind, ce s-ar putea întâmpla dacă statuetele se privesc ori ba? Nimic. Până aici suntem de acord. De altfel, nici Béatrice nu își poate explica gestul. „O fac așa, firesc", mi-a mărturisit, la fel ca și menajera care, la rândul ei, se străduiește să îi apropie și asta exact în cel mai nepotrivit loc al mobilierului. Din simplă curiozitate, dar și ca o provocare, am modificat și eu poziția statuetelor. Puțin mai târziu, după rearanjarea bucătăriei, am aruncat un ochi în antreu: statuetele se întorseseră la locul lor. Nu i-am zis nimic Béatricei, dar nici ea nu mi-a adresat vreun cuvânt în acest sens. Sigur se ascundea ceva magic în spatele sculpturilor.

Simbolic vorbind, separarea cuplului de statuete exprima faptul că Béatrice nu se simțea încă pregătită pentru o nouă poveste de dragoste. Bărbatul privea în direcția opusă femeii, care nici ea nu îl băga în seamă. Scenografia traducea

concepția din acel moment a proprietarei despre relațiile amoroase.

Nu suntem prea departe de gândirea magică și de tulburările obsesionale compulsive ale copiilor. A tot repeta în sine și în fața celorlalți că lucrurile cumpărate nu valorează mare lucru înseamnă a repeta inconștient că tu însuți nu valorezi mare lucru.

Există însă și modalități pozitive de a privi obiectele. Sigur, pe ramă ați dat treizeci de euro, dar pune perfect în valoare desenul pe care îl încadrează. Și atunci, prețul devine neglijabil.

Deprecierea permanentă a obiectelor care ne înconjoară — „Eh, pe prostia asta n-am dat decât doi bani!" — este un fel de a ne exprima deficitul de proprie imagine.

Faceți efortul de a descoperi măcar trei calități fiecăruia dintre lucrurile din jur. Dacă nu găsiți niciuna, atunci e timpul să vă despărțiți de el.

Acumularea nu aduce decât inerție și sentimentul temerii de pierderi.

Puneți o linguriță de magie în propria viață și înconjurați-vă de cele mai frumoase lucruri. Acestea vă vor aduce calmul și serenitatea. Și dac-ar fi să nu aveți decât un singur lucru rar și scump, tot e mai bun decât o mulțime de nimicuri lipsite de valoare.

Simbolistica obiectelor

Abordarea *psiho-deco* inițiată de Alexandra Viragh și Bruno Colet m-a făcut să nu mai privesc obiectele în același fel, ci să iau notă de puterea lor simbolică. Ca în

cazul celor două statuete ale Béatricei. Descriidu-le sumar, este vorba despre două sculpturi în marmură, una reprezentând un bărbat, cealaltă o femeie. Apropiindu-le, se obține un cuplu. Îndepărtându-le, suntem în fața a două personaje distante. În volumul *Feng Shui* (op. cit.), Alexandra și Bruno descriu numeroase simboluri negative de care ne putem înconjura fără a ne da seama.

Icoanele Isabellei

Isabelle se plângea deseori că prietenul ei, deși foarte prevenitor, refuza orice relație sexuală cu ea. La întoarcerea dintr-o călătorie în Rusia, adusese cu ea o mulțime de icoane în culori vii, aurite, pictate pe lemn. Pe care le așezase la capul patului. Efectul decorativ era mai degrabă reușit, numai că uitase că în icoane erau reprezentați sfinți prin definiție asexuați. În acest caz, nu cumva chiar ea impusese distanța instalată în cuplu?

Care să fie puterea tainică a obiectelor care vă înconjoară? Ca și pentru Isabelle și Béatrice, lucrurile din jurul dumneavoastră au o anumită putere, una pe care le-o acordați în secret. Dacă doriți să o descoperiți, este suficient un mic exercițiu care ar putea spune multe despre dumneavoastră și modul în care vedeți lumea.

Prima etapă: Acordați-vă timpul de a vă așeza pe canapea și de a privi lucrurile din jur. Pe rând, spuneți-le pe nume, încercând să vă amintiți de când le aveți și de când le-ați pus în locurile respective. Toate aceste obiecte sunt atât de bine integrate în viața de zi cu zi, încât s-ar putea să fi uitat de prezența lor, dar iată că, dintr-odată,

ele își amintesc de dumneavoastră. S-ar putea să fiți uluit de cât sunt de multe.

Etapa a doua: Trasați patru coloane pe o foaie de hârtie. În prima, faceți lista obiectelor care vă înconjoară, descriindu-le cu precizie. Dacă sunt prea multe, alegeți un colț anume al camerei, o bucată de perete sau o mobilă. Scopul nu este un inventar complet realizat de la cea dintâi încercare.

În a doua, notați ce simbolizează obiectele notate pentru dumneavoastră sau în ce condiții le-ați cumpărat ori v-au fost dăruite.

În a treia, notați adevărata valoare a obiectului.

În a patra, notați de la 1 la 4 gradul de dificultate, dacă s-ar pune problema să renunțați la respectivul obiect, astfel:

1. Pot să-l arunc imediat.
2. Aș putea renunța la el.
3. Ezit serios dacă să renunț sau nu.
4. Nu pot renunța la el.

Obiectul	Reprezentarea mea simbolică	Valoarea intrinsecă a obiectului	Gradul de dificultate în despărțirea de obiect

Cel mai adesea, coloana a treia este cel mai greu de completat, fiindcă presupune o anume distanțare față de obiect.

Să luăm ca exemplu coronița din spice de grâu pe care ați cumpărat-o în timpul unei frumoase vacanțe la țară, cu șase ani în urmă.

Obiectul este o coroniță de grâu uscat. Reprezentarea simbolică este amintirea vacanței la țară. Valoarea intrinsecă este neglijabilă. În definitiv, nu este vorba decât despre câteva spice de grâu mereu acoperite de praf, care se fărâmițează pe măsură ce trece timpul. Gradul de dificultate în a le arunca ar trebui să fie 1.

Atunci de ce e altfel? Fiindcă pentru dumneavoastră simbolizează anume clipe fericite. Sincer vorbind, când v-ați uitat la coroniță ultima dată gândindu-vă la vacanța aceea? Dacă răspunsul este „acum mai mult de șase luni", ne putem închipui fără greutate că obiectul a pierdut din puterea simbolică și puteți renunța la el fără regret.

Să însemne așa ceva renunțarea definitivă la amintirea acelei vacanțe? În niciun caz! Cu siguranță ați mai păstrat fotografii de atunci, cărți poștale pe care le-ați pus într-un album, așa că, dacă vreți să vă amintiți respectiva perioadă, ar fi îndeajuns să-l deschideți și să îl răsfoiți sau, și mai simplu, să evocați în familie acele amintiri comune, ceea ce le va da și mai multă viață și vă va aduce mult mai multă bucurie decât coronița din spice de grâu stigmatizată și uitată într-un colț de cameră.

Să luăm un alt exemplu. Cel al cafetierei Mariei. Alături de o fotografie, este singura amintire de la mama ei, care a murit când Marie era mică. Mama bătea în lung și-n lat

magazinele de antichități, iar casa era un vesel talmeș-balmeș de lucruri pe cât de diverse, pe atât de insolite pentru fetița de atunci. Obiectul în sine este o cafetieră de porțelan pictat manual. Reprezentarea simbolică este o amintire de la mama, de care este îndrăgostită. Valoarea intrinsecă este costul obiectului, dar și cea dată de Marie, care adoră cafeaua și îl utilizează zilnic. Gradul de dificultate în despărțirea de obiect este, pentru Marie, 3.

De ce nu 4, o să întrebați? Doar este unica amintire materială de la mama sa! Cu toate acestea, răspunsul Mariei este altul. I-ar fi greu să se despartă de respectivul obiect fiindcă ține mult la latura lui practică, întrucât se poate umple cu un pachet de cafea, din care cauză îl și folosește zilnic.

Marie a depășit latura simbolică a obiectului. Nu în el s-a concentrat amintirea mamei, ci pur și simplu îi este de folos zi de zi și abia mirosul de cafea care învăluie bucătăria îi amintește de mama.

Dacă i-ar scăpa din mână cafetiera și s-ar sparge, nu amintirea mamei ar dispărea, ci obiectul cu funcția lui practică. Altfel, ajunge mireasma cafelei pentru a ține în viață amintirea.

Ultimul exemplu este al Colombei. Cu fiecare ocazie mai deosebită, mama îi făcea cadou câte un aparat electromenajer. Colombe suporta greu obiceiul mamei, care încerca să facă din ea o gospodină perfectă, considerând că aceasta era singura modalitate de a-și găsi un soț. Fapt care îi nega total personalitatea și certele calități artistice. După chipul și asemănarea numelui cu care o botezase, mama ei părea să facă totul pentru a o ajuta să își ia zborul, dar, de fapt, îi lega strâns aripile. Cea de-a treizecea aniversare a Colombei

a fost sărbătorită cu un minunat robot de bucătărie profesional. Tânăra locuia singură (spre marea tristețe a mamei sale, care se tot întreba în ce loc eșuase buna ei educație în ale gospodăriei), gătind foarte rar. Numai că acum se trezise și cu robotul foarte scump (după spusele mamei) și scli-pitor pe blatul din bucătărie și așa îngust și încărcat și de cafetieră, și de prăjitorul de pâine, și de storcătorul de fructe, și de cuptorul cu microunde.

Reprezentarea simbolică a robotului (ca a tuturor celorlalte lucruri de dinaintea lui) este, cum cred că ați ghicit, reamintirea zvâcnitoare a prezumatei incapacități a Colombei de a-și găsi un soț de bună calitate și grămada de reproșuri mascate pe care mama nu mai continua să i le aducă. Valoarea intrinsecă a obiectului este valoarea sa pecuniară sigură, anulată însă de evidenta lui lipsă de utilitate. Gradul de dificultate al despărțirii de obiect este 2, căci, totuși, e vorba despre un cadou de la mama, pe care o iubește în pofida inabilității ei deconcertante.

Declicul a avut loc într-o zi, din întâmplare. De ce să se fi tot împiedicat de cadoul inutil? L-a vândut și cu suma obținută și-a luat o minunată pereche de cizme, iar în clipa în care le-a încălțat și-a spus că dacă se va simți frumoasă cu ele în picioare, își va găsi mai ușor și un partener. Și dacă acesta va ține neapărat, nu va avea decât să îi dăruiască un robot de bucătărie, cu ajutorul căruia să prepare gătească amândoi mâncarea, ca doi îndrăgostiți ce s-ar fi aflat. Colombe a scăpat astfel de simbolul castrator al roboților de bucătărie și, observând ușurința și plăcerea de a o fi făcut, nu a mai păstrat în bucătărie decât lucrurile cu adevărat importante. Nici nu a mai contat că era vorba și de cadouri, ba nici atât în cazul în care veneau din partea mamei ei.

Colecțiile invadatoare

O colecție este o acumulare de obiecte identice care se constituie de-a lungul anilor. Prinde de minune prietenilor care, în lipsă de inspirație, vă pot face astfel un cadou. Numai că, aceeași colecție, poate deveni în scurt timp invadatoare. Care este adevăratul scop al unei colecții?

În primul rând, este vorba despre valoarea de piață: există colecționari care tezaurizează obiecte vechi cărora le crește valoarea. Scopul e constituirea unui patrimoniu în vederea vânzării. Valoarea este dată de raritatea obiectelor, semnătura autorului, frumusețe. Aceste colecții le regăsim, în general, în sălile de licitație.

Ce se poate spune însă despre colecțiile de jucării *Kinder* ori de pisicuțe de porțelan? Ele răspund unei frustrări exprimate într-un moment sau altul al vieții. Și atunci, încercăm să ne apropriem valorile ori calitățile reale sau presupuse ale unui anumit obiect.

Cei care au prins războiul colecționează deseori păpuși, jucării de care au fost lipsiți în copilărie. Acumularea acestora poate umple golul unei perioade în care nici nu se punea problema lipsei de griji și în care copiii au devenit prea devreme adulți prin forța împrejurărilor. Fiecare păpușă are un nume, sunt coafate și îmbrăcate. Pentru colecționari (cel mai adesea colecționare), ele trăiesc și le vorbesc. Colecțiile de jucării, chiar și foarte vechi, ne întorc în copilărie, într-o perioadă în care ceva ne-a lipsit. Cele mai răspândite colecții sunt cele de timbre. Acestea invită la călătorie, la descoperirea altor lumi, cu siguranță fantastice, care, în orice caz, te fac să visezi, în care se trăiește o altă viață decât cea de zi cu zi.

Din păcate, există numeroase colecții inutile, al căror unic scop este acumularea. Eșantioanele de parfumuri exprimă dorința de feminitate și de seducție, pentru care nu există mijloace de achiziționare, dorința de a fi cu totul altcineva. La fel ca și colecțiile de pantofi cu tocuri cui, pe care unele femei nu le poartă niciodată, preferându-le încălțămintea comodă, cu talpă joasă.

Doamna la care ne referim umbla prin toate magazinele de antichități în căutare de cuțite vechi, având predilecție pentru cele cu mâner de sidef, așezându-le pe toate la vedere, într-o vitrină din living. Era pentru ea cumva de neînțeles de ce își rupsese aproape toate relațiile. La originea neînțelegerilor stăteau deseori cuvinte supărătoare, repetate celor interesați cu deformările de rigoare. Oare respectivele cuvinte nu erau tot atâtea lame tăioase de cuțit, după chipul și asemănarea colecționarei?

Toți cunoaștem colecționari de lucruri inutile și, poate, și noi facem parte dintre ei. Flacoane de parfum goale și lipsite de valoare, eșantioane de băuturi, meniuri din diverse restaurante, pisici, câini și tot felul de alte animale din porțelan… Toate exprimă o absență pe care încercăm să o acoperim: sticluțele ar fi bine să fie pline cu lucruri interesante, care ne lipsesc, meniurile din marile restaurante ne dau iluzia prezenței în locuri selecte, stilourile vor să exprime ceea ce nu spunem, cheile ar putea deschide uși simbolice pe care le ținem încuiate, biletele de autobuz ne duc acolo unde, în fapt, nu îndrăznim să ajungem, ca și eșantioanele de nisip de pe plaje îndepărtate…

Uneori, colecțiile iau naștere fără voia posesorului: ajunge să aveți două broscuțe ori două ceainice pentru ca apropiații să nu vă mai dăruiască decât așa ceva. Când toți cunoscuții vă invadează cu aceleași obiecte, vă transmit, de fapt, ideea pe care și-au făcut-o despre dumneavoastră. Care idee, rol acordat, le convine și nu ar vrea să vă vadă schimbându-vă.

Élise are doi băieți. Când cel mic a părăsit casa părintească, însurându-se, i-a dăruit un bonsai minunat. Cunoscuții arbori pitici au fost tăiați pentru a li se încetini creșterea. Prin intermediul cadoului, Élise îi transmitea fiului că nu ar fi vrut să se facă mare, ci să-l păstreze încă agățat de poalele ei. În aparență, cel puțin, fiului i-a convenit situația, devenind colecționar de bonsai cu ajutorul mamei.

Toate aceste povești ne arată că obiectele sunt mult mai complexe decât ne închipuim. Rând pe rând se dovedesc funcționale, simbolice, rememoratoare, le iubim, le detestăm, le spargem, le plângem, le înlocuim creând noi povești.

Obiectele sunt la fel ca membrii familiei și istoria personală, permițându-ne să notăm inconștient și, la prima vedere, lipsit de importanță, dar niciodată inocent, ceea ce nu îndrăznim să spunem cu voce tare. Obiectele care ne înconjoară sunt indici ai propriei personalități și uneori e util să ne aplecăm puțin asupra lor pentru a ne regăsi și înțelege mai bine.

Ce se întâmplă însă când ne lăsăm invadați de ele, când povestea pe care o spun pare să nu mai aibă nici cap, nici coadă? Ce se întâmplă atunci când ajungem

sclavii lor, când par să ne hotărască soarta în locul nostru? Să fim, oare, într-un film de anticipație? Nici vorbă. Ne aflăm în plin cotidian. Cel pe care îl trăim cu toții. Cel pe care ne-ar plăcea să îl vedem ordonat, așa cum ar trebui să ne fie și spiritul spre a putea intra într-o schemă prestabilită.

Da, numai că, omul fiind slab și neplăcându-i constrângerile, obiectele răutăcioase se revoltă, așa că dezordinea apare la orizont. Dezordinea presupune inițial existența ordinii, care a lăsat locul fanteziei. Ordinea presupune existența regulilor or, o știm cu toții, regulile sunt făcute pentru a fi încălcate. Putem fi tot atât de rebeli pe cât obiectele noastre?

Organizarea și aranjarea casei

„M-am săturat să fiu dezordonatul dezordonaților, să nu am nici cel mai mic simț al organizării, să nu fiu în stare să fac lucrurile într-o anumită succesiune și cu metodă. De ce unii fac curățenie într-o oră, iar mie îmi ia o zi întreagă și, la sfârșit, tot nebunia aia e? Noroc că nu am și serviciu, că altfel nu știu cum m-aș descurca și cu cei doi copii!“

Iată ce SOS a lansat o internaută pe un forum. Nu ar fi exclus să vă fi închipuit că este vorba despre dumneavoastră, într-atât v-ați recunoscut în respectiva mărturisire. Dar nici să vă fi întrebat cum de nu reușește să urmărească cum trebuie copiii, din moment ce nu are serviciu și să vă fi apucat să concepeți un plan spre a-i veni în ajutor. Ce-o fi atât de greu să faci ordine prin casă? Totul e să te apuci de treabă.

Să te apuci de treabă… Parcă vă și văd rămânând încurcați, fără a ști prea bine de unde să începeți.

Unii au moștenit o știință ancestrală și imuabilă în acest sens, un simț infailibil al organizării care pare atât de simplu neofiților. Aceștia nu se pot decât mira că vă

puneți atâtea întrebări existențiale în legătură cu ceea ce, pentru ei, ține mai degrabă de înnăscut decât de studiu.

Bine, numai că așa stau lucrurile: nu suntem cu toții egali în fața ordinii și nici a alter-egoului ei, dezordinea, și am muri de plictiseală dacă am concepe la fel, fără excepție, lumea care ne înconjoară. Fiindcă a aranja lucrurile nu este altceva decât expresia modului personal de a percepe lumea.

Ca și întunericul și lumina, yin și yang, binele și răul, la fel nici ordinea nu există decât fiindcă există dezordinea și invers. Cum nu v-ați gândit că treburile gospodărești și aranjatul lucrurilor pot ridica probleme metafizice, iată-vă fie liniștiți, fie intrigați. Nu facem nici ordine accidental, nici dezordine în deplină nevinovăție.

Ordinea în gospodărie ține de o viziune absolut personală. Câte femei nu spun, oare, „Nu te uita la vraiștea asta, n-am avut timp să fac curat", deși n-ai putea descoperi nici cel mai mic fir de praf, fie și dacă ai fi împrumutat un microscop cu laser de la NASA.

După un asemenea preambul, unii, desigur, vor fi descurajați și își vor dori să lase pe mâine până și gândul de a reflecta asupra modului în care s-ar putea apuca de treabă, pe când alții vor începe să tropăie pe loc de nerăbdare, urmărind rând cu rând în căutarea unor indicii rafinamente care îi vor face încă și mai performanți în misiunea lor de Super Gospodină ori Lord Curățenie pe care le-o conferă asumarea unei astfel de metamorfoze. Cursurile de abilități casnice au dispărut din programele școlare supraîncărcate, iar revoltele din mai '68 au trimis la plimbare, odată cu sutienele, și transmiterea din mamă-n fiică a unor cunoștințe tipic feminine, pe vremuri. Nimeni de atunci, de pe baricade, nu și-ar fi

închipuit că preocuparea multor femei din secolul al XXI-lea va fi să se transforme în gospodine performante, imagine pe care producătorii de detergenți încearcă să o impună prin intermediul micului ecran doamnelor sub cincizeci de ani.

În fața haosului domestic, a cărui amploare încă nu a fost măsurată, mulți dintre noi ne întrebăm, astăzi, de unde să începem treburile și cum să facem să terminăm la vreme, în așa fel încât totul să fie perfect. Or, există tot atâtea răspunsuri câte persoane tinere își pun întrebarea.

Și, o afirm încă o dată: sunt tot atâtea feluri de a fi aranjată o casă câte povești personale există. A dumneavoastră care este?

Test:

Cât de ordonat sunteți?

1. **La întoarcerea din vacanță:**
   a. Vă bucurați că v-ați întors, dar deja vă pare rău după vacanță;
   b. Ați planificat sarcinile de îndeplinit și vă și țineți de plan;
   c. Nici nu a apucat bine partenerul să lase jos bagajele, că ați și dat drumul la prima mașină de spălat, punând la punct lucrurile pentru anul viitor;
   d. Scoateți din bagaj amintirile și vă uitați la fotografiile din vacanță.

2. **Frigiderul e gol:**
   a. Trimiteți bărbatul și copiii la cumpărături;

b. Comandați cele necesare din două–trei clicuri pe internet, mulțumită unei liste prestabilite;
c. Nu s-a întâmplat niciodată așa ceva, nici măcar la întoarcerea din vacanță;
d. Comandați o pizza pentru toată lumea.

3. **Primiți o scrisoare:**
a. Este prima somație legată de neplata facturii telefonului, sosită cât erați în vacanță;
b. Este avizul unei plăți automate, executate de bancă;
c. Este extrasul săptămânal de cont, pe care însă deja l-ați obținut de pe net;
d. Vă întrebați de ce v-ar tăia lumina, doar soțul a plătit factura, nu.

4. **Administrația financiară a comis o eroare, prin urmare trebuie să vă dea banii înapoi:**
a. Pică la fix, deci hotărâți să sărbătoriți evenimentul la restaurant;
b. Puneți banii deoparte pentru următoarea rată;
c. Le-ați trimis în acest sens o scrisoare recomandată și, în sfârșit, v-au răspuns;
d. Strigați și bateți cu pumnul în masă până când vă dați seama că aveți de luat, nu de dat.

5. **Vă sună niște prieteni. Sunt pe aproape și vă propun să treacă pe la dumneavoastră, așa, pe nepregătite:**
a. Pregătiți o prăjitură cu ce aveți la îndemână, fără să aveți prea multă grijă de cantități ori de rețetă;

b. Chiar vă convine pauza, tocmai ați terminat de dat cu aspiratorul și de făcut loc pe canapea;
c. Fir-ar să fie, doar le-ați spus că nu aveți niciun minut liber azi: nici curățenia nu ați terminat-o și mai aveți și de pregătit cina!
d. Profitați pentru a-i ruga să ia ceva de mâncat la repezeală și de băut.

6. **Prietenii vă apreciază pentru numeroasele dumneavoastră calități și, în general, vă cer:**
a. Rețeta de pui thailandez, încercând să afle ingredientul miraculos;
b. Rețeta sufleului de mânătărci, mereu la fel de reușit;
c. Rețeta de budincă din fructe de pădure și piure de mango proaspăt;
d. Adresa cofetarului căruia cu toții îi adoră tartele cu fructe.

7. **Când vă dați întâlnire cu un prieten:**
a. Anunțați că veți întârzia cinci minute;
b. Ajungeți fix la ora convenită;
c. Profitați că ați ajuns cu un sfert de oră mai devreme pentru a mai face niște cumpărături;
d. Anulați întâlnirea în ultimul moment propunând amânarea pentru a doua zi.

8. **La școală, materia preferată era:**
a. Istoria/geografia, fiindcă profesorul știa să spună povestioare care, adunate, înseamnă Istoria;
b. Româna, fiindcă aveați note bune la dictare;

c. Matematica, întrucât știați de fiecare dată la ce oră se întâlneau cele două trenuri;
d. Artele plastice, fiindcă aveți într-adevăr simțul culorilor.

9. La ce meserie ați visat:
a. Pictor;
b. Pompier;
c. Infirmier sau veterinar;
d. Avocat.

10. E zi de curățenie în toată casa. Începeți:
a. Punând puțină muzica, în așa fel încât să aveți o motivație;
b. Dând drumul la prima mașină de spălat, înainte de a porni aspiratorul;
c. Dând afară bărbatul, copiii și câinele;
d. Adunând agrafele de hârtie din sertarul biroului.

11. Urmărind publicitatea pentru un produs miraculos de curățat:
a. Vă întrebați la ce mai e, atunci, bun cel cumpărat de menajeră;
b. Nu credeți decât în ceea ce încercați personal;
c. Detergentul cu rășină de pin e singurul adevărat, dintotdeauna;
d. Fugiți să-l cumpărați.

12. Mașina de spălat vase s-a stricat:
a. Unde-o fi numărul de la service? E de neconceput să stai două zile fără ea;

b. E de ajuns să speli vasele pe măsură ce le folosești, decât să le lași să zacă-n chiuvetă;
c. Niciodată nu ați avut încredere că ar spăla cum se cade și paharele. Dacă ar fi fost cu adevărat bună de ceva, nu s-ar fi stricat;
d. Mecanicul vă anunță că era doar filtrul înfundat, așa că v-ați liniștit.

Rezultate

Aveți mai mulți A:
Trăiască dezordinea organizată!

Ordinea nu este calitatea dumneavoastră înnăscută, dar nici nu s-ar putea spune că asta vă deranjează, ba, până la urmă, chiar vă convine, cu atât mai mult cu cât știți întotdeauna cam pe unde se află fiecare dintre lucruri. Când gospodăria dă semne că ajunge o corvoadă, mărturisiți că aliata cea mai de nădejde devine menajera, pe care o chemați și îi lăsați cheile. Se mai întâmplă totuși să faceți ceva ordine înainte de sosirea acesteia, ca să nu se sperie prea tare de ceea ce urmează să facă. Dacă vă mai învinovățiți, uneori, că nu dispuneți de suficient simț al ordinii și al metodei, asta se întâmplă doar fiindcă vă închipuiți fără efort că alții sunt mai eficienți. Numai că, după zece minute, reveniți la gânduri mai optimiste fiindcă, pe neașteptate, la ușă apar câțiva prieteni care vă apreciază spontaneitatea și umorul deja celebru. Ați păstrat din copilărie acea latură ușor visătoare și inventivă care vă face să luați viața în piept fără vreun plan anume, fără să vă faceți cine știe ce probleme.

Întrebarea dumneavoastră metafizică: Unde-oi fi văzut eu cartea aia ultima oară?

Sfat: Învățați să vă organizați ca într-un joc, pentru a nu vă pierde buna dispoziție, dar nici dezordinea să nu vă perturbe vreodată!

Aveți mai mulți B:
Ordinea, a doua natură

Ordinea și curățenia sunt principii importante pentru dumneavoastră și vă place ca toată lumea să dea o mână de ajutor. De altfel, chiar sunteți inițiatorul planurilor de sarcini cotidiene, iar partenerul nu rămâne nici el mai prejos. Fiecare lucru la locul lui și fiecare loc cu lucrul lui. Cel mai slab compliment care vi se poate aduce este că sunteți un om organizat. Aveți liste clare cu tot ceea ce nu trebuie să uitați. Ați organizat astfel locuința încât oricine să știe, dacă lipsiți, unde sunt ustensilele de bucătărie, aspiratorul ori mătura. Fiecare își cunoaște foarte bine sarcinile de îndeplinit, iar gospodăria este o îndatorire a tuturor.

Prietenii preferă să discute cu dumneavoastră chestiuni de subtilitate ale aranjării casei, pentru a le rezolva cât mai rapid, solicitându-vă critica obiectivă legată de toate noutățile *doi-în-unu*, ba chiar *trei-în-unu* care v-ar nichela interiorul cât ai clipi din ochi.

Vă place curățenia de primăvară pentru virtuțile ei terapeutice și le mulțumiți mamei și bunicii care v-au dezvăluit secretele care duc la o locuință mereu bine întreținută.

Întrebarea dumneavoastră metafizică: De ce n-o fi funcționând chestia asta tot atât de bine ca la publicitate?

Sfat: Nu vă impuneți normele de organizare a locuinței celor apropiați, dar continuați să le oferiți sfaturi avizate.

Aveți mai mulți C:
Dezordinea nu va-nvinge!

V-ați dedicat cu totul sarcinilor gospodărești. Cel puțin așa v-ar plăcea să lăsați să se creadă. Chestiunile menajere nu mai au niciun secret pentru dumneavoastră și vă absorb în cel mai bun caz din zori până-n asfințit, ba, uneori, activitatea vi se încheie mult după ce toți ai casei au adormit. Dacă seamănă ceva, cât de cât, a dezordine, antenele dumneavoastră ultrasensibile reacționează instantaneu și iată-vă aliniind, aranjând, triind, punând cum trebuie.

Nu suportați să vă fie puse la îndoială calitățile de mare coordonator și nu lăsați nimănui cele gospodărești. Dacă, totuși, încredințați celorlalți vreo sarcină, tot treceți după ei mai târziu, pentru mici corecții. Hotărât lucru, nimic n-au habar să facă și lucrul acesta vă obosește.

Ultima dată când v-ați referit la cumnată, a fost pentru a vă întreba cum o fi putând trăi într-un asemenea permanent talmeș-balmeș, amintind de praful pe care l-ați găsit pe bufet. Lucru de neconceput în casa dumneavoastră, după cum țineți să-i reamintiți soțului. Opinia celorlalți este foarte importantă și nici că i-ați deschis de ușa poștașului dacă, din întâmplare, stativul pentru uscat rufe este încă la vedere, în living. Și, de altfel, dacă rufele încă nu s-au uscat, asta e din cauză că s-a întors câinele murdar până-n vârful cozii, or nu ați avut timp să îi ștergeți urmele de pe podea fiindcă exact atunci a sunat telefonul.

Considerați că simțul organizării vă este cel mai bun atu și nu pierdeți ocazia să oferiți sfaturi celor din jur. Dar, până la urmă, această dorință absolută de ordine nu e o modalitate de a vă apăra, spre a nu putea fi descoperită nicio fisură în imaginea superlativă pe care țineți să o prezentați?

Întrebarea dumneavoastră metafizică: De ce nu m-o fi respectând propria familie?

Sfat: Ieșiți din priză măcar o oră pe săptămână și refuzați să mai faceți ceva, fie ce-o fi.

Aveți mai mulți D:
De ce atâtea constrângeri?

Cu adevărat gospodăria nu este o prioritate. Aveți tendința de a lăsa totul pe mâine și, în consecință, de a uita ce e de făcut. Cu toată bunăvoința de care dați dovadă, vi se pare că nu întrezăriți nicicând finalul. Dacă ar fi să definiți sarcinile de zi cu zi, v-ați referi fără greutate la cele douăsprezece munci ale lui Hercule ori v-ați compara cu Sisif care împinge bolovanul doar pentru a aluneca din nou la vale, obligându-vă s-o luați fără vreo bucurie de la capăt. Uneori descurajarea atinge o asemenea cotă încât vă vedeți nevoit să vă apucați și de ale gospodăriei, iar vasele le spălați când nu a mai rămas nici măcar o farfurie curată în dulap. Alteori vă cuprinde o adevărată frenezie a ordinii și vă hotărâți să scoateți totul de prin șifoniere, până când vă lăsați furat de o altă ocupație cu mult mai pasionantă: mezinul tocmai a dat de o șopârlă în fundul grădinii. Durerea cauzată și numai de gândul de a fi obligat să efectuați unele sarcini menajere e mai mare decât neplăcerile produse de dezordine. Din două rele, o alegeți pe cea mai mică.

Întrebarea dumneavoastră metafizică: De ce-o fi nevoie să fie casa mereu pusă la punct?

Sfat: A învinovăți nu a făcut niciodată pe cineva să meargă înainte. Dacă gospodăria nu a fost niciodată, cu adevărat, pasiunea dumneavoastră, încredințați-o cuiva calificat și nu vă temeți să îi cereți sfatul pentru lucruri mai mărunte.

Sarcinile gospodărești

În secolul al XXI-lea, cursul de gospodărie de la școală pare o amintire îndepărtată, dintr-o epocă revolută. Din acest moment, acțiunile precise ale administrării locuinței și, mai ales, sarcinile gospodărești se transmit de la mamă ori bunică la copil sau nepot. Putem vorbi despre o adevărată perpetuare a activităților. Încă din primii ani de viață, copiilor le place să facă la fel ca mama, să gătească împreună, să calce rufele sau să trebăluiască prin gospodărie. Creatorii de jucării o știu foarte bine și propun tot felul de modele sofisticate spre a o imita pe mama: mici aspiratoare care huruie, masă de călcat, mașină de spălat pentru îmbrăcămintea păpușilor. Mica gospodină perfectă este pe cale de a deveni o realitate.

După care vine vremea ca părinții să transmită copiilor cunoștințele pe care și ei le-au moștenit nu cu prea mulți ani mai înainte. Gesturile trebuie să fie precise și repetate exact așa cum au fost învățate. Rar mai e loc pentru improvizație ori imaginație. Sarcinile gospodărești se transmit ca și secretele de familie, diferind de la una la alta. Mamele și fetele erau una lângă alta pentru a broda trusoul, pentru a învăța rețete culinare sau

pentru a transmite patrimoniul cultural menajer. Astăzi, lucrurile s-au schimbat mult. Ce se întâmplă atunci când mama nu mai transmite respectivele cunoștințe, ci se mulțumește să încălzească mâncarea în cuptorul cu microunde? A explica sarcinile gospodărești înseamnă a construi viitorul copilului, fie el fată sau băiat, fiindcă a avea grijă de casă nu mai e o activitate cu unică orientare de sex, ca în anii '60, când aceasta era rezervată femeilor. A te ocupa de propria casă înseamnă a te ocupa de propria persoană, iar acest fapt trebuie transmis de către unul dintre membrii familiei, fie el tatăl, mama sau unul dintre bunici… Important nu mai este momentul în care are loc transmiterea de informație, ci calitatea lui.

De ce sunt tinerii refractari la sarcinile gospodărești?

Mamele se plâng adesea, în cor, de dezordinea care îi caracterizează pe adolescenți și de aparenta lor lipsă de igienă. Dar, nu e oare această reacție o modalitate de respingere a unor principii prea rigide, impuse de părinți, într-o perioadă în care orice subiect este pus sub semnul întrebării?

De ce ar fi interesată o fată să știe cum se calcă o fustă plisată, când nu își cumpără decât haine din lycra ce se întind dintr-o singură mișcare, la scoaterea din mașina de spălat? Miza transmiterii experienței este mai importantă decât tehnica în sine. În definitiv, este vorba, atât pentru mamă cât și pentru fiică, de a petrece o clipă împreună, de a schimba o informație, asta însă exact în perioada în care tânăra nu visează decât la emancipare, iar mama refuză să își vadă copilul transformându-se în

viitorul adult. Transmiterea de informație pare esențială, dar nu se efectuează întotdeauna în cele mai bune condiții, iar ceea ce, în copilărie, era o joacă, se preschimbă deseori într-o serie de constrângeri respinse în bloc.

De ce neapărat să speli vinerea rufele? De ce trebuie dat cu aspiratorul în fiecare dimineață? Dacă părinții tot trebuie să transmită anumite cunoștințe, trebuie să accepte și că propriii copii le vor lua în posesie și le vor utiliza altfel decât le-ar plăcea celor mari.

Fundamentul este așezat în copilărie, când dezordinea este o lume minunată în care poți descoperi și construi.

Chiar trebuie să fie mereu curat de „să-ți ia ochii"?

Numai sesizarea unei asemenea întrebări poate fi luată drept un sacrilegiu de *tifosi* cârpei de praf high-tech. Cu toate acestea, cât de plăcut este să nu simți niciun dram de vinovăție în pofida vaselor rămase în chiuvetă, a patului nefăcut și a maldărului de reviste aruncate de-a valma în coșul anume ales pentru a le adăposti pe cele care merită păstrate. Lucrurile nu sunt deloc simple și fiecare are propria sa marjă de toleranță privitoare la dezordine. Scara de valori pur subiectivă și absolut personală nu poate fi trecută nici de la mamă la fiică, nici între prietene. Din păcate, gradul de tolerare a dezordinii este o chestiune complet personalizată. Unii vor resimți și cea mai mică pernă mișcată de la locul ei drept o încălcare ireparabilă a principiilor fundamentale ce garantează ordinea familială, alții nici măcar nu își vor aminti când au scos ultima dată masa de călcat, așa că vor lua la întâmplare un tricou din grămada din dulap.

Să ne întoarcem la întrebarea esențială: chiar trebuie să fie totul, continuu, într-o ordine care să-ți ia ochii? Răspunsul rezonabil este: nu. Fiindcă, dacă totul ar fi perfect, ne-am afla într-o locuință de prezentare ori într-un spot publicitar și, după cum oricine știe, așa ceva nu este realitatea.

Cu toate acestea, pentru unii perfecțiunea este scopul suprem. Niciun fir de praf nu are șansa de a rezista, nicio rufă șifonată, nicio pernă nearanjată, niciun covor nebătut… Pentru ei niciun moment consacrat sarcinilor gospodărești nu poate fi unul ratat în această căutare absolută. În care caz dezordinea este resimțită ca suferință, iar aranjarea frenetică drept act salvator.

Paula nu se putea culca atâta vreme cât totul nu era impecabil, fără o dâră de calcar în chiuveta din bucătărie, fără o firimitură pe jos. Lucrurile spălate în timpul zilei trebuiau călcate, împăturite și aranjate în șifonier. I se întâmpla să se trezească în miez de noapte fiindcă uitase să scoată vasele din mașina de spălat sau pentru a mai adăuga ceva pe lista cu treburile de a doua zi. Când era întrebată la ce bun o asemenea exaltare menajeră, răspundea invariabil: „Nu se știe niciodată cine ar putea apărea pe neanunțate. Ce ar zice dacă nu ar fi totul în ordine?" Numai că nimeni nu mai venea pe neanunțate și asta tocmai fiindcă, prea prinsă de sarcinile gospodărești, Paula uitase că mai are și prietene, care se îndepărtaseră de ea tocmai fiindcă nu era niciodată disponibilă, fiind prea dedicată gospodăriei.

Spre deosebire de aceste *Wonder Woman*, de acești *Superman* ai aspiratorului multifuncțional, există și cu

totul altfel de persoane, care se uită la cele dintâi printr-o fereastră teribil de opacă, realizată dintr-o reciprocă imposibilitate de a se înțelege, speriate și de simpla idee că ar trebui să rezolve și cea mai ușoară chestiune gospodărească.

Pentru fiecare dintre aceste categorii, ordinea și dezordinea pot fi sursă de suferință și de angoasă: „Nu mai suport dezordinea din jur, am senzația că toată ziua mă ocup de casă și nimic nu se vede"; „Bărbate-miu îmi face viața un iad, iar și-a lăsat lingurința-n chiuvetă!"

E grav, doctore?

Dacă aranjarea locuinței, ordinea și curățenia au devenit adevărate obsesii, atunci e timpul să ne punem unele întrebări. Nu este cazul să rămâneți prizonieri ai acestei suferințe, ci trebuie să vă întâlniți cu cineva care vă poate ajuta să traduceți în cuvinte angoasele exprimate de acțiunile dumneavoastră, de frenezia menajeră ori de incapacitatea totală de a vă apleca asupra treburilor casei. Nu văd de ce ar trebui să vă neliniștească faptul de a lăsa pe mâine mașina de spălat ori ștersul ultimului fir de praf. Vă mai amintiți? Nu totul trebuie să fie continuu perfect!

Pentru început, întrebați-vă pentru cine aranjați în asemenea măsură locuința? Astfel formulată, întrebarea poate conduce la răspunsul logic: „Pentru mine, pentru ca familia mea să se simtă bine". Dacă însă aveți răbdare să mergeți mai departe cu reflecția, ați putea descoperi și alte cauze ale acestei nevoi de perfecțiune, de dorință de a avea totul sub control.

Este important să știți pentru cine și de ce faceți ordinea ori nu o puteți face cu niciun chip. S-o faci pentru tine însuți este una. Dacă, într-adevăr, pentru dumneavoastră este, atunci trebuie să fiți în stare să vă acordați câteva clipe de odihnă, spre a vă gândi și la altceva și, înainte de orice, chiar la dumneavoastră.

Nu cumva, pur și simplu reproduceți o schemă familială? Întotdeauna v-ați văzut mama devotată familiei și considerați că o omagiați perpetuând cunoștințele pe care vi le-a transmis.

Nu cumva vizați perfecțiunea spre a arăta ce „fetiță cuminte" sunteți, spre a face o bucurie părinților care nu au știut să vă dovedească dragostea la care aveați dreptul? Nu dați ocazia nici celei mai mici critici, chiar cu riscul de a lăsa deoparte toate celelalte aspecte ale vieții de adult în toată puterea cuvântului.

Dacă faceți gospodărie pentru ceilalți, pentru părerea lor, ar fi timpul să priviți și altfel lucrurile și să începeți să trăiți și pentru dumneavoastră înșivă.

Raporturile noastre cu igiena locuinței trimit, de asemenea, și la propria noastră igienă, la propriul nostru corp și, totodată, la propria noastră sexualitate.

Cathy a auzit mereu că bărbații sunt niște mizerabili. Că sexualitatea este murdară și degradantă. Nu întinsese mama, la vedere, în living, cearșafurile pătate ale fratelui ei? Lui Cathy îi rămăsese în minte imaginea. Deși nu avea decât șapte ani, înțelesese ceea ce se întâmplase. La maturitate, după fiecare act sexual, Cathy nu doar se repezea la baie ca să facă un duș, dar își mai și da jos bărbatul din pat pentru a schimba și spăla imediat cearșafurile. Inconștient,

nu i-ar fi plăcut ca mama să expună și obiectul delictului ei, chiar dacă trăia în alt oraș, suficient de departe. Până și târziu, în noapte, o putea cuprinde frenezia gospodărească. Subiectul întregii atenții nocturne erau baia (încăpere legată de modul în care ne percepem corpul și intimitatea) și dormitorul. Nici nu ar fi acceptat să adoarmă înainte de a îndeplini ritualul de purificare. Soțul, descurajat, a lăsat-o în pace, înțelegând în ce măsură a nu spăla cearșafurile ar fi putut-o face să sufere.

Societatea modernă oferă, asupra femeii, imaginea perfecțiunii pe care aceasta, dacă nu vrea să sufere opobriul public, trebuia să o ia drept model. Soție ideală, sexy, atractivă, asumându-și deplin sexualitatea, mamă perfect implicată fără însă a fi sufocantă, colaboratoare eficientă, motivată, dar nu arivistă, prietenă din copilărie întotdeauna aproape și, când mai găsește vreme în acest mod de a-și folosi timpul, trecând de treizeci de ore (pe zi), perfectă femeie de interior pregătind cu minuție o tocană de miel cu cepe mici, cartofi, morcovi și napi, împodobindu-și în același timp cu grijă și gust camerele, adevărat por al păcii pentru întreaga casă.

Dar unde să fie șortul cu paiete din *Wonder Woman*? Cum să nu te simți vinovată când nu ești în stare să duci totul la bun sfârșit? Când rufele s-au adunat de două săptămâni și vasele nu le-ai spălat de dimineață?

Géraldine mărturisește: „Mama m-a umilit întotdeauna, zicându-mi că nu sunt bună de nimic, nici măcar să spăl vasele ca lumea. Așa că mi-am început și eu viața de femeie bună de nimic lăsând să mă dea orice peste cap". Géraldine a coborât garda, ocupând același post de ani și ani de

zile, neîndrăznind să solicite vreo promovare, lăsându-se dusă de soț și de copii, adevărați prinți ai casei, cum au vrut ei. Dezordinea a sporit tot mai tare, dar, ce să-i faci, din moment ce tot nu era în stare de nimic ca lumea... Doar mama ei, atât de distantă și de rece, i-a spus-o-n față! Căutarea iubirii materne a împins-o să își asume portretul cu care prea puțin ar fi avut cum să se mândrească, portret pe care propria mamă îl așeza în fața oricui dorea s-o asculte.

Dezordinea nu este decât un mesaj inconștient pe care îl adresăm cu stângăcie celor din jur. Totodată, mai este și un mijloc de a nu ne asuma prea de timpuriu anumite responsabilități, căutarea unei situații delicate și lipsite de confort, care nu ne face nicio bucurie, dar care traduce nevoia de a fi ajutați, iubiți, salvați.

Această modalitate de comunicare nonverbală își găsește deseori rădăcinile în copilărie, perioadă esențială a învățării.

Când aranjarea casei ridică probleme

Obsesia aranjării

A organiza și a aranja pot răsuna, pentru urechile unora, fie ca două cuvinte excluse din limbajul cotidian, fie ca două misiuni aproape divine cu care se simt investiți. Nu contează din care categorie faceți parte. Nimeni nu rămâne indiferent în fața organizării și aranjării locuinței.

Uneori, comportamentele opuse extreme pot da naștere unor tensiuni în cadrul cuplului. Unul dintre cei doi

poate vedea în pasiunea pentru ordine a partenerului o lipsire de libertate, celălalt crede că descoperă în propensiunea pentru dezordine a celui de alături lipsă de respect, de interes și, prin urmare, de dragoste.

Unul își petrece întreaga zi lustruind, punând în ordine, ștergând, spălând, frecând podelele, pe când celălalt lasă lenjeria murdară pe unde nimerește, copiii să intre în casă murdari, câinele să lase fire de păr peste tot.

A vrea să ai totul bine aranjat și în ordine este semnul dorinței de a avea totul sub propriul control. Totul trebuie să intre în anumite cutii care, la rândul lor, sunt așteptate de alte cutii special pregătite. Care cutii sunt etichetate și așezate într-o ordine precisă, autorul felicitându-se pentru o atare disciplină fără greș. Și, nu-i vorbă, când ai nevoie de ceva știi exact locul în care se găsește.

A aranja înseamnă a controla. În respectivele condiții nu mai e loc nici pentru improvizație, nici pentru surprize. Deschid ori închid cutia după cum am chef. Multiplicarea cutiilor și a normelor de aranjare traduce controlul desăvârșit asupra obiectelor, adesea ca o compensație față de alte domenii ale vieții în care ne considerăm mai puțin dotați, în care ni se pare că nu ni se recunoaște adevărata valoare.

Acesta este domeniul meu de competență

Augusta ocupă un post de conducere în care îi sunt recunoscute calitățile organizatorice, dar în care, câteodată, se mai strecoară și îndoiala din cauza presiunii puternice. Acasă are de crescut trei copii mari, care încă nu au trecut pragul către maturizare, aflați în căutarea drumului profesional, făcând una după alta greșelile adolescenței. Și asta,

își spune Augusta, fiindcă lipsește prea mult de lângă ei. Deseori se simte depășită de problemele lor. La fel și în propriul cuplu. Singurul lucru care nu i se poate lua este o organizare casnică exemplară. Soțul i-a propus de mai multe ori să ia pe cineva care să o ajute în gospodărie, dar s-a dovedit o misiune imposibilă. „De ce să mai plătim pe cineva, din moment ce mă descurc așa de bine?" Firește că se descurcă foarte bine, numai că în detrimentul clipelor de odihnă pe care cei doi le-ar putea împărți. Gospodăria, aranjarea casei sunt singurele domenii în care excelează, crede ea, or, a le încredința altcuiva ar însemna pentru Augusta recunoașterea incapacității de a stăpâni lucrurile atunci când relația cu soțul sau copiii prezintă suișuri ori coborâșuri.

Deseori, obsedatele de ordine și de curățenie lasă și un loc în care situația este exact inversă. Excepția care confirmă regula. Spațiul secret în care se refugiază toate pulsiunile refulate, de a cărui existență nu trebuie să afle nimeni. Mărimea respectivului loc nu este însă pe măsura pulsiunilor. Poate fi vorba despre un dulap în perete, o cutie, ba chiar o întreagă încăpere. Pe acolo poți da de fotografii din vacanță pe care, de vreo zece ani, nu a mai stat nimeni să le pună în ordine; de ce nu de un dulap din bucătărie în care s-au îngrămădit conserve expirate. Modul în care concepem ordinea spune multe despre noi, la fel ca și dezordinea. După cum asupra interiorului locuinței ne proiectăm structura psihică, tot așa ne proiectăm dezordinea emoțională în felul de a organiza camerele și de a ne aranja propriul eu.

Fără ordine, nici nu mai poate fi vorba despre mântuire! Aranjăm casa pentru a ne organiza și structura

viața și activitatea. Se înțelege de la sine că ustensilele pentru gătit trebuie să fie în bucătărie ori cât mai aproape, că prosoapele trebuie să se afle în baie ori pe coridorul către aceasta. Fiecare obiect trebuie să fie găsit acolo unde ai nevoie de el, acolo unde se folosește. Nimic nu e mai puțin evident și, uneori, poți descoperi asocieri de neașteptat, surprinzătoare.

Lenjeria, Lydia o ține într-un bufet din living, actele în măsuța de toaletă, ca să nu mai vorbim de micul dulap pentru încălțăminte din bucătărie. „Nici nu m-am gândit la chestia asta. Le-am pus pe unde am găsit loc, pe măsură ce am despachetat." Sigur că o asemenea organizare fantezistă o obligă să bată în lung și-n lat apartamentul pentru varii preocupări cotidiene, numai că lucrul acesta îi convine și îi exprimă foarte bine personalitatea originală.

Dezordinea organizată

„Mărturisesc că sunt o dezordonată. Dar una organizată. Știu unde se găsește fiecare obiect, fără însă a fi atentă atunci când îl aranjez. Sunt dezordonată de lene și-mi las lucrurile prin tot felul de locuri unde rămân până când am iarăși nevoie de ele." Iată deci mărturia unei dezordonate organizate care ține să precizeze: „Sunt eu dezordonată, dar nu vreo-mpuțită!"

— Dacă-ți spun! Cheile de la mașină erau pe masa de lângă coșul pentru fructe și-acuma nu mai sunt acolo!

— Cum ți-a venit să le pui în locul ăla, când avem cârligul special pentru ele?

— O fi, dar eu de pe masă le iau de fiecare dată.
— Așa-ți trebuie dacă nu faci și tu ca toată lumea...

Puteți înlocui cheile mașinii cu orice alt obiect de care vă folosiți zilnic. Cu toții am trăit o asemenea scenă măcar o dată în viață. Avem fiecare micile noastre obiceiuri în privința aranjării locuinței care ne sunt proprii fiindcă avem fiecare personalitatea noastră.

Persoanele dezordonate au întotdeauna o vagă idee despre unde ar putea fi anumite obiecte și, cu prețul unor eforturi de memorie și a unor cercetări de-a dreptul arheologice, descoperă nu se știe cum lucrul căutat. Dezordinea aparentă este o modalitate diferită în care acestea văd lumea, propria lume. Aranjați lucrurile după cum vi s-ar părea logic și le veți perturba și mai tare, solicitându-le încă și mai multe eforturi pentru a găsi lucrul de care au nevoie.

„De ce să pun inelele în caseta pentru bijuterii?"

Timp de mai multe zile, Sophie a căutat degeaba un inel pe care ținea neapărat să îl poarte la căsătoria unei prietene, dar nici vorbă să dea de el. Întreg apartamentul a fost întors cu fundul în sus, până și frigiderul, în ideea că l-ar fi putut pune acolo din neatenție. Întreg apartamentul? Hotărât, nu, din moment ce inelul rămăsese de negăsit! Abia peste vreo șase luni, Sophie a deschis o casetă pentru bijuterii care îi fusese dăruită cu mulți ani înainte și de care uitase. Inelul acolo era, alături de alte bijuterii de care uitase de asemenea. La un moment dar, făcându-i o vizită, mama îi reproșase dezordinea de care dădea dovadă încă din copilărie, zicându-i: „Începi și tu cu ceva simplu, uite, de exemplu pune bijuteriile în casetă și așa vei ști întotdeauna unde le

găsești". Până la urmă a fost singurul lucru aranjat după sfatul mamei, numai că, uitând de el, sfatul s-a dovedit inutil.

Ordine și dezordine familială

Cât de simplă ar fi viața dacă am trăi singuri! Nu ar trebui să ne ocupăm decât de propria noastră organizare, nu am avea de dat socoteală nimănui, nici explicații, dacă deranj am vrea în locuință, asta am avea, cămășile albe ar putea fi aranjate oricum, curățenie am face când ne-ar veni…

Din păcate, în realitate trăim alături de alții și fiecare are personalitatea sa, care se exprimă în propriul său fel de organizare și aranjare a încăperilor.

Armonia familială este o utopie, n-aveți decât să vă analizați situația personală ca să vă convingeți. Armonia și echilibrul există atunci când întreaga familie a descoperit micul numitor comun al aranjării lucrurilor și, prin urmare, cumpănirea balanței între dorințele și necesitățile fiecărui membru. Uneori e nevoie de ani întregi, alteori nici că este găsit un asemenea echilibru, iar stăpâna casei bombăne zilnic bărbatul care își tot uită cămășile murdare pe fotoliu, în loc să le pună în coșul de rufe, și copiii se plâng că nu își mai suportă mama care le tot intră în cameră pentru a le-o aranja ea. E foarte greu să mulțumești pe toată lumea.

Înainte de a dori să impunem anumite reguli întregii familii, este necesar să înțelegem cum s-a constituit aceasta și care îi este povestea. Să înțelegem care sunt legăturile care îi reunesc membrii, în ce constau luptele pentru putere, dar și alianțele. Ca și începerea unei

campanii, conceperea ordinii acasă cere timp, perspicacitate și analiză psihologică.

Rolul fundamental de coordonator al căminului a fost acordat dintotdeauna femeii (gospodinei sub cincizeci de ani) căreia, de altfel, i se și adresează spoturile publicitare ce ridică în slăvi rapiditatea și eficacitatea a tot felul de detergenți. Când bărbatul apare în respectivele spoturi, este caricaturizat, având mereu ce să își reproșeze ori dovedindu-se extrem de neîndemânatic.

Cu toate acestea, în cuplurile în care bărbatul s-a hotărât să fie cel ce rămâne la domiciliu, își joacă foarte bine rolul. Cumpărături, curățenie, educarea și hrănirea copiilor, rezolvă totul excelent, ba, uneori, chiar mai bine decât soția! Nu este vorba de cine știe ce moștenire genetică a unei aptitudini feminine, ci, mai degrabă, de un soi de moștenire culturală. Tăticii care vin să își aștepte copiii la școală suscită în egală măsură curiozitate, admirație și invidie.

Secretele bucătăriei se transmit din mamă în fiică, adesea bărbații fiind excluși din acest spațiu. Băieților care au petrecut multă vreme alături de mamele lor în bucătărie, spre exemplu, le va plăcea să participe la viața familială. Dacă însă copilul a fost crescut ca „rege", nu are niciun rost să ne mai mirăm când, mai târziu, se va purta ca un macho căruia totul i se cuvine.

Trezirea la șase dimineața, pregătirea micului dejun, punerea în funcțiune a mașinii de spălat, călcarea rufelor scoase din mașină cu o seară mai înainte. Ritualul este imuabil pentru mama la care ne referim. Toată lumea doarme încă, atât de devreme, și nu are pe nimeni prin preajmă pentru a face planuri pentru ziua care urmează. De altfel, totul este

gândit până la cea mai măruntă sarcină, iar organizarea este fără cusur.

Totuși, un singur lucru nu reușește Valérie să planifice: timpul pentru ea însăși, în care să se facă frumoasă, să se plimbe, să meargă la cumpărături și să ia ceaiul cu prietenele. Nici vorbă de loc pentru improvizație. Nu își invită cunoscutele decât atunci când totul a fost cu grijă planificat dinainte și a rezolvat din vreme sarcinile gospodărești ale zilei. Dacă, din întâmplare, mai sunt rufe în mașina de spălat ori necălcate, Valérie anulează toate întâlnirile.

Pe câte își poate aminti, mereu s-a ocupat numai de cele ale casei. Ceea ce totuși refuză să spună este că, în copilărie, tatăl ei călătoarea extrem de mult din cauza sarcinilor de serviciu, iar când se întorcea acasă nu trebuia deranjat, și fetița de atunci nu avea voie să țipe ori să facă zgomot cât timp el se odihnea. Nu cumva actuala căutare a perfecțiunii este aceea a fetiței model care trebuia să se dovedească a fi în fața tatălui ei? Astăzi, lucrul acesta se traduce prin căutarea unei organizări care să îi satisfacă soțul și copiii. Ce va fi însă după ce aceștia din urmă vor pleca?

Copiii care au crescut

În portretele de familie, soțul este adesea caricaturizat, prezentat fiind ca personajul care își aruncă întotdeauna ciorapii sub pat. Cu toate acestea există destui bărbați care știu foarte bine unde se află coșul de rufe și, în consecință, nu au nevoie să le fie veșnic amintit detaliul. Nu cumva, însă, o fac spre a auzi îndemnul „Puneți ciorapii unde trebuie!" ca, pe vremuri, cunoscutul „Pune mâna și aranjează-ți camera!"? Care să fie mesajul pe care bărbatul îl ascunde în spatele ciorapilor (sau oricărui alt accesoriu vestimentar) aruncat la întâmplare și

care cel al soției când spune „Nu pui niciodată nimic unde trebuie!"?

Comunicarea e implicită, dar are meritul că există. Evident bărbatul caută să comunice cu partenera lui, chiar dacă astfel de semnale sunt intermediate de observații și de reproșuri. Putem presupune că același tip de comunicare avea loc și între el și propria mamă.

Pentru unele mame, a continua să se ocupe de îmbrăcămintea, mâncarea ori gospodăria copiilor care, de acum, sunt adulți, este o modalitate de a nu întrerupe o legătură existentă din copilărie. Mama continuă să existe pentru copil ca întotdeauna. Da, dar dacă, în ochii familiei, ea nu rămâne decât marele zeu al sarcinilor menajere, ce se va întâmpla în ziua în care aceste sarcini nu își vor mai afla rațiunea de a fi? În ziua blestemată în care copiii vor găsi o altă femeie care, cu siguranță, nu se va achita de respectivele sarcini la fel de bine din simplul motiv că doar ea, mama, este posesoarea titlului de mare zeu? Capcana constă în faptul că riscă să se închidă în obligațiile gospodărești și să nu își mai lase libere propriile dorințe și pasiuni. Nu, călcatul nu este o pasiune și, totuși, dacă într-adevăr așa stau lucrurile, poate fi găsită o reconversie la îndemână: șefă de călcătorie.

Să lăsăm împreună totul pe mâine

Procrastinația[4] joacă un rol esențial în mecanismul sarcinilor menajere.

[4] Formă de abulie constând în amânarea, lăsarea pe altă dată a unei activități, mai ales când aceasta nu aduce un beneficiu imediat. *(N.t.)*

Nu chiar acum, mai târziu, nu e grabă, am tot timpul. Spăl eu când se face timp frumos, așa or să se usuce și rufele mai repede. Las' că dau mâine cu aspiratorul, vreau să văd cum se încheie emisiunea. În sine, un astfel de comportament nu face să sufere decât pe cei care își tot amână sarcinile curente ori o parte din familie, obligată să nu cineze niciodată înainte de nouă seara sau să nu găsească haine curate.

Persoanele care lasă totul pe mâine pur și simplu preferă să stea degeaba, nu neapărat să înfrunte judecata celorlalți și să imagineze o mie de șiretlicuri pentru a o evita. A da dovadă de procrastinație nu înseamnă nici lene, fiindcă deseori ele sunt prezente în multe activități pe care le efectuează spre a evita cu grijă sarcinile de care se tem. Dacă trebuie să vă completați declarația de venit și o tot lăsați de azi pe mâine, sub pretextul că aveți o groază de treburi mai importante, nu mai e nicio îndoială că vă aflați în plină procrastinație. Este valabil pentru toate activitățile pe care le ocoliți cu mare atenție, de la cea mai nesemnificativă până la cea mai importantă, adesea printre ele numărându-se și sarcinile din gospodărie.

Cauzele pot fi variate, dar deseori își găsesc sursa în copilărie. Atât de mare e teama de ce vor spune ceilalți despre modul în care a fost îndeplinită o anume obligație, încât se trece la treabă în ultimul moment, având astfel scuza că, dacă ar fi fost destul timp, lucrurile ar fi ieșit mai bine. Este posibil să fie la mijloc și o perpetuă nevoie de sfaturi și de ghidaj, așa încât individul refuză să arate de ce este în stare până și în cele mai simple însărcinări, chiar dacă astfel devine subiectul multiplelor observații.

Soluția este să ne stabilim obiective realizabile. Dacă acestea sunt prea greu de dus până la capăt, descurajarea provocată de eșec va ieși la lumină, iar cercul vicios își va reîncepe drumul.

Lunea ar putea fi rezervată pentru spălat rufele, marțea pentru călcat, miercurea pentru cumpărături… Vă rămâne doar să vă descoperiți ritmul ideal, oferindu-vă marje de timp în care să vă simțiți îndreptățiți să stați degeaba fără a putea fi învinovățiți în vreun fel.

În loc să vă spuneți că e toată casa vraiște și să vă cuprindă descurajarea în fața sarcinilor de îndeplinit, începeți prin ceea ce s-ar putea numi unități de aranjare: o mobilă, apoi două, un colț al unei camere, apoi întreaga încăpere. Puteți și să vă hotărâți să aranjați o cameră tri-ind lucrurile din ea tematic: hainele, documentele, CD-urile… Astfel de mici victorii cotidiene sunt tot atâtea victorii personale.

Mâine m-apuc de treabă

Pe tot parcursul anului se pot descoperi o mie de ocazii de a lua decizii bune, printre care, adesea, se află și sarcinile gospodărești. Dacă organizarea casei nu este înnăscută, se poate dobândi.

În primul rând, puteți stabili o ierarhie a lucrurilor de făcut: cele zilnice, săptămânale, lunare, semestriale și anuale.

Desigur, organizarea trebuie să fie personalizată, să vă satisfacă și să nu o luați drept corvoadă inutilă. Astfel, dacă locuiți singur nu are niciun rost să spălați zilnic pe jos.

Puneți la punct lista a ceea ce aveți de făcut și ritmicitatea necesară. Fixați-vă un calendar și încercați să vă

țineți de el fără o excesivă rigiditate. Dacă aveți nevoie de un element care să declanșeze activitatea, gândiți-vă la curățenia de primăvară.

Cum se face vreme frumoasă, cum începe să bată un vânt de nebunie prin magazinele cu lucruri pe care le puteți asambla singuri, acasă. În general, acesta este semnalul de start pentru obiective despre care ați discutat toată iarna. Odată cu întoarcerea razelor calde ale soarelui observăm că tapițeria s-a decolorat sau că perdelele ar trebui schimbate. Cea mai mică scânteiere a soarelui scoate la iveală mici defecte invizibile până în acel moment: o crăpătură ici, o vopsea scorojită sau o țesătură destrămată dincolo… Simțim nevoia de a reînnoi și pielea, și decorațiunile! Efervescența la care ne referim este o reminiscență a tradiționalei curățenii de primăvară, pe care o regăsim în cea mai mare parte a culturilor și religiilor. Multe ritualuri păgâne se bazează pe ciclurile soarelui, iar întoarcerea zilelor senine este o minunată ocazie de a sărbători reînnoirea energiilor, cele care pregătesc însămânțările și secerișul, acțiuni ce vor permite asigurarea hranei zilnice tot anul. Primăvara, natura iese din toropeală, renăscând într-un ciclu imuabil. Copacii se împodobesc cu frunze, florile își dăruiesc cele mai frumoase culori insectelor ieșite la cules polenul, păsările își fac iarăși cuiburi. Omul se înscrie și el în ciclicitatea naturii, având nevoie de reînnoire, de eliberare de toate rămășițele iernii.

Perioada corespunde Paștelui evreiesc, sărbătoare pregătită prin marea curățenie anuală, mulțumită căreia în casă nu mai rămâne nici urmă de drojdie, nicio firimitură de pâine dospită. Nu mai este permisă decât azima nouă, fără drojdie, reprezentând pâinea vieții care a hrănit evreii după fuga din Egipt.

Curățenia de primăvară apare ca o purificare, un ritual păgân aproape sacralizat. Ca și trupul nostru, care are nevoie să elimine toxinele generate de ceea ce am consumat în timpul iernii (prea puține legume și fructe proaspete), și casa are nevoie de o nouă piele, de eliberarea de tot praful strâns în timpul anotimpului mort.

Este momentul în care reîncepem să deschidem larg ferestrele pentru a primi energia proaspătă, din care viața renaște. Conform unui studiu EPA (Agenția pentru Protecția Mediului din Satele Unite), nivelul de poluare a aerului în interiorul locuinței poate fi de două până la de peste o sută de ori mai ridicat decât în exterior. Cel mai adesea, de vină sunt produsele menajere și sprayurile. Compușii lor organici volatili se evaporă și poluează casa. Iarna, stăm pe gânduri până să deschidem fereastrele, astupând și cea mai mică fisură. Prin urmare, primele raze ale soarelui de primăvară sunt și salvatoare și purificatoare. A aerisi este un gest simplu, salutar.

Măturatul!

Talciocul

Primăvara, în orășele de provincie din *Statele Unite*, poate fi observat un ciudat du-te-vino printre case. Este vremea mutărilor, sfârșitul anului școlar sau *Spring Break*, așadar casele se golesc de cei care pleacă în alte localități, luând cu ei doar minimul necesar.

Unii organizează vânzarea în garaje, alții *direct* în case. Anunțurile sunt afișate la magazinul de la colțul străzii și oricine îți poate face o vizită, plecând cu cana-

peaua sau serviciul de porțelan. Nimeni nu se miră și totul se execută cu o relaxare și un firesc ce ar uimi nu puțini francezi care nu ar permite nici băiatului care livrează pizza, nici poștașului să le treacă măcar cu un pas dincolo de prag. Poate că acest specific al Americii ține și de mândria de a arăta gradul de reușită profesională, tradus în confortul sporit. În Franța, deviza este, mai degrabă, „Trăind ascunși, trăim fericiți!“, drept pentru care a deschide ușa unui necunoscut, fie și pentru o cauză nobilă, nu e chiar la îndemână. În consecință, târgurile de vechituri se organizează în piața satului ori a cartierului, unde fiecare își rezervă un loc încercând să vândă ceea ce nu îi mai e de folos.

Operațiunea este benefică pentru mai multe motive. Nu doar oferă ocazia de a separa ceea ce vrem să aruncăm de ceea ce am putea vinde, dar permite și strângerea a ceva bani care vor duce la o anume achiziție la care ținem. Folosul e deci dublu. Nu doar recuperăm o anume energie, fiindcă în sfârșit am scăpat de niște lucruri care ne încurcau și ne rețineau într-un soi de inerție greu de depășit, dar mai putem obține și un câștig substanțial. Să nu uităm că și banii sunt tot o energie, care vine și pleacă. A îndrăzni să ne despărțim de lucruri vechi, care ne încurcă, înseamnă a face loc în viața noastră unora noi.

Cum să punem la punct curățenia de primăvară

Cum vrem să mai scăpăm de unele lucruri din garderobă, e vremea să triem hainele din șifonier. Primul gest este aranjarea îmbrăcămintei de iarnă până în viitorul

sezon rece și scoaterea celei de vară. Aveți răbdare să despărțiți ceea ce încă mai doriți să purtați de cele la care renunțați definitiv. Apoi faceți un pachet pentru asociațiile caritabile ai căror reprezentanți vă mai bat pe la ușă ori pentru viitorul talcioc la care intenționați să participați.

Puneți-vă la punct curățenia de primăvară după cum aveți chef, în așa fel încât să nu vă ia mai mult timp decât necesar. Dacă aveți nevoie de motivație, gândiți-vă la binefacerile pe care vi le aduce și la bucuria revederii zilelor însorite.

Scoateți toate lucrurile de iarnă. E timpul să limpeziți situația. „Chiar mai am de gând să port haina asta și în sezonul viitor?" Ștergeți-vă din minte funesta expresie: „Nu se știe niciodată când mai poate fi bună la ceva!"

Nu păstrați decât îmbrăcămintea de bună calitate, modelele frumoase, care greu s-ar putea demoda.

Puneți-le deoparte pe cele care au nevoie de reparații. Dacă nu intenționați s-o faceți personal, duceți-le la croitor.

Procedați la fel și cu cele care trebuie scuturate ori, pur și simplu, duse la curățătorie. Odată în ordine, le puteți pune în husele lor până la căderea brumei. Ideea călăuzitoare trebuie să fie aceea că imediat ce le veți scoate din șifonier, le veți și putea purta.

Triați-vă și hârtiile. Puneți-le pe categorii, în mape de diferite culori: verde pentru sănătate, roșu pentru documentele specifice ale casei, albastru pentru cele bancare.

Înăuntrul respectivelor mape, așezați documentele pe ani, în folii transparente. Astfel veți descoperi repede ceea ce căutați.

Dacă nu aveți de gând să le selecționați pe loc, atunci puneți-le deoparte pe cele pe care intenționați să le păstrați

într-o cutie sau într-un coș anume și, din când în când, aduceți-vă aminte că trebuie triate și puse în ordine. În acest fel veți ști în orice clipă unde se află documentele importante.

Cum v-ați aranjat șifonierele?

Este uluitor de observat ce se găsește uneori prin șifoniere. Exact acolo, la fund de tot, unde extrem de rar vi se aventurează mâinile sau privirile. De pildă cafetiera pe care ați promis că o veți repara la ultima încercare de a o folosi, adică acum cel puțin trei ani. Adăugați tot felul de lucruri care nici nu mai știți prea bine la ce ar putea folosi, obiecte sparte, ciobite, cărora ați promis de mai multe ori că le veți reda o nouă viață și care încă mai moțăie pe acolo.

Învățați să stabiliți o anumită ierarhie a dulapurilor. La nivelul mâinilor, așezați lucrurile de care vă folosiți cel mai mult, iar jos cele grele, care v-ar încurca. Mai ales, însă, învățați să vă despărțiți de cele inutile. Încă o dată: noțiunea de utilitate este subiectivă. Nu uitați, totuși: îndepărtați pentru totdeauna expresia „Nu se știe niciodată când mai poate fi bună la ceva!", fiindcă ziua în care lucrul în cauză își va dovedi utilitatea nu va veni niciodată.

În problema hârtiilor, se confruntă două școli de gândire: cei care le pun imediat, dar absolut imediat în ordine, și cei care le strâng luni în șir fără a fi îngrijorați în vreun fel.

Documentele ne întorc la propriile responsabilități de persoane mature: bancă, salariu, pensie, administrație.

Dacă unul singur lipsește, toate demersurile intră în întârziere. Dacă mulți sunt conștienți de consecințe, faptul tot nu îi ajută să fie mai organizați.

A nu deschide corespondența înseamnă a refuza o anumită realitate, aceea a facturilor, a termenelor de scadență, a dobânzilor. A amâna fără încetare lucrurile esențiale și a aștepta mereu ultimul termen pentru a acționa aproape constrâns de împrejurări se numește procrastinație.

Cuplul din care făcea parte Stéphane scârțâia, iar ruptura era iminentă. Ambii parteneri hotărâseră de comun acord să se despartă când își vor găsi un nou cămin. Cum Stéphane era în plină perioadă de probă la noul serviciu, cu greu ar fi găsit pe cineva care să aibă încredere și să îi închirieze ceva. Plicul pe care îl primise la vremea respectivă, neavând menționată adresa expeditorului, fusese aruncat direct în coșul pentru corespondență fără a mai fi deschis. După șase luni, cu ocazia unei curățenii și utile, și necesare, plicul a fost regăsit. Înăuntru se afla o convocare oficială pentru a vedea un apartament destinat persoanelor cu venituri modeste. Nedeschizând plicul, Stéphane refuzase, practic, să se despartă de o situație care, deși lipsită de comoditate, totuși îi convenea.

Păstrați într-o singură cutie toate facturile și actele de garanție. O dată pe an triați-le și aruncați-le pe cele expirate. Nu are niciun rost să vă mai împiedicați și de factura mașinii de spălat cumpărate în 1983, pe care oricum ați schimbat-o. Da, dar poate oricând folosi la ceva. Zău? La ce?

A păstra toate hârtiile simbolizează dorința de a conserva urmele tuturor evenimentelor trăite, de a ne aminti, ba

chiar de a putea demonstra existența acestora. Dacă operațiunea pare justificată când este vorba despre un jurnal intim ori despre o agendă în care sunt consemnate diversele întâlniri, lucrurile intră sub semnul întrebării dacă sunt puse deoparte, de pildă, toate bonurile de casă de la hipermarketuri, cum face Josette, care le mai și așeza riguros în niște clasoare. Cumpărând mereu aceleași produse, săptămână de săptămână, pusese la punct statistici precise despre evoluția prețurilor. În momentul în care s-a trecut la euro, a transcris totul adăugând o nouă rubrică în care a notat și prețul convertit în noua monedă.

Compararea, înscrierea, calcularea i-au luat mult timp. Josette nu ar fi suportat gândul de a fi fost trasă pe sfoară. Nici măcar creșteri de doi eurocenți nu treceau neobservate și nu pierdea ocazia de a-i notifica faptul casierei. Manifestând o dureroasă lipsă de încredere în sine, hotărâse ca situația economică a cuplului să fie domeniul ei exclusiv de competență, în lipsă de altceva mai bun.

Subtilitățile ordinii zilnice

Uneori avem nevoie de o mână de ajutor pentru a ne organiza. Iată, prin urmare, câteva mici șiretlicuri:

Este ideal să ne planificăm sarcinile gospodărești, nu însă și să ajungem sclavul lor. Băgați-vă-n cap că acestea pot fi un joc la care iau parte toți membrii familiei, de la cel mai mic la cel mai mare, după priceperea fiecăruia. Astfel, pentru cei mici este chiar o distracție să își ajute mămica, devenind asistenții ei personali.

Gândiți-vă la cât timp vă poate lua fiecare dintre activitățile menajere și la cele care pot fi efectuate simultan.

De pildă, puteți da drumul, în zori, la mașina de spălat, în așa fel încât rufele să fie uscate până seara. Când le scoateți din mașină, scuturați-le cu putere pentru a le mai întinde, ceea ce va conduce la un câștig de timp cerut de călcat. Uscați cămășile pe umerașe.

Învățați să vă raționalizați timpul și sarcinile gospodărești. Cât vă pregătiți cafeaua, goliți mașina de spălat vasele și spălați-le și pe cele rămase în chiuvetă. Chiar dacă nu era programată curățenia în bucătărie, ce e făcut e gata făcut și, când ați terminat, cafeluța vă așteaptă!

Pulverizați anticalcarul în cadă și turnați soluția de curățare în vasul de toaletă, în care timp vă puteți face patul. Aerisiți dormitorul odată cu spălarea căzii. Intrați în toate încăperile și goliți toate coșurile de gunoi odată.

Stabiliți o ierarhie a activităților, notându-le de la unu la patru, de la cea mai urgentă la cea mai puțin presantă și scrieți pe o foaie de hârtie cât timp vă iau în mod obișnuit.

Dacă aveți la dispoziție o oră, puteți hotărî dacă veți călca rufele sau veți spăla geamurile, în funcție de urgența problemei. Tot așa, puteți folosi ora cu pricina pentru a șterge praful de pe ramele ferestrelor, dar numai de pe acestea, sau pentru a aranja un șifonier anume.

Următoarele două strategii își dovedesc utilitatea zi de zi. Seara, înainte de culcare, așezați în ordine douăzeci și cinci de obiecte, oricare ar fi acestea. A așeza în ordine înseamnă a le pune la locul lor, nu doar a le mișca dintr-unul în altul sau a le pune grămadă. Este un lucru care nu va mai fi de făcut a doua zi dimineață și nu vă poate lua mai mult de zece minute după ceas.

Durata medie a unui CD este de o oră. Bun, acum alegeți o muzică antrenantă, la care țineți, și aranjați lucrurile până se termină melodiile.

Împărțind astfel sarcinile, veți vedea mai ușor lumina de la capătul tunelului.

Puneți-vă la punct mijloacele unei corecte organizări. Așezați într-o cutie fișe cuprinzând sarcinile menajere, frecvența, gradul de urgență și timpul acordat fiecăreia dintre ele, apoi urmați-le regulat, până când devin automatisme.

Procurați-vă niște coșulețe pentru a transporta produsele pentru curățenie dintr-o încăpere într-alta și unul mai mare pentru fiecare dintre etaje. Reduceți la maximum numărul de recipiente și flacoane. Un detergent universal, un dezinfectant, câteva cârpe moi și un burete ar trebui să fie suficiente.

Organizați-vă șifonierele și sertarele, optând pentru mici cutii în care se pot clasifica diversele obiecte. Curelele, eșarfele, mănușile, lenjeria intimă, ciorapii… Triați cât mai mult cu putință pentru a aranja într-o clipă ceea ce aveți în mână.

La fel stau lucrurile și cu hârtiile. Aici, utilizați ce doriți: bibliorafturi, mape transparente, clasoare. Organizați documentele după domenii: sănătate, bancă, salariu, credit, casă, copii, folosind și alte folii de plastic. Documentului primit puneți-i alături o copie după răspunsul pe care l-ați alcătuit. Prindeți-le cu o agrafă și puneți-le în compartimentul potrivit, imediat ce problema a fost rezolvată.

Nu păstrați fluturașii publicitari ori actele inutile, iar corespondența de urmărit în cursul săptămânii așezați-o

într-un coșuleț. Găsiți câteva clipe de liniște și soluționați totul odată.

Secretul unei locuințe ordonate este știința de a scăpa de obiectele fără rost. Lucrurile însă nu merg de la sine. A arunca, a ne despărți de ceva trimit la mecanismele mult mai complexe ale pierderii și abandonului.

Există persoane care nu aruncă absolut nimic fiindcă, dacă ar face-o, și-ar pricinui o adevărată suferință. Laitmotivul lor: „Tot s-ar putea să fie bun la ceva". Cine nu a auzit fraza aceasta denotând o anume teamă de viitor? Cum nu putem ști ce ne așteaptă mâine, ne refugiem în ceva cunoscut, liniștitor.

A ne încărca de tot felul de obiecte s-ar putea totuși să se dovedească apăsător într-o bună zi. Cu cât ai mai multe, cu atât ai și mai multe griji. Nu se pune problema de a trăi o viață de privațiuni, nici de a face jurământ de sărăcie ca Sfântul Francisc de Assisi, ci de a ne concentra asupra esențialului.

La ce mai sunt bune toate cioburile de farfurie pe care nu le mai lipim niciodată, ceasul deșteptător care nu mai este dus la reparat, umbrela cu spițele făcute praf, cutia de fard uscat, hainele prea mici și prea uzate? Exemplele pot fi nenumarate, iar sertarele și dulapurile dau deseori pe afară de așa ceva. Apucați-vă să le triați și învățați să vă despărțiți de obiecte.

Se poate întâlni și excesul invers, dar este mai puțin obișnuit. A scăpa de tot și de toate este un fel de a fugi de realitate, ca acel barbat care își deschidea corespondența, o citea și o arunca imediat. Astfel, orice act administrativ ajungea imposibil, întrucât nu mai apuca să înțeleagă ce document i se solicita, singurul lui răspuns fiind: „Mda, de citit l-am citit, dar l-am și aruncat".

Dezordinea copiilor

„Aranjează-ți odată camera!" Laitmotivul adresat de către părinți, fără drept de apel, de sute de ori — poate și de mai multe —, lasă impresia că stă la baza oricărei opere educaționale, reușite ori nu.

Ordinea este un exercițiu care trebuie început devreme, însă dezordinea copiilor este, pentru ei, o funcție constructivă, dându-le posibilitatea să își organizeze mica lor lume, să se exprime, să se opună părinților care ar vrea ca totul să fie perfect în cea mai bună lume cu putință. Pe scurt, dezordinea celor mici nu este doar un act comic, dar și un element de putere.

În cadrul aceleiași familii, dezordinea este o noțiune subiectivă care diferă în funcție de părinți, copii sau adolescenți.

— Bine, mami, dacă-ți spun că e totul în ordine?!…

— Nici nu-ți pasă de ce zic eu! Ce e cu toate cărțile și hainele astea aruncate pe unde-ai nimerit?

— Păăăi… Nu le-am văzut.

— Mă chemi imediat ce termini de aranjat. Clar?

Există vreo mamă care nu a trăit măcar o singură dată o asemenea scenă?

Pentru mamă, camera aranjată înseamnă ca fiecare lucru să fie la locul lui și să nu iasă ori să nu cadă din șifonier când îi deschizi ușile. Cuvertura nu ar trebui să aibă drept unici locuitori decât câteva fire de praf scăpate nu se știe cum de la ultima trecere a aspiratorului.

Pentru copil, aranjarea este o noțiune vagă. În principiu, știe că nu trebuie să treci prin încăpere strivind sub tălpi vreo jucărie și că aspectul trebuie să fie plăcut.

Dincolo de aceasta, nu concepe noțiunea de ordine la fel ca adulții. Prea adesea, mami a cedat și, într-un acces de exasperare, a pus totul la punct în locul îngerașului ei care, întors de la școală, nu doar s-a simțit trădat („Iar a intrat mama pe teritoriul meu și poate că mi-a și descoperit secretele!"), dar s-a și grăbit să readucă dormitorul la aspectul mai apropiat de propria lui concepție despre lume. Am intrat în cercul vicios!

De ce se deranjează sistematic tot aranjamentul matern? Să fie vorba despre refuzul presiunii, al unei ordini impuse, nu liber alese? Nu este bine să transmiteți, în spatele ordinelor, propriile angoase, care se pot citi în spiritul excesiv de organizare.

Pentru copii, aranjarea camerei nu trebuie să fie o monedă de schimb. „Dacă îți faci ordine la tine în cameră, te las la piscină." Într-un astfel de caz, îi puneți pe tavă o modalitate de exercitare practică a presiunii, prin care să vă facă să îi înțelegeți nemulțumirea.

Poate credeți că nu e grav și că îl veți pedepsi până când își va aranja camera. Nu vă mai mințiți. Nu pe copil îl pedepsiți, ci chiar pe dumneavoastră, enervându-vă din cauza dezordinii din jur și învinovățindu-vă fiindcă cel mic s-a închis de un ceas în camera lui și nimic nu s-a schimbat. Situația nu pare să îl deranjeze prea tare, ba chiar s-a apucat să își vadă de ale lui, încăperea arătând ca un câmp de bătălie, cu jucăriile împrăștiate peste tot, dar, pentru el, foarte bine organizate. Rezistați dorinței de a ridica pe deapsa și de a aranja în locul lui și învățați să oferiți instrucțiuni clare. Cu cât îi veți explica mai bine ceea ce așteptați de la el, cu atât veți evita neînțelegerile care duc la ceartă. Ceea ce dumneavoastră vi se pare de domeniul evidenței, se cere explicat și demonstrat copiilor. Este cel

dintâi pas spre a se face mari. Dacă instrucțiunile, deși limpezi, nu au fost respectate, amintiți copilului, fără agresivitate, de cele convenite. Mizați pe dialog și, dacă este nevoie, redefiniți împreună noi principii. Poate că preferă să șteargă praful joia, nu lunea, însă nu cedați nimic în ceea ce privește sarcina gospodărească în sine.

Pentru copiii sub patru ani, a aranja camera nu înseamnă nimic. Solicitați-le, mai degrabă, să își adune ursuleții în cutie pentru a se simți fericiți că s-au reîntâlnit și pot dormi împreună. Inventați mici povești care le vor organiza lumea, decât să fluturați spectrul lui „Mama o să se supere foarte tare dacă n-o să găsească totul în ordine". Copiii nu vor reține decât „Mama o să se supere", deși ei nu făceau altceva decât să se joace. Le puteți încredința sarcina de a avea grijă de lucrurile pe care le utilizează zi de zi: pijamalele și ursuleții se pun într-un coș mai mare, pentru a putea fi regăsiți la culcare. Spre a-i ajuta, puteți lipi pe fiecare paner ori sertar fotografia lucrului care trebuie așezat acolo.

De la șase ani, noțiunea de ordine începe să se structureze. De acum pot fi fixate împreună regulile de ordine interioară. Cea mai bună modalitate de a învăța copilul să își aranjeze camera este să i se ofere posibilitatea de a o face. Cumpărați-i mobilier pe măsură, optând pentru incinte transparente pe rotile, de culori diferite, ușor de deplasat. „Mașinuțele în garajul roșu și păpușile în căsuța albastră." Nu-i așa că e poetic? Dar, mai ales, magic! Și dacă păpușile preferă să doarmă în garajul roșu și mașinile în căsuța albastră, nu uitați că vă aflați în camera copilului, că este lumea lui și că trebuie să

rezistați tentației de a-i impune propriul dumneavoastră mod de organizare.

În momentul în care toate cărțile au ajuns pe etajeră, important este să fie aranjate după mărime sau după ordinea alfabetică? Probabil că așa ar da mai bine pentru ochiul dumneavoastră, numai că s-ar putea ca aceasta să nu fie și dorința copilului.

Copilul aranjează în primul rând pentru el

Îi place să trăiască în dezordine? Bun. E alegerea lui. Aveți răbdare și explicați-i că pentru el aranjează lucrurile, ca să și le găsească mai ușor. În consecință, să nu vină să vă întrebe pe unde e nu știu care animăluț de pluș pe care nu îl mai găsește.

Dacă-i place dezordinea, atunci să și-o țină în camera lui. În spațiile comune ale locuinței există reguli pe care le respectă toată lumea, iar în camera lui de asemenea există reguli, dar pe care el le decide. Instituiți propriile ritualuri de seară, pe care să nu le resimtă însă ca pe o constrângere, ci ca pe o liniștitoare pregătire de culcare.

Care sunt cele mai frecvente greșeli? Să facem ordine în locul copilului, desigur. Numai că acesta nu doar că nu va fi de acord să i se intre în cameră în lipsă, dar, nemaigăsind lucrurile în locul în care le-a lăsat, va mai și considera că pe unde treceți lăsați totul vraiște (ei bine, da, așa vă va judeca modul de organizare).

„Trebuie să mă port mai bine decât alții"

Cassandre este o fetiță model, care caută întotdeauna acordul tatălui ei, pe care îl venerează. Înainte de cină, acesta

a rugat-o să își facă puțină ordine în cameră. Lucru luat foarte în serios. Drept pentru care, Cassandre a golit toate cutiile de jucării și a început să le așeze după mărime și culoare. În locul a vreo zece lucruri de aranjat, podeaua s-a acoperit cu o mulțime de piese de puzzle, baticuri, barete și hăinuțe de păpușă. După ce a fost chemată de două ori la masă, Cassandre, atât de absorbită de activitate, nici nu și-a auzit mama deschizând ușa. Văzând ce e în cameră, aceasta din urmă a scăpat un strigăt de surpriză.

Printre lacrimi și suspine, micuța a explicat că pentru „Tatiii" a încercat să facă ordine. Mama nu a mai știut cum să reacționeze, căci nici ea, nici soțul ei nu erau prea pretențioși în materie de ordine și nu înțelegeau de unde venea mania Cassandrei de a face mereu curățenie generală în camera ei. Solicitarea tatălui nu fusese prea limpede, iar dorința de a face totul perfect pentru acesta, prea puternică.

Îndatorirea părinților este să ajute la descoperirea unui mod de organizare satisfăcător pentru toată lumea, mici ritualuri, un calendar de lucru, lăsând în același timp copilului libertatea de a repune chiar și respectiva modalitate în discuție. Nu uitați că pur și simplu copilul crește, iar camera este teritoriul lui în care își parcurge experiențele și care îl va conduce pe drumul spre maturitate. Oare, în taină, nu chiar de asta vă e frică?

A aranja, a organiza, a așeza în locuri anume, a planifica ajută copilul să treacă peste angoasele legate de creștere. Nu mai adăugați și altceva dificilei sarcini de a fi copil, lăsați-l în pace, observându-l cu coada ochiului, dacă asta vă liniștește.

Subtilități ale aranjării cu și pentru copii

Când ați învățat să citiți, nu vi s-a dat *Critica rațiunii pure* a lui Kant spunându-vi-se să vă descurcați cum veți putea. Când ați învățat să conduceți mașina, nu ați fost instalați la volan, pe un circuit de Formula 1, instructorul mirându-se că nu știți unde vine ambreiajul și nu schimbați vitezele. V-a aruncat cineva în piscină cerându-vă să înotați imediat crowl? Viața se compune dintr-o serie de lucruri învățate despre sarcini care nu sunt înnăscute. Adevăr valabil și în privința aranjării unei locuințe.

Ordinea este rezultatul unui proces de învățare. Prin urmare, este inutil și epuizant să cereți copilului să fie organizat, dacă nu ați avut răbdarea de a-l învăța acest lucru, dacă nu l-ați făcut să participe alături de dumneavoastră, arătându-i și trezindu-i gustul pentru o asemenea activitate și simțul responsabilității. Este inutil să aruncați un „Du-te și fă curat la tine-n cameră!", căci ordinul este prea vag, iar copilul nu știe ce se așteaptă de la el, în consecință urmând să amorsați o comunicare bazată pe lipsă de înțelegere. Copilul, plin de bune intenții, va încerca să își dezvolte aptitudinile tatonând, așa că riscați să fiți nemulțumiți ori descurajați observând rezultatele departe de cele așteptate. Logic. Este ca și cum instructorul de la școala de șoferi ar fi uluit că ați calat motorul.

„ÎNTÂI ÎȚI ARĂT CUM SE FACE, APOI TE LAS SĂ FACI TU!"

1. Arătați copilului cum trebuie să procedeze: aranjați-i biroul, cărțile, jucăriile, faceți-i patul.
2. Efectuați împreună diferite activități, lăsându-i maximul de inițiativă. Rămâneți lângă el și felicitați-l de câte

ori execută corect. Abțineți-vă să îl criticați ori să îi luați locul dacă vi se pare că nu este suficient de rapid.
3. Data următoare, lăsați-l să lucreze singur. Dacă sunteți mulțumit, spuneți-i-o, evitând celebrul „Vezi că poți?", care l-ar putea răni.

Cu cât veți avea mai multă răbdare să îi explicați, să îl urmăriți cum se descurcă și să îl felicitați, cu atât îl veți face să aibă mai multă încredere în el, veți fi mai liniștiți mai târziu și veți evita crizele de plâns bazate pe reciprocă lipsă de înțelegere.

Trebuie să sesizați că, în fața dezordinii din camera sa, copilul se poate simți descurajat ori excedat, nemaiștiind de unde să înceapă. Stabiliți împreună o listă de sarcini de îndeplinit. Împreună înseamnă că nu trebuie să vă impuneți modalitatea dumneavoastră de lucru, chiar dacă sunteți convinși că este cea mai bună, mai rapidă și mai eficientă. În ochii copilului va fi cu siguranță cea mai rigidă, riscând să declanșați mecanismul său de apărare, tot ceea ce spuneți urmând să fie făcut exact pe dos, declanșând o adevărată harababură și, cu această ocazie, și criza dumneavoastră de furie.

Gândiți-vă împreună la planul de acțiune:

1. Aranjăm camera.
2. Facem curățenie.
3. Profităm de rezultat!

De ce aveți nevoie înainte de a începe aranjarea camerei: un coș pentru rufele murdare (este mai practic pentru copil să aibă unul în camera lui decât să traverseze tot apartamentul) și unul pentru gunoi.

1. Aranjarea camerei:

Aliatul dumneavoastră este patul. Este mai ușor de aranjat ceea ce se află pe acesta decât întreaga încăpere. În consecință, utilizați patul ca unitate de măsură și de aranjare.

Copilul începe prin a aranja tot ce a lăsat pe pat, apoi patul însuși. Pentru el este mai ușor de tras pilota decât să aranjeze cearșafurile și cuvertura. Evident, mai înainte i-ați arătat cum se face.

Apoi strânge tot ceea ce este lăsat prin cameră, așezând lucrurile pe pat. Urmează trierea pe categorii: cărțile și tot ce mai stă în bibliotecă de o parte, hainele, jucăriile, CD-urile… Îmbrăcămintea murdară se pune în recipientul stabilit, iar tot ceea ce trebuie aruncat se duce direct la coșul de gunoi.

Copilul așază unul după altul fiecare obiect la locul convenit: cărțile pe etajeră, hainele în șifonier, CD-urile în cutia lor, jucăriile într-a lor. Cu cât îi veți oferi mai multe mijloace de a-și aranja camera, cu atât va fi mai simplu și va deveni un joc și pentru el, și pentru dumneavoastră.

2. Curățenia:

Esențiale sunt praful și aspiratorul și, în acest domeniu, copilul este capabil să se descurce pe la opt–nouă ani. Puneți-i la dispoziție un coș, la spălătorie, cu tot ceea ce are nevoie pentru curățenie. Pentru ștergerea prafului de pe mobile, un pămătuf de pene este mai distractiv, dar nu face altceva decât să-l mute dintr-un loc în altul, așa că este mai bine să optăm pentru o cârpă din microfibre și un produs antistatic. Pentru a nu uita nimic, se începe mereu cu același element

de mobilier și se face turul camerei în sensul acelor de ceasornic.

O trecere cu mătura sau cu aspiratorul și iată camera curată. Uitați de mănușa albă de trecut peste suprafața mobilelor ori privirea inchizitorială pe marginea diferitelor rame. Principalul este ca încăperea să pară curată. Pentru curățenia generală, transformați copilul în asistent personal sau anunțați-l că, în absența lui, veți deplasa mobilele sau veți curăța mocheta, lucruri pe care nu le poate face de unul singur. Asta îl va responsabiliza cu atât mai mult.

3. Profitați de rezultat!

Instaurați un ritual al aranjării de seară, explicând copilului că este mai plăcut să te trezești dimineața într-o cameră în care totul este curat și pus la locul lui și că, astfel, este mai ușor să te pregătești pentru plecarea la școală.

A aranja, a alinia, a tria, a grupa, a clasa, a găsi locul potrivit, a organiza, a selecționa și a arunca ne permit să ne găsim locul în mica noastră lume, să o punem la punct și să o stăpânim.

Constatarea „E complet deranjat!“ ne arată în ce măsură se poate face o paralelă între lumea noastră interioară și interiorul casei. Nu este însă cazul unor concluzii hazardate, căci o veselă harababură poate constitui expresia unei structuri mentale complexe, căreia doar cei interesați îi dețin cheile. Până la urmă, curățenia și aranjarea locuinței sunt probleme absolut personale, rămânând fiecăruia să își găsească echilibrul spre a nu aluneca nici într-o extremă, nici în alta.

Noi forme de familie, noi forme de habitat

Schema clasică a familiei de multă vreme s-a făcut țăndări, ca și reperele arhitectonice clasice. Ar fi imposibil să confundăm o clădire din secolul al XIX-lea cu una modernă. Acesteia din urmă îi corespund noi necesități și o nouă viziune asupra familiei și a vieții. Această nouă viziune urmărește individul văzut în specificitatea lui, nu doar ca simplă entitate în cadrul familiei, ceea ce modifică profund organizarea locuinței. Ne creăm noi exigențe și le satisfacem printr-o tehnologie care, după câte ne închipuim, ne permite să câștigăm un timp prețios. Asta cel puțin când nu căutăm prin toate ungherele diversele telecomenzi.

Fiecare încăpere trebuie să răspundă în fiecare clipă, fiecărei nevoi specifice. În prezent, toată lumea visează să aibă un corp sănătos, bronzat și musculos. În consecință, arhitecții proiectează băi care devin locuri pentru îngrijirea trupului și a spiritului. Ferestrele dau către sud, spre a lăsa să intre cât mai mult soare, stabilindu-se spațiul special dedicat sportului.

Lumea ne e la îndemână și nu avem niciun chef să ne lipsim de ea. Cu numai câteva zeci de ani în urmă, televizorul trona în living. În prezent a cucerit dormitoarele, bucătăria și baia, ca să nu pierdem nicio fărâmă de informație. În fața multitudinii de oferte media, fiecare poate profita de programele pentru care optează unde vrea și când vrea. Locuința de mâine va accentua nevoia de specializare și de individualizare a activităților. Trăim alături de ceilalți, însă acceptăm că avem nevoi și dorințe absolut diferite, pe care suntem interesați să ni le satisfacem cât mai rapid.

După cum spuneam mai înainte, locuința este scena luptelor pentru putere dintre membrii familiei, dificultatea fiind găsirea și păstrarea locului fiecăruia. Lucrurile se complică atunci când familia evoluează, luând noi forme: monoparentală, recompusă… Drept pentru care locuința evoluează în funcție de opțiunile familiei, care își va reinventa propria modalitate de a lua în stăpânire spațiul. Ușor nu e! Conflictele sunt inevitabile, la fel și luptele pentru putere, pentru câștigarea locului. Această modalitate de a lupta înseamnă a arăta restului familiei că persoana există și că trebuie luată în calcul. Gospodina a lăsat locul stăpânei casei. Gata cu imaginea femeii înrobite de îndatoririle menajere, de acum ea le dirijează!

Viața de familie

Familia tradițională, definită drept cuplu cu unu sau doi copii, nu mai constituie regula, apărând noi forme

de familie ce presupun modalități cu totul diferite de a convieţui în același spațiu.

Copiii părăsesc tot mai târziu casa părintească, celibatul este tot mai îndelungat, se alcătuiesc cupluri în care fiecare locuiește la el acasă, familiile se refac și iau noi forme de la o săptămână la alta, în funcție de programul ori de dreptul de vizitare a minorului.

Părinți și copii:
cum își găsește fiecare locul lui în casă?

A-ți găsi locul în familie nu e mereu simplu și nici de la sine înțeles. Există locul care ne revine, cel care ni se oferă, cel pe care l-am vrea și cel pe care, până la urmă, chiar îl ocupăm.

Conflictele se nasc atunci când apare inadecvarea între ceea ce gândim, ceea ce vrem și ceea ce ni se oferă.

Familia utilizează spațiul după propria structură internă. Distribuția încăperilor și atribuțiunile acestora reprezintă simbolic legăturile inconștiente care îi unesc membrii. Acum vedeți și ce se întâmplă în casa dumneavoastră. A cui este camera cea mai încăpătoare? A părinților sau a copiilor? Vi se pare logic să îi fie repartizată copilului celui mai mare camera cea mai spațioasă? Dar cine i-ar refuza dreptul de la sine înțeles? Bun, și cine spune că lucrurile așa și trebuie să stea? N-o fi doar o reminiscență a dreptului întâiului născut? Suprafața acordată fiecăruia este semnul iubirii ce i se poartă ori a importanței sale în familie? Ce se poate spune despre teritoriul părinților, al mamei, al tatălui și al copiilor?

Familia utilizează spațiile sale în funcție de propriul mod de funcționare și de legăturile conștiente și inconștiente pe care se constituie.

Nu rareori putem vedea părinți care se mulțumesc cu o cameră mai mică, pentru a lăsa loc mai mult copiilor. În aceste familii, copiii au invadat și livingul în care se află și lada cu jucării, desenele celor mici, chiar jucăriile care ar trebui puse la locul lor, dar care, până la urmă, prea rar ajung acolo. Casa este înainte de orice a copiilor, care ocupă întreg teritoriul ca și întreaga atenție a părinților. Dar chiar li se cuvine tot spațiul?

Până în secolul al XIX-lea, în locuințele burgheze locul copiilor era la bucătărie, alături de personalul auxiliar, până când învățau să se comporte în societate, iar ușile livingului li se deschideau. În celelalte medii, familia ocupa o singură încăpere, în care intimitatea era o noțiune inexistentă, în care se pregătea masa și se dormea noaptea. Camerele nu aveau înțelesul din ziua de azi, nici luptele teritoriale, chiar dacă mama ocupa întotdeauna același colțișor, cel de lângă vatră, și nimeni nu ar fi îndrăznit să se așeze pe locul patriarhului.

O mamă îngrijorată se va asigura că dormitorul copiilor este cât mai aproape de al ei, lăsând ușile deschise pentru a auzi și cea mai mică respirație neregulată și alarmantă, dacă nu va decide chiar să instaleze nou-născutul în dormitorul părinților. Din respectivul moment, întreaga atenție va fi îndreptată către copil, ceea ce va interzice intimitatea cuplului. Fără să o fi vrut, cel mic devine elementul central al familiei și întreaga viață a acesteia se va organiza în jurul lui. Nu permiteți copilului să ia puterea și lăsați-l să doarmă în încăperea lui.

În schimb, respectarea dormitorului părintesc va permite diferențierea între universul celor mari și cel al copiilor, rămânând un spațiu închis în cadrul teritoriului familial. O asemenea structură interesează familiile cu copii care își reclamă independența. Fiecare își trăiește viața pe domeniul lui, iar spațiile comune oferă ocazia reunirii. Astfel, legăturile care se țes sunt cu totul diferite.

A ocupa un teritoriu reprezintă și ocazia de a afirma: uite, sunt aici, prin urmare exist! În general, copiii sunt aceia care încep ostilitățile invadând — nu e alt termen mai potrivit — spațiul părinților.

„Deseori sunt în plus"

Claudie este fericita mamă a patru băieți între doisprezece și douăzeci și unu de ani, trăind cu toții sub acoperișul părintesc. În consecință, își petrece ore în șir pregătind tot soiul de gustări pentru întreaga familie, pe care se grăbește să le servească imediat ce sunt gata. Ca o albinuță se-nvârte între sufragerie și bucătărie, venind în întâmpinarea celei mai mici dorințe a celor cinci bărbați ai familiei, încântați că li se acordă atâta atenție. Cum ar putea fi altfel? Bucătăreasă emerită, gospodină devotată, Claudie nu se odihnește niciun moment și mai ronțăie câte ceva pregătind mâncarea. De obicei, termină ce găsește pe farfuriile lăsate oricum pe jumătate pline din cauza unui asemenea corn al abundenței. De luat, nu ia niciodată masa cu bărbații și nici nu se așază la masă (a se așeza e un cuvânt prea tare, căci abia dacă se lasă pe un colț de scaun, în echilibru precar) decât după ce s-au săturat cu toții și s-au întors la treburile lor. Bărbații nu intră niciodată în bucătărie, nu fiindcă acolo ar fi un teritoriu interzis, ci fiindcă așa e dintotdeauna.

Mama pregătește masa. Băieții se ling pe buze. Mama îi privește cu drag, cu coada ochiului, pregătindu-le și alte mici gustări și mai delicioase.

Claudie nu a ocupat nicicând locul de stăpână a casei, rămânând la fel de ștearsă ca în copilărie. A doua dintre cele trei surori, nu a fost nici cea mare, cu studii strălucite, nici mezina cu suflet de artist, ci doar aceea care, în liniște, îi făcea mamei viața mai ușoară.

Și acum, Claudie tot lângă mașina de gătit rămâne atunci când vin musafiri și nu i-ar da pentru nimic în lume prin cap să comande masa la un restaurant pentru a sta cu invitații.

A crede că dragostea este unicul garant al unității familiale este o utopie, o iluzie ținând de credința în contopirea, în identitatea absolută a partenerilor. În realitate, familia este o mulțime compusă din individualități, personalități, dorințe și aspirații diferite, iar rezultatul este deseori cu totul diferit de simpla însumare a respectivelor individualități.

A găsi și a ocupa locul înseamnă a înainta încet-încet cu pionii pe tabla de șah familială. Nu chiar precum Claudie care, deși stăpână a casei, nu a știut niciodată cu adevărat să se impună.

Putem distinge trei tipuri de luptă pentru putere: în cuplu, între părinți și copii și între frați.

Puterea în cuplu

În cadrul cuplului se zice, în mod obișnuit, că doar unul cântă cocoșește și de el depinde totul.

A vizita locuința Rosei este de parcă ai intra în muzeul internațional al lucrurilor înflorate. Spre orice colțișor ți-ai

întoarce privirile nu se poate să nu dai de un milieu brodat, de un aranjament floral, de un ciucure, de un clopoțel, de o dungă asortată cu perdelele înflorate și ele, la rândul lor potrivite cu pernele, păturile și cuverturile de pe paturi. Rezultatul general este aproape dezgustător de mieros. De altfel, cam aceasta este și imaginea (falsă) pe care o poate genera personalitatea stăpânei casei. Soțul, plecat de obicei, o lasă în pace cu pasiunea ei: împodobirea cu lucruri înflorate a căminului. De fiecare dată când se întoarce acasă, i se adresează o întrebare precisă, la care trebuie să răspundă rapid și corect, în caz contrar fiind obligat să se justifice ore în șir: ghici ce-am mai schimbat, iubitule? Or, e aproape imposibil să își mai amintească toate milieurile și bibelourile. În consecință, refugiul în muncă este cel mai bun aliat. Cu cât ea împodobește cu mai multă asiduitate, cu atât el lipsește mai mult de acasă și, cu cât el lipsește mai mult de acasă, cu atât ea simte mai tare nevoia de a-și pune amprenta pe fiecare obiect din casă. Drept pentru care el se simte tot mai puțin acasă, nemaiavând decât o singură dorință: să fugă, fiindcă Rose a transformat locuința în teritoriul ei exclusiv, pentru a contrabalansa absența soțului. Din păcate, acest lucru nu a dus niciodată la efectul scontat, soțul nerecunoscându-se nicicând nici în interiorul, nici în cuplul lor.

Numai în cazuri rare bărbatul este acela care ia în stăpânire întreg teritoriul familial. În general, domeniul lui de competență este orientat către exterior, acolo unde lucrează, luând în posesie doar spațiile sociale, deschise către lumea din afară: livingul, în care își instalează sofisticata aparatură multimedia, într-atât de dificil de înțeles încât soția ignoră până și funcția fiecăreia dintre telecomenzi. Garajul și atelierul pot fi, de asemenea,

domenii rezervate, ca și biroul în care și-a instalat computerul și legătura la internet.

Femeia își va aloca de bunăvoie încăperile intime și bucătăria, unde își poate pune în valoare talentele. Vizitarea anumitor locuințe îți permite să ghicești rapid cine a câștigat puterea în cuplu, ba chiar și în familie.

Odată cu sosirea copilului, toate codurile cuplului se modifică. Mama investește deseori patul cu titlul de nou spațiu de joacă și de descoperiri ale copilului. Acesta devine locul ales pentru înfășat, alăptare și joc.

Inconștient, soția încarcă locul cel mai intim cu putință, patul cuplului, cu prezența copilului. Femeia a devenit mamă, renunțând la statutul de iubită. Contopirea dintre ea și bebeluș exclude complet tatăl.

A aduce copilul să doarmă în camera părinților nu are drept scop liniștirea spaimelor celui mic, ci ale mamei.

Familiile monoparentale

Numărul de familii monoparentale s-a dublat în ultimii douăzeci de ani (de la 3,6% în 1982 la 7,1% în 2002), iar 85% dintre acestea se constituie în jurul mamei (conform *Francoscopie* 2005, op. cit.).

Mama se regăsește singură cu copilul care va ocupa tot mai mult loc în locuință. Dacă nu va avea grijă, se va limita la un unic rol, pentru care își va da tot interesul, neglijându-și propria intimitate, dar și pe a copilului, oferindu-i un loc care nu este al lui.

Viața în familiile monoparentale nu trebuie să graviteze exclusiv în jurul copiilor, atât pentru binele părin-

telui, dar și pentru creșterea normală a acestora. Individualismul și individualitatea, ca valori ale societății noastre, contribuie la banalizarea familiilor monoparentale. Nu se mai miră nimeni de existența tăticilor care au grijă de copiii lor una din două săptămâni. Chiar și copiii își reclamă dreptul lor de decizie ceea ce, în cadrul divorțului, nu este niciodată soluția ideală. Copilul poate fi ajutat pur și simplu să crească, fără a-și abandona statutul.

Fiecare în camera și la locul lui

Ca în orice familie, camera copilului trebuie să rămână a lui, iar cea a părinților domeniul lor intim și privat. Cum s-ar putea recrea viața amoroasă din moment ce copilul doarme cu mama și a luat rolul de bărbățel al casei?

Marie-Christine are treizeci și opt de ani și locuiește împreună cu Damien, fiul ei de zece. La puțin timp după divorț, Damien, pe atunci în vârstă de cinci ani, a început să aibă coșmaruri și mai multe crize de somnambulism. Pentru a-l liniști și pentru a se liniști și pe sine, Marie-Christine și-a luat copilul cu ea, în patul cel mare în care s-a instalat ca la el acasă. Acum, Damien ia prea în serios rolul de bărbat în casă, devenind agresiv de câte ori un bărbat arată un anume interes pentru mama sa. Infernal și de nestăpânit când este lăsat cu o baby-sitter, copilul a ajuns regele casei, astfel încât, de patru ani, Marie-Christine nu a mai ieșit la plimbare, nu a mai avut o singură aventură ori relație sexuală. 30% dintre femei sunt în situația ei.

În familiile monoparentale, mai mult decât în oricare altele, teritoriul fiecărui membru trebuie să îi permită să își conserve locul și rolul și să se dezvolte în conștiință. Este și inutil, și periculos să vrem să compensăm prezența partenerului cu scopul de a asigura fericirea copilului. Și copilul, și părintele înfloresc atunci când fiecare se află la locul lui. Reconstituirea celulei familiale trece prin gestionarea strictă a teritoriului fiecărui component. Nu copilul este acela care hotărăște cine doarme cu mama sa, iar aceasta nu este obligată să își facă publică intimitatea, mai ales dacă schimbă cu regularitate partenerii. Va veni și clipa în care își va prezenta noul tovarăș de viață, iar acesta va reuși să își găsească locul alături de ei. Nu locul de tată, ci acela de adult în casă. Iată prima etapă în vederea construcției unei familii reconstituite.

Familiile reconstituite

Uneori apare și momentul în care părintele singur hotărăște să își refacă viața, cu delicata clipă a prezentărilor.

Temerile și stresul sunt împărțite de ambele părți. Copiii se întreabă cine este personajul și ce reguli noi dorește să impună. Noul partener, la rândul lui, se întreabă dacă într-adevăr va găsi un loc în mica familie în care deja există reguli bine stabilite. Dar, mai mult, apariția noului partener semnifică înmormântarea familiei așa cum ea existase cândva, iar speranța secretă că părinții tot se vor împăca o dată și-o dată pare tot mai îndepărtată.

Familia reconstituită este o sumă de individualități care trebuie să creeze noi legături, lucru care nu se întâmplă de la sine. Un veritabil pariu, uneori, o dificultate ieșită din comun, cu siguranță. O familie există fiindcă are o poveste, un trecut comun. În cazul familiei reconstituite este necesară combinarea celor trăite de fiecare, inventarea unei noi vieți împreună, ca pictarea unui tablou cu o multitudine de culori.

Sophie este divorțată, are treizeci și doi de ani și trei fete: Chloé, de treisprezece ani, Mathilde, de zece, și mezina, Iris, de patru. A hotărât să se mute împreună cu Marc, patruzeci și cinci de ani, văduv, tatăl lui Mattéo, de nouă ani, și al lui Inès, de trei. Întregul mic trib s-a instalat în casa cea mare a Sophiei.

Până în acel moment, cele trei fete ale acesteia aveau fiecare camera ei. Odată cu sosirea lui Mattéo și Inès a trebuit să fie gândită o nouă organizare. Planul a preocupat cuplul timp de mai multe seri, iar Iris, în timpul prezentării locuinței, a spus, după ce a deschis ușa propriei camere: „Ăsta e dormitorul meu și aici nu mai e loc și pentru alt pat". Ca să își sublinieze spusele, a împrăștiat pe jos cutia cu jucării și și-a scos toate hainele din șifonier. Și, cu adevărat, nu ar mai fi avut nimeni nici măcar pe unde să treacă.

Dar n-a contat. Sophie își sacrificase deja biroul pentru ca Mattéo să aibă camera lui și se hotărâse ca mezinele să împartă același dormitor. Atâta doar că Iris nu a fost de acord și a și arătat-o. A început iarăși să facă noaptea în pat și să ceară diminețile biberonul. Odată cu apariția lui Inès și-a pierdut rolul de ultimă nou sosită în familie, dorlotată de trei mame (Sophie, Chloé și Mathilde). De acum era cazul să se poarte ca o fată mare, cum zicea

mama, să fie un exemplu pentru Inès, lucru de care nu avea niciun chef.

Iris se temea că Inès avea să îi ia locul de mezină răsfățată și, prin urmare, refuza să îi fie încălcat teritoriul, din moment ce tot nu putea împiedica intrarea acesteia în casă. Nici până acum familia nu a găsit o soluție satisfăcătoare, iar Iris suferă în continuare din cauza acestei situații.

Copii în „part-time"

Dificultatea în a trăi în *part-time* la tati ori la mami este găsirea locului, cu atât mai mult în cazul în care, din noile relații, au apărut noi copii.

Programul de vizitare a minorului oferă copilului două teritorii distincte în locuința fiecăruia dintre părinți. Câtă vreme e singur îi este ușor să joace pe ambele eșichiere și să plutească pe valul sentimentului de vinovăție parentală.

Teritorialitatea și regulile însă trebuie respectate ca și cum copilul ar locui tot timpul la fiecare dintre părinți. Dificultățile apar atunci când cel mic nu vine în vizită decât din timp în timp.

Thomas s-a trezit că împarte camera cu Mattéo, noul său frate mai mic, de trei ani, fiul proaspetei prietene a tatălui său. În ce consta puterea lui Mattéo? În faptul că locuia permanent în casa tatălui lui Thomas. Fiecare dintre copii suporta cu greu împărțirea camerei, care, totuși, era un fapt programat în mod regulat. Cel mai mic nu scăpa niciun prilej de a-și băga nasul în lucrurile celuilalt și de a i le lua când

nu era de față. Cum se întorcea acasă, Thomas făcea un inventar exact al lucrurilor sale și, de la o vreme, țipetele și lacrimile deveniseră semnalul începutului de weekend în casa tatălui.

Când primiți copilul dumneavoastră sau al partenerului câteva zile pe lună, asigurați-vă că îi acordați locul care i se cuvine de drept: acela de membru al familiei cu normă întreagă. Dacă, din lipsă de spațiu, camera trebuie împărțită, organizați lucrurile în așa fel încât fiecare să aibă un loc al lui și, mai ales, un șifonier ori o cotră sub patul uzual, însă excludeți orice tatami sau altă modă. Patul suplimentar poate fi chiar un sertar care insaltea care ar putea da vizitei o aură de excursie cu corsa și să nu le încurcați. Copiii sunt foarte atenți la astfel tul. Tot așa, aveți grijă ca fiecare pat să aibă cuvertura de amănunte. Copilul în *part-time* poate fi și fericit, și înfloritor.

Familiile transgeneraționale

Pe vremuri, sub același acoperiș se adăposteau mai multe generații și toată lumea se simțea foarte bine într-o asemenea promiscuitate. Bunicii aveau grijă de copii și invers. Nu existau nici cămine pentru bătrâni, nici creșe ori bone.

În ziua de azi, coabitarea intergenerațională e mult mai greu de suportat, dar, de multe ori, nu ai de ales. Copiii merg la școală, apoi așteaptă în casa părintească până ajung la o situație materială stabilă pentru a se muta singuri ori în cuplu.

Mici incidente existențiale îi fac pe copii să se întoarcă și să locuiască alături de părinți pentru un timp: după despărțire sau divorț; la pierderea neprevăzută a locului de muncă când, din punct de vedere economic, nu mai sunt bani pentru plata chiriei ori a dobânzilor. E dificil să îți vezi copiii ajunși la maturitate întorcându-se sub acoperișul tău. Încă o dată fiecare este obligat să respecte teritoriul celuilalt: tinerii trebuie să își respecte părinții, neputându-și spune că s-au reîntors într-un hotel unde totul le este permis; părinții (ca să nu spunem mama) nu este cazul să infantilizeze statutul copiilor care, pur și simplu, trec printr-o mică încercare a vieții. Pe de altă parte, copiii este absolut firesc să participe financiar și activ la viața casei, altfel riscând să îi vedem instalați în casa părintească mult mai mult decât fusese prevăzut!

Viața de celibatar

O familie din trei numai familie nu este, ci o persoană singură, iar tendința este în creștere. Motivația este multiplă: prelungirea perioadei de studiu, celibatul liber consimțit ori, inevitabil, familiile monoparentale… Astfel de persoane trebuie să facă față penuriei de locuințe de mici dimensiuni, al căror preț pe metrul pătrat este mult mai mare decât al celor de dimensiuni mai ample. În imobilele noi se găsesc tot mai des locuințe individuale, concepute pentru a acoperi cererea. Prin urmare, habitatul urmează noua tendință demografică.

A trăi singur nu înseamnă a trăi izolat. Chiar și într-un domiciliu de mici dimensiuni, centrat numai pe

necesitățile sale, individul, lipsit de obligația de a-și împărți spațiul cu altcineva, descoperă noi activități solitare. Individualitatea este împinsă la extrem, devenind o valoare a societății noastre: mai bine singur decât într-o companie nefastă.

De când cu internetul și, în consecință, legătura permanentă cu exteriorul, singurătatea nu mai este resimțită la fel ca înainte. Bucătăria este adesea goală, redusă strict la funcționalitatea ei primară, adresa fiind cunoscută tuturor comisionarilor din cartier. A trăi singur înseamnă a trăi altfel.

Am mai spus-o: a trăi în doi înseamnă a lăsa câmp liber compromisului. Când trăiești de unul singur, tentația de a lăsa lucrurile să meargă de la sine este mai mare, ceea ce este totuna cu a nu mai fi supus decât propriilor constrângeri. Nu mai e nimeni care să impună un anumit program la televizor, să te certe că frigiderul e gol ori vasele sunt nespălate. Ora de culcare este aceea la care ți se face somn și poți lenevi fără mustrări de conștiință, în pat, ziua-ntreagă. Iar lista de asemenea exemple este nesfârșită!

Când ți-ai luat în stăpânire micile obiceiuri și teritoriul, e greu să te mai întorci. Nu ai întotdeauna chef să îți împarți locul și nici să fii constrâns, ceea ce poate funcționa foarte bine ca test pentru a ști dacă ești pregătit pentru viața în doi. Care colțișor din interiorul casei l-am lăsa altcuiva? Periuța de dinți a acestuia își găsește loc în baie? Câte etajere i se pot acorda, în cazul în care chiar poate fi făcut sacrificiul? Lucrurile acestea par nimicuri, dar spun atât de multe!...

Viața în doi: marele salt

Gata! Hotărârea a fost luată! Cuplul s-a mutat împreună și se pregătește să scrie o nouă pagină în istoria fiecăruia dintre membri. De data aceasta este ceva serios, din moment ce decizia de a trăi împreună a fost luată. În spatele vieții în comun există o presiune puternică, fiindcă ambele persoane vor fi alături tot timpul, vor descoperi micile defecte pe care până în acel moment au avut grijă să le ascundă, vor avea acces până în străfundurile cele mai secrete ale șifonierelor. Viața în doi nu este chiar atât de limpede pe cât am vrea să credem și, chiar dacă lucrurile merg de la sine, tot compromisul va fi inevitabilul liant al cuplului.

Când un individ se mută la celălalt, trebuie să fie pregătit să își aproprieze o parte din istoria acestuia, să fie atent la obiceiurile lui, pe care trebuie să se plieze spre a nu trece drept lipsit de respect. A nu respecta regulile, deseori implicite, poate însemna a nu respecta partenerul și a nu pricepe acest dat devine, deseori, sursă de conflict.

„Cum se poate, Laurent, tacâmurile albastre nu se potrivesc decât cu vesela albastră?! Mă mir că nu te-ai gândit un pic, înainte!" Laurent nu voise decât să pună masa și luase primele tacâmuri de care dăduse, în cazul acesta cele albastre, și farfuriile albe, stricând ritualul: tacâmurile albastre cu farfuriile albastre, respectiv cele albe cu farfuriile albe.

Micile obișnuințe cotidiene riscă să devină tot atâtea probe de trecut care se pot dovedi explozive. Prima reacție a partenerei lui Laurent s-a manifestat la limita agresivității și, totuși, cu ce mizã? În definitiv, tacâmurile albastre se

potrivesc foarte bine cu farfuriile albe, numai că ea nu era încă pregătită ca Laurent să bulverseze micile ei obiceiuri. O să-l mai lase să pună masa? Gest lipsit de importanță, oricum am lua-o. Laurent nu dorise decât să îi arate că participă la treburile casei și că lua în serios cuplul. Partenera lui nu avusese încă timp spre a-i înmâna toate cheile regulilor implicite pe care le respecta ca pe tot atâtea ritualuri pe care le considerase de neclintit până la sosirea intrusului. O astfel de rigiditate în fața unui act atât de simplu te lasă să prevezi multe alte ocazii în care cuplul va avea de pus la punct anumite lucruri. Altfel, femeia ar putea considera asemenea mici erori drept dovezi ale faptului că Laurent nu o respectă și nu se gândește la ea. Nu va fi altfel nici dacă bărbatul se va hotărî să o lase să facă ce-i trece prin cap, nemaiinteresându-se de activitățile zilnice, pentru a proteja o liniște aparentă.

Mutarea în aceeași locuință și coabitarea înlocuiesc logodna și, uneori, chiar mariajul. De ce să ne mai căsătorim, din moment ce ne simțim atât de bine împreună?

Înainte vreme oamenii se căsătoreau pentru a putea părăsi căminul părintesc și a trăi împreună. Astăzi, etapele s-au inversat. Fiecare dintre cei doi și-a trăit deja propria viață drept pentru care, într-o bună zi, se hotărăsc să se mute împreună.

La care din doi ne mutăm?

La tine sau la mine? Dacă, la începutul relației, o astfel de întrebare ne lasă să presupunem că este pe punctul de a fi băut ultimul pahar, ceva mai târziu chiar

putem considera că noul cuplu se va decide în care dintre case va locui. În care teritoriu, ar fi un termen mai potrivit. După cum am mai arătat, locuința este un adevărat mic stat, cu legile, constituția, puterea sa. Spre a putea pătrunde este uneori nevoie să prezinți un semn de recunoaștere alături de pașaportul în regulă și să te supui condițiilor legislative ale locului. Credeți că e o caricatură? Exemplele nu lipsesc nici în jur și, poate, nici chiar în casa dumneavoastră.

Cel care primește este în avantaj: dacă ar fi vorba despre șah sau dame, putem spune că joacă cu albele. A fi la tine acasă înseamnă, în primul rând, a ști perfect unde se găsește fiecare lucru. În timpul unei vizite la prietena lui, Laurent nu reușea să dea de tirbușon, care nu se afla în sertarul cu tacâmuri, ci în dulapul cu mirodenii, alături de sare și de piper. Prietena lui s-a mirat că nu a ghicit. Modul ei de organizare fiind foarte personalizat, rar i-ar fi dat cuiva prin cap să caute tirbușonul printre mirodenii. Totuși, asta era regula ei și i-a fost greu lui Laurent să o convingă să pună tirbușonul în sertarul cu tacâmuri. „Dacă schimbi lucrurile de la locul lor, cum vrei să mă mai descurc?", a întrebat-o. Logica unuia nu este și a celuilalt, iar cel care primește în casa lui consideră că este îndrituit să stabilească și organizarea lucrurilor. Prin forța împrejurărilor, celălalt trebuie să se acomodeze cu regulile deja stabilite.

În viața obișnuită, lucrurile nu sunt de fiecare dată atât de categorice. Viața în cuplu este făcută din compromisuri. Unii bărbați nu văd cu ochi buni ca iubita lor să își așeze periuța de dinți în paharul lor, știind cu după periuță urmează trusa de machiaj, apoi cămășuța de

noapte și, în sfârșit, valiza cu toate lucrurile, presimțind ceea ce consideră a fi o invazie, o fundamentare a unui cuplu pentru care încă nu sunt pregătiți. Simbolica periuței de dinți este foarte importantă, însemnând că îl accepți pe celălalt în intimitatea ta cea mai exactă (baia), ceea ce prefigurează începutul unei relații serioase. Cine și-ar lăsa periuța de dinți la un iubit ocazional?

A alege locul în care să te muți poate fi punctul de plecare al unor considerații practice: un apartament mai mare, mai bine situat, o chirie mai mică, prefigurând însă și conducătorul mișcărilor în cuplu. Cel care se mută la cineva trebuie să se acomodeze cu obiceiurile casei și să dea dovadă de combativitate spre a-și impune ori împărți propriile obișnuințe. Este ca și cum am opta pentru un costum prea mare, pe care îl vom ajusta puțin câte puțin. Uneori, anumite haine nu se vor lăsa și, prin urmare, nici că se vor potrivi vreodată. Este vorba despre o mie și unul de mici compromisuri care fac ori desfac viața cuplului.

Să fie mereu la fel de complicat? Nici vorbă. Întrucât bărbatul are o mare putere de adaptare și, din dragoste, este în stare să își pună sub semnul îndoielii un mare număr de obișnuințe. Lucrul însă nu se petrece fără hopuri, mai ales dacă ritualurile celuilalt sunt adânc înrădăcinate. Reușita cuplului trece prin constituirea de noi ritualuri, care îi vor fi proprii.

Micile conflicte pot apărea și când unul dintre indivizi ia locul celuilalt. Precedentul cuplu își alcătuise povestea în jurul casei, unul ocupându-se de bucătărie, celălalt de facturi, de cumpărături... Ce se întâmplă însă,atunci când ambii au o sfântă oroare de sarcinile gospodărești, de aprovizionare, de chestiunile administrative? Trebuie instituite alte obiceiuri, descoperite noi compromisuri, chiar dacă ne gândeam că totul e clarificat o dată pentru totdeauna, grație precedentei povești.

Sylvie era șefă de întreprindere și obișnuia să își administreze casa ca pe o mică firmă. După divorț, l-a întâlnit pe Thomas, și el conducător de întreprindere. În sfârșit, apăruse cineva care avea să îi înțeleagă munca și felul de a trăi, care nu îi va mai reproșa că se întoarce târziu acasă. Cu toate acestea, povestea nu a durat, căci fiecare dorea să își păstreze locuința așa cum credea de cuviință, fiind simbolul reușitei sociale, iar certurile nu se mai terminau, căci fiecare voia să se impună în fața celuilalt, până în cele mai mici amănunte.

Fiecare poveste are caracter personal și soluțiile pentru a găsi echilibrul între forțele din cuplu, de asemenea. Casa este scena jocurilor de putere când nu este chiar miza acestor jocuri. O soluție de pornire pentru a începe o nouă poveste este să se facă abstracție de trecut, fără a-l renega, dar și fără a se lăsa invadat de el. O primă etapă ar fi găsirea unui alt domiciliu, în care cuplul să își poată construi povestea sa, departe de orice vechi amintiri.

Cum să fie reunite două universuri diferite și să se nască un altul, nou?

Mutarea împreună, dincolo de dragostea care motivează acțiunea, se face, uneori, și din rațiuni economice ori practice. Fiecare își aduce mobilierul, cărțile, CD-urile,

trecutul și micile obișnuințe. A trăi împreună nu este ceva care să meargă de la sine. Bărbatul nu este cu adevărat făcut pentru o asemenea stare. Comunitatea restrânsă este bazată pe negocieri, certuri, împăcări, toate constituind, pas cu pas, cuplul.

Ideal pentru cuplu este să găsească un loc nou în care să își poată scrie la patru mâini povestea și decorațiunile casei.

Dezbaterile e bine să înceapă mult înainte de a se lua o hotărâre. „Chiar vrei să păstrăm fotoliul acesta? Nu ar fi bine să cumpărăm unul mai confortabil?“ Fiecare nutrește speranța secretă de a se muta împreună cu persoana iubită, dar înainte de a trece pragul noii ipostaze ar mai fi câteva mici detalii de pus la punct, precum acel vechi fotoliu îmbrăcat în piele, dar care abia de se mai ține. Chiar și cu cele mai bune intenții din lume e greu să-l aperi când ai în vedere un interior nou, pe care îl visezi epurat de tot ce nu e bun. A ne muta în doi înseamnă a reuni două universuri, două istorii compuse din amintiri cristalizate în jurul unor obiecte sau al unui mobilier de care, uneori, este foarte greu să ne despărțim.

Sigur că fotoliul îmbrăcat în piele este foarte confortabil, dar nu ar merita și el o restaurare, o nouă viață după chipul și asemănarea cuplului care stă să se nască?

A crea un univers comun înseamnă a renunța la impunerea cu forța a unor anumite obiecte.

Acestea au o poveste a lor, care face parte din istoria noastră. Dacă explicați persoanei iubite că bătrânul fotoliu a aparținut bunicului care, stând în el, vă spunea niște basme minunate, nu doar îi faceți cunoscută ascunsa lui valoare afectivă, dar vă și invitați partenerul în

lumea dumneavoastră. De acum, obiectul este încărcat cu o parte importantă a istoriei dumneavoastră și își va găsi un loc în noul interior, întrucât celălalt va proiecta asupra lui imaginea copiilor ce vor asculta povești stând pe genunchii viitorului tată. Nu mai este un vechi fotoliu delabrat ci, în același timp, o amintire din copilărie și o proiecție a viitorului. Când ne mutăm împreună cu cineva, trebuie să știm să facem distincția între lucrurile uzuale, fără o reală valoarea afectivă, ca vesela, lenjeria, anumite piese de mobilier care pot fi înlocuite cu ușurință și obiectele cu caracter personal, încărcate de amintiri și de o valoare afectivă care le fac de preț în ochii dumneavoastră, pe când partenerul nu vede în ele decât valoarea de piață.

Fiecare dintre noi are dreptul la grădina lui secretă, la păstrarea amintirilor, însă nu trebuie să le impună și celuilalt.

Tatăl lui Mathieu era ceferist, așa că el avea o pasiune ieșită din comun pentru trenulețele electrice, pe care, tot instalându-le, ocupase o întreagă masă imensă din living. Când s-a mutat împreună cu prietena lui, nici nu i-a dat prin gând să îi impună nenumăratele tablouri reprezentând tot felul de trenuri și nici măcar trenulețele însele, ca în livingul copilăriei. Așa că, împreună cu tatăl său, a amenajat mansarda în vederea unui spațiu special dedicat acestei pasiuni pe care se considera că o va putea transmite copiilor.

A trăi în doi nu înseamnă a face *tabula rasa* din trecutul celuilalt, ci a-i oferi spațiul ce i se cuvine, a nu-l lăsa să invadeze prezentul și nici să sclerozeze viitorul.

Uneori, cuplurile care păreau foarte solide pe când fiecare locuia acasă la el, s-au despărțit la puțină vreme după ce membrii s-au mutat împreună. Când te vezi cu cineva din când în când, nu e greu să arăți celuilalt partea ta cea mai bună. Când locuim împreună, trebuie să fim de acord să ne arătăm așa cum suntem. Numai că, uneori, chiar nu se poate trece peste micile defecte ajunse vizibile.

Caroline avea o tendință naturală către dezordine și procrastinație. Orice treabă în casă putea aștepta până mâine, iar a doua zi era din nou lăsată pentru o dată încă nedefinită. În partener vedea un bărbat organizat, care își va putea lua în sarcină administrarea lucrurilor de făcut zilnic. Numai că acesta, prins cu munca, nu mai avea timp și pentru treburile casei, pe care își spunea că le va prelua partenera. După ce s-au hotărât să locuiască împreună, a apărut și primul incident, în timpul mutării. Carolinei i-au trebuit mai multe săptămâni pentru a desface lăzile, al căror conținut era vraiște după ce căutase anumite obiecte pe care nu mai știa unde le-a pus. Din punctul de vedere al bărbatului, antreul rămăsese prea multă vreme încărcat de lăzi și de cutii. Într-o seară, ea i-a declarat cu nevinovăție: „Mâine o să iau o ladă, am să triez toate vechiturile care cu siguranță sunt înăuntru și am să le arunc". Numai că el își închipuise că acțiunea avusese loc înainte de a împacheta. Nici vorbă. Abia atunci și-a amintit că, în puținele ocazii când o vizitase, fusese surprins de grămezile de lucruri de toate felurile, de teancurile de reviste vechi de mai mulți ani, stând într-un echilibru precar, înțelegând că tot acel talmeș-balmeș se găsea acum în locuința lui, ambalat în nenumăratele cutii care zăceau prin toate camerele. Revedea apartamentul pe

jumătate întunecat, praful, lucrurile inutile. Caroline nu se mutase singură la el, ci împreună cu întreagă acea ambianță pe care el nu o suporta.

Înainte de a vă muta împreună, aveți răbdarea de a vă studia planul noii locații. Care îi este suprafața? Cum o veți mobila? În ce stil? Apoi inventariați ceea ce aveți și unul, și celălalt. Hotărâți ce veți păstra. Canapeaua unuia, masa din living a celuilalt… Inventați un nou univers și renunțați la tot ceea ce vi se pare inutil pentru noua etapă a vieții. Procedați la fel și în ceea ce privește vesela și lenjeria. Dacă totuși țineți neapărat să păstrați totul, aceasta înseamnă că nu aveți încredere în cuplul pe care îl constituiți. În caz de despărțire, țineți să plecați cu toate lucrurile care vă alcătuiau universul dinaintea relației prezente. Numai că nu așa este bine să vedeți soarta cuplului. Nu doar că nu credeți în el, din moment ce, fie și inconștient, întrevedeți posibilitatea unei despărțiri într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, dar nici în dumneavoastră nu aveți încredere, rămânând atașați de unele bunuri materiale care vă liniștesc, dar care, cu aceeași ocazie, vă împiedică mersul înainte. Dacă nu puteți renunța la respectiva idee, închiriați un spațiu într-un depozit de mobilă, însă nu țineți totul lângă dumneavoastră pentru „cazul în care".

Gândiți-vă de la bun început la decorațiuni, chiar dacă le veți realiza pe măsură ce se va putea. Lucrul acesta vă va permite proiecția de viitor și despărțirea de toate obiectele care nu își vor mai găsi locul în noul decor. Renunțați la ele înainte de a împacheta, fără a vă mai spune „mai vedem la fața locului".

Construiți-vă noua poveste de parcă ați intra amândoi în ea cu mâinile goale. Închipuiți-vă că apartamentele de plecare au fost distruse de un incendiu și că va trebui să o luați de la zero. Și a vă muta împreună, cam tot așa ceva înseamnă: a pleca de la zero pentru a recrea totul.

Colocatarii

Diferența între cuplu și colocatari este că, dacă în cazul cuplului este împărțită și intimitatea, colocatarii, prin definiție, nu împart decât spații sociale: livingul și bucătăria. Când și baia este comună, fiecare are măsuța sa, mica sa mobilă în care are grijă să își aranjeze lucrurile și să ferească de privirea celorlalți orice amănunt prea personal, precum lenjeria murdară. Fiecare își spală lucrurile lui, iar în ziua în care această activitate devine comună înseamnă că a fost depășită o etapă către o sporită complicitate și intimitate. La început însă fiecare își vede de treburile lui. La fel cum se întâmplă cu frigiderul, în care fiecare are compartimentul lui și nu ar îndrăzni să ia nici măcar un iaurt pe care nu l-a cumpărat personal.

În camera lui, fiecare are dreptul să facă orice are chef, în schimb, în încăperile comune lucrurile stau altfel. Cine decide în privința decorațiunilor? Nu rar pot fi văzute apartamente în colocație în care pereții spațiilor comune sunt îngrozitor de goi, întrucât cei dinăuntru nu ajung să se înțeleagă în privința lor, pe când dormitoarele sunt peste măsură de încărcate cu tablouri, bibelouri și amin-

o veselă mixtură, în care fiecare și-a adus puțin câte puțin marca personală și în care, mai ales dacă este vorba de tineri, totul se amestecă într-un talmeș-balmeș care le este specific și care, la prima vedere, chiar ar putea șoca.

Până și așezarea unui tablou pe perete poate da naștere la discuții: o fi bună ideea? Unde e mai potrivit să-l punem? Nu cumva ceva mai sus? Ori mai jos?... Mai mult decât în cuplu, compromisul este fundamental pentru colocatari, în caz contrar conflictele mocnite putându-se dezvolta și izbucni pe neașteptate.

Colocația este un excelent mod de a te învăța cu viața în comun, dar nu totul e la fel de roz și de ușor ca în serialul *Friends*. Teritoriile se suprapun și se întrepătrund, drept pentru care, pentru o asemenea experiență se cere pregătire în sensul acceptării de a împărți intimitatea cu o persoană necunoscută. Colocația nu e făcută pentru oricine, iar viața împreună, atunci când indivizii nu se cunosc, este un lucru care se învață.

Sosirea bebelușului

Mai poate apărea și un alt prilej în care o persoană necunoscută se invită de una singură în casa dumneavoastră: nașterea unui copil.

Pentru părinți, cel dintâi copil este absolut necunoscut. Cele nouă luni de sarcină dau ocazia de a fantasma despre noua ființă care, încă de la sosire, va ocupa un loc foarte important în locuință.

Părinții își proiectează mult înainte toate speranțele în copilul lor, construind împreună un spațiu rezervat doar acestuia, în care să se simtă la largul lui. Încă neștiind cu

adevărat ce va fi bine pentru cel mic, își lasă fantezia să zburde în jurul noțiunii de bine și, mai ales, în jurul felului în care lor le-ar fi plăcut să aibă propriul dormitor, în copilărie.

Nevoile bebelușului sunt limitate, un loc confortabil în care să doarmă și brațele mamei, pentru hrană, fiindu-i îndeajuns. Atunci ce se poate spune despre încăperile pline ochi de jucării și de animale de pluș cu care nu se va putea juca nicidecum înainte de trecerea mai multor luni? Dar despre tapetul cu ursuleți pe care nu îi va zări o bună bucată de vreme, întrucât câmpul lui vizual nu trece de marginile leagănului?

Tot acest decor nu are decât un singur scop: liniștirea părinților, care au făcut tot posibilul pentru ca străinul să se simtă acasă. Fiindcă, da, bebelușul este un străin și pentru a se obișnui unii cu alții, membrilor familiei le va lua mai mult sau mai puțin timp.

Cum ne pregătim și cum trăim sosirea unui nou copil?

Camera copilului este o invenție recentă. Pe vremuri, acesta dormea împreună cu părinții. Tot așa, nici trusoul nu se pregătea dinainte, căci avorturile spontane și morțile subite ale sugarilor erau frecvente. Universul nou-născutului se limita la leagănul lui și era proiectat direct în lumea adulților.

În ziua de azi, încă de la primul test de sarcină se mișcă mobilele din loc, biroul este transformat în cameră pentru copil, ba chiar se schimbă locuința pentru a-i oferi un spațiu numai al lui.

Viitoarea mamă citește fericită revistele de specialitate, visând la decorațiuni compuse din desene naive, în culori calde. Copilul încă nu a sosit, dar deja a transformat radical aspectul locuinței.

Trebuie găsit loc pentru landou, pentru masa de înfășat, pentru pat, șifonier, jucării… Până la invazie nu mai e mult și asta va privi toate încăperile casei. Copilul rege nu va întârzia să apară!

Cea dintâi cameră a copilului trebuie, în primul rând, să fie funcțională pentru părinți. Cel mic nefiind încă autonom, este inutilă achiziția de mobilier pe măsura lui. Dacă alăptați, e bine să aveți un fotoliu confortabil în care să împărțiți acest moment de intimitate cu copilul dumneavoastră. Abia mai târziu, când va începe să se miște și să meargă, încăperea va căpăta aspectul unei camere pentru copii.

Întrucât copilul nu își poate expune părerea asupra decorațiunilor, așa cum își închipuie părinții, dormitorul lui este pura proiecție a dorințelor celor mari. Cu toate acestea, bebelușul știe intuitiv ceea ce îi face bine și o exprimă spontan și natural. Se încăpățânează să se răsucească în pat și în fiecare dimineață îl descoperiți întors în cele mai nepotrivite poziții? Dar dacă dumneavoastră sunteți cei care dormiți în poziții nepotrivite? Încercați, testați și, la nevoie, schimbați patul de la locul lui. Dacă somnul îi este tulburat, dacă țipă ori plânge deseori, aparent fără motiv, v-ați gândit că, de pildă, culorile încăperii sunt poate prea tari ori că îl orbește lumina? Înainte de a se putea exprima și merge nu are niciun rost să îi îmbobiți camera cu tot felul de obiecte în culori aprinse. Bebelușii dorm mult mai bine când sunt înconjurați de culori pastelate și de materiale moi.

Camera copiilor

Decoraţiunile revin în sarcina femeii, a mamei. Aceasta, alegând până în cele mai mici amănunte decoraţiunile pentru copil, nu îl lasă să îşi exprime personalitatea profundă. Mesajul transmis celui care îndrăzneşte să pună în discuţie ordinea stabilită ar fi: „Dacă nu eşti de acord înseamnă că nu mă iubeşti, fiindcă eu vreau numai ce e mai bine pentru tine". De fapt, respectivul „ce e mai bine" se referă la ea însăşi întrucât, deseori, mama proiectează imaginea propriei sale camere de copil, cea pe care a visat-o, încercând cu această ocazie să acopere lipsurile şi să vindece rănile din copilăria ei.

Camera copiilor este teritoriul lor rezervat: acolo dorm, se joacă, îşi primesc prietenii, se refugiază când sunt trişti... vai de cel care ar încerca să le deranjeze echilibrul fragil compus din harababura de jucării, posterele cu Pokemon şi lenjeria de pat cu autograful cântăreţei pop Lorie. Camera este acel loc din casă care le aparţine şi în care se pot desfăşura. Prin urmare, rolul părinţilor este de a le alege cu grijă decoraţiunile spre a le permite să îşi trăiască experienţele copilăriei.

Deseori, însă, părinţii proiectează inconştient camera de copil pe care ei au visat-o dintotdeauna. Chiar dacă creativitatea adulţilor nu are limite, trebuie ţinut cont de aspiraţiile şi de visurile copilului. Nu impuneţi o decoraţiune marină, care vă aminteşte de vacanţele petrecute la La Rochelle în 1980, din moment ce copilul nu visează decât la cucerirea spaţiului cosmic. Alegerea trebuie să se facă în acord cu personalitatea celui mic şi să evolueze în timp.

Dacă aveţi un copil deosebit de activ, optaţi pentru variante modulabile, pentru a-i putea combina preocupările. Mobilier pe rotile, bucăţi de pânză din care să creeze colibe, perne pe jos pentru a se juca şi inventa poveşti. Pentru a-i primi nenumăraţii prieteni gândiţi-vă şi la nişte posibilităţi suplimentare de a-i culca, precum saltelele gonflabile ori tatami (pe care le puteţi depozita într-un sertar, sub pat).

Dacă e mai degrabă studios, se va bucura să îşi aranjeze cărţile preferate într-o bibliotecă drăguţă şi să se aşeze la biroul pe care i-l puteţi amenaja într-un colţ al camerei. Dacă e deosebit de dedicat studiului, adăugaţi un strop de fantezie în decoraţiuni. Visarea face parte din viaţa copilului!

Pentru viitorul Picasso gândiţi-vă la o masă mare pe care îşi va putea etala lucrările. Un dulăpior cu sertare îi va adăposti hârtiile colorate, markerele şi culorile. Operele şi le va putea expune pe o placă mare din plută ori magnetică şi, pentru a-i permite să îşi exprime talentul şi pe pereţi fără a vă smulge părul din cap, cel mai bine e să aşezaţi un cadru pe un perete sau în spatele unei uşi, de felul tablelor de la şcoală.

În schimb, dacă cel mic confundă camera lui cu sala de sport, alegeţi un covor gros de joacă şi eliberaţi-o de cât mai multe dintre obiecte pentru a-şi putea cheltui energia fără riscuri. Aveţi grijă să fixaţi mobilierul de perete dacă îi vine cheful să escaladeze Everestul pe versantul de nord. Iar dacă are suflet de artist, pregătiţi-i o mică scenă pentru a putea oferi spectacole, şi un loc în care să îşi aranjeze accesoriile pentru karaoke (costume şi machiaj...).

Părinţii sunt cei care trebuie să traducă dorinţele copiilor, însă a o face nu înseamnă a ceda la orice solicitare

sau a-l transforma în prinț arab. Fiindcă, altfel, s-ar putea ca treizeci de ani mai târziu să vă mușcați degetele!

Copiii ăștia care nu mai pleacă odată de-acasă!

Societatea este în permanentă schimbare, iar ceea ce este adevărat astăzi nu va mai fi și mâine. Reperele se fac țăndări și ne temem de ziua de mâine fiindcă nu știm ce va mai aduce. Societatea este instabilă și cei tineri nu știu cum să îi facă față.

Între optsprezece și douăzeci și cinci de ani, un copil din doi încă nu și-a luat zborul și nu a părăsit cuibul familial. Există motivații economice: prelungirea perioadei de școlarizare, greutatea de a găsi un serviciu și prima casă. Acestor cauze de structură li se adaugă și cele emoționale. A părăsi căminul părintesc înseamnă a face un nou pas către maturitate. Iar acest pas este printre cei care costă cel mai mult și copiii, și părinții. Părinții își văd copilul ajuns major când mai ieri era un țânc care avea atâta nevoie de ei. De acum e rândul lor să ia locul părinților în lanțul descendenței familiale, ceea ce îi apropie de ciclul normal al vieții și al morții, sursă de angoase.

Părinții refuză să îmbătrânească, iar copiii care și ei refuză să îi vadă îmbătrânind le păstrează neatins locul de ființe atotputernice și invincibile.

A fi gata de plecare

Despărțirea de părinți se face în două feluri: fizic și psihic. Trebuie să și fii gata să pleci, să părăsești celula

familială în care îți câștigași cu un preț deosebit locul (ceea ce nu înseamnă că e și confortabil). Să te arunci în necunoscut, să te rupi de părinți, de atotputernicia lor, să te confrunți cu propria putere de judecată, să fii nevoit să hotărăști de unul singur, să îți iei viața în mâinile tale și să îți asumi lucrurile pe care le faci. Dacă, pe parcursul actului educativ, părinții au indus copilului suficientă încredere în sine, acordându-i o anume autonomie, acesta va fi mai bine înarmat pentru a înfrunta lumea din afara casei.

În consecință, trebuie să fie pregătit pentru despărțire. Întrucât viața nu e altceva decât un șir de despărțiri generatoare de angoasă, iar copilul trebuie să fie gata să înfrunte noua lume care este existența de adult. Prima despărțire cu care copilul este confruntat este chiar nașterea lui. Cu trecerea anilor, despărțirile îl vor obliga să țină doliu după cel care a fost și să-l înfrunte pe cel ce va deveni. Rolul părinților este să îl însoțească pe parcursul acestor transformări, însă niciodată să îl protejeze de ele, necesar fiind, prin prezență și dovezi de dragoste, să îi asigure continuitatea într-o existență în care fiecare etapă consumată este un nou pas către viața de adult. Și părinții, și copiii trebuie să fie pregătiți, deși nu este mereu cazul și nici nu e simplu de suportat.

A cui e vina?

A copiilor care se atașează de părinți ori a acestora din urmă care nu știu cum să își lase copilul să plece? Atunci când copilul nu este în stare să iasă de sub acoperișul familial, părinții ar trebui să își analizeze propriul

comportament legat de ideea de despărțire care este izvor de angoase și pentru unii, și pentru alții. „Copilul meu s-a schimbat, nu-l mai recunosc!" Spaima esențială este că imaginea copilului care a crescut nu mai este aceeași cu aceea pe care ne-am făcut-o despre el. Trebuie, prin urmare, să acceptăm că și el crește, ca toată lumea, și că, la rândul lui, va deveni adult.

Sindromul cuibului gol

Potrivit unei anchete a INSEE (Institutul Național de Statistică și Studii Economice), mai mult de unul din trei tineri de peste douăzeci și cinci de ani și mai mult de un băiat din cinci de peste douăzeci și nouă de ani locuiesc cu părinții. Vârsta medie a plecării din casa părintească nu a încetat să crească. Dacă fetele își iau zborul mai devreme, titlul de campioni le revine băieților, fără îndoială răsfățați de către mămici în asemenea măsură, încât le întârzie clipa decolării.

În momentul în care copilul lasă cuplul parental de unul singur, sindromul cuibului gol se manifestă mai ales pentru femeile care și-au dedicat viața educației urmașului. Acum, că misiunea e îndeplinită, ce mai rămâne? Trebuie să se facă față absenței și vidului produse de plecare. Gata cu mesele vesele și eclatante. Au rămas doar cei doi, față în față. Dacă unele cupluri savurează intimitatea regăsită, altele suportă greu noua situație.

E ca o reluare a depresiei postnatale, douăzeci și cinci de ani mai târziu (repet, însă: vârsta la care copiii părăsesc căminul părintesc are tendința de a crește). Cu cât părinții au investit mai mult în educația copilului, cu atât

mai mult se manifestă sindromul, afectându-i. Pentru a compensa lipsa, femeile se lansează în acțiuni umanitare, dovedind hiperactivitate în cadrul diverselor asociații, ajută la lecții alți copii ori optează pentru statutul de asistenți maternali, pentru a fi totuși folositori cuiva.

Perioada este cu atât mai dezechilibrantă pentru femei cu cât trebuie să facă față și modificărilor hormonale și corporale care îi pun sub semnul fragilității identitatea feminină. Multe dintre ele alunecă în depresie, mai ales dacă nu au avut o activitate profesională ori alt interes în afara cercului familial. Aceeași perioadă corespunde și cu pensionarea tatălui. Acesta se dedicase profesiei, știind că acasă totul era pe mâini bune. Prin urmare, doi străini se trezesc dintr-odată între patru ochi, fără a mai beneficia de copilul care jucase rol de mediator. Este nevoie de răbdare și de dragoste pentru a depăși încercarea și pentru a se regăsi. Ani de-a rândul, cuplul a fost lăsat deoparte, în favoarea rolului de părinte. Adeseori, situația la care ne referim devine o adevărată provocare și tot mai mulți soți divorțează după treizeci de ani de căsătorie. Acum, dacă tot au crescut copiii…

Cea mai bună metodă de a reduce efectele sindromului cuibului gol este să ne pregătim pentru el, descoperind plăcerea unor activități în afara casei. Recunoașteți că, la douăzeci și cinci de ani, copilul e în stare să își facă și singur de mâncare, iar dacă nu, nu credeți că sunteți și dumneavoastră răspunzători pentru faptul că încă nu și-a găsit drumul lui? Plecarea copiilor ar trebui să fie ocazia redescoperirii obiceiurilor cuplului de dinainte de nașterea acestora. Poate că a venit vremea reluării meselor sentimentale în doi, a călătoriilor fără pregătiri minuțioase, nu a căderii în melancolie. Nu e vorbă, e

mai ușor de spus decât de făcut. Lucrurile ar trebui luate ca o mutare într-un oraș mai plăcut și mai însorit sau ca o schimbare de decorațiuni interioare. Nu păstrați camera copilului în starea inițială ci, împreună cu acesta, triați obiectele de acolo și transformați-o în cameră de oaspeți, în care și el va fi întotdeauna binevenit.

Coabitarea

Uneori, copiii care au părăsit domiciliul părintesc sunt siliți să se reîntoarcă din cauza unei despărțiri sau a pierderii serviciului. În respectivul moment, codurile familiale sunt date peste cap. Pentru părinți, tot copii rămân, chiar dacă, între timp, au devenit adulți.

Pentru o coabitare reușită, și unii, și alții trebuie să respecte noi reguli. Nu vă considerați copiii ca pe niște adolescenți întârziați care nu sunt în stare să aibă singuri grijă de ei. Cu cât le impuneți mai multe constrângeri, cu atât mai încet vor deveni independenți. Poate că situația vă satisface, dar nu doar dumneavoastră trăiți pe lumea aceasta și a-ți iubi copiii înseamnă și a accepta să plece, să își trăiască viața lor fără prezența părinților. Din care cauză nu vă vor iubi mai puțin, ba, din contră.

Nu impuneți tinerilor adulți să trăiască sub acoperișul dumneavoastră după aceleași reguli ca atunci când erau adolescenți. Nu le cereți să vă spună la ce oră se întorc acasă, ce vor la masă, nu le pregătiți special anumite feluri de mâncare.

Oferiți-le, în schimb, și responsabilități și premisele independenței. Să fie de datoria lor curățenia dormitorului și spălatul rufelor personale. Nu cedați dacă vă roagă

să le călcați urgent o cămașă, din moment ce v-ați așezat confortabil în fața televizorului pentru a vă uita la un film. Doar cu acest preț îi veți ajuta să crească. Și îi veți înarma pentru viitor.

Intruși în casă

Uneori, în locuință ne intră chiar necunoscuți. Cum se poate așa ceva? Putem distinge mai multe categorii de necunoscuți. Vecina care are mereu nevoie de câte ceva: sare, zahăr, puțin ulei, dar, mai ales, să stea de vorbă. Cel care sosește cu o livrare și pe care îl invităm înăuntru. Poștașul care știe totul despre viața noastră prin intermediul scrisorilor pe care ni le aduce. Menajera care ne pătrunde în intimitate uneori mai mult decât ceilalți membri ai familiei. Calitatea ei esențială trebuie să fie discreția căci, pe măsură ce trece timpul, află tot mai multe despre noi și despre micile noastre manii, pe care ținem să nu le mai cunoască și alții. Iată de ce menajerele starurilor sunt atât de vânate de editorii însetați de senzațional, iar contractele lor sunt vizate de o armată de avocați specializați.

Menaj particular

Hélène s-ar fi bucurat să încredințeze unei menajere sarcinile curente ale gospodăriei. Un mic act de confort cu care se obișnuise înainte a se muta cu Gérard. Numai că acesta s-a opus brutal, întrucât nu voia ca o persoană necunoscută să îi intre în casă și să se ocupe de treburile lui, fie și dacă ar fi fost de față. După o mulțime de discuții, Gérard tot nu și-a schimbat părerea, luându-și singur în sarcină să dea cu aspiratorul și să șteargă praful.

După cum se poate observa din acest exemplu, nu e ușor să acceptăm ca o persoană pe care nu o cunoaștem să ne pătrundă în intimitate, să descopere modul în care trăim, hainele pe care le purtăm, produsele de înfrumusețare pe care le utilizăm, ce mâncăm, dar și micile noastre manii supărătoare: vesela și lenjeria murdare, praful gros, mizeria de sub pat și alte lucruri mai ușor ori mai greu de mărturisit.

A lăsa o menajeră să se însărcineze cu treburile gospodărești de zi cu zi înseamnă a-i permite să intre în intimitatea noastră. Pe cât de simplă poate fi această activitate pentru unii, pe atât pare fi de dificilă, până și de conceput, pentru alții. Ar însemna să ne lăsăm descoperiți sub privirile altcuiva, să ne supunem judecății respectivei persoane. Lucile, de pildă, dădea cu aspiratorul și făcea treburile minimale înainte sosirii menajerei, gândindu-se la ce și-ar fi spus aceasta dacă ar fi observat dezordinea. Fără îndoială, ar fi fost îngrozită!

Schimburile de locuință

Țările anglo-saxone au adus o nouă modă: schimburile de locuință pe perioada vacanțelor. Vă puteți împrumuta apartamentul cu trei camere din centrul Parisului contra unei vile cu vedere la mare, de la Miami. În general, operațiunea se petrece prin intermediul unei agenții, ceea ce garantează liniștea candidaților la astfel de schimburi. Stricăciunile din vina noului ocupant sunt rare, întrucât nou-veniții se comportă în casa dumneavoastră ca la ei acasă, așteptând să constate același lucru la întoarcere, ceea ce nu se întâmplă de fiecare dată în cazul unei închirieri clasice.

A schimba locuința mai înseamnă și a face schimb de moduri de viață, de obiceiuri, or exact în acest lucru constă atractivitatea sistemului. Nu rareori familiile respective s-au împrietenit, de parcă a trăi în locul celorlalți a generat legături mult mai puternice decât dacă aceiași oameni s-ar fi cunoscut în alte împrejurări. A trăi în locul altora nu înseamnă, de fapt, a-i înțelege mai bine? Mai e necesar și să știm să fim destul de deschiși pentru a accepta ca niște necunoscuți să ne intre în viața intimă.

Habitatul reinventat

Schemele familiale clasice s-au făcut praf, ca și necesitățile noilor forme de același gen.

Oare noi ne adaptăm după locul în care trăim sau acesta după noi? Ani de-a rândul, arhitecții au proiectat urmând recomandările generațiilor dinaintea lor. Din ziua în care sociologii s-au aplecat asupra problemei habitatului, au apărut alte structuri de dezvoltare, mai mult sau mai puțin corespunzătoare noilor nevoi, dar și legăturilor intime care se fac și se desfac odată cu trecerea anilor.

Există nenumărate modalități de abordare a locuinței. Înainte vreme, casa familiei vedea cum se succed generații după generații. Astăzi putem vorbi despre forme de habitat pentru fiecare etapă a vieții. Rămâne la alegerea fiecăruia să își găsească locul în care să se dezvolte.

Într-o societate în permanentă mișcare, habitatul este spațiul în care putem înțelege pe deplin cine suntem și care sunt legăturile pe care ni se fondează familia.

Schimbările și încercările casei

Casa ne este martor privilegiat al vieții. Evenimente fericite și triste se succed constituindu-ne istoria personală. Există fapte care ne umplu viața și care sunt resimțite ca adevărate încercări. Uneori acestea vin unele după altele în serii negre, al căror sfârșit nu mai putem să-l zărim și care ne aduc în stare să credem că și noi, și locuința noastră suntem blestemați! Casa ne este atât de încărcată cu propriile noastre emoții, încât nu poate fi despărțită de etapele pe care le parcurgem. Unele chiar transformă locuința, iar evenimentele legate de ea ne marchează profund.

Cum să rămâi de piatră în urma unui doliu, cum să faci față partajului unei moșteniri, cui îi va rămâne casa, cum se va împărți mobilierul copleșit de amintiri și de sentimente? De ce ne afectează atât de mult schimbarea de locuință? Fiindcă, orice-am gândi și-am spune, nicio mutare nu e un lucru lipsit de importanță, niciuna nu are loc fără urmări, fie ele pozitive ori negative.

Oricare ar fi etapele care ne marchează viața, ele întăresc implacabil legăturile dintre noi și locuință, sudându-le pentru totdeauna.

Doliul

După o încercare dureroasă cum este decesul unuia dintre membrii dragi ai familiei, nu rareori poate fi observat că încăperea sa preferată (biroul, dormitorul…) rămâne în starea în care se găsea cât timp acesta mai trăia. Cum altfel i s-ar putea păstra intactă amintirea?

A nu atinge nimic înseamnă a ne da iluzia că s-ar mai putea întoarce, că nu a plecat cu adevărat. Și, dacă va reveni, nu va trebui deranjat cu schimbări. Amintiți-vă de mumiile egiptene în mormintele cărora s-au descoperit numeroase obiecte folosite în viața de zi cu zi. După trecerea în lumea cealaltă, morții trebuiau să își regăsească lucrurile cu care erau obișnuiți pentru a putea începe noua viață.

Adevăratul doliu nu începe decât în ziua în care suntem de acord să împărțim, să dăm, să rearanjăm, să aruncăm ceea ce a aparținut ființei dragi care, de acum, ne va lipsi pentru totdeauna.

Uneori, ziua respectivă sosește după ani și ani, mai ales când este vorba despre pierderea unui copil a cărui amintire se va cristaliza în imaginea nevinovată din primii ani de viață. A ne despărți de anumite obiecte, de jucăriile la care ținea ar fi ca și cum l-am renega. Numai că, a păstra intactă camera copilului dispărut înseamnă un soi de sclerozare prin încremenirea într-un trecut din

nefericire încheiat pentru totdeauna și care nu mai are cum se întoarce.

Moștenirea

Când este vorba despre pierderea unui părinte, succesiunea presupune împărțirea bunurilor. Momentul în care întreaga familie se reunește la notar pentru deschiderea testamentului (atunci când există unul) este întotdeauna solemn și uneori mai dureros chiar decât decesul în sine. Testamentul și conținutul lui trezesc în noi angoase legate de preferințele legatarului, chiar dacă acesta din urmă a încercat să fie cât mai drept. Rivalitățile adormite ies din nou la suprafață: „Știa că aș fi vrut mobila aceea, dar a lăsat-o altcuiva, deci nu m-a iubit".

Testamentul așază fiecare persoană la locul care îi este cuvenit în ordinea familială. Nu cea de drept, ci aceea pe care defunctul a considerat-o potrivită și e greu, dacă nu chiar imposibil, să fie pusă în cauză.

Legislația în vigoare face ca să nu poată fi dezmoșteniți copiii. Nu întotdeauna a fost la fel, iar durerea de a te vedea lipsit de locul meritat în familie era cu siguranță mai greu de suportat decât speranța eșuată de a mai recupera ceva bunuri.

Uneori, disprețul sau iubirea se transmit prin intermediul valorii simbolice a obiectelor care, astfel, fără să vrea, devin mediatorii unui anumit mesaj. Dacă întreaga copilărie ați stat alături de tatăl dumneavoastră, construind o adevărată rețea de trenulețe, în faptul că v-au fost acordate ori nu prin testament veți vedea cât de

mult v-a iubit defunctul, nu neapărat valoarea lor financiară.

Numeroasele conflicte din timpul succesiunilor apar atunci când se descoperă o inadecvare între valoarea pecuniară și cea afectivă a obiectelor de împărțit, lucru cu atât mai limpede atunci când nu există testament.

Când, la partaj, apare și un bun imobiliar, apare și prilejul disputelor și luptelor intestine. Pe de o parte, sunt cei care nu îi acordă nicio valoare sentimentală și speră să îl vândă, pe de alta cei care, legați de amintiri, ezită.

Unii părinți, pentru care este importantă ducerea înainte a coeziunii familiale, și-au luat măsuri de precauție în așa fel încât copiii să nu fie constrânși să vândă casa pentru a putea achita drepturile succesorale, simțind nevoia ca bunurile materiale să le supraviețuiască. Garant al unității familiale, ei speră ca zidurile să poată duce mai departe ceea ce au construit ori, la rândul lor, au primit drept moștenire.

Cu toate acestea, există dispoziții testamentare greu de suportat și de care unii vor să se despartă cu orice preț, întrucât încărcătura emoțională asociată unor locuri anume este insuportabilă. Moștenirea ne întoarce mereu la realitatea legăturilor familiale, la marile bucurii și dureri, fiind o încercare pentru care nu suntem niciodată îndeajuns de pregătiți, căci mereu disimulăm realitatea, ba chiar o înfrumusețăm. Notarii sunt martorii tăcuți ai tuturor acestor tratative și drame care, uneori, ajung să destrame familiile pentru totdeauna. Cum ne-am putea imagina că o moștenire este lipsită de valoare simbolică din moment ce, în toate paginile de până acum, am arătat în ce măsură trăim într-o relație sentimentală, de contopire cu propria locuință?

Mutarea

Când schimbăm locuința, știm ce părăsim, dar nu și ce vom găsi. Mutările generează numeroase fantasme și spaime. Cum să ne pregătim pe noi și pe copii pentru schimbare?… Bun, ne mutăm, și apoi?

A ne muta înseamnă a ne transforma. A ne schimba o piele prea strâmtă, a ne îndrepta către o nouă etapă a vieții. A părăsi un mediu bine cunoscut, vecini, prieteni pentru a ne arunca în necunoscut în vederea recreării unei noi celule familiale. Euforia schimbării se poate preschimba în angoasă, întrucât mutarea ne trimite cu gândul la despărțirile care ne-au marcat diferitele etape ale vieții, putând fi comparată cu o mică moarte.

Mutarea este de fiecare dată o evoluție transformatoare, chiar dacă se petrece în același oraș, căci datele sunt diferite. Trebuie să te obișnuiești cu noul mediu. Evenimentul însă poate fi prilejul de a lega mai strâns legăturile familiale în jurul unui ideal comun, mai ales când este vorba despre stabilirea în altă țară, prin care se pleacă în necunoscut, iar familia rămâne unic reper. Ține de fiecare să se pregătească și să participe. Chiar și copiii mici pot primi sarcina de a avea grijă de jucăriile lor preferate.

Și copiii?

Pentru părinți, mutarea este sinonimă cu o locuință mai mare, cu concretizarea unui vis în clipa în care se va intra în posesia casei care tocmai se construiește. Cu un pas înainte către o nouă viață, de o mai bună calitate.

Pentru copii, cântecul comportă o altă melodie, aceea a melancoliei asociate despărțirii de vechea locuință. A se muta înseamnă, pentru ei, schimbarea mediului, a bonei, a școlii și a prietenilor. Toate aceste elemente sunt tot atâtea repere care se fac praf, drept pentru care mutarea poate fi traumatizantă.

Din această cauză, schimbarea de locuință trebuie anunțată copilului cât mai din timp cu putință. Explicați-i transformările pe care le va implica și pentru el, dar și pentru întreaga familie: un loc mai bun de muncă pentru mama, o grădină mai mare. Feriți-vă să încercați să îl convingeți că în altă parte va fi mai bine și să îi ridiculizați suferința. Mutarea înseamnă, înainte de orice, o ruptură, iar copilul încă nu știe cum să o proiecteze în viața la care visați.

„O să vezi că o să-ți faci alți prieteni și îi vei uita pe cei vechi.“ O astfel de frază nu face decât să renege legăturile puternice create până în acel moment.

„O să ai un dormitor nou și un pat de om mare.“ Dar dacă exact lucrul acesta nu și-l dorea deocamdată, să se facă mare? Comentați cu grijă schimbările. Patul este reperul care îl ajută să adoarmă, va veni și vremea de a-l schimba când va descoperi specificul noii locuințe.

Copiii nu sunt niște creduli și știu foarte bine dacă e ceva care se țese ori se ascunde în spatele unor frumoase promisiuni. Nu îi dați la o parte din proiectele dumneavoastră și ascultați-le temerile chiar dacă aveți altceva de făcut.

Dacă aveți ocazia, îi puteți pregăti mergând până în orașul în care vreți să vă mutați și, de ce nu, vizitând școala la care doriți să îi înscrieți. Pregătiți cât puteți mai bine răsturnarea de situație și încercați să păstrați legătura,

fie și telefonic, cu bona și cu vechii lui prieteni, pe care îi puteți invita în weekend, până când își va face alții noi.

Când mutarea merge rău

Evenimentul poate fi dureros dacă ruptura este radicală. Uneori nu e de ales și unul dintre soți părăsește casa împreună cu copiii pentru a începe o altă viață. Astfel, sunt rupte nu numai legăturile cu părinții, dar și cu locuința. Motivațiile plecării aparțin strict adulților și nu trebuie împărțite cu cei mici, ceea ce nu înseamnă că aceștia trebuie excluși de la decizie. Nu are rost să se intre în detalii. „Mama a hotărât să locuiască în altă casă, dar tu vei continua să te vezi cu tata." Explicați cât mai limpede și mai simplu noile modalități de organizare a vieții. „Vei merge să te vezi cu tata weekendurile și în vacanțe." Nu sporiți sentimentul de pierdere și de abandon al copilului aruncând public oprobriul asupra fostului partener. Copiii sunt rodul fostei dumneavoastră relații, iar dragostea lui pentru ambii părinți este cel mai adesea indestructibilă. Rana poate fi foarte gravă atunci când despărțirea este urmarea unei hotărâri judecătorești greu de acceptat și de către copii, și de către părinți. Este important să fie restabilite pentru copil, cât mai rapid cu putință, anumite repere fixe și să îi fie reconstituit un teritoriu căruia să îi poată determina coordonate personalizate, care îl vor ajuta să treacă peste respectivele încercări. Puteți, astfel, așeza fotografiile ambilor părinți în apropierea patului, pentru a-l liniști. Dacă este vorba despre divorț, atunci sunt de preferat fotografii separate ale mamei

și ale tatălui, nu ale celor doi împreună, ceea ce ar putea augmenta confuzia și întreține speranța în refacerea cuplului. Nu vă privați copilul de fotografiile persoanelor pe care le iubește, din contră, dăruiți-i un album în care își va aranja și imaginile persoanelor de care s-a despărțit, dar și, de ce nu, ale locurilor prin care a trecut. Dacă mâhnirea îi este prea mare, va putea fi alături de ei în acest mod, oricând va dori.

Schimbarea fizică este întotdeauna însoțită de una psihică, la care trebuie să fim atenți.

Pentru unii copii, mutarea dintr-o locuință în alta poate să meargă foarte bine dacă părinții sunt împreună, fiindcă ei constituie modelul esențial și, atâta vreme cât familia rămâne unită, iar deplasarea se face în grup, reperele suferă transformări insignifiante, chiar dacă un timp de adaptare e inevitabil. Lucrul este în special adevărat în cazul familiilor obligate să își schimbe des domiciliul (dacă părinții sunt membri ai corpului diplomatic sau militari, de pildă).

Și pentru părinți mutarea poate fi o sursă de angoasă. Cu fiecare obiect pe care îl împachetăm ne inventariem trecutul. Ne îngrămădim viața în lăzi și ne tot amintim. Uneori, redescoperim lucruri uitate și ne lăsăm furați de emoția provocată de o carte ori o jucărie. Nu este însă cazul să pierdem din vedere obiectivul principal, căci schimbarea de locuință este și ocazia despărțirii de obiecte inutile, or greutatea constă tocmai în a analiza ce este așezat sub marca lipsei de utilitate.

Uneori, mutarea ne învață să ne mulțumim doar cu esențialul. Opt schimbări de domiciliu în cincisprezece ani au

educat-o pe Valérie să trieze rapid și eficient, în așa fel încât actualmente, apartamentul ei, foarte plăcut și frumos decorat, poate fi părăsit în două zile. De fiecare dată când deschide câte un dulap, se și întreabă: „Dacă e să plec din casa asta mâine, chiar aș lua tot ce am înăuntru?" Când răspunsul este negativ, nu ezită să vândă ori să dăruiască obiectul considerat inutil, or astfel de economii i-au permis achitarea atâtor schimbări de casă. Este un exemplu care i-ar face să viseze nu pe puțini dintre cei care, numai la gândul că ar trebui să se mute într-o bună zi, simt cum le transpiră palmele închipuindu-și dimensiunile operațiunii.

Aceeași angoasă poate interveni și în cazul în care sarcina împachetatului este lăsată în grija celor plătiți să efectueze mutarea, întrucât aceștia nu cunosc valoarea sentimentală a lucrurilor și deseori o mișcare neatentă e inevitabilă. Iată de ce, nu neapărat din simțul economiei cât din precauție, multe persoane preferă să împacheteze singure. Felul în care protejăm anumite obiecte ne vorbește și el despre valoarea pe care le-o acordăm.

Olivier este un veșnic înspăimântat de subiect așa că, pentru ultima mutare, s-a pregătit timp de două luni, ambalând cu grijă fiecare lucru, etichetându-l, listându-l și așezându-l într-o cutie pregătită pentru o încăpere anume, cutie numerotată la rândul ei pentru a se putea stabili o ordine clară a despachetării. Cu o astfel de organizare devenea imposibilă spargerea vreunei farfurii ori pierderea cine știe cărei linguriță. În schimb, Marie a pus totul grămadă în lăzi. La destinație, însă, a trebuit să recunoască realitatea că multe dintre lucruri fuseseră distruse. Înțeleaptă, a admis că, dacă prea mare grijă nu acordase obiectelor din casă, aceasta

se datora faptului că nici nu prea contau pentru ea. Așa că au ajuns toate la pubelă.

Dacă vă este greu să vă organizați, ajutați-vă de un calendar pe care să îl respectați. Se găsesc site-uri pe internet foarte bine puse la punct care detaliază toate obiectivele la care trebuie să vă gândiți și toate amănuntele de care trebuie să țineți cont: când să rezervați personalul specializat în mutări, când se încheie contractul cu acesta, cum să începem împachetarea…, dar și lista actelor necesare și a instituțiilor cărora trebuie să vă adresați. Totul este deja gândit pentru a vă ușura viața!

După mutare vine și instalarea în noua locuință. Timpul luat de despachetare ne indică gradul de motivare a luării în posesie a locului pentru care am optat. Valériei, profesionista schimbărilor de domiciliu, nu-i trebuie mai mult de două zile pentru ca lăzile să fie golite și dulapurile puse în ordine. Chiar dacă mai rămân detalii de pus la punct cu vremea. Pe de altă parte, alții o tot lungesc, trăind încă printre cutii cu lucruri luni de zile după mutare. Care să fie mecanismele de apărare care intră în funcțiune pentru a nu se confrunta cu noua viață care nu cere decât să fie începută?

Lucrări și decorațiuni

A angaja lucrări de renovare ori pur și simplu de decorațiune ne afectează structura psihică și trebuie să fim pregătiți pentru a accepta transformarea. Persoana care stă la originea unor asemenea lucrări exprimă nevoia de

ameliorare prin raport cu o situație inconfortabilă. Nu ne referim numai la confortul material, dar și la bucuria de a trăi.

Ce se poate spune despre Jeanne, care an de an mută mobilele și își obligă bărbatul să revopsească toate încăperile, de care s-a plictisit? Chiar în aceste lucruri să se ascundă originea plictisului? Nu cumva sondează terenul în căutarea a altceva? În realitate, grație acestor lucrări anuale de care soțul e sătul până peste cap, Jeanne are sentimentul că este mai aproape de el, întrucât tot restul timpului bărbatul îi este prea absorbit de munca lui. Simțindu-se vinovat, acesta nu o poate refuza și se apucă încă o dată de vopsit toate încăperile, dar, pe an ce trece, se teme tot mai mult de clipa în care nevasta apare cu paleta de culori și își manifestă încă o dată dorința de schimbare generală.

Asemenea lucrări fac parte integrantă din istoria noastră, dar și a casei. Există reparațiile obligatorii: un acoperiș găurit, centrală termică stricată… Micile griji care apar în decursul vieții locuinței sunt asemănătoare micilor dureri fizice care ne cuprind uneori și modului în care le tratăm.

Există cămine în care totul merge perfect și orice reparație este efectuată pe loc, chiar dacă nu era prevăzută în buget. Față de această perspectivă idilică, există case în care ai impresia că îți riști viața de cum le treci pragul ori deschizi vreun dulap. Becul de pe hol s-a ars acum câteva luni. Sertarul de la birou e lipit cu bandă adezivă, peste tot dai de lucruri legate cu sfoară și de reparații făcute la întâmplare. Cu toate acestea, starea de fapt nu pare a-i neliniști pe cei dinăuntru, care s-au obișnuit

să evite a treia treaptă, care e ruptă, să tragă sertarul ținându-l de dedesubt și să închidă fereastra fixând-o cu un elastic.

Într-un asemenea proces, trebuie ținut cont și de procrastinație. „Le repar eu când o să am timp" și, cum timpul cu pricina nu mai vine niciodată, iar omul are o incredibilă capacitate de adaptare, respectivii se mulțumesc să trăiască așa, lucru ce poate deveni o curiozitate pentru apropiați, care se întreabă cum de prietenii lor se mai pot descurca în atare situație. Spiritele pragmatice, din contră, se simt iritate din moment ce, în doi timpi și trei mișcări, ar fi și făcut robinetul să nu mai picure.

A trăi în astfel de condiții trădează lipsa de încredere în sine. Persoanele în cauză nu se respectă îndeajuns spre a avea o mochetă fără pete sau o canapea fără găuri, iar problema nu ține neapărat de buget. Cum habitatul se modelează după chipul și asemănarea noastră, atunci când percepția propriei persoane este degradată, și interiorul se degradează în egală măsură. Este însă posibil și procesul invers: prezentăm o perfecțiune ostentativă pentru a masca faliile intime, pe care nu le-am vrea lăsate la vedere. Ca de fiecare dată, rămâne de descoperit o corectă cale de mijloc. Nu are niciun rost să chemăm instalatorul în miez de noapte spre a schimba garnitura de la chiuvetă, dar nici să așteptăm la nesfârșit pentru a spăla mocheta, care nici nu se mai știe ce culoare are.

Cine efectuează lucrările și cine decorațiunile?

Lucrările necesare casei pretind dexteritate și un minimum de cunoștințe. În cadrul societății noastre, acestea

cad, de obicei, în sarcina bărbaților. Dezvoltarea familiilor monoparentale, prelungirea timpului liber fac, din ce în ce mai des, ca și femeile să efectueze operațiuni de necrezut cu numai câțiva ani mai înainte. A pune parchet, a schimba gresia, a dărâma un perete interior nu le mai sperie, iar producătorii de scule urmăresc direct această nouă piață, propunând instrumente la fel de performante precum cele clasice, dar mai ușoare și mai simplu de mânuit. În actualul univers, bărbatul și-a pierdut reperele. Schema socială (violent cutremurată în ultimele decenii) ne învață că bărbatul este maestrul acțiunii, muncind, pe când femeia aparține câmpului reflexiv, alegând culorile, materialele textile, canapeaua. Însă a lucra împreună este constructiv pentru cuplu. Pe vremuri, nicio femeie nu se mărita înainte ca soțul să fi ridicat acoperișul care să-i adăpostească aleasa inimii. În prezent, fiecare locuiește la el acasă pentru ca, într-o bună zi, să se hotărască să trăiască împreună fără ca domnul și stăpânul să fie nevoit să ridice casa de piatră ajutându-se ori nu de betonieră. Cu toate acestea, locuința individuală rămâne modelul la care visează toate cuplurile.

Bărbatului fiindu-i specifică acțiunea, îi va plăcea să construiască și să conceapă. Femeia, fiind dedicată reflexivității, va proiecta decorațiunile la care aspiră. Repartizarea rolurilor pare a funcționa, chiar dacă doamna casei își arogă rolul de inspector la încheierea lucrărilor, ceea ce enervează bărbatul, mai puțin chițibușar. În schimb, acesta rareori are dreptul de a-și exprima opinia în privința decorațiunilor care, oricum, a declarat că nu îl interesează, nemaiobiectând atunci când soția începe să scoată la iveală tapetul roz ori roșu aprins pentru dormitor.

A lucra și a împodobi împreună înseamnă a construi laolaltă un vis comun, o proiecție a cuplului în viitor. Uneori astfel de lucrări durează o viață și, odată scopul atins, nemaigăsind proiecte comune, cuplul se desparte. Atât de prinși de sarcinile de zi cu zi, cei doi au uitat esențialul: apărarea cuplului.

Pereții

Susținând structura locuinței și rezistența acesteia, spun multe despre grija pe care o acordăm constituirii propriei imagini. Cu ce seamănă și cum i-ați renovat? I-ați acoperit cât mai rapid, pentru a ascunde vreun aspect neplăcut? Sau ați curățat istoria familiei desfăcând strat cu strat tot ceea ce s-a acumulat în decursul anilor? Fiindcă, din lipsă de timp sau de bani, acestea s-au adunat unele peste altele închizând sub ele poveștile de dinainte.

Pregătirea pereților este una dintre cele mai importante etape ale renovării. Iată că o familie, din comoditate, pur și simplu a dat un nou strat de vopsea pe pereți fără niciun fel de pregătire. Efectele nu au întârziat și culoarea s-a crăpat în urma reacțiilor chimice. Proprietarii nu s-au mai preocupat să repare nici pereții, nici propria viață, în care se mulțumeau cu un minimum suportabil, fără a dori să facă vreun efort spre a-și întreține respectul de sine.

Într-o familie, nu cine dă cu mistria contează, ci esențial este ca fiecare să își găsească un loc confortabil alături de celălalt în construirea cuplului. După cum știe

oricine, poveștile care durează sunt acelea în care a existat strategia de a face interiorul să evolueze, de a-l întineri puțin la momentul oportun, nu doar mascând fisurile care, într-o zi, duc la prăbușirea zidului.

Tâlhăria

Din păcate, casele sunt și martorii unor încercări asupra cărora nu avem niciun control și care, uneori, ne afectează mai mult decât ne-am fi putut închipui.

De ce sunt unele clădiri, fără încetare, ținta tâlharilor? Aparent, nu au nimic nici mai mult, nici mai puțin decât cele învecinate și, totuși, către ele se îndreaptă hoții. Nimic nu le rezistă acestora: nici alarmele, nici supravegherea video, nici ușile blindate. Or fi blestemate? Să treacă adresa de la un spărgător la altul? Prea puțin probabil. Există, oare, coduri secrete care atrag atenția răufăcătorilor? Nu e decât o legendă urbană. De ce să căutăm atâtea cauze exterioare când beneficiem de un început de răspuns chiar din partea proprietarilor?

Teama acestora decurgând din vizita unui necunoscut nu cumva generează un mesaj inconștient care atrage hoții? Exprimat astfel, motivul poate surprinde. Numai că mecanismul este atât de subtil, încât amănuntele sale ne pot scăpa. Dacă seară de seară vă culcați într-un climat de nesiguranță, de frică ori de angoasă cauzat de ideea că în locuință ar putea pătrunde un răufăcător, comunicați inconștient și anturajului acest stres. Pentru dumneavoastră, singura modalitate de a scăpa de frică este ca tâlhăria chiar să se producă. Vă miră?

Dacă furtul a avut loc, nu mai trăiți cu spaima că evenimentul se va mai produce o dată. În definitiv, dumneavoastră l-ați provocat, spontan. Cum așa? Tocmai dumneavoastră care sunteți atât de atent la siguranța proprie și a celor din jur?

În seara respectivă ați uitat să închideți una dintre ferestre (pe acolo intră de obicei hoții) ori să cuplați sistemul de alarmă care, de obicei, este primul lucru pe care îl faceți înainte de culcare. Dorința de a scăpa de angoasă este mai puternică decât însăși angoasa. Poate că ați uitat de mai multe ori să închideți fereastra, fără să-i mai dați atenție, dar în seara despre care vorbim actul ratat (dacă doriți să îl numiți astfel, deși mai că ne-ar veni să îi spunem act reușit, căci angoasa a și dispărut, ca prin farmec) a lăsat un necunoscut să încerce să intre în locuință. Desigur, o să vă închipuiți că într-adevăr nu aveți noroc, o seară nu ați luat toate precauțiile necesare și cineva a și reușit să intre.

După tentativa de efracție vă veți simți liniștit pentru o clipă, gândindu-vă că v-au fost verificate motivele de a vă lua măsuri de apărare. Odată dispărută satisfacția celei dintâi angoase, va rămâne loc pentru o alta, aceea de a descoperi o alarmă mai performantă, un sistem de siguranță care să vă protejeze mai bine de o nouă spaimă. Este un cerc vicios și după scurta bucurie de a fi avut dreptate se deschide perspectiva unor noi temeri. Și totul o ia de la început! În respectivul moment nu dispariția unor bunuri materiale vă preocupă, ci proaspătul sentiment neplăcut că a existat cineva care să vă dejoace planurile atât de bine puse la punct.

Ne-am referit la mesajul inconștient pe care îl adresăm hoțului, arătându-i mecanismele care intră în

funcțiune. Dar cu infractorul ce se întâmplă? Cum de poate recepta un astfel de mesaj? În primul rând, este pragmatic. În spatele multitudinii de sisteme de protecție vede o comoară fabuloasă și, prin urmare, motivat asși dorința de reușită. Dacă Barbă Albastră nu i-ar fi interzis tinerei logodnice să deschidă celebra ușă, i-ar mai fi dat ei prin minte să facă gestul acela? Oare pofta nu a fost trezită de interdicție? Întrucât, a învinge în absența pericolului înseamnă a triumfa fără glorie. E mai important pentru un tâlhar să fie nevoit să forțeze mai multe sisteme de protecție decât să își însușească bunuri lăsate la vedere căci, în astfel de ocazii, poți reacționa cum nu trebuie.

Micile autocolante care anunță că locuința este protejată printr-un sistem de alarmă ori subterfugiul clasic cu „Atenție, câine rău!" nu pot descuraja decât hoți lipsiți de experiență, care nu au învățat ca mai întâi să își planuiască lovitura.

Unii infractori au mania ciudată de a mânji cu excremente locurile în care au intrat prin efracție, provocare ce afectează victimele nu mai puțin decât furtul în sine. Este un fel de a spune: de-acum e teritoriul meu și fac ce vreau în el. Bunurile materiale se mai înlocuiesc, dar sentimentul de a fi fost bătut pe propriul teritoriu, de a fi fost invadat, murdărit este mult mai puternic și marchează emoțional pentru totdeauna. Niște necunoscuți ne-au cotropit teritoriul: și doar acest simplu sentiment declanșează un val de adrenalină și de testosteron care ne face foarte agresivi, ducându-ne la gesturi necugetate dacă prindem răufăcătorul asupra faptului.

Pierderea unor obiecte poate fi acoperită prin asigurări, dar ce se întâmplă cu emoțiile asociate respectivei pierderi? Ne-ar plăcea să ne convingem că nu e nimic grav, că putem cumpăra încă o dată ceea ce ni s-a furat. Cu toate acestea, trăim un adevărat doliu. Fiecare dintre lucrurile în cauză sunt tot atâția martori ai ființei care suntem. Ne-am folosit de ele, le-am mânuit îndelung, iar ele povesteau despre noi. A le pierde este totuna cu a rămâne fără anumite repere existențiale. Furtul, inundația, incendiul or alt tip de eveniment ce generează pierderi materiale sunt foarte importante, creând o ruptură în istoria personală, ba chiar punând în cauză propria existență.

Incendiu, inundații, catastrofe naturale: drama unei vieți

Incendiile și inundațiile sunt încercări tot atât de traumatizante, dacă nu chiar mai mult decât furturile. După acestea din urmă, chiar dacă anumite obiecte nu mai sunt în posesia noastră, tot ne putem spune că își continuă existența și fără noi. În schimb, focul și apa produc distrugerea, deseori sub ochii noștri, a propriilor jaloane ale existenței. După incendiu, unele persoane scormonesc prin cenușa caldă încă în căutarea celei mai neînsemnate urme ale unei vieți făcute scrum. Cel mai mic lucru recognoscibil, chiar înnegrit de fum, va fi salvat ca o prețioasă relicvă a unui trecut de care nu eram pregătiți să ne despărțim atât de brutal. Adevăratul doliu va surveni abia în ziua în care vom îndrăzni să arunc aceste ultime rămășițe ale vieții noastre anterioare

dezastrului. Uneori doliul nici nu se produce, rămânând să purtăm cu noi amintirea înfrumusețată a vieții de dinainte de dramă.

Când însă pierdem totul, suntem îndreptățiți să ne întrebăm cine mai suntem. Actele, fotografiile, amintirile, tot ceea ce însemna propria noastră urmă lăsată ca existență, care ne atesta trecerea prin lume au ars. Iată de ce astfel de încercări ale vieții sunt greu de suportat. Trebuie reconstruit totul, trebuie să ne reconstruim cu totul.

Uneori un incendiu poate fi și salvator. Ca pentru Marielle care a văzut casa părintească, pe care o moștenise, făcându-se scrum din cauza unei prăjituri uitate pe foc. Amănunt tulburător: rețeta uitată pe mașina de gătit era de la mama ei, o adevărată viperă. În sfârșit, Marielle putea părăsi regiunea care îi amintea prea mult de greutatea moștenirii familiale.

Pierderea locuinței

Să ai un acoperiș deasupra capului nu e de la sine înțeles. Din păcate, acest lucru ne este destul de des reamintit de asociații precum *Dreptul la Locuință*. Sărăcia, sistemul social prost adaptat, legile nedrepte uneori nu incită proprietarii să își închirieze casele persoanelor defavorizate. Hazardul, divorțul, pierderea serviciului, lipsa unei familii ori alte numeroase motivații fac ca unii oameni să își piardă căminul fără a fi manifestat neapărat un comportament marginal.

O astfel de încercare a vieții este printre cele mai dureroase și mai greu de depășit. Cauzele principale sunt insolvabilitatea, șomajul sau divorțul.

La patruzeci și șapte de ani, Richard și-a pierdut locuința ca urmare a unei sentințe judecătorești pe care o consideră nedreaptă. A fost nevoit să părăsească locuința familiei ca urmare a divorțului. La puțină vreme, un accident de muncă l-a imobilizat mai multe luni. Alocația primită abia de acoperea pensia alimentară pe care o dădea copiilor. Slăbit și fizic, și moral, Richard a fost obligat să ceară adăpost familiei, fiind pe cale de a sărăci complet. Mulțumită unei asociații a putut găsi un serviciu potrivit, dar ziua în care s-a simțit cel mai mândru a fost aceea când i s-au înmânat cheile unui apartament social cu două camere, în care și-a putut primi din nou copiii. Demnitatea și-a regăsit-o astfel în momentul în care i s-a acordat iarăși dreptul de a primi vizita acestora.

Privarea de locuință are efecte care depășesc simplele probleme materiale, putând fi resimțită ca depersonalizare, ca pierdere a identității.

Persoanele fără domiciliu fix, care și-au pierdut orice reper, își aleg adesea domiciliul în același loc, în general în zone de trecere precum gările sau stațiile de metrou. Văzând în fiecare zi aceleași figuri capătă iluzia unei familii. Unii chiar nu vor să părăsească pentru nimic în lume micul lor petic de trotuar, lucrul acesta însemnând o nouă dezrădăcinare, o nouă încercare a vieții.

Casa mea, eu sunt!

Înainte de a începe să citiți această carte, poate că v-a intrigat titlul ei. Cum ar fi făcut oricine, ați fost curioși să aflați răspunsul, întrebându-vă în ce măsură locuința ar putea povesti propria dumneavoastră istorie. Or, casa noastră este martorul privilegiat al vieții noastre.

Ceea ce așteptăm de la ea, în primul rând, este generarea unui sentiment de siguranță, necesarul ecran de protecție dintre noi și imensa lume necunoscută. Este o necesitate primară a ființei omenești. Abia apoi urmează și alte noțiuni mai subiective, legate de propriile emoții.

Casa noi ne-o alegem, dar și ea pe noi. Apoi, puțin câte puțin, o facem să ne aparțină, îi dăm un nume, o amenajăm, o împodobim. Devine, fără să ne dăm seama, un membru al familiei cu drepturi depline. Observator tăcut și martor mut al istoriei noastre, habitatul ne reflectă personalitatea. Și, pentru cine are chef să o asculte, este un nesfârșit izvor de povești.

Interacțiunea dintre noi și casa noastră este continuă. Cel mai adesea nu ne acordăm timpul de a ne opri

pentru a ne întreba pur și simplu cine suntem. Prinși în vârtejul vieții, mai degrabă suferim consecințele decât să fim actori conștienți ai propriului destin. A înțelege de ce și cum ne-am ales locul în care trăim, cum l-am amenajat și cum îl putem transforma pentru a evolua este o aventură fabuloasă pe care am dorit să vă fac să o întrevedeți.

V-ați imaginat vreodată că vă puteți asculta căminul? Ați avut, cel puțin, o astfel de dorință? Întrucât, evident, el v-a adresat numeroase mesaje pe care le-ați auzit ori nu. Pe măsură ce ați dat paginile, cu siguranță amintiri din copilărie și tot felul de povești au ieșit la lumină, oferindu-vă o altă imagine asupra locurilor prin care ați trecut și v-au văzut dezvoltându-vă. Ele sunt acelea care vă povestesc propria istorie, bucuriile, necazurile, dorințele și bogata paletă de emoții. Cu toții ne-am creat legături mai mult sau mai puțin puternice cu locurile în care am trăit, care fac parte din noi, cum și noi facem parte din ele.

Habitatul este un corp psihogenealogic. După cum organismul ne este compus din celule rezultând din milioane de ani de evoluție, și casa este produsul emoțiilor pe care le-am tradus în acțiuni (precum lucrările de construcție) ori lucruri (mobilier și accesorii). Ca și noi, casa ne este într-o perpetuă evoluție. Câteodată lucrurile nu sunt deloc simple, căci nu suntem singurii care locuim într-un spațiu dat, or, câte personalități și aspirații diferite există, tot atâtea modalități de a concepe viața într-un loc anume putem număra. Ca în oricare altă situație, și în acest caz se pune problema descoperirii unui

echilibru care să permită fiecăruia să meargă mai departe pe calea care i se pare potrivită.

Dacă pe un chip putem citi bucuriile sau tristeţile, care îi marchează trăsăturile, dacă putem recunoaşte asemănările cu un străbunic, la fel se întâmplă şi cu locuinţa, care poartă cu ea urmele mai mult sau mai puţin clare ale experienţelor suportate.

A ne observa interiorul locuinţei e totuna cu a ne observa pe noi înşine, ceea ce nu e chiar la îndemână. Unele edificii ne permit să le citim ca pe o carte deschisă. Altele ne întind cursa decoraţiunilor. Să le acordăm timpul şi dreptul la dorinţa de a se dezvălui puţin câte puţin, fiindcă niciun loc nu poate rămâne tăcut pentru cine vrea să îl asculte.

Unele civilizaţii şi-au pus amprenta pe Marea Istorie graţie construcţiilor destinate să sfideze secolele şi mileniile. A le studia ne poate explica de unde venim, spre a răspunde eternei întrebări: cine suntem cu adevărat?

Ce se va întâmpla cu habitatul din ziua de azi? Ce va povesti el generaţiilor viitoare? Cum ne vor analiza acestea şi ce ipoteze vor avansa despre modul de viaţă şi cultura noastră? Suntem conştienţi de evoluţia societăţii prin prisma habitatului şi a transformărilor sale, dar nu cumva ne lipseşte distanţa necesară analizei obiective? Nu cumva casele ne sunt prea pline de emoţiile noastre pentru a le putea privi drept în ochi?

Oricum ar sta lucrurile, a vorbi despre propriul habitat înseamnă, în primul rând, a vorbi despre sine. Întrucât casa mea, eu sunt!

Doresc să le mulţumesc Alexandrei Viragh, care m-a învăţat atât de multe, Valériei de Sahb pentru încredere, lui Dimitri şi Marvin pentru susţinere şi dragostea veşnică şi tuturor prietenilor, clienţilor şi stagiarilor care mi-au deschis uşile caselor pentru a mă putea împărtăşi din experienţa lor.

Dacă vreţi să aflaţi mai multe, să participaţi la conferinţele şi stagiile noastre, găsiţi detalii pe www.coatching-maison.com

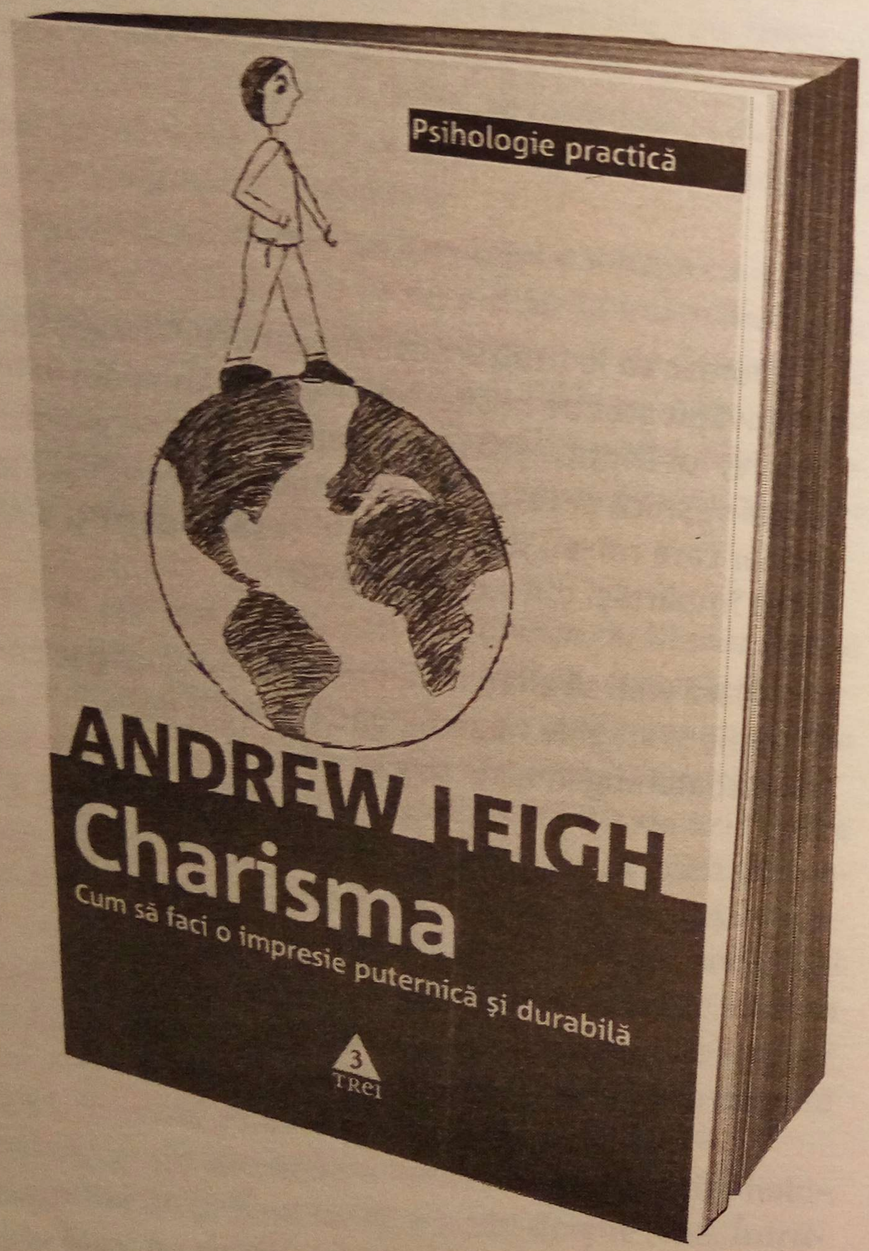

Charisma

Cum să faci o impresie puternică și durabilă

Titlul original: The Charisma Effect: How to Make a Powerful and Lasting Impression
Autor: Andrew Leigh
Publicată de: Pearson Education Limited 2008
Limba originală: engleză
Traducere de: Dana Mareș

Îi admirăm și invidiem pe oamenii care au charismă. Aceștia emană încredere și șarm și creează fără efort legături cu cei din jurul lor. Pe de altă parte, ei câștigă cu ușurință simpatie și aprobare. Din păcate, suntem convinși că nu putem să fim charismatici, dacă nu ne-am născut cu acest dar. Autorul demonstrează, contrazicând așteptările noastre, că și charisma se învață. Putem dezvolta propria paletă de abilități de impact și relaționare, așa încât pe calea charismei să ne îmbunătățim toate aspectele vieții noastre.

Andrew Leigh este director fondator al serviciului de dezvoltare și consultanță Maynard Leigh Associates, a cărui misiune este deblocarea potențialului uman. A fost mai mulți ani colaborator al publicației *The Observer*. În momentul de față este membru al Institutului pentru Personal și Dezvoltarea Resurselor Umane din Londra.

Imperfecți, liberi și fericiți
Practici ale stimei de sine

Titlul original: Imparfaits, libres et heureux.
Pratiques de l'estime de soi
Autor: Christophe André
Publicată de: Odile Jacob, Paris, 2006
Limba originală: franceză
Traducere de: Nicolae Baltă

Să fii în sfârșit tu însuți. Să nu îți mai pese de impresia pe care o faci. Să acționezi fără să te temi nici de eșec, nici de judecata altora. Să nu mai tremuri la gândul respingerii. Și să îți găsești liniștit locul printre ceilalți.

Cartea aceasta vă va ajuta să înaintați pe calea stimei de sine. Să o construiți, să o reparați, să o protejați. Ea vă va ajuta să vă acceptați și să vă iubiți, chiar dacă sunteți imperfecți. Nu ca să vă resemnați, ci ca să evoluați mai bine.

Christophe André este psihiatru și psihoterapeut, autor al unor cărți de mare succes internațional. Dintre acestea, Editura Trei a publicat: *Cum să ne purtăm cu personalitățile dificile*, *Cum să te iubești pentru a te înțelege mai bine cu ceilalți*, *Cum să ne exprimăm emoțiile și sentimentele* (împreună cu François Lelord), *Cum să ne eliberăm de frica de ceilalți* (împreună cu Patrick Légeron), *Stările sufletești*.

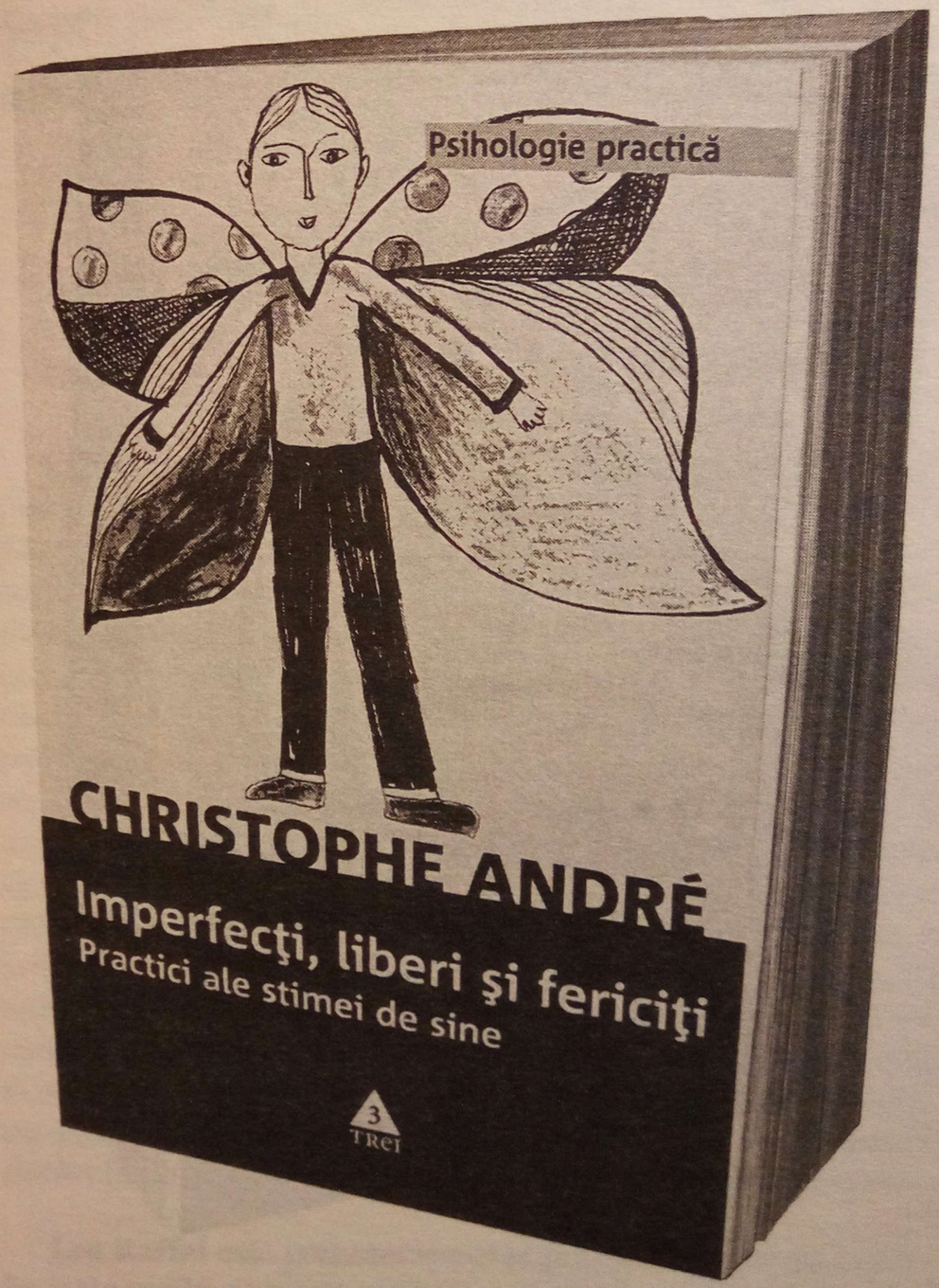

Urăsc conflictele!

Șapte pași de urmat pentru a rezolva orice diferend din viața dumneavoastră

Titlul original: I Hate Conflicts. Seven Steps to Resolving Differences with Anyone in Your Life
Autor: Lee Raffel
Limba originală: engleză
Traducere de: Justina Bandol

Fie că este vorba despre o ciondăneală cu un prieten apropiat sau de o ceartă aprinsă cu șeful, preferăm adesea să ne purtăm cu mănuși în loc să ne confruntăm. Dar evitarea conflictului ne obosește, ne încarcă cu emoții negative și ne distruge sănătatea. Cartea de față își propune să ne ajute să facem față conflictelor din plan personal și profesional cu curaj, încredere și sensibilitate. Pornind de la cercetările din psihologie, Lee Raffel a creat un program în șapte pași care ne ajută să nu mai evităm divergențele, să vorbim și să ascultăm celălalt punct de vedere cu calm, să dezamorsăm situațiile explozive și să ne aprofundăm relațiile. Dacă vom utiliza conflictul ca o oportunitate pentru dezvoltare și schimbare, vom fi capabili să ne îmbunătățim relațiile, să reducem nivelul de stres la care suntem supuși și să ne ușurăm sufletul. Autorul oferă sfaturi despre cum să discuți în contradictoriu fără a escalada conflictul, cum să-l împiedici pe partener să saboteze discuțiile și cum să te adaptezi fiecăruia dintre cele cinci stiluri de conflict descrise în carte.

Lee Raffel este psihoterapeut și practică terapie de familie și de cuplu de peste treizeci și cinci de ani. Printre lucrările publicate se numără *Should I Stay or Go? How Controlled Separation* (CS) Can Save Your Marriage.

PRINT
multicolor

Str. Bucium nr. 34 Iaşi
tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
office@printmulticolor.ro
www.printmulticolor.ro

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Se spune, pe bună dreptate, că aflăm mai multe despre un om vizitându-i casa, decât ascultându-l. Căci locuința nu este doar un adăpost, ci are și alte funcții. Ea reprezintă locul continuității familiei, dar și oglinda situației sociale sau a personalității noastre.

BÉNÉDICTE RÉGIMONT este psiholog, creatoarea unei agenții de coaching în decorațiuni, autoare a mai multor cărți și președinta Federației de Coaching în Decorațiuni Interioare.

PP
PSIHOLOGIE PRACTICĂ
TREI
EDITURATREI.RO
ISBN 978-973-707-416-4

pp
PSIHOLOGIE PRACTICĂ
Spune-mi cum ți-e casa, ca să-ți spun cine ești!
BENEDICTE RÉGIMONT
TREI
pp
TREI
BENEDICTE RÉGIMONT
Spune-mi cum ți-e casa, ca să-ți spun cine ești!